MARIN IANCU RODICA OLIVOTTO

TESTE DE LIMBA ROMÂNĂ

EXAMEN DE CAPACITATE
ADMITERE ÎN LICEE ȘI ȘCOLI PROFESIONALE
OLIMPIADE, ADMITERE ÎN FACULTĂȚI

Lucrare avizată de Comisia națională de limba și literatura română a Ministerului Învățământului

COLECȚIA PROFESOR ȘI ELEV
ULPIA TRAIANA

MARIN IANCU RODICA OLIVOTTO

TESTE DE LIMBA ROMÂNĂ

EDIȚIA a III-a

Lucrare avizată de Comisia națională de limba și literatura română a Ministerului Învățământului

EDITURA ULPIA TRAIANA
București

Scanned with OKEN Scanner

Referenți: **prof. dr. A. Gh. Olteanu**
prof. Dorin Uritescu

Coperta: **Neculai Galeriu**

ISBN 973-98136-3-1

Scanned with OKEN Scanner

Cuvânt înainte

Concepută, în esență, sub forma unui inventar de exerciții gramaticale de tip școlar, lucrarea de față se adresează în primul rând elevilor de până în clasa a XII-a inclusiv, prin calitatea lor de candidați la examenele de admiteree în liceu și școala profesională ori în învățământul superior filologic. Pe baza unui material deosebit de bogat, cu extrase din textele literare care ilustrează noțiunile teoretice predate în clasele gimnaziale, acest volum poate constitui un punct de plecare în elaborarea unui sistem cât mai obiectiv de evaluare și, în bună măsură, apropiat de cerințele unui examen de admitere în liceu sau la facultățile prevăzute cu probe scrise la limba română. Exercitând o presiune deosebită asupra elevilor, în apropierea examenelor tot mai mulți dintre candidați devin interesați exclusiv de succesul la acestea și de formele în care poate fi obținut. Față de această situație, prin tipurile de teste pe care vi le propunem, am încercat, pe cât posibil, să evităm formulările și cerințele ambigui, greoaie sau fără relevanță. Sarcinile de lucru sunt structurate în serii de nivele de lucru diferite de dificultate, solicitând din plin atenția celui interesat de o autoevaluare în toate sensurile, cu exerciții variind de la simpla încercare de depistare a posibilităților de a aplica cunoștințele simple în practică, până la atingerea unui anumit nivel de performanță. Claritatea expunerii, densitatea și structurarea exercițiilor într-o formă riguros științifică, sub forma unei sinteze a mai multor puncte de vedere, sunt doar câteva elemente prin care aceste teste se oferă celor interesați într-o notă accesibilă. În problemele importante de grammatică românească, am considerat oportună renunțarea la anumite structuri formale în favoarea unor

Scanned with OKEN Scanner

explicații ușor de înțeles, și raportate permanent la interpretările de tip tradițional. Este cunoscut faptul că în analizele gramaticale cele mai multe greșeli și confuzii sunt determinate de cunoștințele și informațiile incomplete sau superficiale, la acestea adăugându-se, într-o formă sau alta, și anumite automatisme sau clișee, o serie de raționamente false și confuze, pentru evitarea cărora se recomandă exercițiul neîntrerupt și dirijat. De aceea, în toate testele propuse în acest volum, am preferat soluția cea mai precisă și mai simplă, mai puțin contradictorie și cu mai mare putere de generalizare. Am renunțat în a propune mai multe interpretări pentru o anumită cerință, chiar dacă la unele nivele ale faptelor de limbă din textele analizate, alese din literatura cultă și populară, am sesizat și alte soluții decât cele strict didactice. Gradul de corectitudine a unei interpretări este raportat doar la un anumit nivel impus de programa școlară, elaborată, în principiu după *Gramatica Academiei* (ediția a II-a revăzută și adăugită, 1966), ceea ce explică și orientarea noastră spre analize gramaticale cu un grad sporit de exactitate și siguranță. Nevoia determinării și evaluării obiective a cunoștințelor, pe criterii și mijloace convingătoare și fundamentate științific, a fost resimțită dintotdeauna, dar realizarea unui anumit feed-back în actualul proces de învățământ primește treptat noi dimensiuni. Așa se explică și faptul că în însușirea normelor limbii române și în depășirea unor dificultăți presupuse de analizele lexicale și gramaticale sunt recomandate exerciții sistematice de verificare a cunoștințelor acumulate. În acest sens, prezenta lucrare a fost concepută ca un îndrumător practic, cuprinzând, în cele două părți distincte, subiecte propuse pentru rezolvare (teste pentru autoverificare) și câteva soluții și modele de rezolvare, toate gândite sub forma unui instrument de lucru sigur, practic și, în ultimă instanță, deosebit de util în aprofundarea cunoștințelor de limbă română în vederea prezentării la examenele de admitere.

AUTORII

Scanned with OKEN Scanner

I. TESTE PROPRIU-ZISE

TEST Nr. 1

I. Se dă textul:

„Aduși în Dacia de împăratul Traian, rămași aici în urma celei mai vajnice lupte ce-au văzut timpurile vechi, am păstrat în sângele nostru vitejia acelor două popoare mari din care ne tragem, și nu o dată, în zbuciumul atâtor veacuri, ne-am arătat urmașii vrednici și ai legionarilor biruitori, care au vânzolit lumea ș-au abătut codrii ca să răzbată în cetatea lui Decebal, și ai uriașilor învinși, care, nemaiputându-se apăra, și-au dat o moarte așa de măreață și de tragică în flăcările Sarmisegetusei". (Al. Vlahuță, *Țara. Poporul*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) despărțiți fraza în propoziții și arătați felul acestora;

c) analizați sintactic și morfologic toate pronumele și adjectivele pronominale din textul dat;

d) alcătuiți câte un enunț în care substantivul Traian să îndeplinească următoarele funcții sintactice: subiect, nume predicativ, atribut substantival genitival, atribut substantival prepozițional, complement direct;

e) construiți două enunțuri în care cuvântul *lui* să fie întâi articol hotărât, apoi pronume personal;

II. Formulați câte o propoziție în care adjectivul *mare* să apară la toate gradele de comparație;

III. Extrageți din text zece cuvinte care intră în vocabularul fundamental.

TEST Nr. 2

I. Se dă textul:

„Îndată după plecarea *Greuceanului*, *Faurul-Pământului* se apucă și făcu chipul lui Greuceanu numai și numai din fier, apoi porunci să ardă cușnița *ziua și noaptea* și să țină chipul acesta fără *curmare* în foc." (*Greuceanu*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și arătați felul lor;

b) delimitați propozițiile și specificați felul acestora;

c) analizați morfologic și sintactic cuvintele subliniate;

d) declinați în propoziții, la singular, la forma articulată cu articol hotărât, substantivul chip;

Scanned with OKEN Scanner

e) construiți câte un enunț în care verbul a face, la același mod și timp ca în text, să apară la alte diateze;

f) alcătuiți două fraze în care propoziția „să ardă cușnița ziua și noaptea" să fie subiectivă, apoi predicativă;

g) găsiți câte două sinonime ale cuvintelor *a se apuca* și *(a) porunci*; formulați enunțuri cu termenii propuși.

II. Alcătuiți familia lexicală a cuvântului școală (cinci termeni).

III. Folosiți, în propoziții, verbul a opri la cele trei diateze.

IV. Alcătuiți enunțuri din care să rezulte cel puțin trei sensuri diferite ale cuvântului foc.

V. Indicați (prin exemple) trei mijloace expresive pentru redarea superlativului.

TEST Nr. 3

I. Se dă textul:

„Îndată se făcu loc moldovenilor, carii, luându-și răniții, se îndreptară către munți, în vreme ce oastea se cobora încet la vale; iar cetatea cu porțile deschise, purtând pe ziduri urmele boambelor dușmănești, rămase singură pe culmea înverzită, ca un schelet de uriaș." (C.Negruzzi, *Sobieski și românii*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) despărțiți fraza în propoziții și specificați felul acestora;

c) analizați verbele la modul gerunziu, arătând totodată ce funcție sintactică îndeplinesc în propoziție;

d) dezvoltați construcția „ca un schelet de uriaș" în propoziție subordonată corespunzătoare; precizați felul acesteia;

e) subliniați și explicați arhaismele din fraza dată;

f) găsiți alte două locuțiuni în componența cărora intră cuvântul *vreme*; precizați felul lor, apoi alcătuiți cu acestea propoziții.

g) alcătuiți un enunț în care cuvântul uriaș să aibă altă valoare morfologică decât cea din textul dat.

II. Alcătuiți familia lexicală a cuvântului pământ și explicați modul de formare a fiecărui derivat.

III. Dați trei exemple de perechi de paronime și alcătuiți propoziții cu fiecare cuvânt.

IV. Alcătuiți enunțuri în care cuvântul cartea să îndeplinească următoarele funcții sintactice: subiect, nume predicativ, complement direct, complement indirect, atribut substantival prepozițional și atribut substantival genitival.

V. Despărțiți în silabe următoarele cuvinte: îndată, oastea, purtând, culmea, înverzită, jertfă.

Scanned with OKEN Scanner

TEST Nr. 4

I. Se dă textul:

„— Vezi? vezi? [...] era să-mi scoți ochiul... Ți-ar fi plăcut să mă omori? Sărută-mă, să-mi treacă și să te iert!" (I.L.Caragiale, *Vizită...*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și analizați-le sintactic și morfologic;

b) delimitați propozițiile și arătați felul lor din toate punctele de vedere;

c) explicați folosirea semnelor de punctuație; motivați utilizarea cratimei;

d) alcătuiți trei fraze în care conjuncția „să" să introducă, pe rând, o subiectivă, o predicativă și o atributivă;

e) ilustrați, prin exemple, două sensuri diferite ale verbului a trece; precizați aceste sensuri;

f) formați cinci propoziții în care cuvântul ochi să aibă diferite sensuri.

II. Alcătuiți patru propoziții în care forme ale pronumelui negativ să îndeplinească diferite funcții sintactice.

III. Construiți fraze în care verbele a fi și a rămâne să fie, pe rând, impersonale și copulative și să fie urmate de subordonate corespunzătoare acestor valori.

IV. Despărțiți în silabe cuvintele: poet, maică, ființă și explicați regulile pe care le-ați aplicat.

V. Transcrieți cu litere cifrele: 16, 18, 67, 142.

TEST Nr. 5

I. Se dă textul:

„Lângă lacul care-n tremur somnoros și lin se bate,
Vezi o masă mare-ntinsă cu făclii prea luminate,
Căci din patru părți a lumii împărați și-mpărătese
Au venit ca să serbeze nunta gingașei mirese."

(M.Eminescu, *Călin — file din poveste*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) despărțiți fraza în propoziții și specificați felul acestora;

c) analizați sintactic și morfologic atributele din text;

d) explicați rolul cratimei;

e) alcătuiți o scurtă compunere cu pronumele relativ *care* la cazurile nominativ, acuzativ, și genitiv; subliniați pronumele cerut și analizați sintactico- morfologic fiecare dintre formele lui din text.

f) găsiți altă valoare morfologică a cuvântului somnoros; introduceți-o într-o propoziție;

Scanned with OKEN Scanner

g) formaţi două enunţuri în care să folosiţi omonimele cuvintelor lin şi mare.

II. Construiţi fraze cu propoziţii subiective cerute de următorii termeni regenţi: „fără îndoială", „negreşit", „trebuie", „se pare"; indicaţi valoarea morfologică a fiecărui termen regent menţionat.

III. Alcătuiţi trei propoziţii cu sensuri diferite ale cuvântului masă.

IV. Găsiţi cinci substantive compuse în alcătuirea cărora să intre şi un adjectiv.

V. Despărţiţi în silabe cuvintele următoare: ştiinţă, duios, exemplu.

TEST Nr. 6

I. Se dă textul:

„Ceahlăul sub furtună nu scade moşunoi!
Eu, Dan, sub vântul soartei să scad păgân, nu voi.
Deci nu-mi convine viaţa mişelnic câştigată,
Nici pata făr'de-legii în fruntea mea săpată".

(V.Alecsandri, *Dan, căpitan de plai*)

Cerinţe:

a) subliniaţi predicatele şi arătaţi felul lor;

b) delimitaţi propoziţiile şi precizaţi felul acestora;

c) explicaţi utilizarea semnelor de punctuaţie şi a celor ortografice;

d) analizaţi sintactic şi morfologic subiectele din textul de mai sus;

e) alcătuiţi trei enunţuri în care cuvântul *(a) scădea*, să aibă sensul de bază, sensul secundar şi sensul figurat.

f) daţi câte un sinonim neologic pentru cuvintele soartă şi mişelnic.

g) indicaţi sensul din text al cuvântului săpată (a săpa) şi ilustraţi, prin exemple, alte 3 sensuri diferite ale verbului; precizaţi aceste sensuri.

II. Construiţi fraze în care verbele a părea şi a ajunge să aibă, pe rând, valoare copulativă, apoi impersonală şi predicativă. Precizaţi felul subordonatelor obţinute.

III. Alcătuiţi câte o propoziţie cu fiecare din cuvintele: arbitrar — arbitral; literar — literal.

IV. Alcătuiţi două fraze în care să se găsească: propoziţie subiectivă, propoziţie regentă şi propoziţie predicativă.

TEST Nr. 7

I. Se dă textul:

„— Nu vă supără fumul de tutun? întreb eu pe madam Popescu.

— Vai de mine! la noi se fumează. Bărbatu-meu fumează... şi dumnealui... mi se pare că-i cam place."

(I.L.Caragiale, *Vizită...*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

a) explicați utilizarea semnelor de punctuație;

b) transformați vorbirea directă în vorbire indirectă;

II. Alcătuiți o compunere în care să existe o subiectivă, o predicativă, o atributivă și o circumstanțială cauzală, introduse prin conjuncția „că". Subliniați predicatele și arătați felul lor; despărțiți în propoziții și specificați felul acestora.

III. Construiți trei enunțuri în care un verb la gerunziu să îndeplinească funcțiile de atribut verbal, complement circumstanțial de timp și complement circumstanțial de cauză.

IV. Dați câte două exemple de cuvinte de origine latină, slavă și turcă; alcătuiți propoziții cu acestea.

V. Găsiți cinci expresii sau locuțiuni de la verbul a duce.

VI. Precizați modul de formare a următoarelor cuvinte: zgârie-brânză, după-amiază, fărădelege

VII. Găsiți antonimele cuvintelor: familiar, temporar și solidar.

VIII. Despărțiți în silabe cuvintele: genunchi, greșeală, alternativă, explicație.

TEST Nr. 8

I. Se dă textul:

„Rușinea-i o rugină pe-o armă de viteaz,
Un verme ce mănâncă albeața din obraz.
Cui place să roșească, roșească... eu nu vreu
Nici pată pe-a mea armă, nici pe obrazul meu".

(V.Alecsandri, *Dan, căpitan de plai*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și analizați-le sintactic și morfologic;

b) despărțiți fraza în propoziții și specificați felul lor;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele cui, meu;

d) construiți trei fraze în care pronumele relativ ce să introducă următoarele propoziții subordonate: o subiectivă, o completivă directă, o completivă indirectă;

e) alcătuiți o propoziție în care cuvântul viteaz să aibă altă valoare morfologică decât cea din text;

f) găsiți două sinonime ale verbului (a) mânca; construiți cu ele propoziții;

g) alcătuiți familia lexicală a cuvântului viteaz; explicați modul de formare a fiecărui cuvânt.

II. Găsiți cinci expresii sau locuțiuni verbale de la verbul a da, pe care să le introduceți, pe rând, în enunțuri. Precizați sensul acestora.

Scanned with OKEN Scanner

III. Formaţi propoziţii cu omonimele sol, vază.
IV. Alcătuiţi trei exemple cu atribute verbale exprimate prin verbe la moduri nepersonale diferite.

TEST Nr. 9

I. Se dă textul:

„Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească din Humulești, la stâlpul hornului unde lega mama o șfară cu motocei la capăt, de crăpau mâțele jucându-se cu ei, la prichiciul vetrei cel humuit de care mă țineam când începusem a merge copăcel, la cuptiorul pe care mă ascundeam, când ne jucam noi, băieții, de-a mijoarca, și la alte jocuri și jucării pline de hazul și farmecul copilăresc, parcă-mi saltă și acum inima de bucurie!“. (Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerinţe:

a) subliniaţi predicatele şi arătaţi felul acestora;
b) delimitaţi propoziţiile şi arătaţi felul lor;
c) analizaţi sintactic şi morfologic pronumele din text;
d) precizaţi funcţia sintactică a cuvântului a merge; dezvoltaţi-l într-o propoziţie;
e) construiţi fraze în care adverbul cum să introducă următoarele propoziţii subordonate: o predicativă, o atributivă, o completivă indirectă;
f) treceţi textul de la persoana întâi la persoana a treia singular.

II. Alcătuiţi o frază în care cuvântul „de bucurie“ să fie înlocuit cu o propoziţie corespunzătoare funcţiei sintactice din textul de mai sus.
III. Construiţi trei enunţuri în care cuvântul loc să aibă înțelesuri diferite.
IV. Indicaţi câte un sinonim lexical (neologic sau din fondul vechi al limbii) pentru fiecare dintre următoarele unităţi frazeologice alcătuite cu cuvântul loc: „a sta mintea-n loc“, „a veni inima la loc“, „a lua loc“, „a-şi face loc“.

TEST Nr. 10

I. Se dă textul:

„A nu-ți iubi părinții înseamnă rea-voință; a ți-i uita sau a te rușina de ei este o nebunie“. (*Seneca*)

Cerinţe:

a) despărţiţi fraza în propoziţii, analizaţi-le sintactic şi morfologic;
b) dezvoltaţi, acolo unde este posibil, părţile de propoziţie în propoziţii corespunzătoare; analizaţi fraza ce rezultă;
c) alcătuiţi enunţuri în care verbul la infinitiv să îndeplinească toate funcţiile sintactice posibile;

Scanned with OKEN Scanner

d) construiți propoziții în care verbul a fi să aibă cele trei valori posibile;

e) găsiți sinonime pentru sensurile din text ale cuvintelor: „rea-voință", „a uita" și „nebunie";

f) transformați substantivul nebunie în adjectiv și alcătuiți cu acesta o propoziție;

II. Construiți cinci expresii sau locuțiuni verbale cu verbul a ține, introduceți-le, pe rând, în enunțuri, precizând sensul acestora.

III. Alcătuiți câte o propoziție cu fiecare cuvânt din următoarele serii paronimice: emigrant — imigrant; a evolua — a evalua.

IV. Construiți două enunțuri cu complemente circumstanțiale de timp și de scop exprimate prin verbe la infinitiv.

V. Despărțiți în silabe următoarele cuvinte: veghe, examen, îngrijit și dezechilibru.

TEST Nr. 11

I. Se dă textul:

„Trămise deci oameni prin toate țările și răvașe prin orașe, ca să dea în știre tuturor că oricine se va găsi să scoată soarele și luna de la zmei, acela o va lua pe fie-sa de nevastă și încă și jumătate din împărăția lui, iară cine va umbla și nu va izbândi nimic, acela să știe că i se va tăia capul".

(*Greuceanu*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și specificați felul lor;

b) delimitați propozițiile și precizați felul acestora;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate;

d) construiți enunțuri în care verbul a trimite să fie la toate timpurile modului indicativ;

e) alcătuiți fraze în care pronumele relativ cine să introducă, pe rând, o subiectivă, o completivă directă și o circumstanțială de loc;

f) alcătuiți familia lexicală a cuvântului om; subliniați cu o linie prefixele și cu două linii sufixele;

g) transformați substantivul împărăție în adjectiv și alcătuiți o propoziție în care acest adjectiv să aibă valoare de epitet.

II. Găsiți câte un sinonim pentru cuvintele: răvaș și a izbândi și formulați câte o propoziție cu fiecare dintre ele.

III. Alcătuiți două propoziții în care cuvântul oricare să aibă valoare de pronume și valoare de adjectiv nehotărât.

IV. Construiți două enunțuri în care cuvântul durere să fie folosit cu sens propriu și cu sens figurat.

Scanned with OKEN Scanner

TEST Nr. 12

I. Se dă textul:

„— Oiță bârsană,
De ești năzdrăvană
Și de-a fi să mor
În câmp de mohor,
Să-i spui lui vrâncean
Și lui ungurean
Ca să mă îngroape
Aice pe-aproape,
În strunga de oi,
Să fiu tot cu voi,
În dosul stânii
Să-mi aud cânii". (*Miorița*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și arătați felul lor;

b) delimitați propozițiile și precizați felul acestora;

c) construiți câte o frază în care propoziția predicativă să apară, pe rând, pe lângă fiecare din cele opt verbe copulative învățate;

d) analizați sintactic și morfologic complementele circumstanțiale de loc din textul dat;

e) alcătuiți câte un enunț în care complementul circumstanțial de loc să fie exprimat prin pronume personal, pronume demonstrativ și pronume relativ;

f) precizați sensul cuvintelor bârsană, strungă, mohor și construiți cu acestea câte o propoziție.

II. Formați scurte propoziții în care să folosiți omonimele cuvintelor: voi, ceară, car, lună.

III. Alcătuiți câte două propoziții cu sensuri diferite ale cuvintelor: a dori, față și frumos.

IV. Dați exemple de patru adjective care nu au grade de comparație.

V. Găsiți locuțiunile adverbiale corespunzătoare următoarelor locuțiuni prepoziționale și alcătuiți cu fiecare dintre ele câte o propoziție sau frază: în josul, în jurul, în susul, în dosul.

TEST Nr. 13

I. Se dă textul:

„Odată, prin iunie, când au venit țăranii să secere grâul, ăl mai mare dintre pui n-a alergat repede la chemarea mă-sii, și cum nu știa să zboare, hați! l-a prins un flăcău sub căciulă". (I.Al.Brătescu-Voinești, *Puiul*)

Cerințe:

a) înlocuiți formele populare din text cu cele literare;

b) subliniați predicatele și precizați felul lor;

c) delimitați propozițiile din frază și specificați felul acestora;

Scanned with OKEN Scanner

d) analizaţi morfologic şi sintactic cuvintele din propoziţia numărul 4;

e) construiţi fraze în care completiva directă şi cea indirectă să aibă ca element regent o interjecţie;

f) alcătuiţi enunţuri în care verbul a prinde să apară pe rând la diateza activă, pasivă şi reflexivă;

g) găsiţi cel puţin 2 sinonime pentru cuvintele a veni şi a şti; construiţi cu ele propoziţii.

II. Alcătuiţi enunţuri cu cuvintele şi cu grupurile de cuvinte: deloc şi de loc; odată şi o dată; altădată şi altă dată.

III. Construiţi fraze în care să folosiţi, pe rând, următoarele locuţiuni conjuncţionale: îndată ce, chiar dacă, ca şi când. Realizaţi analiza sintactică a frazelor construite, precizând felul propoziţiilor introduse prin aceste elemente de relaţie.

IV. Alcătuiţi trei enunţuri în are cuvântul carte să fie folosit cu diferite sensuri.

V. Alcătuiţi propoziţii cu cuvintele următoarelor perechi paranimice: elipsă — eclipsă; lagună — lacună; glaciar — glacial.

TEST Nr. 14

I. Alcătuiţi o compunere în care adverbul relativ cum să introducă toate tipurile de subordonate învăţate. Subliniaţi predicatele şi precizaţi felul lor; delimitaţi propoziţiile şi specificaţi felul subordonatelor introduse prin adverbul dat.

II. Construiţi fraze în care verbelor regente a fi şi a însemna să li se subordoneze simultan o subiectivă şi o predicativă.

III. Alcătuiţi enunţuri în care cuvintele un, o, tot (toţi), să aibă trei valori morfologice diferite; precizaţi care sunt acestea.

IV. Construiţi propoziţii sau fraze cu câte două sinonime ale cuvintelor splendoare, imens.

V. Găsiţi paronimele cuvintelor propoziţie, complement, pronume.

VI. Construiţi câte două enunţuri cu sensuri diferite ale verbelor a rezolva şi a servi.

VII. Găsiţi sinonimele neologice ale cuvintelor: adânc, ciudat, credincios, a înapoia. Formaţi cu aceste sinonime scurte enunţuri.

VIII. Formaţi substantive de la următoarele cuvinte: bun, destoinic şi mediocru.

TEST Nr. 15

I. Se dă textul:

„Îi bătea și nu-i ieșea din gură nici un cuvânt care să-l justifice față de trupă și față de el însuși, cum ar fi de pildă ideea că armata e o școală a asprimii și a

Scanned with OKEN Scanner

încercărilor grele, menită să facă din tinerii cruzi care îi erau încredinţaţi soldaţi cu inima de piatră şi cu voinţa călită, cum spuneau ceilalţi ofiţeri." (M.Preda, *O oră din august*)

Cerinţe:

a) subliniaţi predicatele şi analizaţi-le sintactic şi morfologic;

b) despărţiţi fraza în propoziţii şi arătaţi felul acestora;

c) analizaţi sintactic şi morfologic propoziţia numărul 3;

d) contrageţi completiva indirectă în partea de propoziţie corespunzătoare;

e) găsiţi câte două sinonime ale cuvintelor a justifica şi încercare; alcătuiţi cu ele propoziţii.

II. Construiţi enunţuri cu sensuri diferite ale verbelor: a anunţa, a declara.

III. Demonstraţi, prin enunţuri corespunzătoare, că un substantiv în cazul acuzativ poate îndeplini cel puţin cinci funcţii sintactice diferite.

IV. Formulaţi câte două expresii în care să intre cuvintele: ochi, inimă, bun.

TEST Nr. 16

I. Se dă textul:

„— Nu ţi-am spus să nu te mai apropii de maşină când face cafea, că dacă te-aprinzi, moare mama?"

(I.L. Caragiale, *Vizită...*)

Cerinţe:

a) treceţi textul dat de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, la persoana a III-a singular;

b) subliniaţi predicatele şi arătaţi felul lor;

c) delimitaţi propoziţiile din frază şi specificaţi felul acestora;

d) explicaţi utilizarea semnelor de punctuaţie şi a celor ortografice;

e) motivaţi scrierea cu — ii a verbului *să nu te apropii*;

f) alcătuiţi un enunţ în care pronumele reflexiv te să aibă funcţie sintactică; analizaţi-l sintactic şi morfologic.

II. Construiţi enunţuri cu câte un sinonim al cuvintelor: a include, recent, taciturn.

III. Folosind sufixe derivate corespunzătoare, formaţi substantive de la următoarele cuvinte: umil, frumos.

IV. Alegeţi alternativa corectă în cazurile de paronime din enunţurile următoare:

a) (Orarul, oralul) şcolii a fost bine elaborat.

b) Un roman creează în mintea cititorului (iluzia, aluzia) realităţii.

c) Coliba din vale este o locuinţă (temporală, temporară).

d) Ne-au fost prezentate (erori, ororii) în executarea partiturii.

Scanned with OKEN Scanner

TEST Nr. 17

I. Se dă textul:

„Pârcălabe, vreau poporul meu *să fie-nștiințat*
De unirea și-nrudirea *ce* aici s-au încheiat
Ca să pomenească țara, ca pe-o zi de praznic *mare*,
Ziua când din letopiseț *și*-a șters *anii de-nchinare*."
(Al.Davila, *Vlaicu-Vodă*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) despărțiți fraza în propoziții și specificați felul acestora;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate;

d) alcătuiți fraze în care conjuncția *să* să introducă o completivă indirectă, o circumstanțială de scop și o circumstanțială condițională;

e) construiți propoziții cu câte un sinonim al cuvintelor praznic, țară, a înștiința.

f) arătați cum s-a format cuvântul a înștiința.

g) despărțiți în silabe cuvintele: inegal, vârstnic și sculptor.

II. Găsiți antonimele următorilor termeni și formați cu acestea scurte propoziții: ospitalier, deasă, a acoperi.

III. Alcătuiți câte un enunț cu verbele a culege și a vedea la conjunctivul prezent, diateza pasivă.

IV. Găsiți sinonimele cuvintelor: imersiune și emersiune; a releva și a revela.

V. Alegeți patru verbe impersonale și formați cu fiecare dintre ele câte o propoziție sau o frază.

TEST Nr. 18

I. Alcătuiți o compunere în care să aveți verbe ori locuțiuni verbale la toate modurile și timpurile învățate. Subliniați-le și precizați, la fiecare, modul și timpul.

II. Construiți fraze în care să apară, pe lângă verbele regente a (se) părea, a ajunge, a rămâne și a fi, întâi o subiectivă, apoi o predicativă. Subliniați predicatele și specificați felul acestora; despărțiți frazele în propoziții, precizând felul lor.

III. Construiți propoziții cu cuvintele port, toc, lac.

IV. Găsiți câte un sinonim pentru cuvintele: solicitudine și solicitare, construiți enunțuri cu acestea.

V. Construiți trei propoziții cu sensurile diferite ale cuvântului baie.

VI. Găsiți antonimele cuvintelor: cinstit, umed, tăcere, vesel.

VII. Analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate din versurile:

„Și tu ascunzi o lacrimă-ntre slove,
În alte țări când le trimiți oftatul." (O.Goga, *Dăscălița*)

Scanned with OKEN Scanner

VIII. Despărțiți în silabe cuvintele: lacrimă, oftatul, ascunzi.
IX. Formulați enunțuri în care cuvântul și să aibă alte valori morfologic decât în versurile de mai sus.

TEST Nr. 19

I. Se dă textul:

„Copilul, încălecat pe bățul său, gândește că se află călare pe un cal de cei mai strașnici pe care aleargă cu voie bună, și-l bate cu biciul și-l strunește cu tot dinadinsul, și răcnește la el din toată inima, de-ți ie auzul; și de cade jos, crede că l-a trântit calul, și pe băț își descarcă mânia în toată puterea cuvântului." (I.Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;
b) despărțiți fraza în propoziții și specificați felul acestora;
c) analizați sintactic și morfologic propoziția numărul trei;
d) construiți fraze în care conjuncția *de* să introducă o completivă directă, o completivă indirectă și o circumstanțială de scop;
e) extrageți cel puțin două locuțiuni din text; precizați felul lor.

II. Construiți enunțuri corespunzătoare sensurilor fiecărui cuvânt din următoarele serii paronimice: concesie-concesiune; derivare-derivație.
III. Găsiți câte două sinonime ale cuvintelor: pribeag, osteneală, de prisos.
IV. Despărțiți în silabe cuvintele: gândește, strașnic, strunește, răcnește.
V. Obțineți de la un substantiv din textul de mai sus:
a) un derivat diminutival
b) un derivat augmentativ

TEST Nr. 20

I. Se dă textul:

„Când te-i face mare, o să faci cum ăi vrea tu, dar acum, că ești mic, să nu ieși niciodată din vorba mea, că poți să pățești și mai rău." (I.Al.Brătescu-Voinești, *Puiul*)

Cerințe:

a) înlocuiți formele de viitor popular cu cele literare;
b) subliniați predicatele și stabiliți felul lor;
c) despărțiți fraza în propoziții și arătați felul acestora;
d) se dă verbul a convinge; construiți un enunț în care verbul dat, la diateza pasivă, să fie predicat verbal, apoi un alt enunț în care participiul aceluiași verb să îndeplinească funcția de nume predicativ;
e) alcătuiți două enunțuri în care verbul a fi, cu înțelesuri diferite, să aibă sens impersonal; subliniați-l și analizați-l;

Scanned with OKEN Scanner

f) construiți două propoziții în care cuvântul <u>rău</u> să fie mai întâi adjectiv, apoi adverb;

g) extrageți, din textul dat, cel puțin 5 cuvinte ce fac parte din vocabularul fundamental.

II. Explicați prin sinonime: „a ține hangul", „a domni".

III. Găsiți trei adjective formate cu prefixul <u>in-</u> și alcătuiți cu fiecare dintre ele o propoziție.

IV. Dați câte două exemple de atribute verbale, adverbiale și pronominale.

TEST Nr. 21

I. Se dă textul:

„Împărați pe care lumea nu putea să-i mai încapă
Au venit și-n țara noastră de-au cerut pământ și apă —
Și nu voi ca să mă laud, nici că voi să te-nspăimânt,
Cum veniră, se făcură toți o apă și-un pământ."

(M.Eminescu, *Scrisoarea III*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și specificați felul lor;

b) delimitați propozițiile și arătați felul fiecăreia;

c) analizați sintactic și morfologic ultima propoziție;

d) alcătuiți două fraze în care conjuncția <u>ca să</u> să introducă o circumstanțială de scop, apoi o circumstanțială consecutivă;

e) construiți trei fraze în care propoziția „să mă laud" să fie completivă directă, completivă indirectă și finală;

f) alcătuiți enunțuri în care verbul <u>a voi</u> să aibă două valori morfologice diferite;

g) construiți câte un enunț în care adjectivul posesiv <u>noastră</u> să fie la alte două cazuri decât în text.

II. Construiți propoziții cu 3 substantive compuse care au în structura lor verbe.

III. Alcătuiți trei enunțuri cu predicate nominale, numele predicative fiind exprimate prin adverbe.

IV. Formulați enunțuri cu omofonele: <u>alegeți (voi)</u>, <u>alege-ți (tu)</u>.

TEST Nr. 22

I. Se dă textul:

„Eu? Îmi apăr sărăcia și nevoile și neamul...
Și de-aceea tot ce mișcă-n țara asta, râul, ramul,

Scanned with OKEN Scanner

Mi-e prieten numai mie, iară ție dușman este,
Dușmănit vei fi de toate, *făr-a prinde* chiar *de veste*"...
(M.Eminescu, *Scrisoarea III*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și analizați-le;
b) delimitați propozițiile și specificați felul lor;
c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate;
d) dezvoltați într-o propoziție construcția subliniată;
e) analizați morfologic și sintactic cuvântul tot în cele două situații în care apare în text;
f) construiți enunțuri prin care să ilustrați valorile morfologice ale cuvântului aceea; subliniați-l și analizați-l morfologic și sintactic;
g) explicați utilizarea semnelor de punctuație;
h) precizați două sensuri diferite ale cuvintelor neam și țară; construiți propoziții cu acestea.

II. Puneți în contexte corespunzătoare cuvintele: a releva — a reliefa — a revela.

III. Alcătuiți două propoziții cu predicate nominale, numele predicative fiind exprimate prin câte două adjective.

IV. Construiți enunțuri cu antonimele cuvintelor: apariție, putere, bucurie.

TEST Nr. 23

I. Alcătuiți o scrisoare către un prieten în care să folosiți substantive și adjective la toate cazurile. Subliniați-le și analizați-le morfologic și sintactic.

II. Construiți fraze în care conjuncția *că* să introducă toate subordonatele posibile.

III. Alcătuiți enunțuri cu cel puțin două dintre sinonimele cuvintelor *imens* și *mândru*.

IV. Dați exemple de cinci cuvinte cu hiat.

V. Construiți șapte enunțuri cu forme ale pronumelui nehotărât la cazul acuzativ, cu funcții sintactice diferite.

VI. Formați diminutive folosindu-vă de cuvintele: fluture, țară; arătați cum s-au format acestea.

VII. Construiți o propoziție în care să folosiți o locuțiune verbală corespunzătoare semantic verbului a observa.

TEST Nr. 24

I. Se dă textul:

„Turbanul îi cade și-l lasă căzut;
Își rupe cu mâna veștmântul,

Scanned with OKEN Scanner

Că-n largile-*i* haine se-mpiedică *vântul*,
Și *lui* i se pare că-n loc e ținut." (G.Coșbuc, *Pașa Hassan*)

Cerințe:

a) subliniați și analizați predicatele;

b) delimitați propozițiile și specificați felul lor;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate;

d) alcătuiți enunțuri în care un verb la supin să fie complement direct, complement indirect și complement circumstanțial de scop;

e) construiți două propoziții în care cuvântul *întreg* să fie întâi substantiv, apoi adjectiv.

II. Construiți două propoziții cu complemente circumstanțiale de scop exprimate prin substantiv cu prepoziție și prin verb la infinitiv.

III. Alcătuiți două enunțuri în care verbul a cere să fie folosit, pe rând, cu sens figurat și cu sens propriu.

TEST Nr. 25

I. Se dă textul:

„În cetățuie se aflau *optsprezece* plăieși, trimiși *de ispravnicul* de Neamț *pentru străjuire*, în lipsa garnizoanei, *care* era la Fălcii pe lângă domnul *Cantemir*, unde tăbărâse armia turcească." (C.Negruzzi, *Sobieski și românii*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) delimitați propozițiile și specificați felul fiecăreia;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate;

d) construiți fraze în care pronumele relativ *care* să introducă toate subordonatele posibile;

e) construiți enunțuri în care complementul circumstanțial de loc să fie la alte cazuri decât în text;

f) precizați sensurile a trei arhaisme din text.

II. Identificați trei cuvinte derivate din textul de mai sus și explicați mecanismul lor de formare.

III. Construiți un enunț în care substantivul „armie" să fie complement în dativ.

IV. Formulați enunțuri cu omofonele: oarecare, oare care?

TEST Nr. 26

I. Se dă textul:

„Cetatea n-avem gând să i-o dăm cu una, cu două, măcar că nu sunt în ea nici averi, nici merinde. Tot ce-i putem da este plumbul din pușce, pre care i-l vom trimite noi de pe ziduri, fără să se mai ostenească să vie înăuntru." (C.Negruzzi, *Sobieski și românii*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

a) subliniați predicatele și arătați felul lor;

b) delimitați propozițiile și specificați felul fiecăreia;

c) contrageți propoziția 8, apoi analizați sintactic și morfologic partea de vorbire ce rezultă;

d) precizați felul subiectelor din textul dat;

e) alcătuiți trei fraze în care propoziția „ce-i putem da" să fie subiectivă, completivă directă și completivă indirectă;

f) găsiți două arhaisme din textul dat;

g) găsiți trei locuțiuni din text și precizați felul lor.

II. Folosiți în enunțuri corespunzătoare cuvintele: cauzal — cazual

III. Alcătuiți propoziții cu sinonime ale cuvintelor: merinde, a (se) osteni, a ceda.

IV. Construiți propoziții cu un atribut pronominal, exprimat prin pronume la formă neaccentuată.

TEST Nr. 27

I. Se dă textul:

„Și cum ajung în iarmaroc, încep a mă purta țanțoș printre oameni, de colo până colo, cu pupăza-n mână; că doar și eu eram oleacă fecior de negustor."

(I. Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și specificați felul lor;

b) delimitați propozițiile și specificați felul fiecăreia;

c) puneți verbul a mă purta la un mod personal; precizați felul propoziției ce rezultă;

d) construiți trei enunțuri în care substantivul negustor, precedat de prepoziția de, să îndeplinească alte funcții sintactice decât în text; precizați care sunt acestea;

e) formulați fraze în care conjuncția *că* să introducă o completivă indirectă și o cauzală;

f) precizați sensul cuvintelor iarmaroc, oleacă.

g) explicați utilizarea semnelor de punctuație.

II. Găsiți sinonime pentru cuvintele țanțoș și negustor și formulați câte o propoziție cu ele.

III. Indicați verbul corespunzător din punct de vedere semantic în următoarea construcție:

A afirmat
A declarat → că afară e ceață.
A comunicat

Scanned with OKEN Scanner

IV. Construiți enunțuri cu patru dintre prepozițiile care cer cazul genitiv.
V. Alcătuiți câte o propoziție care să conțină un atribut substantival genitival și un atribut substantival prepozițional exprimate prin numerale cardinale (substantivizate prin articulare).

TEST Nr. 28

I. Se dă textul:

„Când auzeam noi pe Moș Luca pomenind cu drag de casă și când mai vedeam cum rămân satele și locurile frumoase în urmă, și tot altele necunoscute să înfățoșază înainte-ne, supărarea noastră creștea la culme!“ (I.Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) extrageți din text trei locuțiuni și analizați-le morfologic și sintactic;
b) subliniați predicatele și precizați felul lor;
c) împărțiți fraza în propoziții și specificați felul acestora;
d) construiți câte un enunț în care verbul la gerunziu și la supin să îndeplinească funcția sintactică de complement direct;
e) analizați morfologic și sintactic pronumele din text;
f) explicați utilizarea semnelor de punctuație și a celor ortografice;
g) găsiți câte două sinonime ale cuvintelor ***necunoscut*** și ***(a) crește***; alcătuiți cu ele propoziții.

II. Folosiți în enunțuri corespunzătoare cuvintele: a recuza — a refuza.
III. Formulați trei enunțuri în care să fie predicate nominale, cu numele predicativ exprimat prin diferite părți de vorbire în cazul genitiv.
IV. Construiți câte o propoziție dezvoltată în care grupul „frumoasa pădure / pădure frumoasă“ să se afle în cazurile nominativ și vocativ.

TEST Nr. 29

I. Se dă textul:

„Văzând eu că nu-i chip de stat *împotriva părinților*, începui a mă gândi *la pornire*...“ (I.Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) analizați sintactic și morfologic verbele la moduri nepersonale;
b) puneți verbele analizate la punctul anterior la moduri personale și analizați fraza ce rezultă:
— subliniați predicatele și precizați felul lor;
— delimitați propozițiile și specificați felul fiecăreia;
c) analizați morfologic și sintactic cuvintele subliniate;
d) alcătuiți trei enunțuri cu cuvinte din familia cuvântului chip; subliniați cu o linie prefixele și cu două linii sufixele;

Scanned with OKEN Scanner

e) treceți textul dat la persoana a III-a singular.

II. Construiți enunțuri cu patru dintre prepozițiile care cer după ele cazul dativ.

III. Dați exemple (în enunțuri) de trei locuțiuni prepoziționale care se construiesc cu cazul acuzativ.

IV. Alcătuiți enunțuri cu sensurile corespunzătoare perechii de paronime petrolier — petrolifer.

V. Transformați părțile de propoziție „a mă gândi" și „la pornire" din textul de mai sus, în propoziții corespunzătoare.

TEST Nr. 30

I. Construiți o frază care să conțină o subiectivă, o predicativă, o atributivă și o circumstanțială de scop; subliniați predicatele și specificați felul lor; delimitați propozițiile și precizați felul fiecăreia; alcătuiți schema frazei.

II. Transformați propoziția simplă „Vodă-i un munte" într-o propoziție dezvoltată; analizați sintactic și morfologic enunțul rezultat.

III. Analizați numeralele din următorul text:

„După trei săptămâni i-au ieșit niște pui drăguți, [...] dar mici, parcă erau șapte gogoși de mătase, și au început să umble prin grâu după mâncare. Prepelița prindea câte o furnică ori câte o lăcustă, le-o firmițea în bucățele mici, și ei, pic! pic! pic! cu cioculețele lor, o mâncau numaidecât." (I.Al.Brătescu-Voinești, *Puiul*)

IV. Construiți câte un enunț în care numeralul cardinal, numeralul colectiv și numeralul distributiv să îndeplinească funcția sintactică de subiect; subliniați-le și analizați-le morfologic și sintactic.

V. Folosiți în enunțuri corespunzătoare următoarele cuvinte: aristocrație, a evalua și a gira.

VI. Alcătuiți enunțuri care să cuprindă trei substantive însoțite de epitete și două verbe însoțite de epitete.

VII. Despărțiți în silabe cuvintele: armă, arctic, ceașcă, dezminți.

TEST Nr. 31

I. Se dă textul:

„Ele trec cu harnici unde și suspină-n flori molatic,
Când coboară-n ropot dulce din tăpșanul prăvălatic,
Ele sar în bulgări fluizi peste prundul din răstoace,
În cuibar rotind de ape, peste care luna zace."

(M.Eminescu, *Călin — file din poveste*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

a) analizați fraza dată precizând felul predicatelor și al propozițiilor;

b) precizați funcția sintactică a cuvintelor subliniate;

c) găsiți antonimele cuvintelor harnic, fluid și alcătuiți cu ele propoziții;

d) alcătuiți câte un enunț în care cuvintele harnic, molatic să aibă alte valori morfologice decât în text;

e) analizați sintactic și morfologic cuvintele din expresia „în cuibar rotind de ape" și precizați ce reprezintă ea pe plan stilistic.

II. Alcătuiți o propoziție în care substantivul „bulgăre" să fie atribut substantival genitival.

III. Contrageți prima propoziție subordonată din textul de mai sus în parte de propoziție echivalentă.

IV. Despărțiți în silabe următoarele cuvinte: despărțire, povestioară, restructura, virtuos.

TEST Nr. 32

I. Se dă textul:

„Așa eram eu la vârsta cea fericită, și așa cred că au fost toți copiii, de când îi lumea asta și pământul, măcar să zică cine ce-a zice." (I.Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și analizați-le sintactic și morfologic;

b) delimitați propozițiile și identificați felul acestora;

c) alcătuiți două enunțuri în care cuvântul *așa* să fie întâi adjectiv, apoi adverb;

d) construiți cinci fraze în care propoziția „că toți copiii au fost așa" să fie pe rând subiectivă, predicativă, atributivă, completivă directă și completivă indirectă;

e) explicați utilizarea semnelor de punctuație.

II. Găsiți antonimele următoarelor cuvinte și formați cu acestea propoziții: a ridica, se bucură, a aproba.

III. Alcătuiți enunțuri cu următoarele paronime: stringent — astringent; erupe — irupe.

IV. Construiți două propoziții în care substantivul copilărie să fie atribut în genitiv.

V. Arătați cuvintele de bază de la care s-au format verbele: îmbăia, însămânța.

TEST Nr. 33

I. Se dă textul:

„Pe urmă, Agripina știa că mai erau pe acasă și alte gospodine, care trebuie să fi fugit cum fugise

Scanned with OKEN Scanner

și ea, prin pădure, și turcii negreșit că se luaseră după ele!"
(G. Galaction, *La Vulturi!*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) delimitați propozițiile și specificați felul acestora;

c) analizați sintactic și morfologic propoziția 2;

d) construiți două fraze în care elementul regent să fie un adverb predicativ, o interjecție predicativă; faceți analiza celor două fraze;

e) construiți două enunțuri în care conjuncția copulativă „și" să stabilească coordonarea la nivelul propoziției, apoi la acela al frazei;

f) explicați rolul semnelor de punctuație.

II. Construiți două propoziții cu complemente circumstanțiale de mod propriu-zise cu prepozițiile: cu, după.

III. Analizați toate pronumele din proverbul „Spune-mi cu cine te însoțești, ca să-ți spun cine ești."

IV. Alcătuiți două enunțuri în care să existe și câte un verb la gerunziu și unul la supin; precizați funcțiile sintactice ale acestora.

V. Construiți enunțuri cu sensurile paronimelor: destins — distins.

TEST Nr. 34

I. Se dă textul:

„O! Doamne, Doamne sfinte, mai dă-mi zile de trai
Păn'ce-oi strivi toți lupii, toți șerpii de pe plai!
Fă tu să-mi pară numai atunci paloșul greu,
Când inima-nceta-va să bată-n pieptul meu,
Ș-atunci inima numai de-a bate să încete
Când voi culca sub țărnă a dușmanilor cete!"
(V.Alecsandri, *Dan, căpitan de plai*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și specificați felul lor;

b) delimitați propozițiile și identificați felul fiecăreia;

c) analizați sintactic și morfologic propoziția 2;

d) construiți o frază în care să existe o circumstanțială de timp, o circumstanțială de scop și o circumstanțială condițională; faceți schema frazei;

e) precizați trei sensuri pentru fiecare dintre cuvintele a (se) culca și inimă; construiți propoziții în care cuvintele să aibă aceste sensuri;

f) explicați rolul cratimei.

II. Construiți enunțuri cu paronimele diferență — deferență.

Scanned with OKEN Scanner

III. Construiți o propoziție în care substantivul compus „Mihai Viteazul" să fie atribut în nominativ.
IV. Precizați două sensuri ale cuvântului țărână. Formulați enunțuri cu acestea.
V. Precizați accentul corect al cuvintelor: antic, barbar, caracter.

TEST Nr. 35

I. Se dă textul:

„Acela din noi care s-ar întoarce mai întâi și va găsi cuțitul ruginit să nu mai aștepte pe celălalt, fiindcă aceasta însemnează că a murit." (*Greuceanu*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;
b) despărțiți fraza în propoziții și specificați felul acestora;
c) analizați sintactic și morfologic ultimele două propoziții;
d) alcătuiți două fraze în care circumstanțiala de cauză să fie introdusă prin că și prin dacă;
e) alcătuiți enunțuri în care acela să fie pronume demonstrativ, apoi adjectiv demonstrativ; subliniați și analizați morfologic și sintactic pronumele și adjectivul;
f) construiți două enunțuri care să ilustreze sensurile diferite ale verbului a însemna, precum și construcțiile sintactice specifice;
g) grupați adjectivele următoare în perechi sinonimice: amănunțit, biruitor, copilăresc, răzbunător, uimit, detaliat, victorios, juvenil, stupefiat, vindicativ.

II. Construiți prepoziții în care substantivul compus „Făt-Frumos" să fie, pe rând, nume predicativ în genitiv și atribut în genitiv.
III. Găsiți o locuțiune verbală corespunzătoare semantic verbului a muri.
IV. Alcătuiți două propoziții (fraze) cu sensurile cuvintelor: stil, stilistic.
V. Găsiți antonimele cuvintelor: nădejde, certitudine.

TEST Nr. 36

I. Se dă textul:

„Sublocotenentul Roșu nu fu plâns de nimeni, pentru că n-avea de cine. Dar orfelinatul care îl crescuse primi din partea unității militare din care făcuse parte o decorație însoțită de o adresă în care se spunea că fostul lor copil murise eroic la datorie." (M.Preda, *O oră din august*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și analizați-le sintactic și morfologic;
b) despărțiți fraza în propoziții și specificați felul acestora;
c) analizați sintactic prima propoziție;

Scanned with OKEN Scanner

d) construiți o circumstanțială de scop, o circumstanțială condițională și o concesivă introduse prin conjuncția *să*;

e) găsiți trei locuțiuni în componența cărora intră substantivul *parte*; precizați felul lor; alcătuiți cu ele câte un enunț;

f) construiți câte un enunț în care aceeași locuțiune să fie întâi adjectivală, apoi adverbială.

II. Despărțiți în silabe cuvintele: crescuse, sublocotenent.

III. Construiți un enunț în care să folosiți o locuțiune verbală echivalentă semantic verbului a aprinde.

IV. Identificați un cuvânt derivat din acest text și explicați mecanismul lui de formare.

TEST Nr. 37

I. Alcătuiți o compunere în care conjuncția *ca ... să* să introducă toate tipurile posibile de subordonate; subliniați predicatele și precizați felul lor; extrageți propozițiile introduse prin *ca ... să* și specificați felul fiecăreia.

II. Găsiți câte două sinonime și câte un antonim pentru cuvintele uriaș și falnic; construiți cu ele propoziții.

III. Dați, în propoziții, câte două exemple de arhaisme, neologisme și regionalisme

IV. Construiți enunțuri în care cuvântul frumos să aibă trei valori morfologice diferite.

V. Formați enunțuri în care să se afle:

— două substantive cu sufixele -iță, -ie.

— două adjective cu sufixele -ui, -esc.

— două verbe cu sufixele -i, -ui.

VI. Analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate din textul:

„Fata așternu o bucată de cergă pe prispă, puse un căpătâi și îl apucă pe Nicolae de subsuori." (M.Preda, *Premiul întâi*)

VII. Dați exemple de 2 substantive care au formă numai pentru singular și de 3 substantive cu forme numai pentru plural.

TEST Nr. 38

I. Se dă textul:

„Căci, dacă Pisicuța își apăra nasul, scuturând din cap în toate părțile, musca nu mai puțin, cu o preciziune vrednică de cea mai desăvârșită balistică, ochea și prindea nasul Pisicuței din zbor și se înfunda, cu iuțeala unei săgeți, în adâncul uneia dintre nările ei; atunci Pisicuța sorbea și își umfla pieptul său puternic cu jumătate din atmosfera pământească; iar când aerul, astfel sorbit, era înapoiat cerului sub forma ruptă și zguduitoare

Scanned with OKEN Scanner

a unei furtunoase note de trombon, musca țâșnea zăpăcită din nara Pisicuții, și îi trebuia vreme până să se dezmeticească și să se descurce în ierburile încâlcite, în care fusese aruncată, spre a-și găsi din nou echilibrul de luptă..." (C.Hogaș, *Singur*)

Cerințe:

a) subliniaţi predicatele şi stabiliţi felul lor;

b) delimitaţi propoziţiile şi indicaţi felul fiecăreia;

c) analizaţi sintactic şi morfologic propoziţia 2;

d) extrageţi din text complementele circumstanţiale; precizați felul lor;

e) alcătuiţi câte o propoziţie în care pronumele reflexiv *își* să fie complement indirect, apoi atribut pronominal;

f) extrageţi 3 neologisme din textul dat şi alcătuiţi cu ele propoziţii.

g) găsiţi diminutivele următoarelor substantive şi arătaţi cum s-au format: muscă, nas, pisică.

II. Introduceţi în enunţuri corespunzătoare cuvintele următoarelor triplete paronimice: a migra — a emigra — a imigra; scară — scală — escală.

III. Explicaţi prin sinonime: ocazional, crispat, fluid.

IV. Identificaţi un cuvânt derivat din textul de mai sus şi explicați mecanismul lui de formare.

TEST Nr. 39

I. Se dă textul:

„Dacă nu ești tare în secunda aceea, te zăpăcești și spui tot, chiar dacă din gură taci: ca să-ți smulgă secretul nu mai e pentru ei decât chestie de răbdare."

(M.Preda, *O oră din august*)

Cerințe:

a) subliniaţi predicatele şi arătaţi felul lor;

b) delimitaţi propoziţiile şi specificaţi felul fiecăruia;

c) analizaţi sintactic şi morfologic prima propoziţie;

d) alcătuiţi fraze în care conjuncţia „dacă" să introducă o circumstanţială cauzală, o condiţională şi o concesivă;

e) găsiţi două substantive compuse în componenţa cărora să intre cuvântul „gură";

f) explicaţi utilizarea semnelor de punctuaţie;

g) construiţi două propoziţii în care să fie incluse şi cuvinte formate cu sufixe diminutivale.

II. Folosiţi în câte un enunţ corespunzător următoarele cuvinte: a evidenţia şi democraţie.

III. Construiţi enunţuri cu câte un sinonim al cuvintelor: a bănui, belşug, a chibzui, a agonisi.

Scanned with OKEN Scanner

IV. Construiți un enunț care să conțină o apoziție simplă și una dezvoltată.

TEST Nr. 40

I. Alcătuiți o compunere în care să aveți cel puțin șase substantive și șase adjective compuse. Extrageți-le din text și precizați prin ce procedee au fost compuse.

II. Construiți fraze în care conjuncția *dacă* să introducă toate tipurile de subordonate posibile; precizați felul acestora.

III. Alcătuiți patru fraze în care subordonatele circumstanțiale de loc, de timp, de mod și de cauză să aibă câte un corelativ în regentă; precizați care este acesta.

IV. Construiți câte un enunț cu un substantiv scris cu -iii, apoi cu un adjectiv scris cu -iii; explicați ortografia acestora.

V. Formați derivate augmentative folosindu-vă de cuvintele: băiat, casă.

VI. Găsiți câte un cuvânt neologic format cu prefixele: con-, post-, pre, supra- și trans-.

VII. Alcătuiți enunțuri cu paronimele: reflecție — reflexie.

TEST Nr. 41

I. Se dă textul:

„Tunurile la bătaie! Și căutați să prindeți avioanele încă deasupra solului, pentru ca în cazul în care vreunul scapă după primul tir să avem timp să nu ne scape la cel de-al doilea." (M.Preda, *O oră din august*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și arătați felul lor;

b) delimitați propozițiile și menționați felul fiecăreia; faceți schema frazei;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate;

d) construiți câte un enunț în care cuvintele deasupra, vreun(ul) să aibă altă valoare morfologică decât în text;

e) ilustrați, prin exemple, alte trei funcții sintactice ale numeralului ordinal în cazul acuzativ;

f) alcătuiți două fraze în care locuțiunea conjuncțională pentru ca ... să să introducă două tipuri diferite de subordonate;

g) explicați utilizarea semnelor de punctuație.

II. Construiți două propoziții cu substantive compuse din abrevieri.

III. Alcătuiți câte o propoziție cu fiecare dintre formele pronumelui negativ la genitiv și dativ.

IV. Analizați morfologic și sintactic pronumele din proverbul „Cine sapă groapa altuia cade singur în ea", arătând felul lor, genul, numărul, cazul și funcția sintactică a fiecăruia.

Scanned with OKEN Scanner

V. Găsiți trei derivate cu prefixe de la verbul a bate.

TEST Nr. 42

I. Se dă textul:

„Nimeni nu-l văzuse vreodată întristat ori râzând în hohote, poate chiar nici nu râdea, fiindcă în el bucuria de a trăi nu cobora și nu urca parcă deloc, ci se instalase undeva sus, în sufletul lui, ca o temperatură care nu mai scădea și unde era inutil să râzi sau să te întristezi." (M.Preda, *O oră din august*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) delimitați propozițiile și specificați felul acestora;

c) analizați morfologic și sintactic cuvintele subliniate;

d) alcătuiți două enunțuri în care adverbul sus să îndeplinească două funcții sintactice diferite;

e) alcătuiți fraze în care subordonata circumstanțială cauzală să fie introdusă prin conjuncțiile că, dacă, iar circumstanțiala de scop prin conjuncția să;

f) alcătuiți o frază în care să existe un adjectiv, un adverb și un numeral, toate cuvinte compuse.

II. Construiți enunțuri cu sinonimele locuțiunilor „a da buzna" și „a băga de seamă".

III. Extrageți din textul dat două cuvinte derivate și explicați modul lor de formare.

IV. Analizați sintactic și morfologic toate pronumele din proverbul „Ce ție nu-ți place altuia nu-i face".

V. Alcătuiți enunțuri cu două antonime ale cuvântului credincios.

TEST Nr. 43

I. Se dă textul:

„De piatră de-ai fi fost, și nu se putea să nu-ți salte inima de bucurie când auzeai uneori în puterea nopței pe Mihai scripcariul din Humulești umblând tot satul câte c-o droaie de flăcăi după dânsul". (I.Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și specificați felul lor;

b) delimitați propozițiile și precizați felul lor; alcătuiți schema frazei;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate;

d) alcătuiți două fraze în care, în regentă, să apară corelative ale concesivei și cauzalei;

Scanned with OKEN Scanner

e) construiți două enunțuri în care același cuvânt să devină, prin schimbarea valorii gramaticale, din substantiv adverb;

f) explicați utilizarea semnelor de punctuație;

g) găsiți în text trei cuvinte în care să existe diftongul ia, diftongul ai și diftongul ăi; despărțiți-le în silabe.

II. Construiți două enunțuri în care să folosiți derivatele diminutivale de la substantivele: piatră, inimă.

III. Alcătuiți o propoziție în care substantivul noapte să fie atribut în genitiv.

IV. Alcătuiți enunțuri cu următoarele: cai, c-ai.

V. Construiți propoziții cu sinonimele cuvintelor: certitudine, veșnicie și a săvârși.

TEST Nr. 44

I. Se dă textul:

„Orice gând ai, împărate, și oricum vei fi sosit,
Cât suntem încă pe pace, eu îți zic: „Bine-ai venit!"

(M.Eminescu, *Scrisoarea III*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și menționați felul lor;

b) delimitați propozițiile și precizați felul acestora; faceți schema frazei;

c) analizați morfologic și sintactic propoziția 1;

d) alcătuiți două enunțuri în care cuvântul oricare să fie pronume, apoi adjectiv; subliniați-l și analizați-l morfologic și sintactic;

e) construiți trei fraze în care propoziția circumstanțială concesivă să fie introdusă prin conjuncție, locuțiune conjuncțională și pronume nehotărât;

f) construiți trei enunțuri cu pronume alcătuite prin compunere; subliniați-le și arătați felul lor, precum și funcția sintactică.

II. Alcătuiți două propoziții în care să se afle adverbe cu sufixele -iș și -este. Stabiliți funcția sintactică a acestora.

III. Găsiți trei substantive compuse în alcătuirea cărora să intre și un adjectiv și formați cu fiecare dintre ele câte o propoziție.

IV. Indicați două sinonime ale cuvintelor trufaș, sacru.

TEST Nr. 45

I. Se dă textul:

„Asta nu e important, a răspuns colonelul german, urmează să declarați la cercetări de ce; fapt este că l-ați omorât și trebuie să fiți judecați toți, toată bateria." (M.Preda, *O oră din august*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) delimitați propozițiile și menționați felul acestora;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate;

d) construiți fraze în care conjuncția să să introducă toate subordonatele posibile;

e) declinați, în propoziții, pronumele nehotărât toți;

f) alcătuiți câte un enunț în care pronumele nehotărât toți să fie atribut pronominal genitival, apoi atribut pronominal prepozițional; modificați apoi enunțurile alcătuite de voi în așa fel încât cuvântul toți să devină atribut adjectival.

II. Dați exemple de patru substantive compuse prin alăturare.

III. Folosiți în enunțuri corespunzătoare substantivele ușă, floare, la genitiv singular cu articolul nehotărât și cu un articol hotărât.

IV. Alcătuiți enunțuri cu atribute adjectivale exprimate prin diferite adjective pronominale.

V. Găsiți antonimele cuvintelor: a strânge, măreț, a capitula.

TEST Nr. 46

I. Se dă textul:

„Eu, fiind ascuns în cămară, cum aud unele ca aceste, iute mă sui în pod, umflu pupăza de unde era, sar cu dânsa sub streașina casei și mă duc de-a dreptul în târgul vitelor, s-o vând, căci era tocmai lunea, într-o zi de târg."

(I.Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) delimitați propozițiile și precizați felul acestora;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate;

d) alcătuiți o frază în care să existe un raport de coordonare disjunctivă între propoziții circumstanțiale condiționale;

e) alcătuiți două enunțuri în care cuvântul luni să fie întâi substantiv, apoi adverb; subliniați-l și analizați-l;

f) găsiți antonimele cuvintelor iute, a umfla, a vinde și alcătuiți cu ele propoziții;

g) alcătuiți câte un enunț în care cuvântul drept să aibă diferite valori morfologice.

II. Despărțiți în silabe cuvintele: streașina, umfla și târgul.

III. Corectați greșelile observate în următoarele exemple:

a) „A fost o dată un împărat și o împărătească."

b) „O dată sa sculat și a plecat."

Scanned with OKEN Scanner

c) „Odată scria și de două ori recitea ce scrise-se."

IV. Găsiți în propoziții alte valori decât cele din textul dat ale cuvintelor mă și acesta. Precizați-le.

TEST Nr. 47

I. Alcătuiți o scurtă compunere în care să existe toate tipurile de subordonate ce pot fi introduse prin conjuncția că. Subliniați predicatele și precizați felul lor. Delimitați propozițiile și menționați felul celor introduse prin conjuncția cerută.

II. Alcătuiți o frază după următoarea schemă:

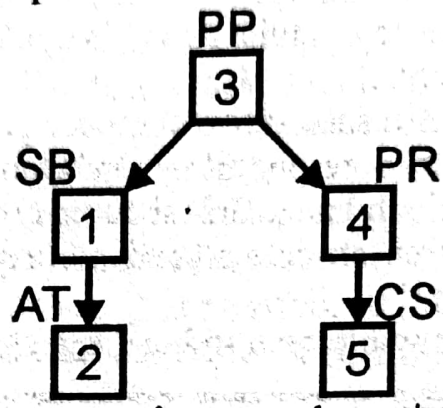

III. Construiți câte un enunț în care substantivul coleg să fie nume predicativ, apoi complement indirect, la toate cazurile posibile.

IV. Construiți enunțuri cu paronimele cuvintelor eveniment, literal, originar, a irupe.

V. Alcătuiți câte două propoziții cu complemente directe exprimate prin pronume posesive și pronume demonstrative.

VI. Analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate în text:

„— Voinicilor, zise, sunteți slobozi, mergeți în pace și spuneți [...] că ați avut cinstea de a vă împotrivi cinci zile regelui de Polonia." (C.Negruzzi, *Sobieski și românii*)

VII. Precizați accentul corect al următoarelor cuvinte: fenomen, regizor, profesor, satiră, mijloc, prevedere.

TEST Nr. 48

I. Se dă textul:

„Era adevărat că acest sergent nu încetase să se arate vesel de când venise (doar de câteva zile, înainte deci de evenimentele de ieri), dar poate că ar fi fost cazul ca [...] evenimentele de ieri să-l fi pus și pe el nițel pe gânduri: ceea ce pentru un civil are un înțeles, pentru un militar are un altul." (M.Preda, *O oră din august*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

Scanned with OKEN Scanner

b) delimitați fraza în propoziții și indicați felul fiecăreia;
c) analizați sintactic și morfologic propoziția subliniată;
d) construiți fraze în care pronumele relativ ceea ce să introducă toate tipurile posibile de subordonate;
e) construiți două fraze în care poate să fie verb, apoi adverb predicativ;
f) găsiți cel puțin trei locuțiuni în componența cărora să intre verbul a duce;
g) explicați utilizarea semnelor de punctuație.

II. Construiți câte o propoziție cu complemente directe, exprimate prin verbe la infinitiv și supin.

III. Puneți în contexte corespunzătoare următoarele cuvinte: miner — minier; concurent — congruent.

IV. Precizați, în enunțuri corespunzătoare, alte valori morfologice ale cuvintelor: dar, iar.

V. Construiți propoziții cu două adverbe de timp formate de la substantive și cu două adverbe formate de la adjective.

TEST Nr. 49

I. Se dă textul:

„Sfânt se face orice mijloc pentru-a țării apărare!
Și că țara mi-am scăpat-o jur aici păcatul mare;
Ucigașă! Tu cu junghiul încercași a mă lovi,
Eu mă fac călău, de-e vorba neamul a mi-l izbăvi!"

(Al.Davila, *Vlaicu-Vodă*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și analizați-le;
b) delimitați fraza în propoziții și specificați felul acestora;
c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate;
d) transformați construcțiile cu verbe la infinitiv în propozițiile corespunzătoare;
e) precizați câte două sensuri diferite ale cuvintelor a încerca și a izbăvi; ilustrați-le construind cu fiecare câte un enunț;

II. Indicați câte un sinonim pentru cuvintele: „mijloc", „a scăpa", „a izbăvi", „încântător".

III. Alcătuiți enunțuri cu omofonele: șal — ș-al.

IV. Transcrieți cu litere următoarele numerale ordinale: al IV-lea, al XVIII-lea.

Scanned with OKEN Scanner

TEST Nr. 50

I. Se dă textul:

„Socrul roagă-n capul mesei să poftească să se pună,
Nunul mare, mândrul soare, și pe nună, mândra lună.
Și s-așază toți la masă, cum li-s anii, cum li-i rangul,
Lin vioarele răsună, iară cobza ține hangul."

(M.Eminescu, *Călin — file din poveste*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și analizați-le sintactic și morfologic;

b) delimitați propozițiile și stabiliți felul fiecăreia; faceți schema fraze;

c) construiți câte o propoziție în care substantivul lună să îndeplinească funcțiile sintactice de atribut substantival genitival, de atribut substantival propozițional și de apoziție;

d) alcătuiți câte o frază în care propozițiile subordonate modală, cauzală și consecutivă să aibă un corelativ în regentă; subliniați-l și precizați ce parte de vorbire este;

e) construiți câte o frază în care raportul de coordonare să fie realizat prin conjuncțiile disjunctive învățate;

f) alcătuiți patru propoziții cu atribute adjectivale exprimate prin diferite părți de vorbire.

II. Construiți enunțuri în care cuvintele lin și -i să aibă alte valori morfologice decât cele din textul de mai sus.

III. Alcătuiți un enunț în care să fie folosit sinonimul neologic al cuvântului singuratic.

IV. Construiți o propoziție în care să fie folosită o locuțiune verbală echivalentă verbului a fugi.

TEST Nr. 51

I. Se dă textul:

„Dacă el îndrăznea însemna că el știe ceva care ei nu știau și înfrigurați să afle acest ceva nou și nebănuit care apăruse în mijlocul lor, lăsară căruțele fără pază și începură să se apropie din toate părțile." (M.Preda, *Moromeții*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) delimitați fraza în propoziții și stabiliți felul acestora;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate;

d) construiți enunțuri în care pronumele relativ care în cazul genitiv, să îndeplinească toate funcțiile sintactice posibile; subliniați-l și analizați-l sintactic și morfologic.

Scanned with OKEN Scanner

II. Alcătuiți două fraze în care două propoziții circumstanțiale condiționale să apară coordonate prin conjuncția copulativă și, apoi prin conjuncția adversativă dar.
III. Construiți trei enunțuri cu substantive compuse scrise fără cratimă.
IV. Redactați o scurtă compunere în care să aveți toate tipurile de pronume învățate. Subliniați-le și analizați-le morfologic și sintactic.
V. Alcătuiți câte un enunț cu cuvântul care — adjectiv interogativ, apoi adjectiv relativ.

TEST Nr. 52

I. Se dă textul:

„Iar moșia mea va ține ca, la rându-i, să se-arate
Credincioasă, dacă soarta și pe el l-ar prigoni:
Măgulită-i și domnița, sora mea, de-a se uni
Cu bărbatul care pune, pe-a ei frunte feciorească,
Cu cununa de soție și coroana sa domnească."

(Al.Davila, *Vlaicu-Vodă*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) delimitați propozițiile și stabiliți felul fiecăreia; alcătuiți schema frazei;

c) analizați sintactic și morfologic propoziția 4;

d) construiți propoziții în care substantivul domniță, la cazul genitiv, să îndeplinească patru funcții sintactice diferite;

II. Alcătuiți enunțuri cu atribute pronominale genitivale exprimate prin pronume posesiv, demonstrativ, nehotărât și negative; transformați-le apoi în atribute adjectivale.

III. Găsiți sinonime neologice pentru cuvintele moșie, credincioasă, soartă.

IV. Arătați cum s-au format cuvintele măgulită, domnească.

TEST Nr. 53

I. Se dă textul:

„Chestia mai supărătoare e că, dacă aceștia distrug bateria, se duc pe urmă cu avioanele și cine știe ce fac cu ele [...]." (M.Preda, *O oră din august*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și stabiliți felul lor;

b) despărțiți fraza în propoziții și precizați felul acestora; faceți schema frazei;

c) analizați morfologic și sintactic cuvintele subliniate;

d) alcătuiți enunțuri în care adjectivul supărător să apară la toate gradele de comparație;

Scanned with OKEN Scanner

e) explicaţi utilizarea semnelor de punctuaţie;

II. Construiţi două propoziţii în care substantivul sânge să aibă sensul de bază şi sensul figurat.

III. Construiţi o frază după următoarea schemă:

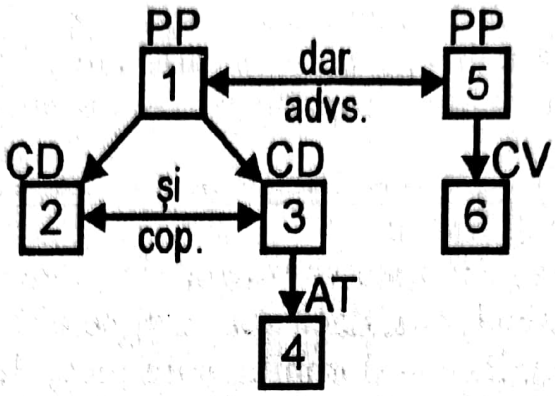

IV. Găsiţi trei locuţiuni în componenţa cărora intră cuvântul urmă şi construiţi cu ele propoziţii.

TEST Nr. 54

I. Se dă textul:

„Până să nu ajungă secerătorii morții și răzbunării, crainici împărătești călări sunară din trâmbiți în toate unghiurile cetății adânci care încunjura de aproape pe sultan, poruncind tuturora subt pedeapsă de moarte să nu se clintească din corturi, rămâind, orice s-ar întâmpla, pe loc ca să apere pe „părintele" lor, padișahul." (N.Iorga, *Pagini alese*)

Cerințe:

a) subliniaţi predicatele şi precizaţi felul lor;

b) delimitaţi propoziţiile şi precizaţi felul lor; faceţi schema frazei;

c) analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate;

d) alcătuiţi enunţuri în care pronumele personal lor, la cazul dativ, să îndeplinească diferite funcţii sintactice;

e) găsiţi trei locuţiuni în componenţa cărora intră cuvântul loc, precizaţi felul lor;

f) construiţi patru fraze în care să existe câte un tip de conjuncţie coordonatoare;

g) explicaţi utilizarea semnelor de punctuaţie.

II. Găsiţi sinonime neologice pentru cuvintele crainic, moarte, împărătesc, (a) porunci, a apăra.

III. Extrageţi din text trei arhaisme.

IV. Arătaţi cum s-a format cuvântul secerătorii.

V. Găsiţi două substantive şi două adjective derivate cu sufixul (ă)tor; construiţi cu ele propoziţii.

Scanned with OKEN Scanner

TEST Nr. 55

I. Se dă textul:

„Dacă ai văzut fapte istorice, ai obligația să le păstrezi în forma în care ți s-au înfățișat ție. A scrie istorie este o datorie pentru omenire, a o adăugi cu ce ai aflat e o obligație pentru fiecare, rămânând ca acei cari pot scrie să adune ce au aflat de la cine poate numai vorbi." (N.Iorga, *Pagini alese*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) delimitați propozițiile și precizați felul acestora;

c) stabiliți funcția sintactică a verbelor la infinitiv; dezvoltați-le în propoziții subordonate corespunzătoare;

d) contrageți propozițiile 3 și 4;

e) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate;

II. Ilustrați, prin exemple, sensurile paronimelor ordinal — ordinar, arbitral — arbitrar, familial — familiar.

III. Construiți enunțuri cu omonimele gol, general, milă.

IV. Găsiți antonimele cuvintelor de la exercițiul anterior.

V. Arătați cum s-a format cuvântul înfățișat.

TEST Nr. 56

I. Se dă textul:

„Patria ne-o fi pământul
Unde ne-or trăi nepoții
Și-ntr-o mândră Românie
De-o vrea cerul, în vecie,
S-or lupta să ne păzească
Limba, legea românească,
Și vor face tot mai mare
Tot ce românismul are..."

(G.Coșbuc, *Patria română*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și analizați-le sintactic și morfologic;

b) delimitați propozițiile și arătați felul lor;

c) alcătuiți propoziții în care adjectivul mândră, cu funcția de nume predicativ, să apară la toate gradele de comparație;

d) alcătuiți două fraze în care atributiva să aibă ca element regent întâi un pronume nehotărât, apoi un pronume demonstrativ;

II. Construiți două fraze în care coordonarea să fie realizată prin conjuncții disjunctive.

III. Găsiți câte un sinonim pentru cuvintele a lupta, a păzi; alcătuiți cu ele două propoziții;

IV. Dați câte două exemple de substantive, de adjective și de verbe formate cu prefixul stră-.

V. Arătați cum s-au format două dintre cuvintele de la exercițiul anterior.

Scanned with OKEN Scanner

TEST Nr. 57

I. Se dă textul:

„Și tocmai când eram hotărât a spune mamei aceste, iaca și soarele răsare, vestind o zi frumoasă, și Luca Mosneagu, însurățel de-al doilea, a cărui tânără nevastă avusese grijă să-l trezească la timp și să-l pregătească de pornire..., se și aude strigând afară.“ (I.Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și analizați-le;

b) delimitați propozițiile, stabiliți felul lor și faceți schema frazei;

c) analizați morfologic și sintactic cuvintele subliniate;

d) alcătuiți fraze cu trei elemente regente diferite care cer propoziție completivă indirectă;

e) construiți două fraze în care circumstanțiala consecutivă să fie introdusă întâi prin conjuncție, apoi prin locuțiune conjuncțională.

II. Extrageți din text două cuvinte derivate și arătați cum s-au format.

III. Găsiți sinonime neologice pentru cuvintele (a) hotărî, (a) povesti, grijă, a pregăti.

IV. Motivați scrierea diferită a cuvintelor a hotărî, hotărât.

V. Ilustrați, prin trei exemple, situații în care cratima se folosește de două ori.

TEST Nr. 58

I. Se dă textul:

„Și de m-ar fi bătut mama cu toate gardurile, și de m-ar fi izgonit de la casă ca pe un străin, tot n-aș fi rămas așa de umilit în fața ei ca atunci când m-a luat cu binișorul.“ (I.Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și analizați-le;

b) delimitați propozițiile, stabiliți felul lor și faceți schema frazei;

c) analizați morfologic și sintactic cuvintele subliniate;

d) alcătuiți o frază după schema:

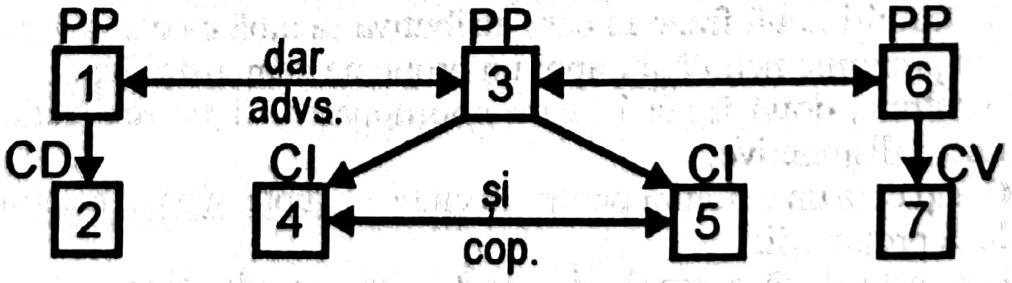

II. Construiți câte un enunț în care pronumele personal formă neaccentuată să fie la toate cazurile posibile, cu funcții sintactice diferite.

Scanned with OKEN Scanner

III. Alcătuiți enunțuri în care pronumele personal ea să apară la toate cazurile și cu toate funcțiile sintactice posibile.

TEST Nr. 59

I. Se dă textul:

„Așa este lumea asta și, de-i face ce-i face, rămâne cum este ea; nu poți s-o întorci cu umărul, măcar să te pui în ruptul capului." (I.Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și analizați-le;

b) delimitați propozițiile, precizați felul lor și faceți schema frazei;

c) construiți două fraze în care să existe locuțiuni conjuncționale în componența cărora intră adverbul „măcar";

d) alcătuiți două fraze în care două subordonate atributive să fie întâi coordonate printr-o conjuncție copulativă, apoi printr-o conjuncție adversativă.

II. Construiți două enunțuri cu locuțiuni adverbiale și două cu locuțiuni adjectivale; subliniați-le și analizați-le.

III. Alcătuiți patru enunțuri cu locuțiuni verbale la modul infinitiv; precizați funcția lor sintactică.

IV. Ilustrați, prin propoziții, trei sensuri diferite ale cuvântului polisemantic lume.

V. Extrageți din textul de la primul punct patru cuvinte în care există diftongi.

TEST Nr. 60

I. Construiți trei fraze în care subordonatele circumstanțiale de loc, de timp și de mod să aibă elementele corelative în regentă.

II. Construiți fraze cu toate tipurile de subordonate învățate ce pot determina verbul regent a rămâne.

III. Găsiți două locuțiuni în care să apară cuvântul strună; precizați felul lor și construiți cu ele propoziții.

IV. Formulați câte un enunț cu locuțiune substantivală și locuțiune verbală; subliniați-le și analizați-le.

V. Alcătuiți două enunțuri cu locuțiuni adverbiale; transformați-le apoi în locuțiuni prepoziționale.

TEST Nr. 61

I. Se dă textul:

„Și fiindcă buna cuviință cere, când te afli în largul naturii, să cugeți cât o ploșniță cel puțin, mă mulțămii [...] să găsesc cusur frunzelor de plop, că fac prea mare

Scanned with OKEN Scanner

gălăgie degeaba și fără cuvânt, că la înălțimea la care se află, fără ca o adiere cât de ușoară să le bage în samă, ele totuși se clatină cu zgomot, lovindu-și unele de altele discul lor lat și greoi, aninat, fără o cumpăneală, de o coadă lungă și subțire..." (C.Hogaș, *În Munții Neamțului*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și arătați felul lor;

b) delimitați propozițiile și precizați felul fiecăreia;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate;

d) construiți două propoziții în care cuvântul cât să aibă valori morfologice diferite; precizați care sunt acestea și specificați totodată funcțiile sintactice ale cuvântului dat.

II. Motivați scrierea cu ii a cuvintelor naturii, mulțămii.

III. Despărțiți în silabe cuvintele: fiindcă, naturii, mulțămii, gălăgie, ușoară, greoi.

IV. Dați trei exemple de cuvinte în care să se afle triftongi și alte trei care să conțină câte un hiat.

V. Găsiți, în textul de la primul punct, două cuvinte care sunt antonime.

TEST Nr. 62

I. Se dă textul:

„Înainte de pornire, trebuie să meargă calul tău și cu turturica mea să-mi aducă smicele de măr dulce și apă vie, și apă moartă, de unde se bat munții în capete. Și, de-a veni turturica mea înainte cu smicelele și apa, ie-ți nădejdea de la mine, că nu merg... Iară, de-i avea noroc și-a veni calul tău mai întâi [...], să știi că merg cu tine oriunde mi-i duce." (I.Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și stabiliți felul lor;

b) delimitați propozițiile, precizați felul acestora;

c) analizați sintactic și morfologic propoziția 6;

d) alcătuiți două enunțuri cu pronume posesive și alte două cu adjective posesive; subliniați-le și precizați cazul și funcția lor sintactică;

e) dați câte două exemple de substantive și adjective compuse;

f) explicați utilizarea semnelor de punctuație.

II. Găsiți trei locuțiuni în componența cărora să intre adverbul înainte; precizați felul lor și alcătuiți cu ele propoziții.

III. Alcătuiți câte un enunț cu cele trei forme de plural ale substantivului cap; precizați, în fiecare situație, înțelesul cuvântului cerut.

Scanned with OKEN Scanner

IV. Formați familia cuvântului noroc; precizați structura fiecărui cuvânt derivat.
V. Extrageți din text cinci cuvinte în care să existe diftongi.

TEST Nr. 63

I. Se dă textul:

„Chiar dacă tu, Dunăre, te-ai face neagră cerneală [...], și eu, ca un vrăjitor dintr-o necrezută poveste, aș avea puterea să strâng nesfârșita pânză a cerului și s-o schimb în fâșii de hârtie și să mă așez aici, pe malul tău, și aș ști să scriu, și aș scrie întruna o mie și mai bine de ani, tot n-aș izbuti să povestesc oamenilor ce am de povestit." (Z.Stancu, *Dunăre, Dunăre*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;
b) delimitați propozițiile și stabiliți felul acestora; faceți schema frazei;
c) contrageți propozițiile 3, 4 și 5;
d) alcătuiți câte o propoziție cu întruna și într-una; subliniați cuvintele date și analizați-le sintactic și morfologic;
e) construiți trei propoziții în care verbul la supin să fie nume predicativ, complement direct și atribut verbal;
f) explicați utilizarea semnelor de punctuație.

II. Alcătuiți câte un enunț în care substantivul poveste să apară la toate cazurile, cu toate funcțiile sintactice posibile.
III. Formați familia cuvântului negru; precizați structura fiecărui cuvânt derivat.
IV. Dați trei exemple de cuvinte care se scriu cu dublu n.

TEST Nr. 64

I. Se dă textul:

„Știu, a urmat unchesul meu Ștefan, că ceea ce ai tu în tine nu se poate scoate cu cleștele și că-i o ticăloasă boală; însă dacă ai fi un bărbat și n-ai fi ce ești, ai ajunge să înveți că dragostele sunt bune când sunt împărtășite". (M.Sadoveanu, *Nicoară Potcoavă*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;
b) delimitați propozițiile și precizați felul fiecăreia; faceți schema frazei;
c) construiți enunțuri în care verbele a spune și a cere să apară pe rând la cele trei diateze.

II. Alcătuiți o scurtă compunere în care să existe un pronume posesiv, unul nehotărât, unul negativ și unul interogativ; subliniați-le și analizați-le morfologic și sintactic.

Scanned with OKEN Scanner

III. Construiți câte trei enunțuri în care aceeași construcție să fie întâi verb predicativ la diateza pasivă cu funcția de predicat verbal, apoi verb copulativ la diateza activă cu nume predicativ exprimat prin adjectiv provenit din participiu, având funcția de predicat nominal.
IV. Precizați două sensuri diferite ale verbului a împărtăși; construiți propoziții în care cuvântul să aibă aceste înțelesuri.

TEST Nr. 65

I. Se dă textul:

„Dacă învingi momentul acela când îți trece prin cap că e zadarnic să te mai ascunzi, îți merge mintea scânteie". (M.Preda, *O oră din august*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și menționați felul lor;
b) delimitați propozițiile și precizați felul lor; faceți schema frazei;
c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate.

II. Construiți o frază după schema dată:

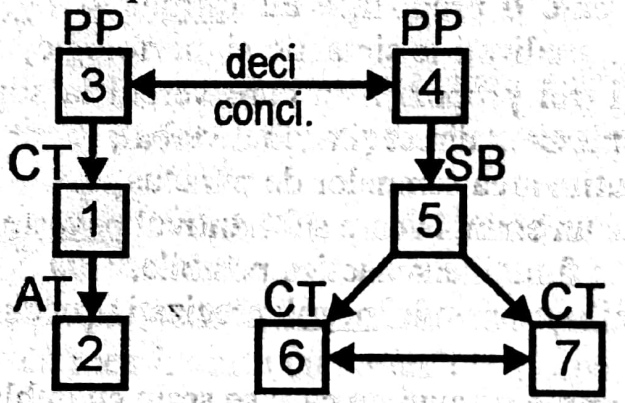

III. Construiți o propoziție cu subiect multiplu, apoi alta cu nume predicativ multiplu; subliniați aceste părți de propoziție și analizați-le.
IV. Alcătuiți două enunțuri în care numele predicativ „inutil" să fie întâi adjectiv, apoi adverb.
V. Găsiți sinonime ale verbului a învinge; construiți cu ele propoziții.

TEST Nr. 66

I. Se dă textul:

„A stat în spatele nostru la postul lui, noi la al nostru, limba n-o știm ca să zicem că ne-am fi luat la ceartă și nici unul din noi n-are vreo zgârietură pe el să zici că ne-am fi bătut..." (M.Preda, *O oră din august*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;
b) delimitați propozițiile, precizați felul acestora și alcătuiți schema frazei;

Scanned with OKEN Scanner

c) analizaţi morfologic şi sintactic pronumele din text;

d) daţi, în propoziţii, exemple de numeral colectiv, multiplicativ, distributiv şi adverbial; subliniaţi-le, precizaţi funcţia lor sintactică;

e) explicaţi folosirea semnelor de punctuaţie;

f) construiţi trei propoziţii cu neologisme.

II. Alcătuiţi câte un enunţ în care cuvintele spatele, o, ne să aibă alte valori morfologice decât în text.

III. Găsiţi trei cuvinte derivate cu prefixe de la verbul a şti.

IV. Despărţiţi în silabe cuvintele nostru, zicem, ceartă, zgârietură, sculptură.

TEST Nr. 67

I. Se dă textul:

„Părea să fi înţeles cum se petrec lucrurile, fiindcă odată, în orele lungi de după-amiază, când stăteau în curtea cazărmii şi îşi curăţau armele şi unii dintre ei, ferindu-se de privirile gradaţilor, oftau şi înjurau cu obidă armata şi instrucţia [...], Vintilă Gheorghe a ridicat fruntea şi [le-] a zis [-o] cu accentul lui de bănăţean". (M.Preda, *Soldatul cel mititel*)

Cerinţe:

a) subliniaţi predicatele şi arătaţi felul lor;

b) delimitaţi propoziţiile şi precizaţi felul fiecăreia; faceţi schema frazei;

c) construiţi câte o propoziţie în care substantivul bănăţean, precedat de prepoziţia de, să îndeplinească patru funcţii sintactice diferite;

d) transformaţi substantivul de la punctul c) în adjectiv.

II. Alcătuiţi câte un enunţ cu cuvintele odată şi o dată; precizaţi, în fiecare situaţie, ce parte de vorbire şi ce parte de propoziţie este cuvântul dat.

III. Ilustraţi, prin exemple, cinci situaţii diferite când a fi este verb auxiliar.

IV. Extrageţi din text cel puţin trei cuvinte din sfera semantică a cuvântului soldat.

V. Despărţiţi în silabe cuvintele cazărmii, oftau, accentul, bănăţean.

TEST Nr. 68

I. Se dă textul:

„Surâseră, vrând parcă să spună că e bună gluma, acuma, după ce ai trecut pe lângă moarte, să te mai apuci să faci instrucţie". (M.Preda, *O oră din august*)

Cerinţe:

a) subliniaţi predicatele şi arătaţi felul lor;

b) delimitaţi propoziţiile şi precizaţi felul fiecăreia; faceţi schema frazei;

Scanned with OKEN Scanner

c) analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate;

d) construiţi trei fraze în care propoziţiile circumstanţiale condiţională, cauzală şi concesivă să fie introduse prin aceeaşi conjuncţie; precizaţi felul propoziţiilor din frazele alcătuite de voi.

II. Puneţi verbul a surâde la toate timpurile modurilor personale, la persoana a II-a singular.

III. Găsiţi antonimele cuvintelor a se apuca şi a trece; construiţi cu ele propoziţii.

IV. Ilustraţi, prin propoziţii, trei sensuri diferite ale adjectivului bun.

V. Despărţiţi în silabe cuvintele surâseră, instrucţie.

TEST Nr. 69

I. Se dă textul:

„Vru să dea ordin de contraatac cu grenade, dar îl izbi în ochi un val de pământ şi pietriş care îl orbi atât de rău, încât zadarnic începu să dea din pleoape, că vederea nu i se mai limpezi". (M.Preda, *O oră din august*)

Cerinţe:

a) subliniaţi predicatele şi precizaţi felul lor;

b) delimitaţi propoziţiile, specificaţi felul acestora şi faceţi schema frazei;

c) construiţi fraze în care conjuncţiile disjunctive învăţate să stabilească raportul de coordonare între două completive directe;

d) construiţi două fraze cu subordonate subiective şi două fraze cu completive indirecte, într-una subordonata având ca regent un predicat nominal, iar în cealaltă un predicat verbal la diateza pasivă.

II. Construiţi cinci enunţuri în care complementul de agent să fie exprimat prin părţi de vorbire diferite.

III. Găsiţi două cuvinte formate cu prefixul contra-; arătaţi cum s-au format.

IV. Ilustraţi, prin enunţuri, sensurile formelor manifestă / manifestează, reflectă / reflectează.

TEST Nr. 70

I. Se dă textul:

„Băieţii ceilalţi stăteau ce stăteau lângă dânsul, apoi porneau la alte jocuri, iar el rămânea singur să supravegheze cum se luptau furnicile să ducă poveri de cinci ori mai mari decât ele, ori se târa binişor pe brânci, să vază ce face lăcusta de ţârâie aşa de tare". (I.Al.Brătescu-Voineşti, *Niculăiţă Minciună*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) delimitați propozițiile, stabiliți felul lor și faceți schema frazei;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate;

d) construiți câte un enunț în care cuvântul ce să aibă toate valorile morfologice posibile; precizați, în fiecare situație, partea de vorbire și partea de propoziție;

e) alcătuiți trei propoziții în care prepoziția ce precedă substantivul să ceară cazuri diferite; analizați morfologic și sintactic substantivele respective;

f) construiți o frază în care completiva directă să fie introdusă prin pronumele relativ cine în cazul dativ; specificați funcția lui sintactică;

II. Alcătuiți o scurtă compunere în care să existe cel puțin trei adverbe simple și trei adverbe compuse sudate, precum și două locuțiuni adverbiale; analizați-le sintactic și morfologic.

III. Construiți o frază după modelul dat:

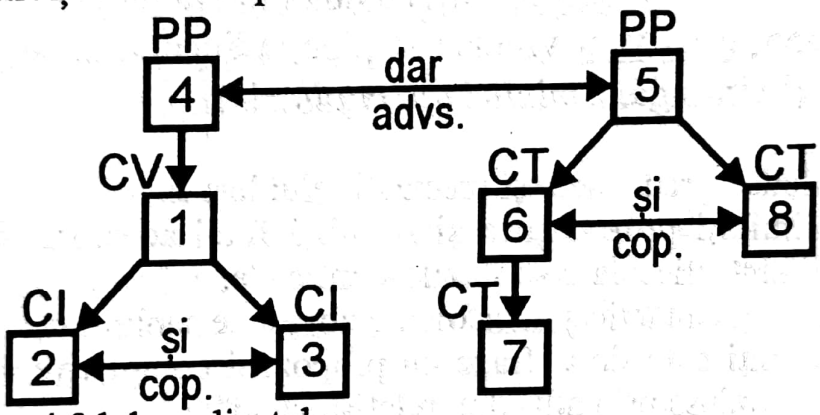

Precizați felul predicatelor.

IV. Alcătuiți un enunț despre un fenomen observat de voi la lecțiile de fizică ori chimie. Utilizați cel puțin trei neologisme; subliniați-le și precizați sensul lor.

TEST Nr. 71

I. Se dă textul:

„— Mai rămâne vorbă despre asta? zise tata posomorât. Are să urmeze cum știm noi, nu cum vrea el, că doar nu-i de capul său. Când m-ar bate numai atâta grijă, măi femeie, ce mi-ar fi?“ (I.Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) delimitați propozițiile, stabiliți felul acestora indicând raporturile sintactice care se stabilesc între ele;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele din ultimele două propoziții;

Scanned with OKEN Scanner

d) alcătuiți trei propoziții negative cu subiectele exprimate prin diferite pronume nehotărâte;

e) alcătuiți familia lexicală a cuvântului grijă și alcătuiți câte un enunț cu fiecare din aceste cuvinte.

II. Indicați antonimul cuvântului posomorât și alcătuiți un enunț cu acesta.

III. Folosind predicatul se știe în propoziția regentă, alcătuiți o frază în care să existe o subiectivă (introdusă prin pronumele relativ ce) așezată înaintea elementului regent. Explicați această topică.

IV. Despărțiți în silabe următoarele cuvinte; stabiliți locul accentului în cuvânt și subliniați silabele accentuate: soldat, repede, veveriță, șaptesprezece, păsărele, sculptură.

TEST Nr. 72

I. Se dă textul:

„Cum nu se dă scos ursul din bârlog, țăranul de la munte, strămutat la câmp, și pruncul dezlipit de la sânul mamei, așa nu mă dam eu dus din Humulești în toamna anului 1855, când veni vremea să plec la Socola, după stăruința mamei". (I.Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) delimitați propozițiile și stabiliți felul acestora; indicând raporturile sintactice care se stabilesc între ele;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate;

d) alcătuiți câte două fraze cu propoziții completive directe și indirecte introduse prin adverbul relativ „când";

e) contrageți ultima propoziție din textul de mai sus în partea de propoziție corespunzătoare.

II. Corectați toate greșelile existente în următorul text, rescriindu-l în întregime:

„Fortuit de ultimile întâmplări recente, ofițerul de excadrilă se înfățișe în fața soldaților săi mai inferior, explicândule cele mai mărețe realizări ale plutonului și repetând încă o dată că vor avea condiții din cele mai optime pentru perspectivele viitoare ce le surâd".

III. Dați exemple de cinci locuțiuni adjectivale.

IV. Despărțiți în silabe următoarele cuvinte: punctaj, descriu, antevorbitor, subordine, inegal.

V. Identificați atributele, arătați felul lor și precizați care este cuvântul determinat de ele:

Scanned with OKEN Scanner

a) „În văzduh cumplita iarnă cerne norii de zăpadă". (V.Alecsandri)
b) „El pe capu-i poartă mitră..." (M.Eminescu)
c) Obișnuia de a hoinări pe crestele de sus ale munților.

TEST Nr. 73

I. Se dă textul:

„Luca Moșneagu însă mâna cum știa el, căci smârțoagele lui de cai erau vlăguiți din cale-afară, și slabi, și ogârjiți, ca niște mâți de cei leșinați, nu zmei, cum zicea mama, care nu știa cum să mă urnească mai degrabă din casă". (I.Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) delimitați propozițiile, stabiliți felul acestora după înțelesul, scopul, forma și alcătuirea lor;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele din propozițiile 4, 5 și 6;

d) alcătuiți trei propoziții enunțiative afirmative cu subiecte exprimate prin verbe la moduri nepredicative;

e) găsiți două sinonime ale cuvântului vlăguit; formați cu acestea propoziții.

II. Indicați gradul de comparație al adjectivului din combinația sintactică „erau vlăguiți din cale-afară", precizând și modul de formare.

III. Stabiliți numărul de litere și de sunete din structura fonetică a următoarelor cuvinte: aspru, cinci, examen, ghem, chenar, muncitori, vechi, ghimpe.

IV. Construiți două propoziții în care să apară, pe rând, un complement circumstanțial de scop.

V. Cu ajutorul sufixelor augmentative: -an, -oi, -oaie, formați substantive de la cuvintele casă, băiat, gras, ladă, piatră.

TEST Nr. 74

I. Se dă textul:

„Și Iașii, pe care nu-i văzusem niciodată, nu erau aproape de Neamț, ca Folticenii, de unde, toamna târziu [...], mă puteam răpezi din când în când [...] la clăci în Humulești, pe unde știam noi..." (I. Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) delimitați propozițiile și stabiliți felul acestora;

c) analizați sintactico-morfologic cuvintele subliniate;

d) precizați felul subordonatelor introduse de adverbul relativ cum în următoarele fraze:

Scanned with OKEN Scanner

1) Nu se ştie cum vei ajunge să înţelegi corect lucrurile.
2) Vremea de azi nu mai este cum era ieri.
3) Mi-a plăcut modul cum ai soluţionat problema
4) El ştie cum veţi formula subiectul.
5) Se gândeşte cum vei răspunde la toate probele.
6) Cum o văzu că vine, s-a simţit fericit.
7) Cum îţi vei aşterne aşa vei dormi.

e) Arătaţi ce alte valori lexicale şi morfologice are litera / cuvântul „i".

II. Daţi exemple de opt locuţiuni şi expresii adverbiale; alcătuiţi cu fiecare dintre ele enunţuri.

III. Notaţi paronimele potrivite din următoarele combinaţii sintactice:
— serbare anuală sau anuară;
— text cu lagune sau cu lacune;
— virtuos sau virtuoz al naiului;
— livret sau libret militar;
— muncitor miner sau minier;
— descriere literală sau literară;
— acces sau abces de furie.

IV. Alcătuiţi enunţuri în care pronumele demonstrativ acela să aibă şapte funcţii sintactice diferite.

V. Transformaţi substantivele aur, argint, purpură, farmec, taină în adjective şi alcătuiţi propoziţii în care aceste adjective să aibă valoare de epitete.

TEST Nr. 75

I. Se dă textul:

„Dragu-mi era satul nostru cu Ozana cea frumos curgătoare şi limpede ca cristalul, în care se oglindeşte cu mâhnire Cetatea Neamţului de-atâtea veacuri!"

(I.Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerinţe:

a) subliniaţi predicatele şi precizaţi felul lor;

b) delimitaţi propoziţiile, stabiliţi felul acestora indicând raporturile sintactice care se stabilesc între ele;

c) analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele din propoziţia 1;

d) alcătuiţi trei fraze în care propoziţiile subiective să fie introduse prin conjuncţiile „că", „să" şi „dacă";

e) construiţi şase propoziţii în care repede, profund şi frumos să fie, pe rând, adjective şi adverbe.

II. Găsiţi două sinonime şi un antonim pentru cuvântul mâhnit.

III. Construiţi şase fraze în care, în funcţie de natura elementului regent, propoziţia „că ai venit" să îndeplinească, pe rând, rolul unor subordonate diferite.

Scanned with OKEN Scanner

IV. Formați numeralele distributive de la numeralele cardinale cinci, șase, opt, cincisprezece, douăzeci și opt.
V. Alcătuiți propoziții în care adverbul aproape să fie la toate gradele de comparație.

TEST Nr. 76

I. Se dă textul:

„Și nici una nici două hai! pe ied de gât..."

(I. Creangă, *Capra cu trei iezi*)

Cerințe:

a) analizați sintactico-morfologic cuvintele din această propoziție;

b) dați exemple de cinci expresii sau locuțiuni construite cu cuvântul gât;

c) alcătuiți cinci propoziții în care pronumele negativ nici una să îndeplinească diferite funcții sintactice.

II. Se dă textul:

„Mai mult chiar, dacă se ține seama de întinsul teritoriu romanizat de pe ambele maluri ale Dunării, pare mai simplu să se admită că procesul de diversificare a limbii latine începuse mult mai de timpuriu". (I.Coteanu, *Morfologia numelui în protoromână*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și arătați felul lor;

b) delimitați propozițiile, precizând felul acestora; indicând raporturile sintactice stabilite între ele;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate.

III. Găsiți un sinonim al cuvântului a (se) admite.

IV. Indicați antonimele următoarelor cuvinte: întins, simplu, a admite, a începe, timpuriu.

TEST Nr. 77

I. Se dă textul:

„Mare de inimă, iar de gură și mai mare, părintele Duhu nu se învrednicise de o viață mai bună; dar se vede că nici poftea el una ca asta, de vreme ce nu-și astâmpăra gura cătră mai marii săi, măcar să-l fi picat cu lumânarea". (I.Creangă, *Popa Duhu*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) delimitați propozițiile, stabiliți felul acestora după înțelesul, scopul, forma și alcătuirea lor;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate;

d) construiți câte un enunț cu sinonimul și cu antonimul cuvântului vrednic;

Scanned with OKEN Scanner

e) găsiţi adverbele şi locuţiunile adverbiale corespunzătoare următoarelor locuţiuni prepoziţionale: din afara, în mijlocul, în susul.
II. Construiţi propoziţii al căror predicat nominal să includă următoarele verbe copulative: a părea, a se face.
III. Formaţi adjective cu sufixele: -atic, -esc, -nic, -os, -in, de la cuvintele: vară, trudă, român, pace, duioşie, castană. Construiţi propoziţii în care adjectivele derivate să stea la diferite grade de comparaţii.
IV. Identificaţi pronumele şi adjectivele pronominale din textele următoare:

1. „La voi aleargă totdeauna / Truditu-mi suflet să se-nchine".
2. „Al vostru-i plânsul strunei mele / Creştini ce n-aveţi sărbătoare".
3. „Nu cerem nimănuia nimic, însă oricine / dacă el vrea-l numim şi prieten şi vecine".
4. „Mircea însuşi mână-n luptă vijelia-ngrozitoare".
5. „Se uită la unii şi la alţii pe care-i întâlneşte".
6. „În liniştea aceasta a satului, deodată se făcu un zvon uşor".

V. Daţi şase exemple de expresii sau locuţiuni formate cu ajutorul cuvântului inimă.

TEST Nr. 78

I. Se dă textul:

„Şi câte nu ne veneau în cap, şi câte nu făceam cu vârf şi îndesate, mi-aduc aminte, de parcă acum mi se întâmplă". (I.Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerinţe:

a) subliniaţi predicatele şi precizaţi felul lor;
b) delimitaţi propoziţiile şi stabiliţi felul acestora;
c) analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele subliniate;
d) formulaţi trei fraze în care propoziţiile subordonate circumstanţiale să fie introduse prin încât, deşi şi că, iar în propoziţiile regente să se găsească adverbele şi locuţiunile adverbiale corelative: în aşa fel, (tot) totuşi sau de aceea (pentru aceea). Numiţi felul subordonatelor construite.

II. Precizaţi şase sensuri diferite ale cuvântului cap.
III. Construiţi cinci enunţuri cu expresii sau locuţiuni alcătuite cu cuvântul cap.
IV. Construiţi opt fraze, în care verbul învăţăm să fie determinat, în ordine, de o propoziţie circumstanţială de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop, concesivă, condiţională şi consecutivă.
V. Despărţiţi în silabe cuvintele: arctic, sandvici, astmă, dezintoxica, burlan, extremă.

Scanned with OKEN Scanner

TEST Nr. 79

I. Se dă textul:

„Mă trezește mama într-o dimineață din somn, cu vai-nevoie, zicându-mi:

— Scoală, duglișule, înainte de răsăritul soarelui, iar vrei să te pupe cucul armenesc și să te spurce, ca să nu-ți meargă bine toată ziua? ... Căci așa ne amăgea mama cu o pupăză care-și făcea cuib, de mulți ani, într-un tei foarte bătrân și scorburos, pe coasta dealului, la moș Andrei, fratele tatei cel mai mic. Și numai ce-o auzeai vara: Pu-pu-pup! Pu-pu-pup! — des-dimineață, în toate zilele de vuia satul". (I.Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul acestora;

b) delimitați propozițiile și arătați felul lor;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate indicând raporturile sintactice stabilite între ele;

d) folosindu-vă de elemente regente diferite, alcătuiți patru fraze cu propoziții subiective introduse prin să.

II. Formați scurte propoziții în care să folosiți omonimele următoarelor cuvinte din textul de mai sus: somn, răsărit, coastă.

III. Alcătuiți patru fraze cu propoziții predicative având verbe copulative diferite.

IV. Despărțiți în silabe cuvintele următoare și stabiliți locul accentului în fiecare cuvânt: asiduă, funcție, (al) cincisprezecelea, inabilitate.

V. Alcătuiți 4 propoziții în care să existe și complemente circumstanțiale de cauză exprimate prin numeral, adjectiv sau verb la participiu cu valoare de adjectiv, la gerunziu și substantiv comun.

TEST Nr. 80

I. Se dă textul:

„Și, după mintea ce-o aveam, ne-am fi întors înapoi chiar atunci, de nu eram dați în seama lui moș Luca, de care ne rușinam ca și de părinții noștri".

(I.Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) delimitați propozițiile, stabiliți felul acestora;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate;

d) transformați cuvintele subliniate din propoziția „Tăcerea înseamnă încuviințare" în propoziții corespunzătoare funcției sintactice ale acestora;

e) găsiți perechile omonimice ale cuvintelor: tors, moșie, vie și alcătuiți cu fiecare dintre ele enunțuri.

Scanned with OKEN Scanner

II. Explicați cu ajutorul sinonimelor, sensul următoarelor neologisme: a include, subtil, temerar, flagrant. Formați cu acestea scurte enunțuri.
III. Indicați prin rescriere formele corecte ale următoarelor cuvinte: căptușeală — căptușală; așază — așează; ostatec — ostatic; drăgălașe — drăgălașă; statue — statuie; statuetă — statuietă; escadrilă — excadrilă; excortă — escortă; delincvent — delicvent — delingvent; sanguin — sangvin.
IV. Formați diminutivele următoarelor cuvinte: floare, copil, mugur, voinic, frunză. Indicați procedeul prin care au fost create.
V. Alcătuiți câte patru propoziții cu complemente circumstanțiale de cauză exprimate prin substantiv și pronume personale, demonstrative și nehotărâte.

TEST Nr. 81

I. Se dă textul:

„Las', mamă, că lumea asta nu-i numai cât se vede cu ochii, zicea bădița Vasile mângâind-o".

(I.Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și arătați felul lor;

b) delimitați propozițiile și stabiliți felul acestora indicând raporturile sintactice stabilite între ele;

c) analizați sintactic și morfologic;

d) alcătuiți patru fraze cu propoziții predicative având diferite verbe copulative, introduse, pe rând, prin conjuncțiile „să" și „că", prin pronumele relativ-interogativ „ce" și prin adverbul relativ „cum";

e) indicați câte un sinonim neologic pentru următoarele substantive: pământesc, visare, ciudățenie, gingășie, ambiție.

II. Construiți șase enunțuri în care interjecțiile să îndeplinească diferite funcții sintactice. Precizați funcțiile sintactice îndeplinite.
III. Formați propoziții în care următoarele verbe folosite la diateza pasivă să fie însoțite de complemente de agent: a chema, a urmări, a depăși, a ajuta, a opri.
IV. Alcătuiți propoziții în care următoarele cuvinte să fie folosite, pe rând, cu sens propriu și cu sens figurat: umeri, cămașă, oglindă, pânză, stea.
V. Formați familia lexicală a cuvântului rădăcină.

TEST Nr. 82

I. Se dă textul:

„Când vuia în sobă tăciunele aprins, care se zice că face a vânt și vreme rea, sau când țiuia tăciunele despre care se zice că te vorbește cineva de rău, mama îl mustra

Scanned with OKEN Scanner

acolo, în vatra focului și-l buchisea cu cleștele, să se mai potolească dușmanul". (I.Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor;

b) delimitați propozițiile, indicând felul acestora;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate;

d) construiți patru propoziții în care cuvântul aprins să aibă alte sensuri decât cel din textul dat;

e) folosiți în propoziții sau fraze următoarele forme ale adjectivului pronominal interogativ care: al căror, ai căror, a căror, al cărei, ai cărei, articolul posesiv aparținând însă substantivului determinat de adjectivul interogativ.

II. Dați exemple de șase substantive epicene: trei cu formă masculină și trei cu formă feminină

III. Identificați subiectele din următorul text, precizând părțile de vorbire prin care sunt exprimate:

„Și care săpau cu cazmalele, care cărau cu tărăboanțele, care cu căruțele, care cu covățile". (I.Creangă)

IV. Formulați propoziții în care cuvântul piatră să îndeplinească următoarele funcții sintactice: subiect, nume predicativ, atribut în cazurile genitiv și acuzativ, complement direct în acuzativ și complement indirect în cazurile genitiv, dativ și acuzativ, complement circumstanțial de loc (cazul acuzativ), complement circumstanțial de cauză în cazul genitiv cu locuțiunea prepozițională „din pricina", complement circumstanțial concesiv.

V. Dați patru exemple de substantive proprii devenite substantive comune.

TEST Nr. 83

I. Se dă textul:

„Ș-apoi nu știi că este o vorbă: dacă-i copil, să se joace, dacă-i cal, să tragă, și, dacă-i popă, să citească". (I.Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și arătați felul lor;

b) delimitați fraza în propoziții, precizând felul acestora și indicând și raporturile sintactice stabilite între ele;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele din prima propoziție;

d) precizați ce valori gramaticale poate avea cuvântul i în textele următoare:

„Doamna i-a pătruns cuvântul..." (G.Coșbuc)

„Vezi asta-i greu!"

„Și toată nădejdea-i la voi". (G.Coșbuc)

„I-a văzut muncind din greu".

Scanned with OKEN Scanner

II. Formulaţi trei enunţuri care să conţină, pe rând, şi substantive cu forme numai pentru numărul singular şi alte trei enunţuri cu substantive cu forme numai pentru numărul plural.
III. Identificaţi subiectele din textul următor, precizând partea de vorbire prin care sunt exprimate:

„Când unul pleacă, altul vine
În astă lume a-l urma". (Eminescu)

IV. Formulaţi şapte fraze în care subordonata „că este copil" să aibă valori diferite.
V. Construiţi propoziţii în care funcţiile sintactice de subiect, nume predicativ, atribut adjectival, complement direct şi complement indirect să fie îndeplinite de un numeral cardinal.

TEST Nr. 84

I. Se dă textul:

„— Harap-Alb, pentru că eşti aşa de bun şi te-ai ostenit de ne-ai făcut adăpost, vreau să-ţi fac şi eu un bine în viaţa mea; n-aţi aripa asta, şi când îi avea nevoie de mine, aprinde-o, şi eu îndată am să-ţi viu întru ajutor".

(I.Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

Cerinţe:

a) subliniaţi predicatele şi arătaţi felul lor;
b) delimitaţi fraza în propoziţii, precizând felul acestora şi indicând raporturile sintactice stabilite între ele;
c) formulaţi propoziţii în care substantivul propriu Harap-Alb să îndeplinească funcţiile sintactice de subiect, nume predicativ, atribut, complement direct, complement indirect şi complement circumstanţial de loc.

II. Înlocuiţi punctele de suspensie cu adjectivele pronominale de întărire, făcând acordul cu substantivele sau pronumele personale pe care le însoţesc.

Ea ... era acolo când tu (m) ... m-ai strigat. Pe el ... îl vedeam zilnic la bibliotecă. Ţie (f) ... doream să-ţi aduc ceva. Ele ... au reacţionat neplăcut la vestea pe care voi (m) ... aţi trimis-o. Despre activitatea lor, noi (f) ... cunoşteam câte ceva. Autorul ... a venit în clasa noastră şi mie (f) ... mi-a oferit un autograf.

III. Alcătuiţi fraze în care conjuncţia de să introducă pe rând următoarele subordonate: subiectivă, completivă indirectă, circumstanţială de scop, circumstanţială condiţională, circumstanţială concesivă şi circumstanţială consecutivă.
IV. Indicaţi forma corectă a substantivelor cu mai multe forme de acelaşi gen la singular: glonţ — glonte; oaspete — oaspe; şoarece — şoarec.

Scanned with OKEN Scanner

V. Alcătuiți o propoziție enunțiativă afirmativă cu subiect multiplu exprimat prin verbe la supin.
VI. Formulați șase propoziții cu diferite feluri de atribute adjectivale.

TEST Nr. 85

I. Se dă textul:

„La Crăciun, când tăia tata porcul, și-l pârlea, și-l opârea, <u>și-l învălea iute cu paie</u>, de înăbușea, ca să se poată rade frumos, eu încălecam pe porc deasupra paielor, și făceam un chef de mii de lei, știind că mie are să-mi dea coada porcului, s-o frig, și beșica, s-o umplu cu grăunțe, s-o umflu și s-o zuruiesc, după ce s-a usca, ș-apoi, vai de urechile mamei, până nu mi-o spărgea de cap". (I.Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și arătați felul lor;
b) delimitați fraza în propoziții, precizând felul acestora;
c) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate;
d) formulați fraze cu mai multe propoziții subordonate care să aibă ca element regent verbul <u>a câștiga</u>;
e) transformați (contrageți) ultima subordonată a textului în parte de propoziție corespunzătoare; precizați felul acesteia;
f) alcătuiți trei propoziții în care cuvântul <u>a învălui</u> să aibă alte sensuri decât în textul dat.

II. Formulați patru fraze în care funcțiile sintactice de subiect, nume predicativ, atribut, complement direct și complement indirect să fie exprimate prin pronume.
III. Precizați ce valori morfologice pot avea, în diferite propoziții, cuvintele <u>iarnă</u>, <u>bine</u>.
IV. Analizați numeralele din textul: „Amândoi i-au adus pe cei doi prizonieri, al treilea rămânând cu câte o pușcă în mână pentru a-i păzi pe cei patru. Atenția îi era îndoită pentru tuspatru și avea doar o șansă de a nu greși, la nevoie, ținta de două ori".

Scanned with OKEN Scanner

II. REZOLVAREA SUBIECTELOR PROPUSE

TEST Nr. 1

I. „Aduși în Dacia de împăratul Traian, rămași aici în urma celei mai vajnice lupte [1]/ ce -au văzut timpurile vechi, [2]// am păstrat în sângele nostru vitejia acelor două popoare mari [1]/ din care ne tragem, [3]/ și nu o dată, în zbuciumul atâtor veacuri, ne-am arătat urmașii vrednici și-ai legionarilor biruitori, [4]/ care au vânzolit lumea [5]/ s-au abătut codrii [6]/ ca să răzbată în cetatea lui Decebal, [7]/ și ai uriașilor învinși, [4]/ care, nemaiputându-se apăra, și-au dat o moarte așa de măreață și de tragică în flăcările Sarmisegetuzei. [8]/"

a) **au văzut** — predicat verbal
am păstrat — predicat verbal
ne tragem — predicat verbal
ne-am arătat — predicat verbal
au vânzolit — predicat verbal
au abătut — predicat verbal
să răzbată — predicat verbal
au dat — predicat verbal

b) 1. *„Aduși în Dacia de împăratul Traian, rămași aici în urma celei mai vajnice lupte [...] am păstrat în sângele nostru vitejia acelor două popoare mari [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] ce-au văzut timpurile vechi [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 1, introdusă prin pronumele relativ „ce".
3. *„[...] din care ne tragem [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 1, introdusă prin pronumele relativ „care" precedat de prepoziția simplă „din".
4. *„[...] și nu o dată, în zbuciumul atâtor veacuri, ne-am arătat urmașii vrednici și-ai legionarilor biruitori, [...] și ai uriașilor învinși [...]"* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 1 prin conjuncția copulativă „și".
5. *„[...] care au vânzolit lume [...]"* — propoziție atributivă, subordonată față de propoziția 4, introdusă prin pronumele relativ „care".

Scanned with OKEN Scanner

6. *„[...] s-au abătut codrii [...]“* — propoziție atributivă, subordonată față de propoziția 4, coordonată cu propoziția 5 prin conjuncția copulativă „și“.

7. *„[...] ca să răzbată în cetatea lui Decebal [...]“* — propoziție circumstanțială de scop, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „ca să“.

8. *„[...] care, nemaiputându-se apăra, și-au dat o moarte așa de măreață și de tragică în flăcările Sarmisegetuzei“* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin pronumele relativ „care“.

c) **ce** — complement direct, exprimat prin pronume relativ, cazul acuzativ.

nostru — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv posesiv, persoana I, mai mulți posesori, un obiect posedat, genul neutru, cazul acuzativ.

acelor — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv demonstrativ de depărtare, genul neutru, numărul plural, cazul genitiv.

din care — complement indirect, exprimat prin pronume relativ, cazul acuzativ.

atâtor — atribut adjectival exprimat, prin adjectiv nehotărât, genul neutru, numărul plural, cazul genitiv.

care — subiect, exprimat prin pronume relativ, cazul nominativ.

care — subiect exprimat prin pronume relativ, cazul nominativ.

se — complement direct, exprimat prin pronume reflexiv, persoana a III-a, plural, cazul acuzativ, formă neaccentuată.

și — complement indirect, exprimat prin pronume reflexiv, persoana a III-a, plural, cazul dativ, formă neaccentuată.

d) subiect: Traian a cântat frumos.

nume predicativ: Prietenul meu cel mai bun este Traian.

atribut substantival genitival: Scrisoarea lui Traian m-a impresionat.

atribut substantival prepozițional: Scrisoarea despre Traian e la mine.

complement direct: Pe Traian nu l-au invitat.

e) articol hotărât: Cartea lui Dan mi-a plăcut.

pronume personal: Desenul lui era reușit.

Scanned with OKEN Scanner

II. pozitiv: Casa lui era mare.
comparativ de superioritate: Casa lui era mai mare decât a mea.
comparativ de egalitate: Casa lui era la fel de mare ca a mea.
comparativ de inferioritate: Casa lui era mai puțin mare ca a mea.
superlativ relativ de superioritate: Casa lui era cea mai mare din sat.
superlativ relativ de inferioritate: Casa lui era cea mai puțin mare din sat.
superlativ absolut: Casa lui era foarte mare.

III. în, aici, ce, nostru, două, popor, din, care, ne, nu, și etc.

TEST Nr. 2

I. „Îndată după plecarea Greuceanului, Faurul-Pământului se apucă 1/ și făcu chipul lui Greuceanu numai și numai din fier, 2/ apoi porunci 3/ să ardă cușnița ziua și noaptea 4/ și să țină chipul acesta fără curmare în foc. 5/"

a) **se apucă** — predicat verbal
făcu — predicat verbal
porunci — predicat verbal
să ardă — predicat verbal
să țină — predicat verbal

b) 1. *„Îndată după plecarea Greuceanului, Faurul-Pământului se apucă [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] și făcu chipul lui Greuceanu numai și numai din fier [...]"* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 1 prin conjuncția copulativă „și".
3. *„[...] apoi porunci [...]"* — propoziție principală, coordonată prin juxtapunere cu propoziția 2.
4. *„[...] să ardă cușnița ziua și noaptea [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 3, introdusă prin conjuncția „să".
5. *„[...] și să țină chipul acesta fără curmare în foc"*. — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 3, introdusă prin conjuncția „să", coordonată cu propoziția 4 prin conjuncția copulativă „și".

Scanned with OKEN Scanner

c) **Greuceanului** — substantiv propriu, genul masculin, cazul genitiv, articulat cu articolul „-lui", atribut substantival genitival.

Faurul-Pământului — substantiv propriu, genul masculin, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât „-l", subiect.

ziua și noaptea — locuțiune adverbială, complement circumstanțial de timp.

fără curmare — locuțiune adverbială, complement circumstanțial de timp.

d) Nominativ — Chipul bătrânei m-a impresionat.

Acuzativ — Ea nu are chipul unei bătrâne.

Dativ — Pictorul i-a dat chipului său o înfățișare stranie.

Genitiv — Conturul chipului prindea încet viață pe pânza pictorului.

Vocativ —

e) Chipul lui Greuceanu fu făcut numai și numai din fier.

fu făcut — diateză pasivă

Eroului i se făcu o primire triumfală.

se făcu — diateză reflexivă

f) Era bine [1]/să ardă cușnița ziua și noaptea. [2]/

era bine — PN — P_1 — PP

să ardă — PV — P_2 — SB

Hotărârea lui era [1]/să ardă cușnița ziua și noaptea. [2]/

era — PN (verb copulativ + P_2) — P_1 — PP

să ardă — PV — P_2 — PR

g) **a se apuca — a se porni, a se pune (pe treabă).**

S-a pornit la treabă.

S-a pus pe treabă.

a porunci — a comanda, a decide, a fixa, a dispune, a ordona.

Comandantul a dispus încetarea tirului asupra pozițiilor inamice.

În acele condiții, nu putea ordona retragerea.

II. școală

școlar < școală + sufixul -ar

(a) școlariza < școlar + sufixul -iza

școlăresc < școlar + sufixul -esc

școlărește < școlar + sufixul -este

Scanned with OKEN Scanner

școlărime < școlar + sufixul -ime

III. diateza activă: A oprit incendiul.
diateza pasivă: Apa a fost oprită toată după-amiaza.
diateza reflexivă: S-a oprit la stop.

IV. foc — ardere violentă cu flacără și cu dezvoltare de căldură
A făcut focul în sobă.
foc — incendiu
Focul a cuprins toată pădurea.
foc — luptă, război
Unitățile intrate în foc s-au întors decimate.

V. a) cu ajutorul adverbelor grozav, extraordinar: Prăjitura e grozav de bună.
b) prin repetarea adjectivului: Prăjitura este bună-bună.
c) prin lungirea unei vocale: Prăjitura este buuună.

TEST Nr. 3

I. „Îndată se făcu loc moldovenilor, 1/ carii, luându-și rănițiii, se îndreptară către munți, 2/ în vreme ce oastea se cobora încet la vale; 3/ iar cetatea cu porțile deschise, purtând pe ziduri urmele bombelor dușmănești, rămase singură pe culmea înverzită, ca un schelet de uriaș". 4/

a) **se făcu** — predicat verbal
se îndreptară — predicat verbal
se cobora — predicat verbal
rămase singură — predicat nominal

b) 1. *„Îndată se făcu loc moldovenilor [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] carii, luându-și rănițiii, se îndreptară către munți [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 1, introdusă prin pronumele relativ „carii".
3. *„[...] în vreme ce oastea se cobora încet la vale [...]"* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 2, introdusă prin locuțiunea conjuncțională „în vreme ce".
4. *„[...] iar cetatea cu porțile deschise, purtând pe ziduri urmele bombelor dușmănești, rămase singură pe culmea înverzită, ca un schelet de uriaș"* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 1 prin conjuncția adversativă „iar".

Scanned with OKEN Scanner

c) **luându-** — verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, mod gerunziu, forma afirmativă, complement circumstanțial de timp.
purtând — verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, mod gerunziu, forma afirmativă, atribut verbal.
d) „ca un schelet uriaș" — ca și cum ar fi fost un schelet de uriaș — propoziție circumstanțială modală.
e) arhaisme: carii, cătră, se cobora, boambe, dușmănești.
f) la vreme — locuțiune adverbială de timp.
de vreme ce — locuțiune conjuncțională subordonatoare.
El a sosit la vreme.
De vreme ce tot nu-l crezi, / de ce-l mai întrebi? //
g) Un val **uriaș** s-a abătut asupra corabiei.
uriaș — adjectiv

II. pământ
pământesc < pământ + sufixul -esc
pământiu < pământ + sufixul -iu
pământos < pământ + sufixul -os
pământean < pământ + sufixul -ean
împământeni < prefixul în- (îm-) + pământean + sufixul -i
împământenire < împământeni + sufixul -re
neîmpământenire < prefixul ne- + împământenire
dezpământenire < prefixul dez- + împământenire

III. **a insera / a înșera**
A inserat un adaos în text.
S-a înserat mai devreme.
libret / livret
Libretele operelor lui Verdi nu sunt întotdeauna strălucite.
Au confiscat livretul soldatului.
cenzură / cezură
Cenzura a interzis reprezentarea piesei.
Versurile lungi au de obicei cezură.

IV. subiect: Cartea era interesantă.
nume predicativ: Romanul lui este cartea mea preferată.
complement direct: Nu mi-a dat înapoi cartea împrumutată.
complement indirect: Am vorbit despre cartea lui preferată.
atribut substantival prepozițional: Discuția despre cartea aceea părea plictisitoare.

Scanned with OKEN Scanner

atribut substantival genitival: Coperta cărții era urâtă.

V. în-da-tă — cul-mea
oas-tea — în-ver-zi-tă
pur-tând — jert-fă

TEST Nr. 4

I. „— Vezi? [1]/ vezi? [2]/ [...] era [3]/ să -mi scoți ochiul... [4]/ Ți-ar fi plăcut [5]/ să mă omori? [6]/ Sărută-mă, [7]/ să -mi treacă [8]/ și să te iert! [9]/".

a) vezi — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a II-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a II-a singular, forma afirmativă.

vezi — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugare a II-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a II-a singular, forma afirmativă.

era — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timp imperfect, persoana a III-a singular (cu sens impersonal), forma afirmativă.

să scoți — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza activă, modul conjunctiv, timp prezent, persoana a II-a singular, forma afirmativă.

ar fi plăcut — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a II-a, diateza activă, modul condițional-optativ, timpul perfect, persoana a III-a singular (cu sens impersonal), forma afirmativă.

să omori — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a II-a singular, forma afirmativă.

sărută — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I-a, diateza activă, modul imperativ, persoana a II-a singular, forma afirmativă.

să treacă — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza activă, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

să iert — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ conjugarea I-a, diateza activă, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana I singular, forma afirmativă.

Scanned with OKEN Scanner

b) 1. *„Vezi?“* — propoziție principală, simplă, afirmativă, interogativă propriu-zisă.
2. *„[...] vezi [...]“* — propoziție principală, simplă, afirmativă, interogativă propriu-zisă.
3. *„[...] era [...]“* — propoziție principală, simplă, afirmativă, enunțiativă propriu-zisă.
4. *„[...] să-mi scoți ochiul [...]“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 3, introdusă prin conjuncția „să“, dezvoltată, afirmativă, enunțiativă propriu-zisă.
5. *„Ți-ar fi plăcut [...]“* — propoziție principală, dezvoltată, afirmativă, interogativă optativă.
6. *„[...] să mă omori?“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția „să“, dezvoltată, afirmativă, enunțiativă propriu-zisă.
7. *„Sărută-mă [...]“* — propoziție principală, dezvoltată, afirmativă, enunțiativă imperativă.
8. *„[...] să-mi treacă [...]“* — propoziție circumstanțială de scop, subordonată propoziției 7, introdusă prin conjuncția „să“, afirmativă, dezvoltată, enunțiativă imperativă.
9. *„[...] și să te iert!“* — propoziție circumstanțială de scop, subordonată propoziției 7, coordonată prin conjuncția copulativă „și“ cu propoziția 8, dezvoltată, afirmativă, enunțiativă imperativă.

c) ghilimele — indică faptul că textul e un citat.
linia de dialog — introduce vorbirea directă.
semnul întrebării (1,2) — marchează sfârșitul și caracterul interogativ al propoziției.
semnul întrebării (3) — marchează caracterul interogativ al propoziției 5 și sfârșitul unei fraze interogative.
virgula (1) — desparte finala de regenta ei.
semnul exclamării — marchează finalul unei fraze imperative.
punctele de suspensie (1) — marchează o omisiune de text.
punctele de suspensie (2) — marchează finalul frazei (vorbitorul nu își exprimă până la capăt gândirea, considerând că reproșul e ușor de subînțeles).
„... să-mi (scoți) ...“ — cratima marchează căderea (eliziunea)

Scanned with OKEN Scanner

vocalei „î" de la pronumele personal forma neaccentuată; ea redă în scris rostirea într-o silabă a conjuncției ce intră în alcătuirea conjunctivului și a pronumelui.

„Ți-ar (fi plăcut) ..." — cratima marchează grafic legarea într-o silabă a pronumelui personal forma neaccentuată „ți" și a auxiliarului „ar" ce intră în alcătuirea condițional-optativului; sunetele i și a alcătuiesc astfel un diftong.

„Sărută-mă ..." — cratima marchează alipirea pronumelui personal, forma neaccentuată, la sfârșitul verbului la imperativ, ca o silabă în plus.

„... să-mi (treacă) ..." — aceeași explicație ca la grupul de cuvinte „să-mi (scoți) ...".

d) subiectivă: E mai bine [1]/să pleci! [2]/
e mai bine — PN — P_1 — PP
să pleci — PV — P_2 — SB
predicativă: Rugămintea mea este [1]/să-l certi cu blândețe. [2]/
este — PN (verb copulativ + P_2) — P_1 — PP
să certi — PV — P_2 — PR
atributivă: Nu avusese posibilitatea [1]/să-l ajute. [2]/
nu avusese — PV — P_1 — PP
să ajute — PV — P_2 — AT

e) **a trece — a curge**
Apa trece vijelios printre pietre.
a trece — a fi promovat
El nu a trecut clasa.

f) ochi — organ al vederii
Are ochii verzi ca bunica.
ochi — privire
Scena s-a petrecut sub ochii noștri.
ochi — spațiu al unei ferestre în care se montează geamurile
Ochiurile ferestrei din stânga erau foarte murdare.
ochi — gol aflat între firele unei împletiri
Croșetând și uitându-se la televizor, a pierdut niște ochiuri.
ochiuri — mâncare făcută din ouă prăjite sau fierte fără coajă
La cină am mâncat ochiuri.
ochi — întindere de apă în formă circulară
Printre crengi se zărea, în mijlocul poienii, un ochi de apă.

Scanned with OKEN Scanner

II. Nimeni nu l-a așteptat.
nimeni — pronume negativ, subiect
N-a pedepsit pe nici unul.
pe nici unul — pronume negativ, complement direct
N-a vorbit cu nici unul.
cu nici unul — pronume negativ, complement indirect
Lucrarea nici unuia nu era bună.
nici unuia — pronume negativ, atribut pronominal genitival

III. Era [1]/să cad [2]/
era — PV — P_1 — PP
să cad — PV — P_2 — SB
Rămâne [1]/să mai vorbim. [2]/
rămâne — PV — P_1 — PP
să vorbim — PV — P_2 — SB
Problema era [1]/ce va face. [2]/
era — PN (verb copulativ + P_2) — P_1 — PP
va face — PV — P_2 — PR
Ea rămâne [1]/ce a fost și tatăl ei.
rămâne (verb copulativ + P_2) — PN — P_1 — PP
ce a fost — PN — P_2 — PR

IV. po-et — două vocale în hiat trec la silabele diferite.
mai-că — o consoană aflată între un diftong și o vocală trece la silaba a doua.
fi-in-ță — vocalele în hiat trec la silabe diferite; la fel, două consoane alăturate.

V. șaisprezece, optsprezece, șaizeci și șapte, o sută patruzeci și doi.

TEST Nr. 5

I. „Lângă lacul [1]/care -n tremur somnoros și lin se bate, [2]/
Vezi o masă mare-ntinsă cu făclii prea luminate, [1]/
Căci din patru părți a lumii împărați și-mpărătese
Au venit [3]/ca să serbeze nunta gingașei mirese. [4]/

a) se bate — predicat verbal
vezi — predicat verbal

Scanned with OKEN Scanner

au venit — predicat verbal
să serbeze — predicat verbal

b) 1. *„Lângă lacul [...] vezi o masă mare-întinsă cu făclii prea luminate [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] care-n tremur somnoros și lin se bate [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 1, introdusă prin pronumele relativ „care".
3. *„[...] căci din patru părți a lumii împărați și-mpărătese au venit [...]"* — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „căci".
4. *„[...] ca să serbeze nunta gingașei mirese"* — propoziție circumstanțială finală, subordonată propoziției 3, introdusă prin conjuncția „ca să".

c) **mare** — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv propriu-zis, variabil, cu o terminație, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, gradul pozitiv.

-ntinsă — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv provenit din participiu, variabil, cu 2 terminații, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, grad pozitiv.

cu făclii — atribut substantival prepozițional, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul plural, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „cu", nearticulat.

prea luminate — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv provenit din participiu, variabil, cu două terminații, genul feminin, numărul plural, cazul acuzativ, gradul superlativ absolut.

patru — atribut adejectival exprimat prin numeral cardinal cu valoare adjectivală, cazul acuzativ.

a lumii — atribut substantival genitival, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul genitiv, articulat cu articolul hotărât „-i", precedat de articolul posesiv-genitival „a".

mirese — atribut substantival genitival, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul genitiv, articulat cu articolul hotărât preluat de adjectivul „gingașei".

gingașei — atribut adejectival, exprimat prin adjectiv propriu-zis, variabil, cu două terminații, genul feminin, numărul singular, cazul genitiv, gradul pozitiv.

Scanned with OKEN Scanner

d) „[...] care-n [...]" — cratima marchează căderea (eliziunea) vocalei „î" de la prepoziția „în", rostită împreună cu silaba finală a pronumelui „care".

„[...] mare-ntinsă [...]" — cratima redă în scris rostirea împreună a celor două adjective, precum și dispariția vocalei inițiale a celui de-al doilea cuvânt.

„și-mpărătese [...]" — cratima marchează elidarea vocalei inițiale pentru reducerea unei silabe, din rațiuni de metrică.

e) Întâmplarea / despre care mi-ai povestit în ultima ta scrisoare / m-a impresionat profund. / Nu m-am așteptat / ca băiatul acela / al cărui talent era recunoscut de toți / să se teamă atât de tare de examen. / Maria, / care îl cunoaște mai bine, / mi-a spus / că e foarte sensibil. / S-ar putea / ca vreo vorbă aruncată într-o doară de ai săi, spre a-l face / să învețe mai mult, / să fi avut exact efectul contrar, determinându-l / să nu se prezinte la concurs. /

În acest caz, îmi pare tare rău și pentru el, și pentru părinții lui.

despre care — complement indirect exprimat prin pronume relativ, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „despre"

al cărui — atribut pronominal genitival exprimat prin pronume relativ, genul masculin, numărul singular, cazul genitiv, precedat de articolul posesiv genitival „al".

care — subiect exprimat prin pronume relativ, cazul nominativ.

f) Murmurul somnoros al izvorului îl fascina.

somnoros — atribut adjectival

g) **lin — ușor**

Apa curge lin.

lin — pește

Am prins un lin.

mare — larg, amplu

Știrea ocupă un spațiu mare în ziar.

mare — întindere imensă de apă sărată

A făcut baie în mare.

II. negreșit — adverb predicativ

Negreșit [1]/ că va veni. [2]/

negreșit — PV

va veni — PV

fără îndoială — locuțiune adverbială

P_1 — PP

P_2 — SB

Scanned with OKEN Scanner

Fără îndoială [1]/că-l ajută. [2]/
fără îndoială — PV — P_1 — PP
ajută — PV — P_2 — SB
trebuie — verb predicativ impersonal
Trebuie [1]/să-l ajuți. [2]/
trebuie — PV — P_1 — PP
să ajuți — PV — P_2 — SB
se pare — verb predicativ, impersonal, reflexiv
Se pare [1]/că-l sprijină. [2]/
se pare — PV — P_1 — PP
sprijină — PV — P_2 — SB

III. masă — mărime caracteristică pentru un corp
A calculat masa acelui obiect.
masă — cantitate mare
Masa vocabularului cuprinde zeci de mii de cuvinte.
masă (omonim) — mobilă
A pus masa în mijlocul camerei.

IV. Mircea cel Bătrân, Câmpulung, Bocșa Română, mamă-mare, Făt-Frumos

V. ști-in-ță
du-ios
e-xem-plu

TEST Nr. 6

I. „Ceahlăul sub furtună nu scade moșunoi! [1]/
Eu, Dan, [2]/ sub vântul soartei să scad păgân, [3]/
nu voi. [2]/
Deci nu-mi convine viața mișelnic câștigată, [4]/
Nici pata făr'de-legii în fruntea mea săpată. [5]/"

a) **nu scade** — predicat verbal
să scad — predicat verbal
nu voi — predicat verbal
nu convine — predicat verbal

b) 1. *„Ceahlăul sub furtună nu scade moșunoi!"* — propoziție principală.
2. *„Eu, Dan, [...] nu voi"*. — propoziție principală.

Scanned with OKEN Scanner

3. *„[...] sub vântul soartei să scad păgân [...]“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „să“.

4. *„Deci nu-mi convine viața mișelnic câștigată [...]“* — propoziție principală.

5. *„Nici pata făr'de-legii în fruntea mea săpată [...]“.* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 4 prin juxtapunere.

c) ! — marchează caracterul exclamativ al propoziției.

[...], Dan, [...] — virgulele izolează apoziția simplă.

[...] păgân, nu voi — virgula marchează sfârșitul intercalării completivei directe în regenta ei.

nu voi. — punctul marchează sfârșitul frazei.

câștigată, — virgula marchează sfârșitul propoziției 4, coordonată prin juxtapunere cu propoziția 5.

săpată. — punctul marchează sfârșitul frazei.

[...] nu-mi [...] — cratima marchează căderea vocalei „î“ de la pronume, forma neaccentuată; ea redă în scris rostirea într-o silabă a pronumelui și a negației ce îl precedă.

„făr'de-legii“ — ortografia veche a cuvântului „fărădelege“; apostroful marchează căderea întâmplătoare a vocalei „ă“; cratima indică faptul că este un cuvânt compus.

d) Ceahlăul — subiect, exprimat prin substantiv propriu, gen masculin, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât „-l“.

eu — subiect, exprimat prin pronume personal, persoana I, numărul singular, cazul nominativ, forma accentuată.

eu — subiect inclus (în propoziția 3).

viața — subiect, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât „-a“.

pata — subiect, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât „-a“.

e) a scădea — a face o operație de scădere.

El a scăzut doi din zece.

a scădea — a (se) împuțina, a coborî.

Din cauza secetei, apele fluviului au scăzut simțitor.

Scanned with OKEN Scanner

a scădea — a scăpăta.
Soarele a scăzut spre seară.

f) **soartă — destin, fatalitate, predestinare**
mișelnic — abject, infam, mizerabil

g) **săpat — marcat**
Am săpat la porumb.
a săpa — a prăși
Apele sapă malul.
a săpa — a eroda, a măcina, a roade
Vremea a săpat brazde adânci pe fruntea lui.
a săpa — a imprima, a întipări

II. El pare [1]/că e mulțumit. [2]/
pare — PN (verb copulativ + P_2) — P_1 — PP
e mulțumit — PN — P_2 — PR
Se pare [1]/că este totuși mulțumit [2]/
se pare — PV — P_1 — PP
e mulțumit — PN — P_2 — SB
A ajuns [1]/ce nu sperase niciodată. [2]/
a ajuns — PN (verb copulativ + P_2) — P_1 — PP
nu sperase — PV — P_2 — PR
Ajunge [1]/cât ai vorbit. [2]/
ajunge — PV — P_1 — PP
ai vorbit — PV — P_2 — SB

III. Hotărârea directorului este arbitrară.
Hotărârile arbitrale sunt greu de contestat.
Studiul acelei opere literare cere multă atenție.
A reprodus literal textul studiat.

IV. Ceea ce aflase [1]/ este [2]/că examenul se amânase. [3]/
aflase — PV — P_1 — SB
este — PN (verb copulativ + P_3) — P_2 — PP
se amânase — PV — P_3 — PR
Să ai răbdare [1]/ nu înseamnă [2]/să-i tolerezi greșelile. [3]/
să ai — PV — P_1 — SB
nu înseamnă — PN (verb copulativ + P_3) — P_2 — PP
să tolerezi — PV — P_3 — PR

Scanned with OKEN Scanner

TEST Nr. 7

I. a) ghilimele — delimitează citatul.
linia de dialog (1,2) — introduce vorbirea directă.
semnul întrebării — marchează finalul unei propoziții interogative.
punctul (1) — marchează sfârșitul unei propoziții enunțiative propriu-zise.
semnul exclamării — marchează sfârșitul unei propoziții enunțiative exclamative.
punctul (2) — marchează sfârșitul enunțului.
punctele de suspensie (1,2) — au o valoare afectivă; marchează o pauză în vorbire; lasă să se întrevadă faptul că mama e încântată de deprinderea feciorului ei de a fuma.
punctul (3) — marchează sfârșitul frazei.
b) Eu o întreb pe madam Popescu dacă nu o supără fumul de tutun. Ea îmi spune că la ei se fumează. Bărbatu-său fumează... și dumnealui... i se pare că-i cam place.

II. Se știe [1]/[că] Brâncuși a fost unul dintre cei mai mari sculptori ai lumii. [2]/ Problema noastră e [3]/[că], [4]/[deși] el a fost român, [5]/ prea puține dintre operele lui au rămas în țară. [4]/ Ideea [6]/[că] ne putem forma o impresie despre sculpturile lui răsfoind un album, [7]/ e doar parțial adevărată. [6]/

Acum, [8]/[că] o expoziție itinerantă a poposit în sfârșit și pe meleagurile noastre, [9]/ putem înțelege mai bine [8]/ cu [câtă] migală a șlefuit artistul piatra [10]/[în care] a întruchipat pe vecie simboluri ale spiritualității românești. [11]/

a) **se știe** — predicat verbal
a fost unul — predicat nominal
e — predicat nominal (format din verbul copulativ și propoziția predicativă 4)
a fost român — predicat nominal
au rămas — predicat verbal
putem — predicat verbal
e adevărată — predicat nominal
a poposit — predicat verbal
putem — predicat verbal
a șlefuit — predicat verbal
a întruchipat — predicat verbal

Scanned with OKEN Scanner

b) 1. *„Se știe [...]“* — propoziție principală.
2. *„[...] că Brâncuși a fost unul dintre cei mai mari sculptori ai lumii“*. — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „că“.
3. *„Problema noastră e [...]“* — propoziție principală.
4. *„[...] că [...] prea puține dintre operele lui au rămas în țară“*. — propoziție predicativă, subordonată propoziției 3, introdusă prin conjuncția „că“.
5. *„[...] deși a fost român [...]“* — propoziție circumstanțială concesivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin conjuncția „deși“.
6. *„Ideea [...] e doar parțial adevărată“*. — propoziție principală.
7. *„[...] că ne putem forma o impresie despre sculpturile lui răsfoind un album [...]“* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „că“.
8. *„Acum [...] putem înțelege mai bine [...]“* — propoziție principală.
9. *„[...] că o expoziție itinerantă a poposit și pe meleagurile noastre [...]“* — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 8, introdusă prin conjuncția „că“.
10. *„[...] cu câtă migală a șlefuit artistul piatra [...]“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 8, introdusă prin adjectivul relativ „câtă“.
11. *„[...] în care a întruchipat pentru vecie simboluri ale spiritualității românești“*. — propoziție atributivă, subordonată propoziției 10, introdusă prin pronumele relativ „care“, precedat de prepoziția „în“.

III. atribut verbal — Privi spre ea cu ochii strălucind de bucurie.
complement circumstanțial de timp — Intrând în cameră, simți imediat mirosul de brad.
complement circumstanțial de cauză — Fiind bolnav, nu se putuse pregăti pentru lecție.

IV. cuvinte de origine latină: pâine, fiică.
A cumpărat pâine pentru bunica ei.
Fiica ei nu a dezamăgit-o.

Scanned with OKEN Scanner

cuvinte de origine slavă: a trudi, ulița.
A trudit o viață pentru casa aceea.
Ulița copilăriei sale nu mai există astăzi.
cuvinte de origine turcă: iaurt, baclava.
A uitat borcanele de iaurt.
Nu i-a plăcut baclavaua aceea.

V. a duce cu vorba — a promite
a-l duce capul — a se pricepe la ceva
a o duce (bine, rău, mult etc.) — a trăi
a duce dorul — a) a-i fi dor de cineva
b) a fi dornic de ceva
a duce la capăt — a îndeplini

VI. zgârie-brânză — compunere prin alăturare cu cratimă; verbul zgârie + substantivul brânză
după-amiază — compunere prin alăturare cu cratimă; prepoziția după + substantivul amiază
fărădelege — compunere prin sudură; prepoziția fără + prepoziția de + substantivul lege

VII. familiar/nefamiliar, neobișnuit
temporar/permanent
solidar/solitar

VIII. ge-nunchi
gre-șea-lă
al-ter-na-ti-vă
ex-pli-ca-ți-e

TEST Nr. 8

I. „Rușinea-i o rugină pe-o armă de viteaz,
Un verme [1]/ce mănâncă albeața din obraz. [2]/
Cui place [3]/să roșească, [4]/ roșească... [5]/ eu nu vreu
Nici pată pe-a mea armă, nici pe obrazul meu. [6]/

a) „-i o rugină [...], un verme" — predicat nominal, format din:
a) verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a, singular, forma afirmativă.
b) nume predicativ multiplu, exprimat prin:

Scanned with OKEN Scanner

— substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul nehotărât „o“;

— substantiv comun, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul nehotărât „un“;

mănâncă — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

place — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a II-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

să roșească — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

roșească — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateză activă, modul conjunctiv (fără conjuncția „să“), timpul prezent, persoana a III-a, singular, forma afirmativă.

nu vreu — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a II-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana I singular, forma negativă.

b) 1. *„Rușinea-i o rugină pe-o armă de viteaz, un verme [...]“* — propoziție principală.

2. *„ [...] ce mănâncă albeața din obraz“.* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 1, introdusă prin pronumele relativ „ce“.

3. *„Cui place [...]“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 5, introdusă prin pronumele relativ „cui“.

4. *„[...] să roșească [...]“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 3, introdusă prin conjuncția „să“.

5. *„[...] roșească [...]“* — propoziție principală.

6. *„ [...] eu nu vreau nici pată pe-a mea armă, nici pe obrazul meu“.* — propoziție principală coordonată prin juxtapunere cu propoziția 5.

c) **cui** — complement indirect, exprimat prin pronume relativ, cazul dativ.

meu — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv posesiv, persoana I, un posesor, un obiect posedat, genul masculin, cazul acuzativ.

Scanned with OKEN Scanner

d) subiectivă: Se știe [1]/ce are de făcut. [2]/
se știe — PV — P_1 — PP
are — PV — P_2 — SB
completivă directă: Știu [1]/ce are de făcut. [2]/
știu — PV — P_1 — PP
are — PV — P_2 — CD
completivă indirectă: Mă gândesc [1]/ce are de făcut. [2]/
mă gândesc — PV — P_1 — PP
are — PV — P_2 — CI

e) substantiv: Viteazul a biruit.
adjectiv: Haiducul cel viteaz a fost ucis mișelește.

f) **a mânca — a se ospăta**
S-a ospătat pe săturate din toate bucatele.
a mânca — a roade
Moliile i-au ros haina.

g) viteaz
vitejesc < viteaz + sufixul -esc
vitejește < viteaz + sufixul -este
viteji < viteaz + sufixul -i
vitejie < viteaz + sufixul -ie
vitejime < viteaz + sufixul -ime

II. a da de lucru — a însărcina pe cineva cu o muncă
I-a dat de lucru unui șomer.
a da în judecată — a chema în fața justiției
Și-a dat vecinul în judecată.
a-și da sfârșitul — a muri
Viteazul și-a dat sfârșitul în singurătatea codrului.
a da gata — a termina; a impresiona
Croitorul a dat gata la timp costumul.
a-și da seama — a se lămuri
Și-a dat seama de greșeală.

III. **sol — notă muzicală**
A greșit la nota sol.
sol — emisar
Au trimis un sol la împărat.
vază — vas de flori

Scanned with OKEN Scanner

A pus o vază pe masă.
vază — notorietate
Era un om de vază.

IV. Voința de a învăța cât mai multe și dădea putere.
de a învăța— atribut verbal exprimat prin verb la infinitiv
Plecase cu părul fluturându-i în vânt.
fluturându-i — atribut verbal exprimat prin verb la gerunziu
Mașina de tocat s-a stricat.
de tocat — atribut verbal exprimat prin verb la supin.

TEST Nr. 9

I. „Nu știu [1]/ alții cum sunt, [2]/ dar eu, [3]/ când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească din Humulești, la stâlpul hornului [4]/ unde lega mama o șfară cu motocei la capăt [5]/ de crăpau mâțele jucându-se cu ei [6]/, la prichiciul vetrei cel humuit [4]/ de care mă țineam [7]/ când începusem a merge copăcel [8]/, la cuptiorul [4]/ pe care mă ascundeam, [9]/ când ne jucam noi, băieții, de-a mijoarca, [10]/ și la alte jocuri și jucării pline de hazul și farmecul copilăresc, [4]/ parcă-mi saltă și acum inima de bucurie!“ [3]/.

a) **nu știu** — predicat verbal
cum sunt — predicat nominal
saltă — predicat verbal
mă gândesc — predicat verbal
lega — predicat verbal
crăpau — predicat verbal
mă țineam — predicat verbal
începusem — predicat verbal
ascundeam — predicat verbal
ne jucam — predicat verbal

b) 1. *„Nu știu [...]“* — propoziție principală.
2. *„[...] alții cum sunt [...]“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 1, introdusă prin adverbul relativ „cum“.
3. *„[...] dar eu [...] parcă-mi saltă și acum inima de bucurie!“* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 1 prin conjuncția adversativă „dar“.
4. *„[...] când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească din Humulești, la stâlpul hornului, la prichiciul*

Scanned with OKEN Scanner

vetrei cel humuit [...] la cuptiorul [...] și la alte jocuri și jucării pline de hazul și farmecul copilăresc, [...]" — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 3, introdusă prin adverbul relativ „când".

5. *„[...] unde lega mama o șfară cu motocei la capăt [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin adverbul relativ „unde".

6. *„[...] de crăpau mâțele jucându-se cu ei [...]"* — propoziție consecutivă, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția „de".

7. *„[...] de care mă țineam [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin pronumele relativ „care" precedat de prepoziția simplă „de".

8. *„[...] când începusem a merge copăcel [...]"* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 7, introdusă prin adverbul relativ „când".

9. *„[...] pe care ne ascundeam [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin pronumele relativ „care" precedat de prepoziția simplă „pe".

10. *„[...] când ne jucam noi, băieții, de-a mijoarca [...]"* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 9, introdusă prin adverbul relativ „când".

c) alții — subiect, exprimat prin pronume nehotărât, genul masculin, numărul plural, cazul nominativ.

eu — complement indirect, exprimat prin pronume personal, persoana I, numărul singular, cazul nominativ (anacolut).

cu ei — complement indirect, exprimat prin pronume personal, persoana a III-a plural, genul masculin, cazul acuzativ, forma accentuată, precedat de prepoziția simplă „cu".

de care — complement indirect, exprimat prin pronume relativ, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „pe".

noi — subiect, exprimat prin pronume personal, persoana I, numărul plural, cazul nominativ.

mă — complement direct, exprimat prin pronume reflexiv, persoana I, numărul singular, cazul acuzativ, forma neaccentuată.

mi — atribut pronominal, exprimat prin pronume personal, persoana I, numărul singular, cazul dativ, formă neaccentuată.

Scanned with OKEN Scanner

d) **a merge** — complement direct, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, modul infinitiv, timpul prezent.
... / să merg copăcel / ... — propoziție completivă directă

e) predicativă: El a rămas 1/cum îl știi. 2/
a rămas — PN (verb copulativ + P2) P_1 — PP
știi — PV P_2 — PR
atributivă: Modul 1/cum a rezolvat problema 2/ mi-a plăcut. 1/
a rezolvat — PV P_1 — PP
a plăcut — PV P_2 — AT
completivă indirectă: Mă gândeam 1/cum să-l anunț. 2/
mă gândeam — PV P_1 — PP
să anunț — PV P_2 — CI

f) Nu știe alții cum sunt, dar el, când se gândește la locul nașterii sale, la casa părintească din Humulești, la stâlpul hornului unde lega mama o șfară cu motocei la capăt, de crăpau mâțele jucându-se cu ei, la prichiciul vetrei cel humuit de care se ținea când începuse a merge copăcel, la cuptiorul pe care se ascundea când se jucau ei, băieții, de-a mijoarca, și la alte jocuri și jucării pline de hazul și farmecul copilăresc, parcă-i saltă și acum inima de bucurie!

II. Plângea de bucurie.
de bucurie — complement circumstanțial de cauză
Plângea 1/pentru că era bucuros. 2/
plângea — PV P_1 — PP
era bucuros — PN P_2 — CZ

III. loc — porțiune determinată de spațiu
Locul acela îmi place.
loc — așezare omenească
El este de loc din Botoșani.
loc — spațiu ocupat de cineva
Locul lui a rămas liber.

IV. a sta mintea în loc — a ului, a stupefia
a veni inima la loc — a-și reveni, a se calma
a lua loc — a se așeza, a se instala
a-și face loc — a se înghesui

Scanned with OKEN Scanner

TEST Nr. 10

I. „A nu-ți iubi părinții înseamnă rea-voință; [1]/ a ți-i uita sau a te rușina de ei este o nebunie.

a) a nu iubi — subiect, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul infinitiv, timpul prezent, forma negativă.

ți — atribut pronominal, exprimat prin pronume reflexiv, persoana a II-a singular, cazul dativ, forma neaccentuată (cu sens posesiv).

părinții — complement direct, exprimat prin substantiv comun genul masculin, numărul plural, cazul acuzativ, articulat cu articolul hotărât „-i".

înseamnă rea-voință — predicat nominal, format din:

a) verb copulativ, conjugarea I, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă;

b) numele predicativ, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular (defectiv de plural), cazul nominativ, nearticulat.

a uita sau a te rușina — subiect multiplu, exprimat prin:

a) verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, modul infinitiv, timpul prezent, forma afirmativă;

b) verb predicativ, conjugarea I, diateza reflexivă, modul infinitiv, timpul prezent, forma afirmativă.

ți — complement indirect, exprimat prin pronume reflexiv, persoana a II-a singular, cazul dativ, forma neaccentuată.

i — complement direct, exprimat prin pronume personal, persoana a III-a plural, genul masculin, cazul acuzativ, forma neaccentuată.

de ei — complement indirect, exprimat prin pronume personal, persoana a III-a plural, genul masculin, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „de".

este o nebunie — predicat nominal, format din:

a) verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă;

b) nume predicativ exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul nehotărât „o".

Scanned with OKEN Scanner

b) Să nu-ți iubești părinții [1]/ înseamnă [2]/ să fii rău-voitor; [3]/ să ți-i uiți [4]/ sau să te rușinezi de ei [5]/ este o nebunie. [6]/

1. *„Să nu-ți iubești părinții [...]"* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „să".
2. *„[...] înseamnă [...]"* — propoziție principală.
3. *„[...] să fii rău-voitor [...]"* — propoziție predicativă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „să".
4. *„[...] să ți-i uiți [...]"* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „să".
5. *„[...] sau să te rușinezi de ei [...]"* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „să", coordonată cu propoziția 4 prin conjuncția disjunctivă „sau".
6. *„[...] este o nebunie."* — propoziție principală.

c) subiect: A învăța este o datorie pentru fiecare elev.
nume predicativ — Dorința lui este de a se prezenta cât mai bine la examen.
atribut verbal — Dorința de a se prezenta cât mai bine nu-i dădea pace.
complement direct: În ajunul examenului nu mai poți învăța.
complement indirect: E gata de a se apuca de scris.
complement circumstanțial de timp: Înainte de a pleca, închide fereastra!
complement circumstanțial de mod: A plecat fără a-i mai căuta.
complement circumstanțial de scop: Pentru a învăța, avea nevoie de liniște.

d) a fi — copulativ
El este bucuros de vestea primită.
a fi — predicativ
El este în clasă.
a fi — auxiliar
În locul lui, aș fi plecat.

e) rea-voință = ostilitate
a uita = a neglija
nebunie = demență

f) Fapta lui mi se pare nebunească.

II. a ține în evidență — a avea în vedere
Poliția ține în evidență deținuții eliberați.

Scanned with OKEN Scanner

a se ține lanț
Necazurile se țin lanț.
a-și ține gura — a tăcea
Complicele lui și-a ținut gura.
a se ține în rezervă — a se abține
S-a ținut în rezervă așteptând o ocazie mai bună.
a ține casă deschisă — a primi cu bucurie oaspeți
Bunicii lui țineau casă deschisă.

III. Emigranții s-au urcat pe vapor.
Statele Unite nu mai primesc imigranți.
Lucrurile au evoluat într-o direcție nedorită.
Poliția a evaluat pierderile.

IV. complement circumstanțial de timp: Înainte de a pleca, verifică robinetele.
complement circumstanțial de scop: A intervenit pentru a-i ajuta.

V. ve-ghe — în-gri-jit
e-xa-men — dez-e-chi-li-bru

TEST Nr. 11

I. Trămise deci oameni prin toate țările și răvașe prin orașe, [1]/ca să dea în știre tuturor [2]/că [3]/oricine se va găsi [4]/să scoată soarele și luna de la zmei, [5]/ acela o va lua pe fie-sa de nevastă și încă și jumătate din împărăția lui, [3]/iară [6]/cine va umbla [7]/și nu va izbândi nimic, [8]/ acela să știe [6]/că i se va tăia capul. [9]/

a) **trămise** — predicat verbal
să dea în știre — predicat verbal
va lua — predicat verbal
se va găsi — predicat verbal
să scoată — predicat verbal
să știe — predicat verbal
va umbla — predicat verbal
nu va izbândi — predicat verbal
se va tăia — predicat verbal

b) 1. *„Trămise deci oameni prin toate țările și răvașe prin orașe [...]“* — propoziție principală.

Scanned with OKEN Scanner

2. *„[...] ca să dea în știre tuturor [...]“* — propoziție circumstanțială de scop, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „ca să“.
3. *„[...] că [...] acela o va lua pe fie-sa de nevastă și încă jumătate din împărăția lui [...]“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „că“.
4. *„[...] oricine se va găsi [...]“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 3, introdusă prin pronumele nehotărât „oricine“.
5. *„[...] să scoată soarele și luna de la zmei [...]“* — propoziție completivă indirectă, subordonată propoziției 4, introdusă prin conjuncția „să“.
6. *„[...] iară [...] acela să știe [...]“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 2, coordonată cu propoziția 3 prin conjuncția adversativă „iară“.
7. *„[...] cine va umbla [...]“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 6, introdusă prin pronumele relativ „cine“.
8. *„[...] și nu va izbândi nimic [...]“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 6, coordonată cu propoziția 7 prin conjuncția copulativă „și“.
9. *„[...] că i se va tăia capul“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „că“.

c) trămise — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a singular.

prin [...] **țările** — complement circumstanțial de loc, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul plural, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „prin“, articulat cu articolul hotărât „-le“.

toate — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv nehotărât, genul feminin, numărul plural, cazul acuzativ.

tuturor — complement indirect, exprimat prin pronume nehotărât, genul masculin, numărul plural, cazul dativ.

oricine — subiect, exprimat prin pronume nehotărât, invariabil ca gen și număr, cazul nominativ.

de la zmei — complement indirect, exprimat prin substantiv

Scanned with OKEN Scanner

comun, genul masculin, numărul plural, cazul acuzativ, precedat de prepoziția compusă „de la", nearticulat.

acela — subiect (reia propoziția subiectivă 4), exprimat prin pronume demonstrativ de depărtare, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ.

jumătate — complement direct, exprimat prin numeral fracționar, cazul acuzativ.

d) prezent: Azi îi trimit neapărat felicitarea.
imperfect: Îți trimiteam oricum cartea.
perfect simplu: Împăratul trimise mesageri în toate țările.
perfect compus: Colega ei i-a trimis de ziua ei de naștere un buchet de flori.
mai mult ca perfectul: Îl trimisese prea târziu la poștă după pachet.
viitor: El va trimite mâine pachetul.

e) subiectivă: Se știe [1]/cine l-a trădat. [2]/
se știe — PV — P_1 — PP
a trădat — PV — P_2 — SB
completivă directă: Nu știu [1]/cine l-ar putea ajuta. [2]/
nu știu — PV — P_1 — PP
ar putea — PV — P_2 — CD
circumstanțială de loc: S-a îndreptat [1]/spre cine îl strigase. [2]/
s-a îndreptat — PV — P_1 — PP
strigase — PV — P_2 — CL

f) om

omenire	oameni
omenie	omenit
omenos	omenește
neom	neomenește
neomenos	omulet
omenesc	supraom
neomenesc	omușor

g) O liniște împărătească domnea în pădure.

II. răvaș-scrisoare
I-a trimis o scrisoare
a izbândi-a birui
I-a biruit pe turci.

Scanned with OKEN Scanner

III. Întreabă-l pe oricare.
pe oricare — pronume nehotărât, complement direct
Întreabă pe oricare copil.
oricare — adjectiv nehotărât, atribut adjectival

IV. durere a) sens propriu: suferință fizică produsă de o boală, de o rană
b) sens figurat: suferință morală
Durerea produsă de o măsea cariată poate fi acută.
Durerea mamei ce-și pierduse copilul nu cunoștea margini.

TEST Nr. 12

I. „Oiță bârsană, [1]/
De ești năzdrăvană [2]/
Și de-a fi [3]/ să mor
În câmp de mohor [4]/
Să-i spui lui vrâncean
Și lui ungurean [1]/
Ca să mă îngroape
Aice pe-aproape
În strunga de oi, [5]/
Să fiu tot cu voi, [6]/
În dosul stânii [5]/
Să-mi aud cânii. [7]/".

a) **ești năzdrăvană** — predicat nominal
a fi — predicat verbal (viitor popular)
să mor — predicat verbal
să spui — predicat verbal
să îngroape — predicat verbal
să fiu — predicat verbal
să aud — predicat verbal

b) 1. *„Oiță bârsană, [...] să-i spui lui vrâncean și lui ungurean [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] de ești năzdrăvană [...]"* — propoziție circumstanțială condițională, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „de".
3. *„[...] și de-a fi [...]"* — propoziție circumstanțială condițională, subordonată propoziției 1, coordonată cu propoziția 2 prin conjuncția copulativă „și".
4. *„[...] să mor în câmp de mohor [...]"* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 3, introdusă prin conjuncția „să".
5. *„[...] ca să mă îngroape aice pe-aproape, în strunga de oi, [...] în dosul stânii [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „ca să".

Scanned with OKEN Scanner

6. *„[...] să fiu tot cu voi [...]“* — propoziție circumstanțială de scop, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția „să“.
7. *„[...] să-mi aud câinii.“* — propoziție circumstanțială de scop, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția „să“.

c) a fi: Hotărârea lui fusese 1/ să plece imediat spre casă. 2/
fusese — PN (verb copulativ + P_2) P_1 — PP
să plece — PV P_2 — PR
a deveni: El devenise 1/ ceea ce dorise dintotdeauna. 2/
devenise — PN (verb copulativ + P_2) P_1 — PP
dorise — PV P_2 — PR
a ajunge: Ea a ajuns 1/ de n-o mai recunoști. 2/
a ajuns — PN (verb copulativ + P_2) P_1 — PP
nu recunoști — PV P_2 — PR
a ieși: El a ieșit 1/ ce speraseră ai săi. 2/
a ieșit — PN (verb copulativ + P_2) P_1 — PP
speraseră — PV P_2 — PR
a se face: Mihai s-a făcut 1/ ce voise de mic. 2/
s-a făcut — PN (verb copulativ + P_2) P_1 — PP
voise — PV P_2 — PR
a rămâne: Mama a rămas 1/ cum o știi. 2/
a rămas — PN (verb copulativ + P_2) P_1 — PP
știi — PV P_2 — PR
a părea: El pare 1/ că e obosit. 2/
pare — PN (verb copulativ + P_2) P_1 — PP
e obosit — PN P_2 — PR
a însemna: Asta înseamnă 1/ că a greșit. 2/
înseamnă — PN (verb copulativ + P_2) P_1 — PP
a greșit — PV P_2 — PR

d) **în câmp** — complement circumstanțial de loc, exprimat prin substantiv comun, genul neutru, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „în“, nearticulat.

aice — complement circumstanțial de loc, exprimat prin adverb de loc.

pe-aproape — complement circumstanțial de loc, exprimat prin adverb de loc, precedat de prepoziția simplă „pe“.

în strunga — complement circumstanțial de loc, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ,

Scanned with OKEN Scanner

precedat de prepoziția simplă „în", articulat cu articolul hotărât „-a".

în dosul stânii — complement circumstanțial de loc, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul genitiv, precedat de locuțiunea prepozițională „în dosul", articulat cu articolul hotărât „-i".

e) Scaunul acela are un picior rupt: nu te așeza pe el.

pe el — complement circumstanțial de loc, exprimat prin pronume personal.

Sita aceasta nu e bună; prin cealaltă poți însă să strecori laptele.

prin cealaltă — complement circumstanțial de loc, exprimat prin pronume demonstrativ.

Scaunul / pe care s-a așezat / are un picior rupt.

pe care — complement circumstanțial de loc, exprimat prin pronume relativ.

bârsană (despre oi) = cu lână lungă și aspră.
strungă = țarc; îngrăditură în care se țin oile.
mohor = nume dat mai mult plante erbacee cu flori stacojii.
Oița bârsană este, în balada Miorița, un personaj fantastic.
După plecarea turmelor la iernat, strunga rămăsese pustie.
Mohorul are flori stacojii.

II. Voi l-ați ajuta:
Verbul a voi poate fi auxiliar.
Lumânarea este din ceară.
Să-i ceară ajutorul?
S-a urcat în car.
Eu car lemnele.
Am stat o lună la munte.
Luna alunecă peste vârfurile brazilor.

III. a dori - a vrea, a râvni
a dori - a ura cuiva ceva
Aș dori o vacanță mai lungă.
Îți doresc sănătate
față - obraz
față - înfățișare, aspect
Are o pată pe față.

Scanned with OKEN Scanner

Această față a lucrurilor n-a observat-o.
frumos - care place vederii
frumos - calm, senin
Are o nepoată foarte frumoasă.
Vremea a rămas frumoasă.

IV. mort, excepțional, splendid, minim

V. A luat-o în jos, spre cabana din vale.
în jos — locuțiune adverbială
Privea în jur cu uimire.
în jur — locuțiune adverbială
Nu mai puteau merge în sus.
în sus — locuțiune adverbială
A parcat mașina în dos.
în dos — locuțiune adverbială

TEST Nr. 13

I. „Odată, prin iunie, 1/ când au venit țăranii 2/ să secere grâul, 3/ ăl mai mare dintre pui n-a alergat repede la chemarea mă-sii 1/, și 4/ cum nu știa 5/ să zboare, 6/ hați! l-a prins un flăcău sub căciulă. 4/"

a) ăl (mai mare) = cel (mai mare)
mă-sii = mamei sale

b) **au venit** — predicat verbal
să secere — predicat verbal
n-a alergat — predicat verbal
nu știa — predicat verbal
să zboare — predicat verbal
a prins — predicat verbal

c) 1. *„Odată, prin iunie, [...] ăl mai mare dintre pui n-a alergat repede la chemarea mă-sii [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] când au venit țăranii [...]"* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 1, introdusă prin adverbul relativ „când".
3. *„[...] să secere grâul [...]"* — propoziție circumstanțială de scop, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „să".
4. *„[...] și [...] hați! l-a prins un flăcău sub căciulă."* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 1 prin conjuncția concluzivă „și".

Scanned with OKEN Scanner

5. *„[...] cum nu știa [...]"* — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 4, introdusă prin adverbul relativ „cum" cu valoare de conjuncție.

6. *„[...] să zboare [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția „să".

d) **și** — conjuncție coordonatoare conclusivă.

haț — interjecție, fără funcție sintactică.

-l — pronume personal, persoana a III-a singular, genul masculin, cazul acuzativ, formă neaccentuată, complement direct.

a prins — verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza activă, modul indicativ, timpul perfect compus, persoana a III-a singular, predicat verbal.

un flăcău — substantiv comun, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul nehotărât „un", subiect.

sub căciulă — substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „sub", nearticulat, complement circumstanțial de loc.

e) completivă directă: Iată [1]/că trenul a sosit. [2]/
iată — PV — P_1 — PP
a sosit — PV — P_2 — CD
completivă indirectă: Vai [1]/de cel ce minte. [2]/
vai — PN — P_1 — PP
minte — PV — P_2 — CI

f) — diateza activă: N-am mai prins trenul.
— diateza pasivă: Hoțul a fost prins imediat.
— diateza reflexivă: Lăsat câteva ore la căldură, laptele se prinde.

g) a veni - a sosi, a se înființa, a-i ajunge.
Mihai a sosit ieri seară.
Apa îmi ajunge până la gât.
a ști - a afla, a stăpâni, a cunoaște
Au aflat cu toții despre pățania ta.
Stăpânește la perfecție câteva limbi străine.

II. Nu-mi place deloc atitudinea lui.
El este de loc din Ardeal.
A fost odată ca niciodată.
Te-am mai căutat o dată.

Scanned with OKEN Scanner

Ne-a vorbit despre Bucureștiul de altădată.
Altă dată nu te mai ajut.

III. Îndată ce sosești, [1]/ anunță-mă. [2]/
sosești — PV — P_1 — CT
anunță — PV — P_2 — PP
Chiar dacă se îmbolnăvește, [1]/ tot vine la școală. [2]/
se îmbolnăvește — PV — P_1 — CV
vine — PV — P_2 — PP
Mi-a răspuns [1]/ ca și când n-ar fi înțeles întrebarea. [2]/
a răspuns — PV — P_1 — PP
n-ar fi înțeles — PV — P_2 — CM

IV. Mi-a dat o carte.
carte — scriere tipărită și legată în volum
Știe carte.
carte — învățătură, știință, cultură
Nu are carte de membru al acestui club.
carte — permis

V. Elipsa verbului copulativ e frecventă în vorbire.
elipsa — omiterea
S-a anunțat o eclipsă solară.
eclipsă — fenomen cosmic
Veneția a fost construită în lagună.
lagună — întindere de apă puțin adâncă (de obicei cu apă sărată), pe malul unei mări
Are multe lacune.
lacune — lipsuri
În perioada glaciară ghețarii ocupau regiuni întinse.
glaciară — diluviană
I-a vorbit pe un ton glacial.
glacial — rece, distant

TEST Nr. 14

I. „Cum am intrat [1]/ mama m-a și întrebat [2]/ ce făcusem ieri la ora de botanică. [3]/ Nu știu [1]/ cum aflase [2]/ dar e sigur [3]/ că se găsise vreun binevoitor [4]/ care să-i povestească. [5]/

Scanned with OKEN Scanner

Cum nu eram chiar așa de vinovat, [1]/ am avut curajul [2]/ să-i spun adevărul. [3]/ Problema e [1]/ cum mă va pedepsi [2]/, căci de asta nu voi scăpa. [3]/ Se știe prea bine [1]/ că părinții, severi [2]/ cum sunt [3]/ nu te iartă cu una, cu două. [2]/

Degeaba mă tot perpeleam [1]/ cum voi ieși din încurcătură. [2]/ Pedeapsa veni, necruțătoare. [1]/ Până după examen, era interzis [1]/ să mai deschid televizorul. [2]/ Întrebarea [1]/ cum să scap [2]/ nici nu mi-am pus-o. [1]/ Se știe [1]/ cum e mama mea!" [2]/

a) **am intrat** — predicat verbal
a întrebat — predicat verbal
făcusem — predicat verbal
nu știu — predicat verbal
aflase — predicat verbal
e sigur — predicat nominal
se găsise — predicat verbal
să povestească — predicat verbal
nu voi scăpa — predicat verbal
se știe — predicat verbal
cum sunt — predicat nominal
nu iartă — predicat verbal
mă perpeleam — predicat verbal
voi ieși — predicat verbal
veni — predicat verbal
era interzis — predicat verbal
nu eram vinovat — predicat nominal
am avut — predicat verbal
să spun — predicat verbal
e — predicat nominal format din verb copulativ și propoziția predicativă P_2
va pedepsi — predicat verbal
să deschid — predicat verbal
să scap — predicat verbal
nu am pus — predicat verbal
se știe — predicat verbal
cum e — predicat nominal

b) 1. *„Cum am intrat [...]"* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 2, introdusă prin adverbul relativ „cum", cu valoare temporală (= imediat ce).
2. *„[...] cum aflase [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 1, introdusă prin adverbul relativ „cum".
3. *„Cum nu eram chiar așa de vinovat [...]"* — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 2, introdusă prin adverbul relativ „cum" cu valoare conjuncțională (= pentru că).
4. *„[...] cum mă va pedepsi."* — propoziție predicativă, subordonată propoziției 1, introdusă prin adverbul relativ „cum".

Scanned with OKEN Scanner

5. *„[...] cum sunt [...]“* — propoziție circumstanțială modală, subordonată propoziției 2, introdusă prin adverbul relativ „cum“.
6. *„[...] cum voi ieși din încurcătură.“* — propoziție completivă indirectă, subordonată propoziției 1, introdusă prin adverbul relativ „cum“.
7. *„[...] cum să scap [...]“* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 1, introdusă prin adverbul relativ „cum“.
8. *„[...] cum e mama mea!“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 1, introdusă prin adverbul relativ „cum“.

II. Ceea ce este important 1/ este 2/ că și-a recunoscut greșeala. 3/

este important — PN	P_1 — SB
este — PN (verb copulativ + P_3)	P_2 — PP
a recunoscut — PV	P_3 — PR

Să perseverezi 1/ înseamnă 2/ să ai voință. 3/

să perseverezi — PV	P_1 — SB
înseamnă — PN (verb copulativ + P_3)	P_2 — PP
să ai — PV	P_3 — PR

III.un — articol nehotărât: El e un băiat cuminte.
— numeral cardinal: Mi-am cumpărat un creion și două gume.
— adjectiv nehotărât: Un elev învață zi de zi, altul doar din când în când, dar amândoi trec clasa.
— substantiv: „Un“ este substantiv, în acest caz.

o — articol nehotărât: Mi-a oferit o floare din buchetul ei.
— numeral cardinal: În penar are o gumă, un stilou și trei creioane.
— pronume personal: N-o mai văzuse de multă vreme.
— interjecție: O! Ce bine îmi pare!

tot — substantiv: Opera lui este un tot.
— adjectiv nehotărât: El a băut tot laptele.
— adverb: Tot mai citesc măiastra-ți carte.
— pronume nehotărât: Toți știu.

IV. splendoare — măreție, frumusețe.
M-a impresionat măreția peisajului.

Scanned with OKEN Scanner

Frumusețea acelui templu străvechi l-a fermecat.
imens — vast, enorm.
Un vast tablou se înfățișa privirilor uimite ale călătorilor.
O stâncă enormă bloca intrarea în peșteră.

V. propoziție — prepoziție.
complement — compliment.
pronume — prenume.

VI. a rezolva — a soluționa, a dezlega.
A rezolvat enigma.
a rezolva — a aranja
Și-a rezolvat treburile.
a servi — a folosi
La ce servește acest dispozitiv?
a servi — a ospăta
Și-a servit musafirii cu prăjituri.

VII. adânc — profund.
Are un somn profund.
ciudat — straniu
Explicația lui mi se pare stranie.
credincios — fidel
Câinele este prieten fidel al omului.
a înapoia — a restitui
I-a restituit cartea.

VIII. bunătate < bun + sufixul -(ă)tate
destoinicie < destoinic + sufixul -ie
mediocritate < mediocru + sufixul -(i)tate

TEST Nr. 15

I. „Îi bătea [1]/și nu-i ieșea din gură nici un cuvânt [2]/care să-l justifice față de trupă și față de el însuși, [3]/cum ar fi de pildă ideea [4]/că armata e o școală a asprimii și a încercărilor grele, menită [5]/să facă din tinerii cruzi [6]/care îi erau încredințați [7]/ soldați cu inima de piatră și cu voința călită, [6]/cum spuneau ceilalți ofițeri. [8]/"

a) bătea — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza activă, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a singular, formă afirmativă.

Scanned with OKEN Scanner

nu ieșea — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a singular, formă negativă.

să justifice — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a singular, formă afirmativă.

cum ar fi — predicat nominal, format din:

a) verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul condițional-optativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, formă afirmativă.

b) nume predicativ, exprimat prin adverb relativ de mod.

e o școală — predicat nominal, format din:

a) verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, formă afirmativă.

b) nume predicativ, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articol nehotărât „o"

să facă — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza activă, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a singular, formă afirmativă.

erau încredințați — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza pasivă, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a plural, formă afirmativă.

spuneau — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza activă, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a plural, formă afirmativă.

b) 1. *„Îi bătea [...]"* — propoziție principală.

2. *„[...] și nu-i ieșea din gură nici un cuvânt [...]"* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 1 prin conjuncția copulativă „și".

3. *„[...] care să-l justifice față de trupă și față de el însuși [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 2, introdusă prin pronumele relativ „care".

4. *„[...] cum ar fi de pildă ideea [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 2, coordonată prin juxtapunere cu propoziția 3, introdusă prin adverbul relativ „cum".

Scanned with OKEN Scanner

5. *„[...] că armata e o școală a asprimii și a încercărilor grele, menită [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin conjuncția „că".

6. *„[...] să facă din tinerii cruzi [...] soldați cu inima de piatră și cu voința călită [...]"* — propoziție completivă indirectă, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția „să".

7. *„[...] care îi erau încredințați [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 6, introdusă prin pronumele relativ „care".

8. *„[...] cum spuneau ceilalți ofițeri"* — propoziție circumstanțială modală, subordonată propoziției 6, introdusă prin adverbul relativ „cum".

c) care — subiect, exprimat prin pronume relativ, caz nominativ.

să justifice — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a singular, formă afirmativă.

l — complement direct, exprimat prin pronume personal, persoana a III-a singular, genul masculin, cazul acuzativ, forma neaccentuată.

față de trupă — complement indirect, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de locuțiunea prepozițională „față de", nearticulat.

față de el — complement indirect, exprimat prin pronume personal, persoana a III-a numărul singular, genul masculin, cazul acuzativ, precedat de locuțiunea prepozițională „față de", forma accentuată.

însuși — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv de întărire, persoana a III-a singular, genul masculin, cazul acuzativ.

d) „[...] menită [5]/ să facă din tinerii cruzi [...] soldați cu inima de piatră și voința călită [6]/ [...]" — menită a face din tinerii cruzi [...] soldați cu inima de piatră și voința călită [...]

e) a justifica — a motiva, a îndreptăți

Toate acestea motivează decizia lor.

El a îndreptățit așteptările părinților săi.

încercare — probă, experimentare, tentativă

Experimentarea noii tehnologii a eșuat.

Scanned with OKEN Scanner

Tentativa lui de a traversa Atlanticul cu o barcă a fost încununată de succes.

II. I-am anunțat sosirea mea.
a anunța — a comunica
Noaptea senină anunța o zi frumoasă.
a anunța — a vesti
A declarat că articolul e bun.
a declara — a afirma
Mă declar învins.
a declara — a recunoaște

III. Pe băiatul acela l-a pedepsit.
pe băiatul — complement direct
N-a mai stat de vorbă cu băiatul acela.
cu băiatul — complement indirect
A fost bătut de băiatul acela.
de băiatul — complement de agent
S-a așezat lângă băiatul lui.
lângă băiatul — complement circumstanțial de loc
Articolul este despre băiatul lui.
despre băiatul — nume predicativ

IV. văzând cu ochii - repede
a vedea cu ochii altuia - a nu avea păreri proprii
după voia inimii - după plac
a unge la inimă - a încânta
bun la inimă - milostiv
bun de gură - vorbăreț

TEST Nr. 16

I. a) Ea i-a spus să nu se mai apropie de mașină când face cafea, că dacă se aprinde el, moare mama!

„— Nu ți-am spus [1]/[să] nu te mai apropii de mașină [2]/[când] face cafea, [3]/[că] [4]/[dacă] te-aprinzi, [5]/ moare mama?“ [4]/

b) **nu am spus** — predicat verbal
să nu te apropii — predicat verbal
face — predicat verbal

Scanned with OKEN Scanner

te-aprinzi — predicat verbal
moare — predicat verbal

c) 1. *„Nu ți-am spus [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] să nu te apropii de mașină [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „să".
3. *„[...] când face cafea [...]"* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 2, introdusă prin adverbul relativ „când".
4. *„[...] că [...] moare mama?"* — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „că".
5. *„[...] dacă te-aprinzi [...]"* — propoziție circumstanțială condițională, subordonată propoziției 4, introdusă prin conjuncția „dacă".

d) linia de dialog — introduce vorbirea directă.
cratima („[...] nu ți-am [...]") — marchează asocierea pronumelui personal forma neaccentuată „ți" și a auxiliarului „am" ce intră în alcătuirea perfectului compus; sunetele vocalice „i" și „a" formează un diftong.
virgula („[...] cafea, că") — desparte cauzala de regenta ei.
cratima („... te-aprinzi...") — marchează rostirea într-o singură silabă a pronumelui reflexiv formă neaccentuată și a vocalei „a" de la verbul „aprinzi", sunetele vocalice „e" și „a" alcătuiesc un diftong.
virgula („... te aprinzi, moare...") — marchează sfârșitul condiționalei intercalate în regenta sa.
semnul întrebării — marchează finalul unei fraze interogative.

e) ... să nu te-apropii... — primul „i" aparține rădăcinii verbului „a se apropia", iar cel de-al doilea reprezintă desinența de conjunctiv prezent, persoana a II-a singular.

f) Numai pe tine nu te vezi.
te — complement direct exprimat prin pronume reflexiv, persoana a II-a singular, caz acuzativ, formă neaccentuată.

II. a închide — a astupa, a bloca
Drumul este închis din pricina inundațiilor.
recent — actual, nou, contemporan

Scanned with OKEN Scanner

Ne-a vorbit despre descoperiri recente în tehnica de calcul.
taciturn — tăcut, posac
Avea un prieten taciturn ca și el.

III. umilință < umil + sufixul -ință
frumusețe < frumos + sufixul -ețe

IV. a) Orarul școlii a fost bine elaborat.
b) Un roman creează în mintea cititorului iluzia realității.
c) Coliba din vale este o locuință temporară.
d) Ne-au fost prezentate erori în executarea partiturii.

TEST Nr. 17

I. „Pârcălabe, vreau [1]/ poporul meu să fie înștiințat
De unirea și-nrudirea [2]/ ce aici s-au încheiat [3]/
Ca să pomenească țara, ca pe-o zi de praznic mare,
Ziua [4]/ când din letopiseț și-a șters anii de-nchinare. [5]/"

a) **vreau** — predicat verbal
să fie înștiințat — predicat verbal
s-au încheiat — predicat verbal
să pomenească — predicat verbal
a șters — predicat verbal

b) 1. *„Pârcălabe, vreau [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] poporul meu să fie înștiințat de unirea și-nrudirea [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „să".
3. *„[...] ce aici s-au încheiat [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 2, introdusă prin pronumele relativ „ce".
4. *„[...] ca să pomenească țara ca pe o zi de praznic mare, ziua [...]"* — propoziție circumstanțială de scop, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția compusă „ca să".
5. *„[...] când din letopiseț și-a șters anii de-nchinare."* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin adverbul relativ „când".

c) **să fie-nștiințat** — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza pasivă, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a singular, formă afirmativă.

Scanned with OKEN Scanner

de unirea — complement indirect, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „de", articulat cu articolul hotărât „-a".

ce — subiect, exprimat prin pronume relativ, cazul nominativ.

mare — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv propriu-zis, variabil, cu o terminație, genul neutru, numărul singular, cazul acuzativ, grad pozitiv.

și — atribut pronominal, exprimat prin pronume reflexiv, persoana a III-a, singular, cazul dativ, forma neaccentuată.

anii — complement direct, exprimat prin substantiv comun, genul masculin, numărul plural, cazul acuzativ, articulat cu articolul hotărât „-i".

de-nchinare — atribut substantival prepozițional exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „de", nearticulat.

d) completivă indirectă: M-am gândit [1]/să-i invit mâine la teatru. [2]/
m-am gândit — PV — P_1 — PP
să invit — PV — P_2 — CI
circumstanțială de scop: Plec [1]/să-i caut. [2]/
plec — PV — P_1 — PP
să caut — PV — P_2 — CS
circumstanțială condițională: Să fi știut rezultatul problemei [1]/ n-aș fi greșit. [2]/
să fi știut — PV — P_1 — PP
n-aș fi greșit — PV — P_2 — CȚ

e) **praznic — sărbătoare**
De sărbătoarea morților a aprins lumânări la cimitir.
țară — patrie
Oșteanul și-a slujit cu credință patria.
a înștiința — a anunța
L-a anunțat prea târziu.

f) (a) înștiința < prefixul „în" + știință + sufixul verbal „a"
știință < (a) ști + sufixul substantival „ință"

g) in-e-gal
vârst-nic
sculp-tor

Scanned with OKEN Scanner

II. **ospitalier/inospitalier**
Francezii sunt destul de inospitalieri.
des/rar
Pădurea e rară spre margine.
a acoperi/a descoperi
Spre a schimba țigla, a trebuit descoperită toată casa.

III. a culege la diateza pasivă: Să fie culeasă mai repede recolta!
a vedea la diateza pasivă: Trebuia să nu fie văzut acolo.

IV. imersiune - scufundare
emersiune - ieșire la suprafață
a releva - a evidenția
a revela - a dezvălui

V. Ninge!
ninge — verb impersonal
Începe [1]/să plouă. [2]/
începe — verb impersonal
să plouă — verb impersonal
Trebuie [1]/să plece. [2]/
trebuie — verb impersonal

TEST Nr. 18

I. „De dimineață, când am văzut că afară ninge, m-am hotărât să-mi termin mai repede lecțiile și să ies la joacă. Dându-mi însă seama că mai am mult de învățat, m-am înfuriat. Aș fi vrut eu să las deoparte învățatul, dar mi-era frică să nu iau vreo notă proastă.

Izbutisem să-mi fac temele la matematică și la română, când mă trezii la ușă cu Mihai, vecinul meu. Nu putea intra în casă, își pierduse cheile. Fără a fi fost poftit, s-a instalat în camera mea.

Fă-ți, Dane, lecțiile dacă mai poți, mi-am zis. Adio lecții, adio zăpada mult visată! Să fi știut ce voi păți, mi-aș fi scris măcar temele de ieri. Aș putea să-i explic că nu mi-am terminat lecțiile, dar degeaba! Mihai, care repetă a treia oară clasa a cincea, ar crede că-mi bat joc de el.“

Scanned with OKEN Scanner

a) **am văzut** — verb, indicativ, perfect compus
ninge ..... — verb, indicativ, prezent
m-am hotărât — verb, indicativ, perfect compus
să termin — verb, conjunctiv, prezent
să ies — verb, conjunctiv, prezent
dându-mi seama — locuțiune verbală, gerunziu
am — verb, indicativ, prezent
de învățat — verb, supin
m-am înfuriat — verb, indicativ, perfect compus
aș fi vrut — verb, condițional-optativ, perfect
să las — verb, conjunctiv, prezent
era — verb, indicativ, imperfect
să nu iau — verb, conjunctiv, prezent
izbutisem — verb, indicativ, mai mult ca perfect
să fac — verb, conjunctiv, prezent
mă trezii — verb, indicativ, perfect simplu
nu putea — verb, indicativ, imperfect
intra — verb, infinitiv, prezent
pierduse — verb, indicativ, mai mult ca perfect
a fi fost poftit — verb, infinitiv, perfect (diateza pasivă)
s-a instalat — verb, indicativ, perfect compus
fă — verb, imperativ
poți — verb, indicativ, prezent
am zis — verb, indicativ, perfect compus
visată — verb, participiu
să fi știut — verb, conjunctiv, perfect
voi păți — verb, indicativ, viitor
aș fi scris — verb, condițional-optativ, perfect
aș putea — verb, condițional-optativ, prezent
să explic — verb, conjunctiv, prezent
nu am terminat — verb, indicativ, perfect compus
repetă — verb, indicativ, prezent
ar crede — verb, condițional-optativ, prezent
-mi bat joc — locuțiune verbală, indicativ, prezent

Scanned with OKEN Scanner

II. a părea: Se pare [1]/că a greșit. [2]/

se pare — PV — P_1 — PP
a greșit — PV — P_2 — SB

El pare [1]/că e supărat. [2]/

pare — PN (verb copulativ + P_2) — P_1 — PP
e supărat — PN — P_2 — PR

a ajunge: Ajunge [1]/cât ai alergat. [2]/

ajunge — PV — P_1 — PP
ai alergat — PV — P_2 — SB

El a ajuns [1]/ceea ce visase. [2]/

a ajuns — PN (verb copulativ + P_2) — P_1 — PP
visase — PV — P_2 — PR

a rămâne: Rămâne [1]/ să mai vorbim despre problema aceasta. [2]/

rămâne — PV — P_1 — PP
să vorbim — PV — P_2 — SB

El a rămas [1]/cum îl știi. [2]/

a rămas — PN (verb copulativ + P_2) — P_1 — PP
știi — PV — P_2 — PR

a fi:

Dacă te întreb [1]/ e [2]/pentru că nu știu. [3]/

întreb — PV — P_1 — SB
e — PV — P_2 — PP
nu știu — PV — P_3 — CZ

El era [1]/cum îl cunoscusem în tinerețe. [2]/

era — PN (verb copulativ + P_2) — P_1 — PP
cunoscusem — PV — P_2 — PR

III. port: Erau puține vase ancorate în port.
Portul popular românesc este foarte frumos.
Portul armei este interzis.

toc: Bunicul avea un toc cu peniță.
Mi s-a rupt tocul de la pantoful stâng.
A reparat tocul ușii.

lac: Lacul era plin de broaște.
Lacul de unghii mirosea înțepător.
Nu-mi plac pantofii de lac.

Scanned with OKEN Scanner

IV. **solicitudine - amabilitate**
Bancherul manifestă solicitudine față de clienții săi.
solicitare - cerere, nevoie, invitație
Ține seama de solicitările pieței.

V. Face baie în râu.
baie - scaldă
Baia ori dușul zilnic fac parte din deprinderile omului civilizat.
baie - îmbăiere
Baia e plină cu rufe.
baie - vană

VI. cinstit/necinstit
umed/uscat
tăcere/gălăgie
vesel/trist

VII. **în țări** — complement circumstanțial de loc, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul plural, cazul acuzativ, nearticulat, precedat de prepoziția simplă „cu".

alte — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv nehotărât, genul feminin, numărul plural, cazul acuzativ.

când — complement circumstanțial de timp, exprimat prin adverb de timp.

le — atribut pronominal, exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, plural, genul feminin, cazul dativ, formă neaccentuată.

trimiți — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a II-a singular, formă afirmativă.

oftatul — complement direct, exprimat prin substantiv comun, genul neutru, numărul singular, cazul acuzativ, articulat cu articolul hotărât „l".

VIII. la-cri-mă
of-ta-tul
as-cunzi

Scanned with OKEN Scanner

IV. solicitudine - amabilitate

Bancherul manifestă solicitudine față de clienții săi.

solicitare - cerere, nevoie, invitație

Ține seama de solicitările pieței.

V. Face baie în râu.

baie - scaldă

Baia ori dușul zilnic fac parte din deprinderile omului civilizat.

baie - îmbăiere

Baia e plină cu rufe.

baie - vană

VI.cinstit/necinstit

umed/uscat

tăcere/gălăgie

vesel/trist

VII.în țări — complement circumstanțial de loc, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul plural, cazul acuzativ, nearticulat, precedat de prepoziția simplă „cu".

alte — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv nehotărât, genul feminin, numărul plural, cazul acuzativ.

când — complement circumstanțial de timp, exprimat prin adverb de timp.

le — atribut pronominal, exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, plural, genul feminin, cazul dativ, formă neaccentuată.

trimiți — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a II-a singular, formă afirmativă.

oftatul — complement direct, exprimat prin substantiv comun, genul neutru, numărul singular, cazul acuzativ, articulat cu articolul hotărât „l".

VIII. la-cri-mă

of-ta-tul

as-cunzi

Scanned with OKEN Scanner

IX. **și** - pronume reflexiv
Și-a făcut exercițiul.
și - adverb
A venit și el la masă.

TEST Nr. 19

I. „Copilul, încălecat pe bățul său, gândește 1/ că se află călare pe un cal de cei mai strașnici 2/ pe care aleargă cu voie bună 3/ și-l bate cu biciul, 4/ și-l strunește cu tot dinadinsul, 5/ și răcnește la el din toată inima, 6/ de-ți ie auzul 7/; și 8/ de cade jos, 9/ crede 8/ că l-a trântit calul, 10/ și pe băț își descarcă mânia în toată puterea cuvântului. 11/"

a) **gândește** — predicat verbal
se află — predicat verbal
aleargă — predicat verbal
bate — predicat verbal
strunește — predicat verbal
răcnește — predicat verbal
ie auzul — predicat verbal
cade — predicat verbal
crede — predicat verbal
a trântit — predicat verbal
descarcă — predicat verbal

b) 1. *„Copilul, încălecat pe bățul său, gândește [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] că se află călare pe un cal de cei mai strașnici [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 1.
3. *„[...] pe care aleargă cu voie bună [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 2, introdusă prin pronumele relativ „care", precedat de prepoziția simplă „pe".
4. *„[...] și-l bate cu biciul [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 1, coordonată cu propoziția 2 prin conjuncția copulativă „și".
5. *„[...] și-l strunește cu tot dinadinsul [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 1, coordonată cu propoziția 4 prin conjuncția copulativă „și".
6. *„[...] și răcnește la el din toată inima [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 1, coordonată cu propoziția 5 prin conjuncția copulativă „și".
7. *„[...] de-ți ie auzul [...]"* — propoziție circumstanțială consecutivă, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „de".

Scanned with OKEN Scanner

8. *„[...] și [...] crede [...]"* — propoziție principală (precedată de punct și virgulă; „și" are valoare narativă).

9. *„[...] de cade jos [...]"* — propoziție circumstanțială condițională, subordonată propoziției 8, introdusă prin conjuncția „de".

10. *„[...] că l-a trântit calul [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 8, introdusă prin conjuncția „că".

11. *„[...] și pe băț își descarcă mânia în toată puterea cuvântului."* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 8 prin conjuncția cu valoare adversativă „și".

c) **pe care** — complement indirect, exprimat prin pronume relativ, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „pe".

aleargă — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

cu voie bună — complement circumstanțial de mod, exprimat prin locuțiune substantivală în cazul acuzativ, precedată de prepoziția simplă „cu".

d) completivă directă: Nu știu [1]/de va veni. [2]/
nu știu — PV — P_1 — PP
va veni — PV — P_2 — CD
completivă indirectă: Mă gândeam [1]/de e bine așa. [2]/
mă gândeam — PV — P_1 — PP
e bine — PN — P_2 — CI
circumstanțială de scop: A venit la el [1]/de i-a adus mâncarea. [2]/
a venit — PV — P_1 — PP
a adus — PV — P_2 — CS

e) cu tot dinadinsul — locuțiune adverbială
ie auzul — locuțiune verbală

II. concesie - favoare, compromis
Ea nu face concesii.
concesiune - drept de exploatare a unui bun obștesc, acordat unei persoane particulare
A obținut concesiunea unei mine de argint.
derivare - provenire, rezultare; procedeu de îmbogățire a vocabularului; operație; operație folosită în calculul diferențial.
A învățat despre derivarea cu pefixe.

Scanned with OKEN Scanner

derivație - ramificație secundară; abaterea unui proiectil din planul de tragere.

A calculat derivația obuzului.

III. pribeag — rătăcitor, exilat
osteneală — oboseală, efort
de prisos — inutil, zadarnic

IV. gân-deș-te
straș-nic
stru-neș-te
răc-neș-te

V. diminutiv: copilaș
augmentativ: copilandru

TEST Nr. 20

I. „Când te-i face mare, [1]/ o să faci [2]/ cum ăi vrea tu, [3]/ dar acum, [4]/ că ești mic, [5]/ să nu ieși niciodată din vorba mea, [4]/ că poți [6]/ să pățești și mai rău. [7]/"

a) **te-i face (mare)** — te vei face (mare)
o să faci — vei face
ăi vrea — vei vrea

b) **te-i face mare** — predicat nominal
o să faci — predicat verbal
ăi vrea — predicat verbal
ești mic — predicat nominal
să nu ieși... din vorba — predicat verbal
poți — predicat verbal
să pățești — predicat verbal

c) 1. *„Când te-i face mare [...]"* — propoziție circumstanțială temporală, subordonată propoziției 2, introdusă prin adverbul relativ „când".
2. *„[...] o să faci [...]"* — propoziție principală.
3. *„[...] cum ăi vrea tu [...]"* — propoziție circumstanțială modală, subordonată propoziției 2, introdusă prin adverbul relativ „cum".
4. *„[...] dar acum [...] să nu ieși niciodată din vorba mea [...]"* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 2 prin conjuncția adversativă „dar".

Scanned with OKEN Scanner

5. *„[...] că ești mic [...]“* — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 4, introdusă prin conjuncția „că“.
6. *„[...] că poți [...]“* — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 4, introdusă prin conjuncția „că“.
7. *„[...] să pățești și mai rău.“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „să“.

d) El fusese convins de prietenii săi.
fusese convins — predicat verbal (la diateza pasivă).
El este (pare, rămâne) convins 1/ că merită premiul. 2/
este convins — predicat nominal
merită — predicat verbal

e) De va fi 1/ să pățească ceva, 2/ anunță-mă. 3/
va fi - se va întâmpla
va fi — predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul viitor, persoana a III-a singular, cu sens impersonal, formă afirmativă.
Mi-a spus 1/ cum a fost. 2/
a fost - s-a petrecut
a fost — predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul perfect compus, persoana a III-a singular, cu sens impersonal, formă afirmativă.

f) Câinele rău te păzește de hoți.
rău — adjectiv
L-a bătut rău.
rău — adverb

g) cuvinte din vocabularul fundamental: când, te, să, tu, dar, acum, că, a vrea, a face, mic, mare, etc.

II. a ține hangul — a acompania, a cânta în strună
a domni — a cârmui, a guverna

III. inexistent < prefixul in- + existent.
Benzina fără plumb era inexistentă pe piața românească.
inexpresiv < prefixul in- + expresiv
Interpretarea lui mi se pare inexpresivă.
incompetent < prefixul in- + competent
Șeful lui era total incompetent.

Scanned with OKEN Scanner

IV. Mi-am cumpărat o mașină de cusut.

de cusut — atribut verbal, exprimat prin verb la supin.

Nevoia de a înțelege ce ți se întâmplă este firească.

de a înțelege — atribut verbal, exprimat prin verb la infinitiv.

Locul de jos a fost ocupat.

de jos — atribut adverbial, exprimat prin adverb de loc.

Locul din față e liber.

din față — atribut adverbial, exprimat prin locuțiune adverbială.

Mașina alor mei s-a stricat.

alor mei — atribut pronominal genitival exprimat prin pronume posesiv.

Articolul despre acela era mai bun.

despre acela — atribut pronominal prepozițional exprimat prin pronume demonstrativ.

TEST Nr. 21

I. „Împărați [1]/ pe care lumea nu putea [2]/ să-i mai încapă [3]/
Au venit și-n țara noastră [1]/ de-au cerut pământ și apă— [4]/
Și nu voi [5]/ ca să mă laud, [6]/ nici că voi [7]/ să te-nspăimânt, [8]/
Cum veniră, [9]/ se făcură toți o apă și-un pământ. [10]/"

a) **nu putea** — predicat verbal
să încapă — predicat verbal
au venit — predicat verbal
au cerut — predicat verbal
nu voi — predicat verbal
să laud — predicat verbal
voi — predicat verbal
să... înspăimânt — predicat verbal
veniră — predicat verbal
se făcură... o apă și-un pământ — predicat nominal

b) 1. *„Împărați [...] au venit și-n țara noastră [...]"* — propoziție principală.

2. *„[...] pe care lumea nu putea [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 1, introdusă prin pronumele relativ „care".

Scanned with OKEN Scanner

3. *„[...] să-i mai încapă [...]“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „să“.
4. *„[...] de-au cerut pământ și apă [...]“* — propoziție circumstanțială de scop, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „de“.
5. *„[...] și nu voi [...]“* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 1 prin conjuncția copulativă „și“.
6. *„[...] ca să mă laud [...]“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția compusă „ca să“.
7. *„[...] nici că voi [...]“* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 5 prin conjuncția copulativă compusă „nici că“ (= nici nu).
8. *„[...] să te-nspăimânt [...]“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 7, introdusă prin conjuncția „să“.
9. *„[...] cum veniră [...]“* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 10, introdusă prin adverbul relativ „cum“.
10. *„[...] se făcură toți o apă și-un pământ.“* — propoziție principală, coordonată prin juxtapunere cu propoziția 7.

c) **se făcură... o apă și-un pământ** — predicat nominal format din:
a) verb copulativ, conjugarea a III-a, diateza reflexivă, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a plural, formă afirmativă.
b) nume predicativ, exprimat prin locuțiune substantivală în cazul nominativ.

toți — subiect exprimat prin pronume nehotărât, genul masculin, numărul plural, cazul nominativ.

d) — circumstanțială de scop: Venise ^{1}/ca să/-l vadă lucrând. ^{2}/
venise — PV — P_1 — PP
să vadă — PV — P_2 — CS
— circumstanțială consecutivă:
Era prea mincinos ^{1}/ca să/-l mai cred. ^{2}/
era mincinos — PN — P_1 — PP
să cred — PV — P_2 — CNS

e) Nu știu ^{1}/să/ mă laud. ^{2}/
nu știu — PV — P_1 — PP

Scanned with OKEN Scanner

să laud — PV — P_2 — CD
Mă tem [1]/să mă laud. [2]/
mă tem — PV — P_1 — PP
să laud — PV — P_2 — CI
Venisem [1]/să mă laud. [2]/
venisem — PV — P_1 — PP
să laud — PV — P_2 — CS

f) a voi — auxiliar: Eu voi pleca.
a voi — predicativ: Am voit penarul acela.

g) Țara noastră se află în sud-estul Europei.
noastră — adjectiv posesiv în cazul nominativ.
Țării noastre nu i s-a acordat împrumutul solicitat.
noastre — adjectiv posesiv în cazul dativ.

II. Negustorul acela este un zgârie-brânză.
A cules flori de nu-mă-uita.
Copilul acela este un papă-lapte.

III. E ușor de făcut exercițiul.
ușor — nume predicativ exprimat prin adverb
Nu e frumos să minți.
frumos — nume predicativ exprimat prin adverb
E bine că a înțeles.
bine — nume predicativ exprimat prin adverb

IV. Voi îi alegeți pe primari?
Alege-ți o rochie!

TEST Nr. 22

I. „Eu? [1]/ Îmi apăr sărăcia și nevoile și neamul... [2]/
Și de-aceea tot [3]/ce mișcă-n țara asta [4]/, râul, ramul,
Mi-e prieten numai mie, [3]/iară ție dușman este [5]/
Dușmănit vei fi de toate, făr-a prinde chiar de veste... [6]/"

a) apăr — predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana I singular, forma afirmativă.

mișcă — predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

Scanned with OKEN Scanner

e prieten — predicat nominal format din:

a) verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă;

b) nume predicativ exprimat prin substantiv comun, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ, nearticulat.

dușman este — predicat nominal format din:

a) verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă;

b) nume predicativ exprimat prin substantiv comun, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ, nearticulat.

dușmănit vei fi — predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza pasivă, modul indicativ, timpul viitor, persoana a II-a singular, forma afirmativă.

b) 1. *„Eu (ce voiesc)?“* — propoziție principală, eliptică.

2. *„[...] Îmi apăr sărăcia și nevoile și neamul [...]“* — propoziție principală.

3. *„[...] Și de-aceea tot [...], râul, ramul, mi-e prieten numai mie [...]“* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 1 prin conjuncția copulativă „și“.

4. *„[...] ce mișcă-n țara asta [...]“* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 3, introdusă prin pronumele relativ „ce“.

5. *„[...] iară ție dușman este [...]“* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 3 prin conjuncția adversativă „iară“.

6. *„[...] dușmănit vei fi de toate, făr-a prinde chiar de veste.“* — propoziție principală, coordonată prin juxtapunere cu propoziția 5.

c) făr-a prinde... de veste — complement circumstanțial de mod exprimat prin locuțiune verbală formată din verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul infinitiv, timp prezent, forma afirmativă, precedat de prepoziția simplă „făr-“ și „veste“ — substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, nearticulat, precedat de prepoziția simplă „de“.

Scanned with OKEN Scanner

d) *„[...] făr-a prinde chiar de veste“* — .../ fără să prinzi chiar de veste/ — propoziție modală, subordonată propoziției *„[...] dușmănit vei fi de toate [...]“*, introdusă prin locuțiunea conjuncțională „fără să“.

e) **tot** — pronume nehotărât, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ, subiect.

de toate — pronume nehotărât, genul feminin, numărul plural, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „de“, complement de agent.

f) Cartea aceasta nu-mi place; aceea mi se pare însă mai interesantă.

aceea - pronume demonstrativ de depărtare, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, subiect.

Fata aceea l-a supărat.

aceea - adjectiv demonstrativ de depărtare, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, atribut adjectival.

g) semnul întrebării — marchează sfârșitul unei propoziții interogative; are valoare afectivă (subliniază simetric contrastul dintre atitudinea cavalerilor Apusului și cea a lui Mircea).

punctele de suspensie (1) — indică o pauză de vorbire, cu valoare afectivă.

virgulele 1 și 2 — izolează apoziția „râul“.

virgulele 2 și 3 — izolează apoziția „ramul“, coordonată prin juxtapunere cu apoziția anterioară.

virgula 4 — marchează limita propoziției 3, coordonată adversativ prin conjuncția „iară“ cu propoziția 4.

virgula 5 — marchează coordonarea prin juxtapunere a propozițiilor 4 și 5.

virgula 6 — desparte complementul de mod, exprimat prin locuțiune verbală la infinitiv, de verbul determinat.

punctele de suspensie (2) — indică finalul unei fraze neterminate.

ghilimelele — se pun la începutul și la sfârșitul unui citat dintr-o operă literară.

h) **neam** — popor: Românii sunt un neam destoinic și viteaz.
— rudă: L-au căutat neamurile.

țară — patrie: Țara noastră este așezată la gurile Dunării.
— regiune: Mi-a plăcut Țara Oașului.

Scanned with OKEN Scanner

II. A relevat rolul epitetelor în text.
a relevat — a evidențiat
A reliefat trăsăturile personajului.
a reliefat — a subliniat
I s-a revelat o taină.
a revelat — a dezvălui

III. Ea este bună și cuminte.
bună și cuminte — nume predicativ, exprimat prin adjective.
Nicolae, Nicolae, ce meschin și josnic ești!
meschin și josnic — nume predicativ, exprimat prin adjective.

IV. **apariție/dispariție**
Dispariția savantului a creat panică.
putere/neputință
Neputința lui de a fi un om adevărat mă întrista.
bucurie/tristețe
Pe fața lui se zugrăvea o tristețe artificială.

TEST Nr. 23

I. *„Dragă prietene,*

Regret că nu ți-am putut răspunde mai demult la scrisoare; bunica a fost tare bolnavă și am fost cu toții necăjiți. Acum se simte bine.

Am primit cu bucurie vestea că o poezie a drăgălașei tale surori a fost publicată într-o revistă literară. Sper să nu te superi că i-am povestit despre asta bunului meu prieten, Mihai.

Abia aștept să te revăd. Mi-am cumpărat câteva timbre pe care aș vrea să ți le arăt.

Cu drag,
Radu“

a) **dragă** — adjectiv propriu-zis, variabil, cu două terminații (cu o terminație, la cazul vocativ), gen masculin, număr singular, cazul vocativ, atribut adjectival.

prietene — substantiv comun, genul masculin, numărul singular, cazul vocativ, nearticulat, fără funcție sintactică.

la scrisoare — substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „la“, nearticulat, complement indirect.

Scanned with OKEN Scanner

bunica — substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât „a", subiect.

tare bolnavă — adjectiv propriu-zis, variabil, cu două terminații, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, grad superlativ absolut, nume predicativ.

necăjiți — adjectiv provenit din participiu, variabil, cu două terminații, genul masculin, numărul plural, cazul nominativ, gradul pozitiv, nume predicativ.

cu bucurie — substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „cu", nearticulat, complement circumstanțial de mod.

vestea — substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, articulat cu articolul hotărât „a", complement direct.

o poezie — substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul nehotărât „o", subiect.

a... surori — substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul genitiv, articulat cu articolul hotărât „-i" preluat de adjectiv, precedat de articolul posesiv-genitival „a", atribut substantival genitival.

drăgălașei — adjectiv propriu-zis, variabil, cu două terminații, numărul singular, genul feminin, cazul genitiv, gradul pozitiv.

într-o revistă — substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „într-", articulat cu articolul nehotărât „o", complement circumstanțial de loc.

literară — adjectiv propriu-zis, variabil, cu două terminații, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, fără grade de comparație, atribut adjectival.

bunului — adjectiv propriu-zis, variabil, cu două terminații, gen masculin, număr singular, caz dativ, grad pozitiv, atribut adjectival.

prieten — substantiv comun, genul masculin, numărul singular, cazul dativ, articulat cu articolul hotărât „lui" preluat de adjectivul precedent, complement indirect.

Mihai — substantiv propriu, genul masculin, cazul nominativ, apoziție simplă.

Scanned with OKEN Scanner

timbre — substantiv comun, genul neutru, numărul plural, cazul acuzativ, nearticulat, complement direct.

II. subiectivă: E bine [1]/că a venit. [2]/
e bine — PN — P_1 — PP
a venit — PV — P_2 — SB
predicativă: Părerea lui este [1]/că va reuși la examen. [2]/
este — PN (verb copulativ + P_2) — P_1 — PP
va reuși — PV — P_2 — PR
atributivă: Faptul [1]/că a mințit [2]/ m-a supărat. [1]/
a mințit — PV — P_1 — PP
a supărat — PV — P_2 — AT
completivă directă: Cred [1]/că-l găsesc. [2]/
cred — PV — P_1 — PP
găsesc — PV — P_2 — CD
completivă indirectă: Mă tem [1]/că se supără. [2]/
mă tem — PV — P_1 — PP
se supără — PV — P_2 — CI
cauzală: N-a venit [1]/că e bolnav. [2]/
n-a venit — PV — P_1 — PP
e bolnav — PN — P_2 — CZ
consecutivă: Tremura așa de tare [1]/că m-am speriat. [2]/
tremura — PV — P_1 — PP
m-am speriat — PV — P_2 — CNS

III. imens - enorm, nemărginit, gigantic, vast, nemăsurat
O stâncă enormă bloca intrarea.
Pe întinderea nemărginită a cerului nu plutea nici un nor.
mândru - falnic, țanțoș, trufaș, frumos
Muntele se profila falnic la apus.
Cocoșul se plimba țanțoș prin curte.

IV.
a-le-e — po-e-tic
zo-o-lo-gi-e — a-e-ri-sit
ne-e-ga-lat

V. acuzativ, complement direct: Pe altul nu l-ar ajuta.
acuzativ, complement indirect: A vorbit cu fiecare.
acuzativ, complement de agent: A fost chemat de unul dintre ei.

Scanned with OKEN Scanner

acuzativ, complement circumstanțial de loc: S-ar ascunde la oricare, numai să scape.

acuzativ, complement circumstanțial de mod: A răspuns și el ca toți cei ce erau prezenți.

acuzativ, atribut pronominal prepozițional: Întâlnirea cu vreunul dintre polițiști putea fi periculoasă pentru hoți.

acuzativ, nume predicativ: Florile erau pentru alții.

VI. fluturaș < fluture + sufixul diminutival -aș
țărișoară < țară + sufixul diminutival -(i)șoară

VII. Mecanicul a băgat de seamă neregulile apărute în funcționarea mașinii.

TEST Nr. 24

I. „Turbanul îi cade [1]/ și -l lasă căzut. [2]/
Își rupe cu mâna veștmântul, [3]/
Că -n largile-i haine se-mpiedică vântul, [4]/
Și lui i se pare [5]/ că -n loc e ținut. [6]/"

a) cade — predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea a II-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

lasă — predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

rupe — predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

se-mpiedică — predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza reflexivă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

se pare — predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea a II-a, diateza reflexivă impersonală, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

-n loc e ținut — predicat verbal exprimat prin locuțiune verbală formată din verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza pasivă, mod indicativ, timp prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă și substantiv comun, genul neutru, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „în", nearticulat.

Scanned with OKEN Scanner

b) 1. *„Turbanul îi cade [...]“* — propoziție principală.
2. *„[...] și-l lasă căzut [...]“* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 1 prin conjuncția copulativă „și“.
3. *„[...] își rupe cu mâna veștmântul [...]“* — propoziție principală, coordonată prin juxtapunere cu propoziția 2.
4. *„[...] că-n largile-i haine se-mpiedică vântul [...]“* — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 3 introdusă prin conjuncția „că“.
5. *„[...] și lui i se pare [...]“* — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 3, coordonată cu propoziția 4 prin conjuncția copulativă „și“.
6. *„[...] că-n loc e ținut.“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția „că“.

c) **își** — atribut pronominal exprimat prin pronume reflexiv, persoana a III-a singular, cazul dativ, formă neaccentuată.

-i — atribut pronominal exprimat prin pronume personal, persoana a III-a singular, genul masculin, cazul dativ, formă neaccentuată (cu sens posesiv).

vântul — subiect exprimat prin substantiv comun, genul neutru, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât „-l“.

lui — complement indirect exprimat prin pronume personal, persoana a III-a singular, genul masculin, cazul dativ, formă accentuată.

d) complement direct: Nu are <u>de urcat</u> prea mult.
complement indirect: Se săturase <u>de povestit</u> aceeași pățanie.
complement circumstanțial de scop: A plecat <u>la pescuit</u>.

e) substantiv: A divizat <u>întregul</u> în două porții egale.
adjectiv: <u>Întreaga</u> oaste este împotriva lui.

II. A luptat <u>pentru independența</u> țării sale.

pentru independența — complement circumstanțial de scop, exprimat prin substantiv

Se făcuseră mari eforturi <u>spre a-i găsi</u> pe supraviețuitori.

spre a găsi — complement circumstanțial de scop, exprimat prin verb la infinitiv

III. sens propriu: <u>Cerne</u> făina.

Scanned with OKEN Scanner

cerne — trece printr-o sită
sens figurat: Auzul prinde să cearnă un ciripit stins.
să cearnă — să distingă

IV. A desenat pe tablă un dreptunghi.
un dreptunghi — substantiv compus prin contopire (sudură)
A pus în vază un mănunchi de ochiul-boului.
ochiul-boului — substantiv compus prin alăturare
S-a adresat companiei Asirom.
Asirom — substantiv compus prin abreviere

V. fi-in-ță
su-plu
con-trar

TEST Nr. 25

I. „În cetățuie se aflau optsprezece plăieși, trimiși de ispravnicul de Neamț pentru străjuire, în lipsa garnizoanei, [1]/care era la Fălcii pe lângă domnul Cantemir, [2]/unde tăbărâse armia turcească. [3]/"

a) **se aflau** — predicat verbal
era — predicat verbal
tăbărâse — predicat verbal

b) 1. *„În cetățuie se aflau optsprezece plăieși, trimiși de ispravnicul de Neamț pentru străjuire, în lipsa garnizoanei [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] cara era la Fălcii pe lângă domnul Cantemir [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 1, introdusă prin pronumele relativ „care".
3. *„[...] unde tăbărâse armia turcească."* — propoziție circumstanțială de loc, subordonată propoziției 2, introdusă prin adverbul relativ „unde".

c) **optsprezece** — atribut adjectival, exprimat prin numeral cardinal cu valoare adjectivală, cazul nominativ.

de ispravnicul — complement de agent exprimat prin substantiv comun, genul masculin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „de", articulat cu articolul hotărât „-l".

pentru străjuire — complement circumstanțial de scop,

Scanned with OKEN Scanner

exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „pentru", nearticulat.

care — subiect, exprimat prin pronume relativ, cazul nominativ.

Cantemir — apoziție simplă, exprimată prin substantiv propriu, genul masculin, cazul nominativ.

d) subiectivă: Se știe 1/ care a spart geamul. 2/

se știe — PV — P_1 — PP

a spart — PV — P_2 — SB

predicativă: Întrebarea e 1/ care l-a supărat. 2/

e — PN (verb copulativ + P_2) — P_1 — PP

a supărat — PV — P_2 — PR

atributivă: Calea 1/ pe care a ales-o 2/ e greșită. 1/

a ales — PV — P_1 — PP

e greșită — PN — P_2 — AT

completivă directă: Știe 1/ care l-a pârât. 2/

știe — PV — P_1 — PP

a pârât — PV — P_2 — CD

completivă indirectă: Mă gândesc 1/ care este făptașul. 2/

mă gândesc — PV — P_1 — PP

care este — PN — P_2 — CI

circumstanțială de loc: Mă îndrept 1/ spre care m-a chemat. 2/

mă îndrept — PV — P_1 — PP

a chemat — PV — P_2 — CL

e) Mașina s-a oprit în fața casei.

în fața casei — complement circumstanțial de loc exprimat prin substantiv în genitiv.

Stai locului!

locului — complement circumstanțial de loc exprimat prin substantiv în dativ.

f) plăieș — grănicer, străjer

ispravnic — șef de administrație și al poliției unui județ, rang boieresc

a tăbărî — a poposi, a se instala, a-și așeza tabăra

străjuire — pază

II. cetățuie < cetate + sufixul -uie

străjuire < (a) străjui + sufixul -re

Scanned with OKEN Scanner

a străjui < strajă + sufixul -ui
turcească < turc + sufixul -ească

III. I-a poruncit armiei să ia cu asalt cetatea.
armiei — substantiv în cazul dativ, complement indirect

IV. A dat un răspuns oarecare.
oarecare — adjectiv nehotărât
Oare care îl va crede?
oare — adverb
care — pronume interogativ

TEST Nr. 26

I. „Cetatea [2]/ n-avem gând [1]/ să i-o dăm cu una, cu două, [2]/ măcar că nu sunt în ea nici averi, nici merinde. [3]/ Tot [4]/ ce -i putem da [5]/ este plumbul din pușce, [4]/ pre care i-l vom trimite noi de pe ziduri, [6]/ fără să se mai ostenească [7]/ să vie înăuntru. [8]/"

a) **n-avem gând** — predicat verbal
să dăm — predicat verbal
este plumbul — predicat nominal
vom trimite — predicat verbal
nu sunt — predicat verbal
putem — predicat verbal
să se ostenească — predicat verbal
să vie — predicat verbal

b) 1. *„[...] n-avem de gând [...]"* — propoziție principală.
2. *„Cetatea [...] să i-o dăm cu una, cu două [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „să".
3. *„[...] măcar că nu sunt în ea nici averi, nici merinde"* — propoziție circumstanțială concesivă, subordonată propoziției 1, introdusă prin locuțiunea conjuncțională „măcar că".
4. *„Tot [...] este plumbul din pușce [...]"* — propoziție principală.
5. *„[...] ce-i putem da [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin pronumele relativ „ce".
6. *„[...] pre care i-l vom trimite noi de pe ziduri [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin

Scanned with OKEN Scanner

pronumele relativ „care" precedat de prepoziția simplă „pre".
7: *„[...] fără să se mai ostenească [...]"* — propoziție circumstanțială modală, subordonată propoziției 6, introdusă prin locuțiunea conjuncțională „fără să".
8. *„[...] să vie înăuntru."* — propoziție completivă indirectă, subordonată propoziției 7, introdusă prin conjuncția „să".

c) „[...] **să vie înăuntru**" — venind înăuntru.
venind — complement indirect exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, mod gerunziu, forma afirmativă.

d) (noi) — subiect inclus
(noi) — subiect inclus
nici averi, nici merinde — subiect multiplu
tot — subiect
(noi) — subiect inclus
noi — subiect
(el) — subiect subînțeles
(el) — subiect subînțeles

e) subiectivă: Se știe [1]/ce-i putem da. [2]/
se știe — PV — P_1 — PP
putem — PV — P_2 — SB
completivă directă: Știe [1]/ce-i putem da. [2]/
știe — PV — P_1 — PP
putem — PV — P_2 — CD
completivă indirectă: Mă gândesc [1]/ce-i putem da. [2]/
mă gândesc — PV — P_1 — PP
putem — PV — P_2 — CI

f) arhaisme: pușce, pre, merinde, plumbul.

g) n-avem gând (n-avem de gând) — locuțiune verbală
cu una, cu două — locuțiune adverbială
măcar că — locuțiune conjuncțională

II. cauzal - privitor la cauză
A construit o propoziție cauzală.
cazual a) accidental
b) care arată cazul gramatical
A subliniat desinența cazuală.

III. merinde - hrană, mâncare

Scanned with OKEN Scanner

Și-a luat mâncare pentru cinci zile.
a (se) osteni - a (se) obosi, a (se) deranja
Nu s-a obosit a-i ajuta.
a ceda - a se îndupleca, a se supune
Nu s-au supus leșilor.

IV. Îi fac munca.
îi — atribut pronominal, exprimat prin pronume personal.
Și-a pregătit discursul.
și — atribut pronominal, exprimat prin pronume reflexiv.

TEST Nr. 27

I. „Și 1/ cum ajung în iarmaroc, 2/ încep a mă purta țanțoș printre oameni, de colo până colo, cu pupăza-n mână; 1/ că doar și eu eram oleacă fecior de negustor. 3/"

a) **ajung** — predicat verbal
încep — predicat verbal
eram... fecior — predicat nominal

b) 1. *„Și [...] încep a mă purta țanțoș printre oameni, de colo până colo, cu pupăza-n mână [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] cum ajung în iarmaroc [...]"* — propoziție circumstanțială temporală, subordonată propoziției 1, introdusă prin adverbul relativ „cum".
3. *„[...] că doar eram și eu oleacă fecior de negustor."* — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „că".

c) *„..../ să mă port țanțoș printre oameni, de colo până colo, cu pupăza-n mână/..."* — propoziție completivă directă, introdusă prin conjuncția „să".

d) Nu mai aveu nevoie de negustor.
de negustor — complement indirect
Fusese ajutat de acel negustor.
de negustor — complement de agent
Hainele lui nu erau de negustor.
de negustor — nume predicativ

e) completivă indirectă: Mă tem 1/ că voi întârzia. 2/
P_1 — PP
P_2 — CI

Scanned with OKEN Scanner

cauzală: L-a certat 1/ că greșise la teză. 2/

P_1 — PP
P_2 — CZ

f) iarmaroc — târg
oleacă — puțin, oarece

g) ghilimelele — arată că textul este un citat.
virgula 1 — desparte temporala de regenta ei; temporala e antepusă regentei.
virgula 2 — desparte două complemente circumstanțiale.
virgula 3 — desparte un complement circumstanțial de loc de un complement circumstanțial de mod; e cerută de seria determinărilor circumstanțiale.
punct și virgulă — marchează o pauză mai lungă între cauzală și regenta ei; are un caracter afectiv și valoare de virgulă, din punct de vedere gramatical.

II. țanțoș — fudul, semeț
Luase o atitudine semeață.
negustor — comerciant
Comerciantul i-a făcut reducere.

III. A comunicat că afară e ceață.

IV. El este contra corupției.
contra corupției — nume predicativ, exprimat prin substantiv în genitiv, precedat de prepoziția „contra".
A luptat împotriva corupției.
împotriva corupției — complement indirect, exprimat prin substantiv în genitiv, precedat de prepoziția „împotriva".
S-a repezit asupra hoțului.
asupra hoțului — complement indirect, exprimat prin substantiv în genitiv, precedat de prepoziția „asupra".
Am pus sacoșa deasupra valizei.
deasupra valizei — complement circumstanțial de loc, exprimat prin substantiv în genitiv, precedat de prepoziția „deasupra".

V. Caietele celor trei erau la mine.
celor trei — atribut substantival genitival, exprimat prin numeral cardinal cu valoare substantivală, cazul genitiv, precedat de articolul demonstrativ „celor".

Scanned with OKEN Scanner

Reclamația împotriva celor trei era nefondată.

împotriva celor trei — atribut substantival prepozițional, exprimat prin numeral cardinal cu valoare substantivală, cazul genitiv, precedat de articolul demonstrativ „celor" și de prepoziția „împotriva".

TEST Nr. 28

I. „Când auzeam noi pe moș Luca pomenind cu drag de casă [1]/ și când mai vedeam [2]/ cum rămân satele și locurile frumoase în urmă, [3]/ și tot altele necunoscute ni se înfățoșează înainte, [4]/ supărarea noastră creștea la culme! [5]/"

a) **cu drag** — locuțiune adverbială de mod, grad pozitiv, complement circumstanțial de mod.

în urmă — locuțiune adverbială de loc, grad pozitiv, complement circumstanțial de loc.

la culme — locuțiune adverbială de mod, complement circumstanțial de mod.

b) **auzeam** — predicat verbal
vedeam — predicat verbal
rămân — predicat verbal
se înfățoșează — predicat verbal
creștea — predicat verbal

c) 1. *„Când auzeam noi pe moș Luca pomenind cu drag de casă [...]"* — propoziție circumstanțială temporală, subordonată propoziției 5, introdusă prin adverbul relativ „când".

2. *„[...] și când mai vedeam [...]"* — propoziție circumstanțială temporală, subordonată propoziției 5, introdusă prin adverbul relativ „când", coordonată prin conjuncția copulativă „și" cu propoziția 1.

3. *„[...] cum rămân satele și locurile frumoase în urmă [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 2, introdusă prin adverbul relativ „cum".

4. *„[...] și tot altele necunoscute ni se înfățoșează înainte-ne [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 2, coordonată cu propoziția 3 prin conjuncția cu valoare adversativă „și".

5. *„[...] supărarea noastră creștea la culme!"* — propoziție principală.

Scanned with OKEN Scanner

d) Auzea trecând un tren.
trecând — verb la gerunziu, complement direct.
Are de învățat.
de învățat — verb la supin, complement direct.

e) **noi** — pronume personal, persoana I singular, cazul nominativ, subiect.

altele — pronume nehotărât, genul neutru, numărul plural, cazul nominativ, subiect.

înainte-ne — pronume personal, persoana I singular, caz dativ (posesiv), formă neaccentuată, precedat de prepoziția simplă „înainte", complement circumstanțial de loc.

f) ghilimelele — indică faptul că textul e un citat dintr-o operă literară.

virgula 1 — marchează sensul adversativ al conjuncției coordonatoare „și" care leagă aici două completive directe, propozițiile 3 și 4.

virgula 2 — desparte două temporale, cu determinările lor, de regentă.

semnul exclamării — arată caracterul exclamativ și marchează sfârșitul enunțului.

cratima — leagă forma neaccentuată de dativ a pronumelui personal „ne" de prepoziția „înainte".

g) **necunoscut — ascuns, tainic**, neștiut, nedescoperit
Astronauții au ajuns pe fața ascunsă a Lunii.
Călătorii au descoperit un templu neștiut în mijlocul junglei.
a crește — a se dezvolta, a cultiva, a educa
Orașul s-a dezvoltat mult în ultimii ani.
El cultivă roșii.

II. **a recuza — a refuza** (un judecător, un martor)
A recuzat doi martori ai apărării.
a refuza - a respinge, a (se) eschiva, a (se) sustrage
I-a fost refuzată viza pentru Canada.

III. Cartea este a bunicii.
a bunicii — nume predicativ exprimat prin substantiv în genitiv.
Vina este a amândurora.
a amândurora — nume predicativ exprimat prin numeral colectiv.

Scanned with OKEN Scanner

Ea este contra celor care falsifică rezultatele.
contra celor — nume predicativ, exprimat prin pronume demonstrativ.

IV. Frumoasa pădure era sortită pieirii.
Pădure frumoasă, ce dor mi-e de tine!

TEST Nr. 29

I. a) **văzând** — complement circumstanțial de timp, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a II-a, diateza activă, modul gerunziu, forma afirmativă.

de stat — subiect, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, modul supin, forma afirmativă.

a mă gândi — complement direct, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza reflexivă, modul infinitiv, timpul prezent, forma afirmativă.

b) „Când am văzut eu [1]/ că nu-i chip [2]/ să stau împotriva părinților, [3]/ am început [4]/ să mă gândesc la pornire. [5]/"

1) **am văzut** — predicat verbal
nu-i chip — predicat nominal
să stau — predicat verbal
am început — predicat verbal
să mă gândesc — predicat verbal

2) 1. *„Când am văzut eu [...]"* — propoziție circumstanțială temporală, subordonată propoziției 4, introdusă prin adverbul relativ „când".

2. *„[...] că nu-i chip [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „că".

3. *„[...] să stau împotriva părinților [...]"* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „să".

4. *„[...] am început [...]"* — propoziție principală.

5. *„[...] să mă gândesc la pornire."* — propoziție completivă directă, introdusă prin conjuncția „să".

c) **împotriva părinților** — substantiv comun, genul masculin, numărul singular, cazul genitiv, precedat de prepoziția simplă „împotriva", articulat cu articolul hotărât „-lor", complement indirect.

Scanned with OKEN Scanner

la pornire — substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „la", nearticulat, complement indirect.

d) chipeș: Flăcăul era înalt și chipeș.
a-și închipui: Nu mi-am închipuit asta despre tine.
închipuire: Bănuielile ei se dovediră simple închipuiri.

e) Văzând că nu e chip de stat împotriva părinților, începu a se gândi la pornire.

II. Le-am ținut piept mulțumită colegilor.

mulțumită colegilor — complement circumstanțial de cauză, exprimat prin substantiv în dativ, precedat de prepoziție.

Impostorul a fost pedepsit conform legii.

conform legii — complement circumstanțial de mod, exprimat prin substantiv în dativ, precedat de prepoziție.

Rezultatul nu este potrivit aprecierii inițiale.

potrivit aprecierii — nume predicativ, exprimat prin substantiv în dativ, precedat de prepoziția „potrivit".

Pedeapsa contrar legii a fost contestată.

contrar legii — atribut substantival prepozițional, exprimat prin substantiv precedat de prepoziție.

III. Față de colegii lui avea o atitudine rezervată.

față de colegii — complement indirect, exprimat prin substantiv în acuzativ, precedat de locuțiune prepozițională.

În vreme de război, lucrurile se petrec altfel.

în vreme de război — complement circumstanțial de timp, exprimat prin substantiv în acuzativ, precedat de locuțiune prepozițională.

Acordul fusese încheiat în consens cu tratatul inițial.

în consens cu tratatul — complement circumstanțial de mod, exprimat prin substantiv în acuzativ, precedat de locuțiune prepozițională.

IV. Petrolierul s-a scufundat la intrarea în port.

petrolier - vas care transportă petrolul

Industria petroliferă din România a fost odată prosperă.

petrolifieră

a) privitor la extragerea și prelucrarea petrolului

b) care conține petrol

Scanned with OKEN Scanner

V. ... începui / să mă gândesc / să pornesc. /
[...] să mă gândesc [...] — completivă directă
[...] să pornesc — completivă indirectă

TEST Nr. 30

I. „E bine [1]/ să ştii [2]/ că greşeala ta este [3]/ că nu încercuieşti conjuncţiile [4]/ care introduc subordonatele [5], ca să fii pe viitor mai atent la delimitarea propoziţiilor în frază. [6]/"

a) **e bine** — predicat nominal
să ştii — predicat verbal
este — predicat nominal (format din verb copulativ şi propoziţia 4)
nu încercuieşti — predicat verbal
introduc — predicat verbal
să fii mai atent — predicat nominal

b) 1. *„E bine [...]"* — propoziţie principală.
2. *„[...] să ştii [...]"* — propoziţie subiectivă, subordonată propoziţiei 1, introdusă prin conjuncţia „să".
3. *„[...] că greşeala ta este [...]"* — propoziţie completivă directă, subordonată propoziţiei 2, introdusă prin conjuncţia „că".
4. *„[...] că nu încercuieşti conjuncţiile [...]"* — propoziţie predicativă, subordonată propoziţiei 3, introdusă prin conjuncţia „că".
5. *„[...] care introduc subordonatele [...]"* — propoziţie atributivă, subordonată propoziţiei 4, introdusă prin pronumele relativ „care".
6. *„[...] ca să fii pe viitor mai atent la delimitarea propoziţiilor în frază."* — propoziţie circumstanţială finală, subordonată propoziţiei 1, introdusă prin conjuncţia „ca să".

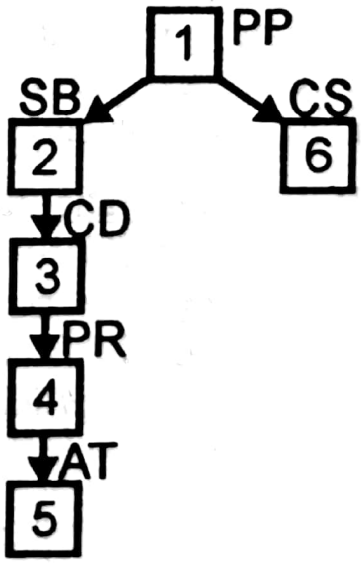

c) (schema alăturată)

II. Falnicul vodă-i un munte.

falnicul — atribut adjectival exprimat prin adjectiv variabil, cu două terminaţii, genul masculin, numărul singular, cazul

Scanned with OKEN Scanner

nominativ, grad pozitiv, are articolul hotărât „-l", în locul substantivului determinat „vodă" (care nu poate fi articulat).

vodă — subiect exprimat prin substantiv comun, genul masculin, nu are formă pentru plural, cazul nominativ.

-i un munte — predicat nominal format din:

a) verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular;

b) nume predicativ exprimat prin substantiv comun, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul nehotărât „un".

III. **trei** — numeral cardinal cu valoare adjectivală, cazul acuzativ; intră în componența complementului circumstanțial de timp împreună cu substantivul „săptămâni" precedat de prepoziția „după".

șapte — numeral cardinal cu valoare adjectivală, cazul nominativ, atribut adjectival.

câte o — numeral distributiv cu valoare adjectivală, genul feminin, cazul acuzativ, atribut adjectival.

câte o — idem.

IV. Doi au greșit.

doi — numeral cardinal cu valoare substantivală, genul masculin, cazul nominativ, subiect.

Amândoi l-au ajutat.

amândoi — numeral colectiv cu valoare substantivală, genul masculin, cazul nominativ, subiect.

Câte trei au fost chemați la cancelarie.

câte trei — numeral distributiv cu valoare substantivală, cazul nominativ, subiect.

V. Aristocrația franceză a fost decapitată prin revoluție.
aristocrația — clasa socială a nobililor
Și-a evaluat corect lucrarea.
a evaluat — a apreciat
A girat împrumutul unchiului.
a girat — a garantat

VI. Cu ochii limpezi, copilul privea cum pe boltă se nasc umede

Scanned with OKEN Scanner

stele sclipitoare. Fermecat de vraja nopții, se lăsă purtat de gând spre lumile siderale.

VII. ar-mă
arc-tic
ceaș-că
dez-min-ți

TEST Nr. 31

I.

„Ele trec cu harnici unde [1]/ și suspină-n flori molatic, [2]/
Când coboară-n ropot dulce din tăpșanul prăvălatic, [3]/
Ele sar în bulgări fluizi peste prundul din răstoace,
În cuibar rotind de ape, [4]/ peste care luna zace. [5]/"

a) **trec** — predicat verbal
suspină — predicat verbal
coboară — predicat verbal
sar — predicat verbal
zace — predicat verbal

1. *„Ele trec cu harnici unde [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] și suspină-n flori molatic [...]"* — propoziție principală, coordonată prin conjuncția copulativă „și" cu propoziția 1.
3. *„[...] când coboară-n ropot dulce din tăpșanul prăvălatic [...]"* — propoziție circumstanțială temporală, subordonată propoziției 2, introdusă prin adverbul relativ „când".
4. *„[...] ele sar în bulgări fluizi peste prundul din răstoace, în cuibar rotind de ape [...]"* — propoziție principală, coordonată prin juxtapunere cu propoziția 2.
5. *„[...] peste care luna zace."* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin pronumele relativ „care" precedat de prepoziția simplă „peste".

b) **cu... unde** — complement circumstanțial de mod
harnici — atribut adjectival
molatic — complement circumstanțial de mod
din tăpșanul — complement circumstanțial de loc
peste prundul — complement circumstanțial de loc
din răstoace — atribut substantival prepozițional
peste care — complement circumstanțial de loc

Scanned with OKEN Scanner

c) **harnic — leneș**
Undele leneșe ale râului se strecoară printre pietre.
fluid — solid
Am învățat astăzi despre corpuri solide și fluide.

d) Harnicul aleargă din zori până noaptea.
harnicul — substantiv
Un glas molatic tulbură tăcerea.
molatic — adjectiv

e) **în cuibar** — complement indirect, exprimat prin substantiv comun, genul neutru, numărul singular, cazul acuzativ, nearticulat, precedat de prepoziția simplă „cu".

rotind — atribut verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul gerunziu, forma afirmativă.

de ape — atribut substantival prepozițional, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul plural, cazul acuzativ, nearticulat, precedat de prepoziția simplă „de".

„în cuibar rotind de ape" — metaforă.

II. Copilul urmărea fascinat rostogolirea acelui bulgăre uriaș.
bulgăre — atribut substantival genitival

III. Ele trec cu harnici unde [1]/ și suspină-n flori molatic, coborând în ropot dulce din tăpșanul prăvălatic [2]/ [...]
coborând — complement circumstanțial de timp.

IV. des-păr-ți-re
po-ves-tioa-ră
re-struc-tu-ra
vir-tu-os

TEST Nr. 32

I. „Așa eram eu la vârsta cea fericită, [1]/ și [2]/ așa [3]/ cred [2]/ că au fost toți copiii, [3]/ de când îi lumea asta și pământul, [4]/ măcar să zică [5]/ cine ce-a zice. [6]/"

a) **așa eram** — predicat nominal, format din:
a) verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul imperfect, persoana I singular, forma afirmativă;
b) nume predicativ, exprimat prin adverb de mod.

cred — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ,

Scanned with OKEN Scanner

conjugarea a III-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana I singular, forma afirmativă.

așa... au fost — predicat nominal, format din:

a) verb copulativ, conjugarea a III-a, diateza activă, modul indicativ, timpul perfect compus, persoana a III-a plural, forma afirmativă;

b) nume predicativ, exprimat prin adverb de mod.

îi — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

să zică — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza activă, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

a zice — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, modul indicativ, timpul viitor (popular), persoana a III-a singular, forma afirmativă.

b) 1. *„Așa eram eu la vârsta cea fericită [...]“* — propoziție principală.

2. *„și [...] cred [...]“* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 1 prin conjuncția copulativă „și“.

3. *„[...] că (așa) au fost toți copiii [...]“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „că“.

4. *„[...] de când îi lumea și pământul [...]“* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 3, introdusă prin adverbul relativ „când“, precedat de prepoziția simplă „de“.

5. *„[...] măcar să zică [...]“* — propoziție circumstanțială concesivă, subordonată propoziției 3, introdusă prin locuțiunea conjuncțională „măcar să“.

6. *„[...] cine ce-a zice.“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 5, introdusă prin pronumele nehotărât „cine“.

c) adjectiv — Așa copii n-am mai văzut!

adverb: Nu ne-am înțeles așa.

d) subiectivă: Se știe [1]/[că] toți copiii au fost așa. [2]/

se știe — PV

au fost așa — PN

P_1 — PP

P_2 — SB

Scanned with OKEN Scanner

predicativă: Părerea mea e 1/ că toți copiii au fost așa. 2/
e — PN (verb copulativ + P_2) P_1 — PP
au fost așa — PN P_2 — PR
atributivă: Părerea 1/ că toți copiii au fost așa 2/ e greșită. 1/
au fost așa — PN P_1 — PP
e greșită — PN P_2 — AT
completivă directă: Știu 1/ că toți copiii au fost așa. 2/
știu — PV P_1 — PP
au fost așa — PN P_2 — CD
completivă indirectă: Mă gândesc 1/ că toți copiii au fost așa. 2/
mă gândesc — PV P_1 — PP
au fost așa — PN P_2 — CI

e) ghilimelele — indică faptul că textul dat e un citat.

virgula 1 — marchează sensul adversativ al conjuncției coordonatoare „și".

virgula 2 — desparte propoziția circumstanțială de timp de regenta ei, fixând finalul regentei.

virgula 3 — marchează finalul propoziției circumstanțiale de timp, după care urmează o concesivă cu aceeași regentă.

punctul — notează sfârșitul frazei.

II. a ridica/a coborî

A coborât ștacheta.

a se bucura/a se întrista

Văzându-l așa pornit, s-a întristat.

a aproba/a dezaproba

Am dezaprobat atitudinea lui.

III. stringent — presant

E o nevoie stringentă de medicamente pe piața românească.

astringent — care contractă țesuturile organismului

Medicamentul acesta are un efect astringent.

a erupe — a răbufni, a țâșni

Vulcanul acela erupe rar.

a irupe — a năvăli

A irupt ca o vijelie în odaie.

IV. Amintirile copilăriei erau învăluite de o lumină aparte.

copilăriei — atribut substantival genitival

Scanned with OKEN Scanner

M-au fermecat reflecțiile lui asupra copilăriei.
asupra copilăriei — atribut substantival prepozițional

V. îmbăia < baie
însămânța < sămânță

TEST Nr. 33

I. „Pe urmă, Agripina știa [1]/ că [...] erau pe-acasă și alte gospodine [2]/, care trebuie [3]/ să fi fugit [4]/ cum fugise și ea, [5]/ prin pădure, [4]/ și [6]/ turcii [7]/ negreșit [6]/ că se luaseră după ele. [7]/"

a) **știa** — predicat verbal
erau — predicat verbal
trebuie — predicat verbal
să fi fugit — predicat verbal
fugise — predicat verbal
negreșit — predicat verbal
se luaseră — predicat verbal

b) 1. *„Pe urmă, Agripina știa [...]"* — propoziție principală.

2. *„[...] că mai erau pe-acasă și alte gospodine [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „că".

3. *„[...] care trebuie [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 2, introdusă prin pronumele relativ „care".

4. *„[...] să fi fugit [...] prin pădure [...]"* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 3, introdusă prin conjuncția „să".

5. *„[...] cum fugise și ea [...]"* — propoziție circumstanțială modală, subordonată propoziției 4, introdusă prin adverbul relativ „cum".

6. *„[...], și [...] negreșit [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 1, coordonată cu propoziția 2, prin conjuncția adversativă „și".

7. *„[...] că (turcii) se luaseră după ele."* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „că".

c) **că** — conjuncție subordonatoare.

erau — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a plural.

Scanned with OKEN Scanner

pe-acasă — complement circumstanțial de loc, exprimat prin adverb de loc, precedat de prepoziția simplă „pe".

gospodine — subiect, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul plural, cazul nominativ, nearticulat.

alte — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv nehotărât, genul feminin, numărul plural, cazul nominativ.

d) Poate 1/că va veni totuși. 2/

poate — PV exprimat prin adverb predicativ — P_1 - PP

va veni — PV — P_2 - SB

Iată 1/că au sosit. 2/

iată — PV exprimat prin interjecție predicativă — P_1 - PP

au sosit — PV — P_2 - CD

e) Au cumpărat mere și pere.

— conjuncția copulativă „și" stabilește coordonarea între două complemente directe.

Această poveste m-a mirat 1/și m-a înspăimântat totodată. 2/

P_1 — PP

P_2 — PP

— conjuncția copulativă „și" stabilește raportul de coordonare între două propoziții principale.

f) ghilimelele — indică faptul că textul este un citat.

virgula 1 — desparte complementul circumstanțial de mod, așezat la începutul propoziției și izolat de restul enunțului.

virgula 2 — izolează propoziția atributivă explicativă de regenta ei, marcând finalul acesteia.

virgulele 3, 4 — izolează complementul circumstanțial de loc, dizlocat din propoziția sa.

punctul — indică sfârșitul frazei.

II. I-am primit cu bucurie.

cu bucurie — complement circumstanțial de mod

Limba i se înmlădiază după gând.

după gând — complement circumstanțial de mod

III. mi — pronume personal, persoana I singular, formă neaccentuată, cazul dativ, complement indirect.

cu cine — pronume relativ, cazul acuzativ, precedat de prepoziția „cu", complement indirect.

Scanned with OKEN Scanner

ți — pronume personal, persoana a II-a singular, cazul dativ, formă neaccentuată, complement indirect.

cine — pronume relativ, cazul nominativ, nume predicativ.

IV. Plecase fluierând.

fluierând — complement circumstanțial de mod.

Are de învățat.

de învățat — complement direct.

V. **destins — calm, relaxat**

Aștepta destins rezultatul concursului.

distins — ales, deosebit, superior

I-a deschis ușa un bătrân distins.

TEST Nr. 34

I. „O! Doamne, Doamne sfinte, mai dă-mi zile de trai [1]/
Păn'ce -oi strivi toți lupii, toți șerpii de pe plai! [2]/
Fă tu [3]/ să -mi pară numai atunci paloșul greu, [4]/
Când inima-nceta-va [5]/ să bată-n pieptul meu, [6]/
S -atunci inima numai de-a bate să încete [7]/
Când voi culca sub țărnă a dușmanilor cete! [8]/"

a) **dă** — predicat verbal
oi strivi — predicat verbal
fă — predicat verbal
să... pară... greu — predicat nominal
înceta-va — predicat verbal
să bată — predicat verbal
să încete — predicat verbal
voi culca — predicat verbal

b) 1. *„O! Doamne, Doamne sfinte, mai dă-mi zile de trai [...]"* — propoziție principală.

2. *„[...] Păn'ce-oi strivi toți șerpii, toți lupii de pe plai!"* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 1, introdusă prin locuțiunea conjuncțională „păn'ce".

3. *„Fă tu [...]"* — propoziție principală.

4. *„[...] să-mi pară numai atunci paloșul greu [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 3, introdusă prin conjuncția „să".

Scanned with OKEN Scanner

5. *„[...] Când inima-nceta-va [...]"* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 4, introdusă prin adverbul relativ „când".

6. *„[...] să bată-n pieptul meu, [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția „să".

7. *„[...] Și-atunci inima numai de-a bate să încete [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 3, introdusă prin conjuncția „să" și coordonată cu propoziția 4 prin conjuncția „și" cu sens adversativ.

8. *„[...] Când voi culca sub țărnă a dușmanilor cete!"* — propoziție circumstanțială temporală, subordonată propoziției 7, introdusă prin adverbul relativ „când".

c) oi strivi — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul viitor (popular), persoana I singular.

lupii — complement direct, exprimat prin substantiv comun, genul masculin, numărul plural, cazul acuzativ, articulat cu articolul hotărât „i".

toți — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv nehotărât, genul masculin, numărul plural, cazul acuzativ.

toți — idem (se acordă cu substantivul serpii).

șerpii — complement direct, exprimat prin substantiv comun, genul masculin, numărul plural, cazul acuzativ, articulat cu articolul hotărât „i".

de pe plai — atribut substantival, prepozițional exprimat prin substantiv comun, genul neutru, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția compusă „de la", nearticulat.

d) Dacă ar fi încercat [1] / să lupte [2] / ca să se ridice [3] / când este înfrântă, [4] / aș fi ajutat-o. [5] /

ar fi încercat — predicat verbal
să lupte — predicat verbal
să se ridice — predicat verbal
este înfrântă — predicat verbal
aș fi ajutat — predicat verbal

1) 1. Dacă ar fi încercat [...] — propoziție circumstanțială condițională.

Scanned with OKEN Scanner

2. [...] să lupte [...] — propoziție completivă directă.
3. [...] ca să se ridice [...] — propoziție circumstanțială finală.
4. [...] când este înfrântă [...] — propoziție circumstanțială temporală.
5. [...] aș fi ajutat-o. — propoziție principală.

2) (schema alăturată)

e) a (se) culca — a (se) întinde (spre a adormi ori a se odihni).

Ieri m-am culcat foarte târziu.

a (se) culca — a (se) întinde cu fața la pământ.

Sportivii se culcau și se ridicau cu ușurință după antrenamentele prelungite de săptămâna trecută.

a culca — a găzdui.

N-are loc pentru a-i culca pe toți la el.

inimă — organ al corpului.

Inima îi bate neregulat.

inimă — centru.

Orașul acela se află în inima țării.

inimă — suflet.

Are inimă bună.

f) **dă-mi** — cratima marchează legarea și rotirea într-o silabă a verbului la imperativ și a pronumelui personal, formă neaccentuată de dativ.

ce-oi strivi — cratima indică rostirea într-o silabă a pronumelui relativ „ce" și a auxiliarului „oi" cu care se alcătuiește viitorul, formă populară; sunetele „e", „o", „i" alcătuiesc astfel un triftong.

să-mi pară — cratima marchează eliziunea vocalei „î" din forma de dativ neaccentuat a pronumelui personal și legarea sa de conjuncția „să", ce intră în alcătuirea conjunctivului.

inima-nceta — cratima indică eliziunea vocalei „î" în urma căreia cele două cuvinte se rostesc împreună, cu o silabă în minus în vers, din rațiuni de metrică și ritm.

nceta-va — cratima e cerută de forma inversă a viitorului; auxiliarul „va" se leagă de verb.

bată-n — sunetele „tă" și „n" formează o singură silabă, datorită eliziunii vocalei „î" marcată prin cratimă; eliziunea are loc din rațiuni de metrică și titm.

Scanned with OKEN Scanner

și-atunci — cratima indică faptul că „și" se rostește împreună cu vocala „a" de la cuvântul „atunci", formând o singură silabă; „ia" este diftong, ceea ce reduce cu una numărul silabelor din vers.

de-a — cratima marchează rostirea într-o singură silabă a prepozițiilor „de" și „a"; grupul vocalic „ea" devine diftong.

II. diferență — deosebire

Au demonstrat bine diferența între atributul substantival genitival și atributul substantival prepozițional, exprimat prin substantiv în genitiv.

deferență — prețuire, considerație

Și-a manifestat deferența față de adevăratul dascăl.

III. Domnitorul Țării Românești, Mihai Viteazul, a îndrituit speranța urmașilor în realizarea visului milenar al Unirii.

Mihai Viteazul — apoziție simplă

IV. țărână — pământ

Țărâna acoperă mormântul lui, dar sufletul său zboară spre eternități siderale.

țărână — oseminte

Țara lui era clădită pe țărâna strămunilor.

TEST Nr. 35

I. „Acela din noi [1]/ care s-ar întoarce mai întâi [2]/ și va găsi cuțitul ruginit [3]/ să nu mai aștepte pe cellalt [1]/, fiindcă aceasta înseamnă [4]/ că a murit. [5]/"

a) **s-ar întoarce** — predicat verbal
va găsi — predicat verbal
să nu aștepte — predicat verbal
înseamnă — predicat nominal, format din verb copulativ și propoziția predicativă 5
a murit — predicat verbal

b) 1. *„Acela din noi [...] să nu mai aștepte pe cellalt [...]"* — propoziție principală.

2. *„[...] care s-ar întoarce mai întâi [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 1, introdusă prin pronumele relativ „care".

3. *„[...] și va găsi cuțitul ruginit [...]"* — propoziție atributivă,

Scanned with OKEN Scanner

subordonată propoziției 1, coordonată cu propoziția 2 prin conjuncția copulativă „și".

4. *„[...] fiindcă aceasta înseamnă [...]"* — propoziție circumstanțială de cauză, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „fiindcă".

5. *„[...] că a murit."* — propoziție predicativă, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția „că".

c) **fiindcă** — conjuncție subordonatoare.

aceasta — subiect, exprimat prin pronume demonstrativ de apropiere, cu valoare neutră, cazul nominativ.

însemnează — predicat nominal, format din verb copulativ, conjugarea I, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă + propoziția 5, predicativă.

că — conjuncție subordonatoare.

a murit — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul perfect compus, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

d) — propoziție circumstanțială de cauză, introdusă prin conjuncția „dacă".

Dacă a fost bolnav, 1/ n-a venit la școală? 2/

a fost bolnav — PN — P_1 — CZ

n-a venit — PV — P_2 — PP

— propoziție circumstanțială de cauză introdusă prin conjuncția „că".

L-a certat, 1/ că a luat nota patru. 2/

a certat — PV — P_1 — PP

a luat — PV — P_2 — CZ

e) Acela l-a bătut!

acela — pronume demonstrativ de depărtare, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ, subiect.

Pe băiatul acela nu-l cunosc!

acela — adjectiv demonstrativ de depărtare, genul masculin, numărul singular, cazul acuzativ, atribut adjectival.

f) El însemna ceva în carnet.

a însemna — a-și nota

însemna — verb predicativ, PV.

Scanned with OKEN Scanner

Aceasta însemna ceva foarte grav pentru el.
a însemna — a fi (totuna cu...)
însemna — verb copulativ, formează predicativul nominal împreună cu numele predicativ „ceva".

g) amănunțit — detaliat
biruitor — victorios
copilăresc — juvenil
răzbunător —vindicativ
uimit — stupefiat

II. Fapta lui Făt-Frumos i-a impresionat pe copii.
(lui Făt-Frumos — atribut substantival genitival.)
Victoria era a lui Făt-Frumos.
(a lui Făt-Frumos — nume predicativ.)

III. **a muri** — a da ortul popii.

IV. stil — mod propriu de exprimare într-un anumit domeniu.
Nu-mi place stilul acestei clădiri.
stil — arta de a exprima gândirea într-o formă originală; limbaj.
Stilul lui Gala Galaction e încărcat uneori cu neologisme.
stilistic — privitor la stil
Greșelile stilistice sunt frecvente.
stilistic — privitor la stilistică
Mă interesează analiza stilistică.

V. nădejde / deznădejde
certitudine / incertitudine

TEST Nr. 36

I. „Sublocotenentul Roșu nu fu plâns de nimeni [1]/ pentru că n-avea [2]/ de cine (să fie plâns) [3]/. Dar orfelinatul [4]/ care îl crescuse [5]/ primi din partea unității militare [4]/ din care făcuse parte [6]/ o decorație și o adresă [4]/ în care se spunea [7]/ că fostul lor copil murise eroic la datorie. [8]/"

a) nu fu plâns — predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza pasivă, modul indicativ, timp perfect simplu, persoana a III-a singular, forma negativă.

n-avea — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a II-a, diateza activă, modul indicativ, timp imperfect,

Scanned with OKEN Scanner

persoana a III-a singular, forma negativă.

crescuse — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza activă, modul indicativ, timpul mai mult ca perfect, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

primi — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

făcuse parte — predicat verbal, exprimat prin locuțiune verbală, formată din verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza activă, modul indicativ, timpul mai mult ca perfect, persoana a III-a singular, forma afirmativă și substantivul „parte", substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, nearticulat.

se spunea — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza reflexivă impersonală, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

murise — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul mai mult ca perfect, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

b) 1. *„Sublocotenentul Roșu nu fu plâns de nimeni [...]"* — propoziție principală.

2. *„[...] pentru că n-avea [...]"* — propoziție circumstanțială de cauză, subordonată propoziției 1, introdusă prin locuțiunea conjuncțională „pentru că".

3. *„[...] de cine (să fie plâns)"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 2, introdusă prin pronumele relativ „cine" precedat de prepoziția simplă „de".

4. *„Dar orfelinatul [...] primi din partea unității militare [...] o decorație însoțită de o adresă [...]"* — propoziție principală.

5. *„[...] care îl crescuse [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin pronumele relativ „care".

6. *„[...] din care făcuse parte [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin pronumele relativ „care" precedat de prepoziția simplă „din".

7. *„[...] în care se spunea [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin pronumele relativ „care" precedat de prepoziția simplă „în".

Scanned with OKEN Scanner

8. *„[...] că fostul lor copil murise eroic la datorie.“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 7, introdusă prin conjuncția „că“.

c) **sublocotenentul** — subiect
Roșu — apoziție simplă
nu fu plâns — predicat verbal
de nimeni — complement de agent

d) circumstanțială de scop:
A plecat [1]/să-l caute. [2]/
a plecat — PV — P_1 — PP
să caute — PV — P_2 — CS
circumstanțială condițională:
Să fi știut rezultatul, [1]/ altfel proceda. [2]/
să fi știut — PV — P_1 — CT
proceda — PV — P_2 — PP
circumstanțială concesivă:
Să fi știut rezultatul, [1]/ tot nu renunța. [2]/
să fi știut — PV — P_1 — CV
nu renunța — PV — P_2 — PP

e) a lua parte — locuțiune verbală
A luat parte la concurs.
din partea — locuțiune prepozițională
Nu mă așteptam la asta din partea ta.
la o parte — locuțiune adverbială
A dat la o parte draperia.

f) Fuga nu e cu putință.
cu putință — locuțiune adjectivală, nume predicativ.
Nu e cu putință să-l cred.
cu putință — locuțiune adverbială, nume predicativ (în expresia verbală impersonală).

II. cres-cu-se
sub-lo-co-te-nent

III. Tătarii au dat foc satului.
au dat foc — au aprins, au incendiat

IV. sublocotenent < prefixul sub- + locotenent

Scanned with OKEN Scanner

TEST Nr. 37

I. „Prietenul meu Mihai mi-a atras atenția [1]/ că ar fi bine [2]/ ca mama să afle de la mine despre pozna [3]/ pe care am făcut-o la ora de geografie. [4]/ Hotărârea mea este [5]/ ca totuși să mai amân mărturisirea adevărului. [6]/ Ideea [7]/ ca sora mea s-o pregătească pe mama pentru vestea cea proastă [8]/ mi-a venit de-abia acum [7]/. Vreau [9]/ ca totuși să-i cer părerea și Mioarei, mătușa mea. [10]/

Mă tem [11]/ ca lucrurile să nu ia o întorsătură proastă. [12]/ Mai bine plec la meci, [13]/ ca mama să nu mă găsească acasă, [14]/ și poate [15]/ că diseară, [16]/ când mă întorc, [17]/ va uita [16]/ să mă întrebe [18]/ ce am făcut astăzi la școală. [19]/

Amenințarea cu nota patru la purtare este însă prea serioasă [20]/ ca mama să nu afle totuși de la mine întregul adevăr! [21]/"

a)

a atras atenția — predicat verbal
ar fi bine — predicat nominal
să afle — predicat verbal
am făcut — predicat verbal
este — predicat nominal (verb copulativ + P_6)
să amân — predicat verbal
să pregătească — predicat verbal
a venit — predicat verbal
vreau — predicat verbal
să cer — predicat verbal
mă tem — predicat verbal
să nu ia — predicat verbal
plec — predicat verbal
să nu găsească — predicat verbal
poate — predicat verbal
mă întorc — predicat verbal
va uita — predicat verbal
să... întrebe — predicat verbal
am făcut — predicat verbal
este... serioasă — predicat nominal
să nu afle — predicat verbal

b) 1. *„[...] ca mama să afle de la mine pozna [...]"* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 2.
2. *„[...] ca totuși să mai amân mărturisirea adevărului."* — propoziție predicativă, subordonată propoziției 5.
3. *„[...] ca sora mea s-o pregătească pe mama pentru vestea cea proastă [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 7.
4. *„[...] ca totuși să-i cer părerea și Mioarei, mătușa mea"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 9.

Scanned with OKEN Scanner

5. *„[...] ca lucrurile să nu ia o întorsătură proastă“* — propoziție completivă indirectă, subordonată propoziției 11.
6. *„[...] ca mama să nu mă găsească acasă [...]“* — propoziție circumstanțială de scop, subordonată propoziției 13.
7. *„[...] ca mama să nu afle totuși de la mine întregul adevăr.“* — propoziție circumstanțială consecutivă, subordonată propoziției 20.

II. a) sinonimele cuvântului uriaș — enorm, imens.
O stâncă enormă se prăbușise deasupra șoselei.
Nori cenușii pluteau pe întinderea imensă a cerului.
b) antonimul cuvântului uriaș — pitic
Piticul din poveste avea haz
c) sinonimele cuvântului falnic — măreț, impunător
În zare se profila un munte falnic.
Impunătorul voievod i-a pus pe fugă.
d) antonimul cuvântului falnic — jalnic
Diavolul devenise o jalnică creatură a imaginației lui bolnave.

III.a) arhaisme:
Hatmanul fusese pedepsit din greșeală.
În cetate erau doar câțiva plăieși.
b) neologisme:
A cumpărat o bujie.
Nu-mi place literatura suprarealistă.
c) regionalisme:
Porumbul e numit în unele regiuni ale țării cucuruz.
Mama l-a amenințat cu „culeșerul din ocniță“.

IV. substantiv: Frumosul este o necesitate în artă.
adjectiv: A primit o ilustrată frumoasă.
adverb: El scrie frumos.

V. Și-a dat străduința să mănânce acea lămâie.
Gustul fructului acela era ușor amărui.
Studiase corpul omenesc.
A vorbi nu înseamnă a turui din zori până-n noapte.

VI. **o bucată** — complement direct, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, articulat cu articolul nehotărât „o“.

Scanned with OKEN Scanner

pe prispă — complement circumstanțial de loc, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, nearticulat, precedat de prepoziția „pe".

un căpătâi — complement direct, exprimat prin substantiv comun, genul neutru, numărul singular, cazul acuzativ, articulat cu articolul nehotărât „un".

VII. a) substantive care au numai forme de singular: aur, capitalism, cinste, curaj, lene, foame, sete, orez, sânge, tenis, șah.

b) substantive care au numai forme de plural: icre, ochelari, tăiței, zori, câlți, Alpi, Bucegi, Carpați, Vâlcele.

TEST Nr. 38

I. „Căci [1]/dacă Pisicuța își apăra nasul, scuturând din cap în toate părțile, [2]/ musca nu mai puțin, cu o preciziune vrednică de cea mai desăvârșită balistică, ochea [1]/ și prindea nasul Pisicuței din zbor [3]/ și se înfunda, cu iuțeala unei săgeți, în adâncul uneia din nările ei; [4]/ atunci Pisicuța sorbea [5]/ și își umfla pieptul său puternic cu jumătate din atmosfera pământească; [6]/ iar [7]/ când aerul, astfel sorbit, era înapoiat cerului sub forma ruptă și zguduitoare a unei furtunoase note de trombon, [8]/ musca țâșnea zăpăcită din nara Pisicuții [7]/ și îi trebuia vreme [9]/ până să se dezmeticească [10]/ și să se descurce din ierburile încâlcite [11]/ în care fusese aruncată [12]/ spre a-și găsi din nou echilibrul de luptă. [11]/"

a) apăra — predicat verbal
ochea — predicat verbal
prindea — predicat verbal
se înfunda — predicat verbal
sorbea — predicat verbal
umfla — predicat verbal
era înapoiat — predicat verbal
țâșnea — predicat verbal
trebuia — predicat verbal
să se dezmeticească — — predicat verbal
să se descurce — predicat verbal
fusese aruncată — predicat verbal

b) 1. *„Căci [...] musca nu mai puțin, cu o preciziune vrednică de cea mai desăvârșită balistică, ochea [...]"* — propoziție principală.

2. *„[...] dacă Pisicuța își apăra nasul, scuturând din cap în*

Scanned with OKEN Scanner

toate părțile [...]" — propoziție circumstanțială concesivă, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „dacă".

3. *„[...] și prindea nasul Pisicuții din zbor [...]"* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 1 prin conjuncția copulativă „și".

4. *„[...] și se înfunda, cu iuțeala unei săgeți, în adâncul uneia din nările ei [...]"* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 3 prin conjuncția copulativă „și".

5. *„[...] atunci Pisicuța sorbea [...]"* — propoziție principală.

6. *„[...] și își umfla pieptul său puternic cu jumătate din atmosfera pământească [...]"* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 5 prin conjuncția copulativă „și".

7. *„[...] iar [...] musca țâșnea zăpăcită din nara Pisicuței [...]"* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 6 prin conjuncția adversativă „iar".

8. *„[...] când aerul, astfel sorbit, era înapoiat cerului sub forma ruptă și zguduitoare a unei furtunoase note de trombon [...]"* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 7, introdusă prin adverbul relativ „când".

9. *„[...] și îi trebuia vreme [...]"* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 7 prin conjuncția copulativă „și".

10. *„[...] până să se dezmeticească [...]"* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 9, introdusă prin locuțiunea conjuncțională „până să".

11. *„[...] și să se descurce în ierburile încâlcite [...] spre a-și găsi din nou echilibrul de luptă"* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 9, introdusă prin conjuncția „să", coordonată cu propoziția 10 prin conjuncția copulativă „și".

12. *„[...] în care fusese aruncată [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 11, introdusă prin pronumele relativ „care".

c) **dacă** — conjuncție subordonatoare.

Pisicuța — subiect, exprimat prin substantiv propriu, genul feminin, cazul nominativ, cu articolul hotărât „a" în structură.

își — atribut pronominal, exprimat prin pronume reflexiv, persoana a III-a singular, caz dativ, formă neaccentuată (cu valoare posesivă).

Scanned with OKEN Scanner

apăra — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a singular, formă afirmativă.

nasul — complement direct, exprimat prin substantiv comun, genul neutru, numărul singular, cazul acuzativ, articulat cu articolul hotărât „l".

scuturând — complement circumstanțial de mod, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, modul gerunziu.

din cap — complement indirect, exprimat prin substantiv comun, genul neutru, numărul singular, cazul acuzativ, nearticulat, precedat de prepoziția simplă „din".

în... părțile — complement circumstanțial de loc, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul plural, cazul acuzativ, nearticulat.

toate — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv nehotărât, genul feminin, numărul plural, cazul acuzativ.

d) scuturând — complement circumstanțial de mod
în... părțile — complement circumstanțial de loc
nu mai puțin — complement circumstanțial de mod
cu o preciziune — complement circumstanțial de mod
din zbor — complement circumstanțial de mod
cu iuțeala — complement circumstanțial de mod
în adâncul uneia — complement circumstanțial de loc
atunci — complement circumstanțial de timp
când — complement circumstanțial de timp
astfel — complement circumstanțial de mod
sub forma — complement circumstanțial de mod
din nara — complement circumstanțial de loc
din ierburile — complement circumstanțial de loc
în care — complement circumstanțial de loc
spre a... găsi — complement circumstanțial de scop
din nou — complement circumstanțial de timp

e) — complement indirect: El <u>își</u> amintește de asta.
— atribut pronominal: El <u>își</u> face temele.

f) — **neologisme**: balistică, atmosferă, echilibru
<u>Balistica</u> cere, ca orice știință, precizie.
<u>Atmosfera</u> era încărcată.

Scanned with OKEN Scanner

Sportiva își menținuse cu greu echilibrul pe bară.

g) musculiță < muscă + sufixul diminutival -(u)liță
năsuc < nas + sufixul diminutival -uc
pisicuță < pisică + sufixul diminutival -uță

II. **a migra** — a se muta în masă dintr-un ținut în altul, a se deplasa în masă dintr-o regiune în alta, dintr-o țară în alta

Păsările călătoare migrează spre țările calde.

a emigra — a se expatria (din fr. **émigrer**, lat. **emigrare**)

În anii comunismului, mulți oameni de valoare au emigrat din România.

a imigra — a veni într-o țară străină pentru a se stabili aici (din fr. **immigrer**, lat. **immigrare**)

Toți ai lui au imigrat în Statele Unite.

scară — șir de trepte
A căzut de pe scară.

scală — placă gradată la aparatele de radio
Căuta pe scală un alt post.

escală — oprire prevăzută în itinerarul unui avion ori vapor
Vasul a făcut escală în portul Constanța.

III. **ocazional** — întâmplător, sporadic

crispat — contractat, încleștat

fluid — curgător

IV. **pământească** < pământ + sufixul -ească

TEST Nr. 39

I. „ Dacă nu ești tare în secunda aceea, [1]/ te zăpăcești [2]/ și spui tot, [3]/ chiar dacă din gură taci: [4]/ ca să -ți smulgă secretul [5]/ nu mai e pentru ei decât chestie de răbdare. [6]/“

a) **nu ești tare** — predicat nominal
te zăpăcești — predicat verbal
spui — predicat verbal
taci — predicat verbal
să smulgă — predicat verbal
nu e chestie — predicat nominal

b) 1. *„Dacă nu ești tare în secunda aceea [...]“* — propoziție

Scanned with OKEN Scanner

circumstanțială condițională, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „dacă".

2. *„[...] te zăpăcești [...]"* — propoziție principală.

3. *„[...] și spui tot [...]"* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 2 prin conjuncția copulativă „și".

4. *„[...] chiar dacă din gură taci [...]"* — propoziție circumstanțială concesivă, subordonată propoziției 3, introdusă prin locuțiunea conjuncțională „chiar dacă".

5. *„[...] ca să-ți smulgă secretul [...]"* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „ca să".

6. *„[...] nu mai e pentru ei decât chestie de răbdare."* — propoziție principală.

c) **dacă** — conjuncție subordonatoare

nu ești tare — predicat nominal, format din:

a) verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a II-a singular;

b) nume predicativ, exprimat prin adjectiv propriu-zis, variabil, cu o terminație, gen neprecizat, număr singular, caz nominativ, grad pozitiv.

în secunda — complement circumstanțial de timp, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „în", articulat cu articolul hotărât „a".

aceea — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv demonstrativ de depărtare, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ.

d) — propoziție circumstanțială cauzală:

Dacă ai fost bolnav 1/ nu mai înveți nimic? 2/

ai fost bolnav — PN — P_1 — CZ

nu înveți — PV — P_2 — PP

— propoziție circumstanțială condițională:

Dacă înveți 1/ iei note bune. 2/

înveți — PV — P_1 — CT

iei — PV — P_2 — PP

— propoziție circumstanțială concesivă:

Dacă îți spun rezultatul 1/ tot nu poți rezolva exercițiul. 2/

spun — PV — P_1 — CV

nu poți — PV — P_2 — PP

Scanned with OKEN Scanner

e) **substantive compuse**: gura-leului, gură-cască, gură-de-lup, gura-lupului, gură-spartă, gură-bogată.

f) ghilimelele — marchează un citat.

virgula 1 — desparte propoziția circumstanțială condițională, așezată înainte de regenta ei.

virgula 2 — desparte propoziția circumstanțială concesivă de regenta ei.

două puncte — folosite în loc de punct și virgulă; despart fraza în două secvențe, fiecare cu principala ei.

punctul — marchează sfârșitul frazei.

g) I-a adus un cățel.

Fetița ei se joacă în grădină.

II. Criticul a evidențiat calitățile filmului.

a evidenția — a relevat

Se vorbește mult despre democrație.

democrație — formă de organizare a statului în care puterea este exercitată de popor.

III. **a bănui** — a presupune, a presimți

Presupun că-și va da demisia.

belșug — abundență, bogăție

Abundența de produse alimentare nu înseamnă neapărat bogăție.

a chibzui — a reflecta, a cugeta, a gândi profund

Reflectez încă la propunerea lor.

a agonisi — a acumula, a dobândi, a economisi

A acumulat o avere considerabilă.

IV. Să treacă la tablă elevul Popescu.

(**Popescu** — apoziție simplă)

A fost chemat de Ionescu, vecinul său.

(**vecinul său** — apoziție dezvoltată)

TEST Nr. 40

I. „Prietenul meu, Mihai Săndulescu, e un gură-cască: de-abia ajuns acasă cu buchetul de flori pentru mama, și-a dat seama că pierduse pe drum o garoafă roșie. Cum să-i ofere de ziua ei doar două fire?

Noroc că mama nu se întorsese de la serviciu. Era redactor-șef

Scanned with OKEN Scanner

la un mare cotidian și lucra până târziu. Tatăl lui, director la o întreprindere electrotehnică, I.A.M.T., mi se pare, era în delegație la Câmpulung. Mihai nu avea un ban. De la cine să împrumute?

A sunat la mine. Cum știam că e un băiat cumsecade și bine crescut, i-am împrumutat suma cerută, fiind sigur că mi-o va înapoia.

Fericit, Mihai a dat fuga la florăria de pe Calea Moșilor, dar acolo nu aveau decât niște plante ciudate, albe-verzui; garoafele fuseseră toate cumpărate pentru un congres organizat de o societate mixtă, româno-americană, cum aflase el de la vânzătoarea binevoitoare.

După vreo două ore de alergătură, prietenul meu sosi acasă, frânt de oboseală, dar triumfător: găsise totuși o garoafă roșie!"

a) Mihai Săndulescu — substantiv compus, prin alăturare, scris fără cratimă.

gură-casă — substantiv compus prin alăturare, scris cu cratimă.

redactor-șef — substantiv compus prin alăturare, scris cu cratimă.

electrotehnică — adjectiv compus prin unire (sudură).

I.A.M.T. — substantiv compus din abrevieri.

Câmpulung — substantiv compus prin unire (sudură).

cumsecade — adjectiv compus prin unire (sudură).

bine crescut — adjectiv compus prin alăturare, scris fără cratimă.

Calea Moșilor — substantiv compus prin alăturare, scris fără cratimă.

albe-verzui — adjectiv compus prin alăturare, scris cu cratimă.

româno-americană — adjectiv compus prin alăturare, scris cu cratimă.

binevoitoare — adjectiv compus prin unire (sudură).

II. subiectivă: E bine [1]/dacă ai învățat. [2]/

predicativă: Întrebarea e [1]/dacă ai învățat. [2]/

atributivă: Problema [1]/dacă ai învățat [2]/ ori nu [3]/ îl preocupa. [1]/

completivă directă: Nu știam [1]/dacă ai învățat. [2]/

completivă indirectă: Mă gândeam [1]/dacă ai învățat. [2]/

cauzală: Cum să știi [1]/dacă nu înveți? [2]/

Scanned with OKEN Scanner

condițională: Dacă ai învăța, [1]/ ai lua note mari. [2]/
concesivă: Dacă ai învăța zi și noapte, [1]/ tot nu ai putea recupera lacunele. [2]/

III. a) propoziție circumstanțială de loc:
Unde -l pui, [1]/ acolo îl găsești. [2]/
(element corelativ: adverbul acolo)
b) propoziție circumstanțială de timp:
Când era ea mai obosită [1]/, atunci se apucau de cântat. [2]/
(element corelativ: adverbul atunci)
b) propoziție circumstanțială de mod:
Cum îți așterni, [1]/ așa vei dormi. [2]/
(element corelativ: adverbul așa.)
c) propoziție circumstanțială de cauză:
Pentru că l-ai certat, [1]/ de aceea plânge. [2]/
(element corelativ: locuțiunea adverbială de aceea.)

IV. Copiii jucau volei în curtea școlii.
copiii — primul i aparține structurii; cel de-al doilea este desinența de nominativ-acuzativ plural a substantivelor masculine, iar ultimul este articolul hotărât.
Plumburiii nori întunecau orizontul.
plumburiii — primul i aparține structurii cuvântului; cel de-al doilea este desinența de nominativ-acuzativ a adjectivelor masculine, iar ultimul este articolul hotărât preluat de la substantiv, întrucât adjectivul este antepus.

V. băiețandru < băiat + sufixul augmentativ -andru
căsoaie < casă + sufixul augmentativ -oaie

VI. consătean < prefixul con- + sătean
postdatat < prefixul post- + datat
prenume < prefixul pre- + nume; precomprimare < prefixul pre + comprimare
supraaglomerat < prefixul supra- + aglomerat
transcarpatic < prefixul trans- + carpatic

VII. reflecție — cugetare, meditație, gândire
În momente de bună inspirație a formulat o adâncă reflecție asupra poeziei citite.

Scanned with OKEN Scanner

reflexie — fenomen de răsfrângere a unei raze luminoase sau sonore

Este uluit de efectele de reflexie ale luminii pe suprafața acestor vitralii.

TEST Nr. 41

I. „Tunurile la bătaie! [1]/ Și căutați [2]/ să prindeți avioanele încă deasupra solului, [3]/ pentru ca în cazul [4]/ în care vreunul scapă după primul tir [5]/ să avem timp [4]/ să nu ne scape la cel de-al doilea. [6]/"

a) **căutați** — predicat verbal
să prindeți — predicat verbal
scapă — predicat verbal
să avem — predicat verbal
să nu scape — predicat verbal

b) 1. *„Tunurile la bătaie!"* — propoziție principală, independentă.
2. *„Și căutați [...]"* — propoziție principală.
3. *„[...] să prindeți avioanele deasupra solului [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „să".
4. *„[...] pentru ca în cazul [...] să avem timp [...]"* — propoziție circumstanțială de scop, subordonată propoziției 3, introdusă prin locuțiunea conjuncțională „pentru ca... să".
5. *„[...] în care vreunul scapă după primul tir [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin pronumele relativ „care" precedat de prepoziția „în".
6. *„[...] să nu ne scape la cel de-al doilea"* — propoziție completivă indirectă, subordonată propoziției 4, introdusă prin conjuncția „să".

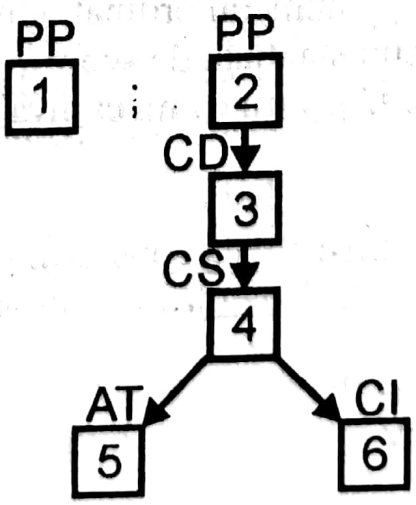

Scanned with OKEN Scanner

c) căutați — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, modul imperativ, persoana a II-a plural, formă afirmativă.

avioanele — complement direct, exprimat prin substantiv comun, genul neutru, numărul plural, cazul acuzativ, articulat cu articolul hotărât „-le".

deasupra solului — complement circumstanțial de loc, exprimat prin substantiv comun, genul neutru, numărul singular, cazul genitiv, precedat de prepoziția simplă „deasupra", articulat cu articolul hotărât „-lui".

vreunul — subiect, exprimat prin pronume nehotărât, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ.

primul — atribut adjectival, exprimat prin numeral ordinal cu valoare adjectivală, genul neutru, numărul singular, cazul acuzativ.

la cel de-al doilea — complement circumstanțial de timp, exprimat prin numeral ordinal cu valoare substantivală, genul neutru, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „la" și de articolul demonstrativ adjectival „cel", urmat de prepoziția simplă „de".

d) Dacă vreun copil face gălăgie, vecinul se supără.

vreun — adjectiv nehotărât, atribut adjectival.

Și-a pus valiza deasupra.

deasupra — adverb de loc, complement circumstanțial de loc.

e) Pe al doilea nu-l poate ierta.

pe al doilea — numeral ordinal, complement direct.

A discutat mult cu al doilea dintre candidați.

cu al doilea — numeral ordinal, complement indirect.

Telegrama era pentru al doilea dintre concurenți.

pentru al doilea — numeral ordinal, nume predicativ.

f) — propoziție circumstanțială de scop:

A plecat devreme [1]/ pentru ca nu cumva să piardă trenul. [2]/

a plecat — PV — P_1 — PP

să piardă — PV — P_2 — CS

— propoziție circumstanțială consecutivă:

Era prea neîncrezător [1]/ pentru ca vorbele tale să-l fi putut convinge. [2]/

era neîncrezător — PN — P_1 — PP

să... fi putut — PV — P_2 — CNS

Scanned with OKEN Scanner

Observație. Adverbul prea este corelativul consecutivei, nu marcă a superlativului.

g) semnul exclamării — marchează sfârșitul enunțiativei imperative.

virgula — desparte propoziția finală de regenta ei antepusă, marcând sfârșitul acesteia.

punctul — marchează sfârșitul frazei.

ghilimelele — indică faptul că textul este un citat.

II. Tatăl lui lucrează la I.M.G.B.

A cumpărat zarzavatul de la aprozar.

III. Vina nimănui nu i se părea mai gravă.

nimănui — pronume negativ în cazul genitiv, atribut pronominal genitival.

Vina nu este a nici unuia.

a nici unuia — pronume negativ în cazul genitiv, nume predicativ.

Nu-i cere nimănui ajutorul.

nimănui — pronume negativ în cazul dativ, complement indirect.

Rezultatul final nu e potrivit nici unuia din pronosticurile inițiale.

potrivit nici unuia — pronume negativ în cazul dativ, nume predicativ.

IV. cine — pronume relativ, cazul nominativ, subiect.

altuia — pronume negativ, genul masculin, numărul singular, cazul genitiv, atribut pronominal genitival.

în ea — pronume personal, persoana a III-a singular, genul feminin, cazul acuzativ, formă accentuată, precedat de prepoziția simplă „în", complement circumstanțial de loc.

V. a răzbate < prefixul răz + verbul (a) bate

Zgomote stinse răzbat până la noi prin liniștea serii.

a dezbate < prefixul dez + verbul (a) bate

S-au dezbătut probleme grave la acea ședință.

a străbate < prefixul stră + verbul (a) bate

Razele lunii străbat prin desiș.

Scanned with OKEN Scanner

TEST Nr. 42

I. „Nimeni nu-l văzuse vreodată întristat ori râzând în hohote, [1]/ poate chiar nici nu râdea, [2]/ fiindcă în el bucuria de a trăi nu cobora [3]/ și nu urca parcă deloc, [4]/ ci se instalase undeva sus, în sufletul lui, ca o temperatură [5]/ care nu mai scădea [6]/ și unde era inutil [7]/ să râzi [8]/ sau să te întristezi. [9]/"

a) **nu văzuse** — predicat verbal
nu râdea — predicat verbal
nu cobora — predicat verbal
nu urca — predicat verbal
se instalase — predicat verbal
nu scădea — predicat verbal
era inutil — predicat nominal
să râzi — predicat verbal
să te întristezi — predicat verbal

b) 1. *„Nimeni nu-l văzuse vreodată întristat ori râzând în hohote [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] poate chiar nici nu râdea [...]"* — propoziție principală, coordonată prin juxtapunere cu propoziția 1.
3. *„[...] fiindcă în el bucuria de a trăi nu cobora [...]"* — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „fiindcă".
4. *„[...] și nu urca parcă deloc [...]"* — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 2, coordonată cu propoziția 3 prin conjuncția copulativă „și".
5. *„[...] ci se instalase undeva sus, în sufletul lui, ca o temperatură [...]"* — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 2, coordonată cu propoziția 4 prin conjuncția adversativă „ci".
6. *„[...] care nu mai scădea [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 5, introdusă prin pronumele relativ „care".
7. *„[...] și unde era inutil [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 5, introdusă prin adverbul relativ „unde", coordonată cu propoziția 6 prin conjuncția copulativă „și".

Scanned with OKEN Scanner

8. *„[...] să râzi [...]“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 7, introdusă prin conjuncția „să“.

9. *„[...] sau să te întristezi“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 7, introdusă prin conjuncția „să“, coordonată cu propoziția 8 prin conjuncția disjunctivă „sau“.

c) **vreodată** — complement circumstanțial de timp, exprimat prin adverb de timp.

de a trăi — atribut verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul infinitiv, timpul prezent, forma afirmativă, precedat de prepoziția simplă „de“.

deloc — complement circumstanțial de mod, exprimat prin adverb de mod.

lui — atribut pronominal genitival, exprimat prin pronume personal, persoana a III-a singular, masculin, cazul genitiv.

d) complement circumstanțial de loc:

A căutat cutia sus, în pod.

atribut adverbial:

Locul de sus e liber.

e) — propoziție circumstanțială cauzală, introdusă prin conjuncția „că“:

L-a pedepsit, 1/ că n-a fost cuminte. 2/

a pedepsit — PV — P_1 — PP

n-a fost cuminte — PN — P_2 — CZ

— propoziție circumstanțială cauzală, introdusă prin conjuncția „dacă“:

Dacă ai înțeles, 1/ atunci cum să nu știi? 2/

ai înțeles — PV — P_1 — CZ

să nu știi — PV — P_2 — PP

— propoziție circumstanțială de scop, introdusă prin conjuncția „să“:

A plecat 1/ să-i caute. 2/

a plecat — PV — P_1 — PP

să caute — PV — P_2 — CS

f) Niciodată nu mi-am putut închipui că societatea aceea româno-franceză va ajunge să aibă un capital de douăzeci de miliarde de lei.

niciodată — adverb compus

româno-franceză — adjectiv compus

Scanned with OKEN Scanner

douăzeci de miliarde — numeral compus

II. a da buzna — a năvăli, a se repezi, a se năpusti, a se îmbulzi
Băiatul a năvălit țipând în odaie.
a băga de seamă — a observa, a remarca, a constata
A observat greșelile celorlalți.

III. inutil < prefixul in- + util
întristezi < prefixul în- + trist + desinența de persoana a II-a singular a conjunctivului prezent

IV. **ce** — subiect, exprimat prin pronume relativ, cazul nominativ.
ție — complement indirect, exprimat prin pronume personal, persoana a II-a singular, cazul dativ, forma accentuată.
ți — complement indirect, exprimat prin pronume personal, persoana a II-a singular, cazul dativ, formă neaccentuată.
altuia — complement indirect, exprimat prin pronume nehotărât, genul masculin, numărul singular, cazul dativ, formă neaccentuată.
i — complement indirect, exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, genul masculin, cazul dativ, formă neaccentuată.

V. credincios / necredincios
Tatăl lui Nică nu era necredincios, ci făcea doar haz de habotnicia nevestei lui.
credincios / infidel, nestatornic
Nu-i plac prietenii infideli.

TEST Nr. 43

I. „De piatră de-ai fi fost, [1]/ și nu se putea [2]/ să nu-ți salte inima de bucurie [3]/ când auzeai uneori în puterea nopții pe Mihai scripcariul din Humulești umblând tot satul câte c-o droaie de flăcăi după dânsul [...]".

a) **de piatră ... ai fi fost** — predicat nominal
nu se putea — predicat verbal
să nu salte — predicat verbal
auzeai — predicat verbal

b) 1. *„De piatră de-ai fi fost [...]"* — propoziție circumstanțială concesivă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „de".

Scanned with OKEN Scanner

2. *„[...] și nu se putea [...]“* — propoziție principală.
3. *„[...] să nu-ți salte inima de bucurie [...]“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „să“.
4. *„[...] când auzeai uneori în puterea nopței pe Mihai scripcariul din Humulești umblând tot satul câte c-o droaie de flăcăi după dânsul [...]“* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 3, introdusă prin adverbul relativ „când“.

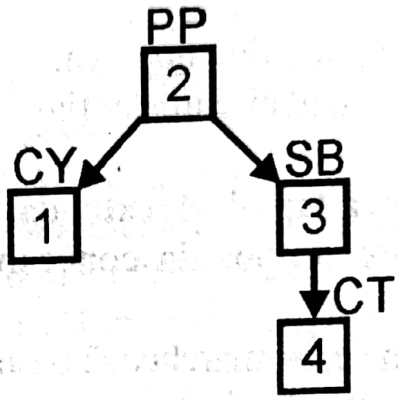

c) **de piatră** — nume predicativ, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „de“, nearticulat.

de bucurie — complement circumstanțial de cauză, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „de“, nearticulat.

uneori — complement circumstanțial de timp, exprimat prin adverb de timp.

din Humulești — atribut substantival prepozițional, exprimat prin substantiv propriu, genul masculin, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „din“, nearticulat.

de flăcăi — atribut substantival prepozițional, exprimat prin substantiv comun, genul masculin, numărul plural, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „de“, nearticulat.

d) — propoziția circumstanțială concesivă:

Să văd eu însumi [1]/ și tot nu cred. [2]/

să văd — PV — P_1 — CV

nu cred — PV — P_2 — PP

și tot — element corelativ, adverb de mod precedat de adverbul de întărire „și“.

Scanned with OKEN Scanner

— propoziția circumstanțială cauzală:

Pentru că a făcut prostia asta [1]/ de aceea m-am supărat. [2]/

a făcut — PV — P_1 — CZ

m-am supărat — PV — P_2 — PP

de aceea — element corelativ, locuțiune adverbială cauzală

e) — substantiv: Noaptea aceea i-a rămas în amintire.

noaptea — subiect, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât „a".

— adverb: S-a întors de-abia noaptea.

noaptea — complement circumstanțial de timp, exprimat prin adverb de timp.

f) ghilimelele — indică faptul că textul dat e un citat.

virgula — desparte propoziția concesivă antepusă față de regenta ei.

punctele de suspensie — marchează o omisiune din text.

punctul — marchează sfârșitul frazei.

g) diftongul ia: pia-tră

diftongul ai: Mi-hai

diftongul ăi: flă-căi

II. I-a intrat o pietricică în pantof.

Avea un medalion în formă de inimioară.

III. Grozăvia acelei nopți a cutremurului îl înfioară și astăzi.

nopți — atribut substantival genitival

IV. Am văzut niște cai superbi.

Am crezut c-ai plecat.

V. — certitudine — siguranță

Nu avea siguranța zilei de mâine.

— veșnicie — eternitate

Poetul aspiră spre eternitate.

— a săvârși — a făptui

A făptuit un lucru oribil.

Scanned with OKEN Scanner

TEST Nr. 44

I.

„Orice gând ai, împărate, [1]/ și oricum vei fi sosit, [2]/ Cât suntem încă pe pace, [3]/ eu îți zic: [4]/ „Bine-ai venit!" [5]/"

a) **ai** — predicat verbal
vei fi sosit — predicat verbal
suntem pe pace — predicat nominal
zic — predicat verbal
ai venit — predicat verbal

b) 1. *„Orice gând ai, împărate, [...]"* — propoziție circumstanțială concesivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin adjectivul nehotărât „orice".
2. *„[...] și oricum vei fi sosit [...]"* — propoziție circumstanțială concesivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin adverbul nehotărât „oricum", coordonată cu propoziția 1 prin conjuncția copulativă „și".
3. *„[...] cât suntem încă pe pace [...]"* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 4, introdusă prin adverbul relativ „cât".
4. *„[...] eu îți zic [...]"* — propoziție principală.
5. *„Bine-ai venit!"* — propoziție principală incidentă.

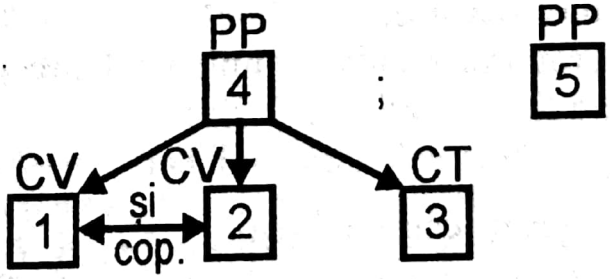

c) **orice** — adjectiv nehotărât, genul neutru, numărul singular, cazul acuzativ, atribut adjectival.

gând — substantiv comun, genul neutru, numărul singular, cazul acuzativ, nearticulat, complement direct.

ai — verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a II-a singular, forma afirmativă, predicat verbal.

împărate — substantiv comun, genul masculin, numărul singular, cazul vocativ, nearticulat, fără funcție sintactică.

Scanned with OKEN Scanner

tu — subiect inclus.

d) pronume: Oricare putea face acel exercițiu.

oricare — pronume nehotărât, invariabil ca gen și număr, cazul nominativ, subiect.

adjectiv: Oricare copil știa asta.

oricare — adjectiv nehotărât, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ, atribut adjectival.

e) Deși a greșit, [1]/ mama l-a iertat. [2]/

a greșit — PV — P_1 — CV

a iertat — PV — P_2 — PP

deși — conjuncție

Cu toate că trenul a întârziat mult,[1]/ ai lui l-au așteptat pe peron.[2]/

a întârziat — PV — P_1 — CV

au așteptat — PV — P_2 — PP

cu toate că — locuțiune conjuncțională

Orice i-ar fi spus, [1]/ tot nu-i credea. [2]/

ar fi spus — PV — P_1 — CV

nu credea — PV — P_2 — PP

orice — pronume nehotărât

f) Nici unul nu-l ajutase.

nici unul — pronume negativ, subiect

Ceea ce spui e adevărul.

ceea ce — pronume relativ, complement direct

Fiecare putea face exercițiul.

fiecare — pronume nehotărât, subiect

II. Hoțul privea pieziș către polițiști.

pieziș — adverb de mod, complement circumstanțial de mod

L-a avertizat prietenește asupra pericolului.

prietenește — adverb de mod, complement circumstanțial de mod

III. Reaua-credință a ziaristului m-a indignat.

Bunăvoința ei i-a mișcat.

Cei doi francezi și-au petrecut vacanța pe litoralul Mării Negre.

IV. trufaș — înfumurat, arogant, îngâmfat, încrezut

sacru — sfânt, sacramental

Scanned with OKEN Scanner

TEST Nr. 45

I. „Asta nu e important, [1]/ a răspuns colonelul german, [2]/ urmează [3]/ să declarați la cercetări [4]/ de ce; [5]/ fapt este [6]/ că l-ați omorât [7]/ și trebuie [8]/ să fiți judecați toți, toată bateria.“ [9]/

a) **nu e important** — predicat nominal
a răspuns — predicat verbal
urmează — predicat verbal
să declarați — predicat verbal
fapt este — predicat nominal
ați omorât — predicat verbal
trebuie — predicat verbal
să fiți judecați — predicat verbal

b) 1. *„Asta nu e important [...]“* — propoziție principală.
2. *„[...] a răspuns colonelului german [...]“* — propoziție principală incidentă.
3. *„[...] urmează [...]“* — propoziție principală, coordonată prin juxtapunere cu propoziția 1.
4. *„[...] să declarați la cercetări [...]“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 3, introdusă prin conjuncția „să“.
5. *„[...] de ce (l-ați omorât) [...]“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 4, introdusă prin pronumele relativ „ce“ precedat de prepoziția simplă „de“.
6. *„[...] fapt este [...]“* — propoziție principală.
7. *„[...] că l-ați omorât [...]“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „că“.
8. *„[...] și trebuie [...]“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 6, coordonată cu propoziția 7 prin conjuncția copulativă „și“.
9. *„[...] să fiți judecați toți, toată bateria“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 8, introdusă prin conjuncția „să“.

c) **asta** — subiect, exprimat prin pronume demonstrativ de apropiere, formă populară, cu sens neutru, cazul nominativ

nu e important — predicat nominal (expresie verbală impersonală), format din verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, formă

Scanned with OKEN Scanner

negativă, și numele predicativ, exprimat prin adverb de mod, gradul pozitiv

1 — complement direct, exprimat prin pronume personal, persoana a III-a singular, genul masculin, cazul acuzativ, forma neaccentuată

să fiți judecați — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza pasivă, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a II-a plural, forma afirmativă.

d) — subiectivă: E bine [1]/să -l ascultați. [2]/

e bine — PN — P_1 — PP
să ascultați — PV — P_2 — SB

— predicativă: Părerea mea e [1]/să-l ajutați. [2]/

e — PN (verb copulativ și propoziția 2) — P_1 — PP
să ajutați — PV — P_2 — PR

— atributivă: Ideea [1]/să plecăm la munte [2]/ mi-a venit prea târziu. [1]/

să plecăm — PV — P_1 — PP
a venit — PV — P_2 — AT

— completivă directă: „Vreau [1]/să plec la munte. [2]/

vreau — PV — P_1 — PP
să plec — PV — P_2 — CD

— completivă indirectă: Mă tem [1]/să -i spun adevrul. [2]/

mă tem — PV — P_1 — PP
să spun — PV — P_2 — CI

— circumstanțială de scop: Mă duc [1]/să -l chem. [2]/

mă duc — PV — P_1 — PP
să chem — PV — P_2 — CS

— circumstanțială condițională: Să fi știut, [1]/ l-aș fi ajutat. [2]/

să fi știut — PV — P_1 — CT
aș fi ajutat — PV — P_2 — PP

— circumstanțială concesivă: Să fi știut, [1]/ tot nu-l puteam ajuta. [2]/

să fi știut — PV — P_1 — CV
nu puteam — PV — P_2 — PP

— circumstanțială consecutivă: Era prea bătrân [1]/să plece la oaste. [2]/

era bătrân — PN — P_1 — PP
să plece — PV — P_2 — CNS

Scanned with OKEN Scanner

e) Nominativ: Toți l-au sprijinit.
Acuzativ: I-a ajutat pe toți.
Dativ: Le-a dat tuturor dreptate.
Genitiv: Lucrările tuturor îl interesau.
Vocativ: —

f) — atribut pronominal genitival: El strângea extemporalele tuturor.

— atribut pronominal prepozițional: Discuția despre toți cei ce participaseră la concurs părea fără sens.

— atribut pronominal prepozițional: Reclamația contra tuturor celor ce participaseră la concurs era fără rost.

— atribut adjectival: El strângea extemporalele tuturor elevilor.

— atribut adjectival: Discuția despre toți elevii care participaseră la concurs era fără sens.

— atribut adjectival: Reclamația contra tuturor elevilor era fără rost.

II. Mihai Viteazul
bună-cuviință
Munții Apuseni
Mihnea-Vodă cel Rău

III. A apărut pe neașteptate în cadrul unei uși.
unei uși — substantiv în cazul genitiv, articulat cu articolul nehotărât „unei"
A apărut pe neașteptate în cadrul ușii.
ușii — substantiv în cazul genitiv, articulat cu articolul hotărât „-i"
A rupt petalele unei flori.
unei flori — substantiv în cazul gentiv, articulat cu articolul nehotărât „unei"
A rupt petalele florii.
florii — substantiv în cazul genitiv, articulat cu articolul hotărât „-i"

IV. El însuși îi conduce.
însuși — adjectiv de întărire, atribut adjectival
Nu-i place casa mea.
mea — adjectiv posesiv, atribut adjectival

Scanned with OKEN Scanner

Nu-i place acest exercițiu.
acest — adjectiv demonstrativ, atribut adejctival
Fiecare copil își ajută bunica.
fiecare — adjectiv nehotărât, atribut adjectival
Care copil nu-și ajută bunica?
care — adjectiv interogativ, atribut adjectival
Nu știu care elev a spart geamul.
care — adjectiv relativ, atribut adjectival
Nici un copil nu-l crede.
nici un — adjectiv negativ, atribut adjectival

V. a strânge / a risipi
măreț / jalnic
a capitula / a lupta

TEST Nr. 46

I. „Eu, fiind ascuns în cămară, 1/ cum aud unele ca aceste, 2/ iute mă sui în pod, 1/ umflu pupăza 3/ de unde era, 4/ sai cu dânsa sub streașina casei 5/ și mă duc de-a dreptul în târgul vitelor, 6/ s-o vând, 7/ căci era tocmai lunea, într-o zi de târg.“ 8/

a)

aud	— predicat verbal	**sai**	— predicat verbal
mă sui	— predicat verbal	**mă duc**	— predicat verbal
umflu	— predicat verbal	**s- vând**	— predicat verbal
era	— predicat verbal	**era**	— predicat verbal

b) 1. *„Eu, fiind ascuns în cămară, [...] iute mă sui în pod [...]“* — propoziție principală.
2. *„[...] cum aud unele ca aceste [...]“* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 1, introdusă prin adverbul relativ „cum“.
3. *„[...] umflu pupăza [...]“* — propoziție principală, coordonată prin juxtapunere cu propoziția 1.
4. *„[...] de unde era [...]“* — propoziție circumstanțială de loc, subordonată propoziției 3, introdusă prin adverbul relativ „unde“, precedat de prepoziția „de“.
5. *„[...] sai cu dânsa sub streașina casei [...]“* — propoziție principală, coordonată prin juxtapunere cu propoziția 3.
6. *„[...] și mă duc de-a dreptul în târgul vitelor [...]“* —

Scanned with OKEN Scanner

propoziție principală, coordonată cu propoziția 5 prin conjuncția copulativă „și".

7. *„[...] s-o vând [...]"* — propoziție circumstanțială de scop, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „să".

8. *„[...] căci era tocmai lunea, într-o zi de târg"* — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „căci".

c) **unele** — complement direct, exprimat prin pronume nehotărât, genul feminin, numărul plural, cazul acuzativ.

ca aceste — atribut pronominal prepozițional, exprimat prin pronume demonstrativ de apropiere, genul feminin, numărul plural, cazul acuzativ

în pod — complement circumstanțial de loc, exprimat prin substantiv comun, genul neutru, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „în", nearticulat

de-a dreptul — complement circumstanțial de mod, exprimat prin locuțiune adverbială de mod.

d) Dacă vei scrie urât 1/ sau dacă vei face multe ștersături, 2/ vei lua notă mică la teză. 3/

e) Luni e o zi a săptămânii.

luni — substantiv comun, genul feminin, numărul singular, nearticulat, cazul nominativ, subiect.

Plec luni la țară.

luni — adverb de timp, complement circumstanțial de timp

f) iute — încet

Mergea încet.

a umfla — a dezumfla

Eu dezumflu salteaua.

a vinde — a cumpăra

Mi-am cumpărat un palton.

g) Acest drept al său nu poate fi contestat.

drept — substantiv

Verdictul este drept.

drept — adjectiv

Ea i-a răspuns drept.

drept — adverb

L-a luat drept doctor.

Scanned with OKEN Scanner

drept — prepoziție

II. strea-și-nă
um-flu
târ-gul

III. A fost odată un împărat și o împărătească.
Odată s-a sculat și a plecat.
O dată scria și de două ori recitea ce scrisese.

IV. El mă ajută.
mă — pronume personal
Ajută-l, mă!
mă — interjecție
Aceste știri erau proaspete.
aceste — adjectiv demonstrativ

TEST Nr. 47

I. „Se știe [1]/că Mihai Viteazul a fost unul dintre cei mai mari voievozi ai românilor [2]/. Părerea mea este [3]/că, fără el, istoria noastră ar fi fost alta. [4]/ Ideea, [5]/că cele trei state românești s-ar fi unit oricum, și fără un precedent, [6]/ e desigur justificată. [5]/ Știu însă [7]/că ar fi durat mai mult [8]/și s-ar fi realizat mai greu [9]/. Mă gândesc [10]/că opoziția celor trei imperii [11]/ce ne înconjurau [12]/ ar fi fost mai puternică [11]/

Eram așa de interesată de această problemă [13]/, că m-am apucat de căutat informații prin cărțile de istorie din bibliotecă. [14]/ Sora mea mai mică a râs însă de mine, [15]/că-mi pierd timpul cu astfel de probleme. [16]/

a) **se știe** — predicat verbal
a fost unul — predicat nominal
este — predicat nominal (verb copulativ și propoziția 4)
ar fi fost alta — predicat nominal
s-ar fi unit — predicat verbal
e justificată — predicat verbal
știu — predicat verbal
ar fi durat — predicat verbal
s-ar fi realizat — predicat verbal

Scanned with OKEN Scanner

mă gândesc — predicat verbal
înconjurau — predicat verbal
ar fi fost mai puternică — predicat nominal
eram interesată — predicat verbal
m-am apucat — predicat verbal
a râs — predicat verbal
pierd — predicat verbal

b) 2. *„[...] că Mihai Viteazul a fost unul dintre cei mai mari voievozi ai românilor"* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 1.
4. *„[...] că, fără el, istoria noastră ar fi fost alta"* — propoziție predicativă, subordonată propoziției 3.
6. *„[...] că cele trei state românești s-ar fi unit oricum, și fără un precedent [...]"*—propoziție atributivă, subordonată propoziției 5.
8. *„[...] că ar fi durat mai multe [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 7.
11. *„[...] că opoziția celor trei imperii [...] ar fi fost mai puternică."* — propoziție completivă indirectă, subordonată propoziției 10.
14. *„[...] că m-am apucat de căutat informații prin cărțile de istorie din bibliotecă"* — propoziție consecutivă, subordonată propoziției 13.
16. *„[...] că-mi pierd timpul cu astfel de probleme"* — propoziție cauzală, subordonată propoziției 15.

II. Ceea ce mi-a spus despre cartea [1]/ la care lucra [2]/ este [3]/ că face multe eforturi [4]/ s-o termine mai repede. [5]/
1. *„Ceea ce mi-a spus despre cartea [...]"* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 3.
2. *„[...] la care lucra [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 1.
3. *„[...] este [...]"* — propoziție principală.
4. *„[...] că face multe eforturi [...]"* — propoziție predicativă, subordonată propoziției 3.
5. *„[...] s-o termine mai repede."* — propoziție circumstanțială de scop, subordonată propoziției 4.

Scanned with OKEN Scanner

III. a) nume predicativ în cazul nominativ:
El este coleg cu noi.
b) nume predicativ în cazul genitiv:
Lucrarea cea mai interesantă este a acelui coleg.
El este împotriva acelui coleg.
c) nume predicativ în cazul dativ:
El devenise aidoma acelui coleg.
d) nume predicativ în cazul acuzativ:
Scrisoarea este despre acel coleg.
e) complement indirect în cazul genitiv:
Luptase împotriva acelui coleg răutăcios.
f) complement indirect în cazul dativ:
I-a cerut acelui coleg ajutorul.
g) complement indirect în cazul acuzativ:
A vorbit mult cu acel coleg.

IV. eminent — iminent
Pericolul e iminent.
literal — literar
Are de comentat acea operă literară.
originar — original
Lucrarea lui e originală.
a irupe — a erupe
Vulcanul a erupt în zori.

V. Pe ai mei nu i-a ajutat nimeni.
pe ai mei — complement direct, exprimat prin pronume posesiv.
Nu i-a văzut pe ai săi de două zile.
pe ai săi — complement direct, exprimat prin pronume posesiv.
Asta nu mai cred!
asta — complement direct, exprimat prin pronume demonstrativ.
N-o cunosc pe aceea.
pe aceea — complement direct, exprimat prin pronume demonstrativ.

VI. **voinicilor** — fără funcție sintactică; substantiv comun, genul masculin, numărul singular, cazul vocativ, articulat cu articolul hotărât „-lor".

Scanned with OKEN Scanner

slobozi — nume predicativ, exprimat prin adjectiv propriu-zis, variabil, cu două terminații, genul masculin, numărul plural, cazul nominativ, gradul pozitiv.

de a vă împotrivi — atribut verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza reflexivă, modul infinitiv, timpul prezent, forma afirmativă.

regelui — complement indirect, exprimat prin substantiv comun, genul masculin, numărul singular, cazul dativ, articulat cu articolul hotărât „-lui".

de Polonia — atribut substantival prepozițional, exprimat prin substantiv propriu, genul feminin, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „de", cu articolul hotărât „-a" în structură.

VII. fenomén profésor míjloc
regízor satíră prevedére

TEST Nr. 48

I. „Era adevărat [1]/ că acest sergent nu încetase [2]/ să se arate vesel [3]/ de când venise (doar de câteva zile, înainte deci de evenimentele de ieri) [4]/, dar poate [5]/ că ar fi fost cazul [6]/ ca (...) evenimentele de ieri să-l fi pus și pe el nițel pe gânduri [7]/ ceea ce pentru un civil are un înțeles, [8]/ pentru un militar are altul." [9]/

a) **era adevărat** — predicat nominal
nu încetase — predicat verbal
să se arate — predicat verbal
venise — predicat verbal
poate — predicat verbal
ar fi fost — predicat verbal
să fi pus pe gânduri — predicat verbal
are — predicat verbal
are — predicat verbal

b) 1. *„Era adevărat [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] că acest sergent nu încetase [...]"* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „că".
3. *„[...] să se arate vesel [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „să".

Scanned with OKEN Scanner

4. *„[...] de când venise (doar de câteva zile, înainte deci de evenimentele de ieri)"* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 3, introdusă prin adverbul relativ „când" precedat de prepoziția simplă „de".

5. *„[...] dar poate [...]"* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 1 prin conjuncția adversativă „dar".

6. *„[...] că ar fi fost cazul [...]"* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția „că".

7. *„[...]ca [...] evenimentele de ieri să-l fi pus și pe el nițel pe gânduri [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „ca ... să".

8. *„[...] ceea ce pentru un civil are un înțeles [...]"* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 9, introdusă prin pronumele relativ compus „ceea ce".

9. *„[...] pentru un militar are altul"* — propoziție circumstanțială de cauză, neconjuncțională, juxtapusă, subordonată propoziției 7.

c) **ca ... să** — conjuncție subordonatoare compusă.

evenimentele — subiect, exprimat prin substantiv comun, genul neutru, numărul plural, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât „-le";

de ieri — atribut adverbial, exprimat prin adverb de timp precedat de prepoziția simplă „de";

să fi pus pe gânduri — predicat verbal, exprimat prin locuțiune verbală, formată din verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza activă, modul conjunctiv, timpul perfect, persoana a III-a plural, și substantiv comun, genul neutru, numărul plural, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „pe", nearticulat;

l — complement direct, exprimat prin pronume personal, persoana a III-a singular, cazul acuzativ, forma neaccentuată;

pe el — complement direct, exprimat prin pronume personal, persoana a III-a singular, genul masculin, cazul acuzativ, forma accentuată.

nițel — complement circumstanțial de mod, exprimat prin adverb de mod.

d) subiectivă: Ceea ce mi-ai spus 1/ m-a impresionat. 2/
ai spus — PV
P_1 — SB

Scanned with OKEN Scanner

a impresionat — PV — P_2 — PP
predicativă: El devenise 1/ceea ce sperase. 2/
devenise — PN (verb copulativ și propoziția 2) — P_1 — PP
sperase — PV — P_2 — CD
completivă directă: Voia 1/ceea ce este imposibil de realizat. 2/
voia — PV — P_1 — PP
este imposibil — PN — P_2 — CD
completivă indirectă: Se gândise 1/ la ceea ce îi spusese mama. 2/
se gândise — PV — P_1 — PP
spusese — PV — P_2 — CI
circumstanțială de loc: Se îndreptase 1/către ceea ce îl interesa mai mult din acea expoziție. 2/
se îndreptase — PV — P_1 — PP
interesa — PV — P_2 — CL

e) **poate** — verb: El poate 1/să rezolve exercițiul. 2/
poate — adverb: Poate 1/că va reuși. 2/

f) a duce cu vorba — a amâna, a promite mereu
a duce cu zăhărelul — a înșela, a amăgi
a duce la capăt — a îndeplini

g) ghilimelele — indică faptul că textul e un citat.
parantezele — izolează o construcție incidentă.
virgula 1 — marchează coordonarea prin conjuncția concluzivă deci a două complemente
virgula 2 — e cerută de conjuncția adversativă dar care coordonează propozițiile 1 și 5
două puncte — marchează finalul regentei unei cauzale neconjuncționale (juxtapuse)
virgula 3 — desparte subiectiva de regenta ei
punctul — marchează sfârșitul frazei

II. Nu poate afla rezultatul.
afla — complement direct, exprimat prin verb la infinitiv.
Are de citit destul de mult.
de citit — complement direct, exprimat prin verb la supin.

III. Minerii au o muncă grea.
minerii — muncitori în subteran.

Scanned with OKEN Scanner

Am vizitat o exploatare minieră.
minieră — privitor la mină.
Concurenții aveau emoții.
concurent — participant la un concurs.
Am învățat despre figuri congruente.
congruent — care coincide, care concordă.

IV. A primit un dar.
un dar — substantiv
Vino dar cu noi!
dar — adverb
E bun, dar indolent.
dar — conjuncție
A venit iar vecinul!
iar — adverb
Mama o ceartă, iar tata o aprobă.
iar — conjuncție

V. Nu doarme bine noaptea.
noaptea — adverb de timp
Scrie frumos.
frumos — adverb de mod
Pisica aceasta zgârie rău.
rău — adverb de mod
El sosește luni.
luni — adverb de timp

TEST Nr. 49

I.

„Sfânt se face orice mijloc pentru-a țării apărare! 1/
Si 2/ că țara mi-am scăpat-o 3/ jur aici păcatul mare: 2/
Ucigașă! 4/ Tu cu junghiul încercași a mă lovi, 5/
Eu mă fac călău, 6/ de e vorba neamul a mi-l izbăvi. 7/"

a) sfânt se face — predicat nominal, format din:
a) verb copulativ, conjugarea a III-a, diateza reflexivă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă;
b) nume predicativ, exprimat prin adjectiv propriu-zis

Scanned with OKEN Scanner

variabil, cu două terminații, genul neutru, numărul singular, cazul nominativ, gradul pozitiv.

am scăpat — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, modul indicativ, timpul perfect compus, persoana I singular, forma afirmativă.

jur — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, modul indicativ, timp prezent, persoana I singular, forma afirmativă.

încercași — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a II-a singular, forma afirmativă.

mă fac călău — predicat nominal, format din:

a) verb copulativ, conjugarea a III-a, diateza reflexivă, modul indicativ, timpul prezent, persoana I singular, forma afirmativă;

b) nume predicativ, exprimat prin substantiv comun, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ, nearticulat.

e — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular.

b) 1. *„Sfânt se face orice mijloc pentru-a țării apărare!“* — propoziție principală.

2. *„[...] Și [...] jur aici păcatul mare [...]“* — propoziție principală.

3. *„[...] că țara mi-am scăpat-o [...]“* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „că“.

4. *„Ucigașă!“* — propoziție principală eliptică.

5. *„Tu cu junghiul încercași a mă lovi, [...]“* — propoziție principală.

6. *„[...] Eu mă fac călău [...]“* — propoziție principală, coordonată prin juxtapunere cu propoziția 5.

7. *„[...] de e vorba neamul a mi-l izbăvi!“* — propoziție circumstanțială condițională, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „de“.

c) **orice** — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv nehotărât, genul neutru, numărul singular, cazul nominativ.

a țării — atribut substantival genitival, exprimat prin substantiv

Scanned with OKEN Scanner

comun, genul feminin, numărul singular, cazul genitiv, articulat cu articolul hotărât „-i", precedat de articolul posesiv „a".

a [...] lovi — complement direct, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul infinitiv, timpul prezent, forma afirmativă.

mă — complement direct, exprimat prin pronume personal, persoana I singular, formă neaccentuată, cazul acuzativ.

a [...] izbăvi — complement indirect, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul infinitiv, timpul prezent, forma afirmativă.

d) *„[...] a mă lovi [...]"* — să mă lovești — completivă directă.

„[...] neamul a mi-l izbăvi [...]" — să-mi izbăvesc neamul — completivă indirectă.

e) a încerca — a verifica, a îmbrăca (o haină pentru a vedea dacă se potrivește).

Și-a încercat puterile ridicând halterele.

A încercat paltonul Mirelei.

a izbăvi — a scăpa, a mântui

Și-a izbăvit prietenul de durere.

Voievodul și-a izbăvit neamul de robie.

II. mijloc — centru

a scăpa — a se elibera

a izbăvi — a salva

încântător — fermecător

III. Mi-am cumpărat un șal.

Unchiul lui ș-al meu e țăran.

IV. al IV-lea — al patrulea

al XVIII-lea — al optsprezecelea

TEST Nr. 50

I.

„Socrul roagă [1]/ -n capul mesei [3]/ să poftească [2]/ să se pună, [3]/
Nunul mare, mândrul soare, și pe nună, mândra lună [1]/.
Și s-așază toți la masă, [4]/ cum li-s anii, [5]/ cum l-i rangul, [6]/
Lin vioarele răsună, [7]/ iară cobza ține hangul" [8]/.

Scanned with OKEN Scanner

a) **roagă** — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă

să poftească — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a plural, forma afirmativă

să se pună — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza reflexivă, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a plural, forma afirmativă

s-așază — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza reflexivă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a plural, forma afirmativă

cum-s — predicat nominal, format din:

a) verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a plural, forma afirmativă;

b) nume predicativ, exprimat prin adverb relativ de mod.

cum-i — predicat nominal, format din:

a) verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă;

b) nume predicativ, exprimat prin adverb relativ de mod.

răsună — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a plural, formă afirmativă.

ține hangul — predicat verbal, exprimat prin locuțiune verbală, formată din verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, formă afirmativă, și substantivul „hangul", substantiv comun, genul neutru, numărul singular, cazul acuzativ, articulat cu articolul hotărât „-l".

b) 1. *„socrul roagă [...] nunul mare, mândrul soare, și pe nună, mândra lună"* — propoziție principală.

2. *„[...] să poftească [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „să".

3. *„[...] să se pună în capul mesei [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „să".

Scanned with OKEN Scanner

4. *„Și s-așază toți la masă [...]"* — propoziție principală.
5. *„[...] cum li-s anii [...]"* — propoziție circumstanțială de mod, subordonată propoziției 4, introdusă prin adverbul relativ „cum".
6. *„[...] cum li-i rangul [...]"* — propoziție circumstanțială de mod, subordonată propoziției 4, introdusă prin adverbul relativ „cum", coordonată prin juxtapunere cu propoziția 5.
7. *„[...] Lin vioarele răsună [...]"* — propoziție principală, coordonată prin juxtapunere cu propoziția 4.
8. *„[...] iară cobza ține hangul"* — propoziție princi ală, coordonată prin conjuncția adversativă „iară" cu propoziția 7.

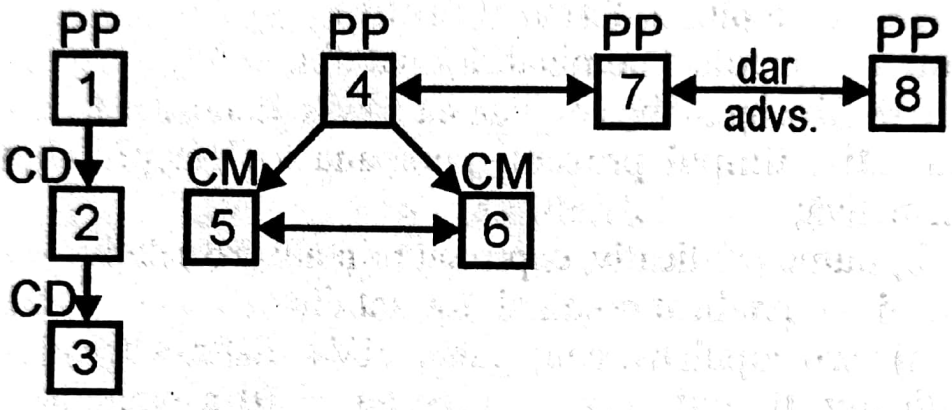

c) — atribut substantival genitival: Razele lunii se strecurau printre perdele.

— atribut substantival prepozițional: Prin desimea frunzișului pătrundeau cu greu raze de lună. Haloul din jurul lunii strălucea straniu. Sateliți asemnea lunii au și alte planete.

— apoziție: Mândra crăiasă a nopții, luna, se înalță pe boltă;

d) — circumstanțială de mod: Așa a făcut [1]/ cum i-a spus ea. [2]/

așa — adverb de mod

— circumstanțială de cauză: De aceea îl pedepsise, [1]/ că greșise. [2]/

de aceea — locuțiune adverbială de cauză

— consecutivă: Era atât de bătut de soartă, [1]/ că viața i se părea o povară. [2]/

atât — adverb de mod

e) — conjuncția disjunctivă sau: L-a crezut [1]/ sau iarăși s-a îndoit de spusele lui. [2]/

— conjuncția disjunctivă ori: Nu știa [1]/ dacă va rămâne [2]/ ori nu [3]/.

Scanned with OKEN Scanner

— conjuncția disjunctivă fie: Fie va rămâne, 1/ fie va pleca, 2/ mi-e indiferent. 3/

— conjuncția disjunctivă ba: I-a zis 1/ ba că îl stimează, 2/ ba că nu e bun de nimic. 2/

f) Are o rochie frumoasă.
frumoasă — adjectiv propriu-zis
Și-a cumpărat două cărți.
două — numeral cardinal cu valoare adjectivală
Amândoi bunicii vin mâine.
amândoi — numeral colectiv cu valoare adjectivală
Nici un fiu nu-l ajută.
nici un — adjectiv negativ

II. O ploaie lină se așternuse peste oraș.
lină — adjectiv
Nu-i cred.
i — pronume personal

III. **singuratic — solitar**
Un plop solitar străjuia câmpia.

IV. A luat-o la fugă spre casă.
a luat-o la fugă — locuțiune verbală

TEST Nr. 51

I. „Dacă el îndrăznea 1/ însemna 2/ că el știe ceva 3/ care ei nu știau 4/ și înfrigurați 5/ să afle acest ceva nou și nebănuit 6/ care apăruse în mijlocul lor, 7/ lăsară căruțele fără pază 5/ și începură 8/ să se apropie din toate părțile.“ 9/

a) **îndrăznea** — predicat verbal
însemna — predicat nominal (format din verb copulativ și propoziția 3)
știe — predicat verbal
nu știau — predicat verbal
nu știam — predicat verbal
apăruse — predicat verbal
lăsară — predicat verbal
începură — predicat verbal
să se apropie — predicat verbal

Scanned with OKEN Scanner

b) 1. *„Dacă el îndrăznea, [...]"* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „dacă".
2. *„[...] însemna [...]"* — propoziție principală.
3. *„[...] că el știe ceva [...]"* — propoziție predicativă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „că".
4. *„[...] care ei nu știau [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 3, introdusă prin pronumele relativ „care".
5. *„[...] și înfrigurați [...] lăsară căruțele fără pază [...]"* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 2, prin conjuncția copulativă „și".
6. *„[...] să afle acest ceva nou și nebănuit [...]"* — propoziție completivă indirectă, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția „să".
7. *„[...] care apăruse în mijlocul lor, [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 6, introdusă prin pronumele relativ „care".
8. *„[...] și începură [...]"* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 5 prin conjuncția copulativă „și".
9. *„[...] să se apropie din toate părțile"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 8, introdusă prin conjuncția „să".

c) **ceva** — complement direct, exprimat prin pronume nehotărât, cazul acuzativ.

care — complement direct, exprimat prin pronume relativ, cazul acuzativ.

care — subiect, exprimat prin pronume relativ, cazul nominativ.

în mijlocul lor — complement circumstanțial de loc, exprimat prin pronume personal, persoana a III-a plural, genul masculin, cazul genitiv, precedat de locuțiunea prepozițională „în mijlocul".

fără pază — complement circumstanțial de mod, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular (nu are plural), cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „fără", nearticulat.

toate — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv nehotărât, genul feminin, numărul plural, cazul acuzativ.

d) Elevul / al cărui caiet este la mine / mi-e vecin./

Scanned with OKEN Scanner

al cărui — atribut pronominal genitival, exprimat prin pronume relativ, genul masculin, numărul singular, cazul genitiv, precedat de articolul posesiv al.

Fetița / împotriva căreia este reclamația / este cam zvăpăiată.

împotriva căreia — nume predicativ, exprimat prin pronume relativ, genul feminin, numărul singular, cazul genitiv, precedat de prepoziția „împotriva".

Boxerul / contra căruia luptase / era violent din fire.

contra căruia — complement indirect, exprimat prin pronume relativ, genul masculin, numărul singular, cazul genitiv, precedat de prepoziția simplă „contra".

Locuiesc în casa / în fața căreia ai parcat mașina. /

în fața căreia — complement circumstanțial de loc, exprimat prin pronume relativ, genul feminin, numărul singular, cazul genitiv, precedat de locuțiunea prepozițională „în fața".

Domnitorul / în vremea căruia se întâmplau toate astea / a avut o soartă tragică.

în vremea căruia — complement circumstanțial de timp, exprimat prin pronume relativ, genul masculin, numărul singular, cazul genitiv, precedat de locuțiunea prepozițională „în vremea".

Prietenii / din pricina cărora se certaseră, / plecaseră.

din pricina cărora — complement circumstanțial de cauză, exprimat prin pronume relativ, genul masculin, numărul plural, cazul genitiv, precedat de locuțiunea prepozițională „din pricina".

Examenul / în vederea căruia se pregătise toată vara / nu va mai avea loc.

în vederea căruia — complement circumstanțial de scop, exprimat prin pronume relativ, genul neutru, numărul singular, cazul genitiv, precedat de locuțiunea prepozițională „în vederea".

II. Dacă-l vezi 1/ și vorbești cu el, 2/ spune-i 3/ că l-am căutat.

vezi — PV
vorbești — PV
spune — PV
am căutat — PV

P_1 — CT
P_2 — CT
P_3 — PP
P_4 — CD

Dacă nu-i întâlnești 1/ dar primești vreo veste de la ei, 2/ anunță-mă. 3/

Scanned with OKEN Scanner

nu întâlnești — PV — P_1 — CT
primești — PV — P_2 — CT
anunță — PV — P_3 — PP

III. Ștefan cel Mare a devenit, pentru noi toți, un simbol.

Mi-a împrumutat romanul Pădurea Spânzuraților de L.Rebreanu.

L-am întâlnit ieri la Teatrul Național.

IV. Am avut ieri o discuție neplăcută cu ai mei. Încercau să mă convingă că excesiva încredere în sine a bunului meu prieten îi dăunează nu numai lui, ci și mie. Știam că tot ce spuneau era adevărat, dar cel care nu face nimic să-și apere prietenul, nu-l merită. Ce să fac? Am fost obligat să-i contrazic.

cu ai mei — pronume posesiv, persoana I, un posesor, mai multe obiecte posedate, genul masculin, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „cu", complement indirect.

mă — pronume personal, persoana I singular, cazul acuatviv, formă neaccentuată, complement direct.

în sine — pronume reflexiv, persoana a III-a singular, cazul acuzativ, formă accentuată, atribut pronominal prepozițional.

îi — pronume personal, persoana a III-a singular, genul masculin, cazul dativ, formă neaccentuată, complement indirect.

lui — pronume personal, persoana a III-a singular, genul masculin, cazul dativ, formă accentuată, complement indirect.

mie — pronume personal, persoana I singular, cazul dativ, formă accentuată, complement indirect.

tot — pronume nehotărât, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ, subiect.

ce — pronume relativ, cazul acuzativ, complement direct.

cel — pronume demonstrativ, formă de depărtare, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ, subiect.

care — pronume relativ, cazul nominativ, subiect.

nimic — pronume negativ, cazul acuzativ, complement direct.

și — pronume reflexiv, persoana a III-a singular, cazul dativ (cu valoare posesivă), formă neaccentuată, atribut pronominal.

l — pronume personal, persoana a III-a singular, genul masculin, cazul acuzativ, formă neaccentuată, complement direct.

Scanned with OKEN Scanner

ce — pronume interogativ, cazul acuzativ, complement direct.
i — pronume personal, persoana a III-a singular, genul masculin, cazul acuzativ, formă neaccentuată, complement direct.

V. Care copil îl ajută?
care — adjectiv interogativ
Nu știu care copil ar face asta.
care — adjectiv relativ

TEST Nr. 52

I. „Iar moșia mea va ține [1]/ca, la rându-i, să se-arate
Credincioasă [2]/dacă soarta și pe el l-ar prigoni [3]/
Măgulită-i și domnița, sora mea, de-a se uni
Cu bărbatul [4]/care pune, pe-a ei frunte feciorească,
Cu cununa de soție și coroana sa domnească.“ [5]/

a) **va ține** — predicat verbal
să se-arate — predicat verbal
ar prigoni — predicat verbal
măgulită-i — predicat nominal
pune — predicat verbal

b) 1. *„Iar moșia mea va ține [...]“* — propoziție principală.
2. *„[...] ca, la rându-i, să se arate credincioasă [...]“* — propoziție completivă indirectă, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „ca ... să“.
3. *„[...] dacă soarta și pe el l-ar prigoni [...]“* — propoziție circumstanțială condițională, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „dacă“.
4. *„[...] măgulită-i și domnița, sora mea, de-a se uni cu bărbatul [...]“* — propoziție principală.
5. *„[...] care pune, pe-a ei frunte feciorească, cu cununa de soție și coroana să domnească.“* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin pronumele relativ „care“.
(schema frazei, alăturat)

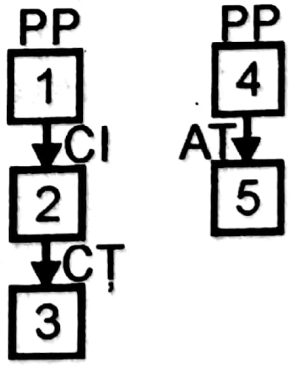

c) **măgulită-i** — predicat nominal, format din:
a) verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular.

Scanned with OKEN Scanner

b) nume predicativ, exprimat prin adjectiv provenit din participiu, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, grad pozitiv.

domnița — subiect, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât „a".

sora mea — apoziție dezvoltată.

sora — atribut substantival apozițional, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât „-a".

mea — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv posesiv, persoana I, un posesor, un obiect posedat, genul feminin, cazul nominativ.

de-a se uni — complement indirect, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza reflexivă, modul infinitiv, timpul prezent, precedat de prepoziția simplă „de".

cu bărbatul — complement indirect, exprimat prin substantiv comun, genul masculin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „cu", articulat cu articolul hotărât „-l".

d) atribut substantival genitival: Rochia domniței era vișinie.

nume predicativ: Coroana aceea nu era a domniței.

complement indirect: La sfatul boierilor, pârcălabul se ridicase împotriva domniței.

complement circumstanțial de cauză: Din pricina domniței fusese ucis acel voinic.

II. Casa alor mei este mică.

alor mei — pronume posesiv, atribut pronominal genitival.

Casa mea este mică.

mea — adjectiv posesiv, atribut adjectival.

Lucrările acelora erau mai bune.

acelora — pronume demonstrativ, atribut pronominal genitival.

Lucrările acelor copii erau mai bune.

acelor — adjectiv demonstrativ, atribut adjectival.

Își atribuie meritele altuia.

altuia — pronume nehotărât, atribut pronominal genitival.

Scanned with OKEN Scanner

Își atribuie meritele altui copil.
altui — adjectiv nehotărât, atribut adjectival.
Vina nici unuia n-a putut fi dovedită.
nici unuia — pronume negativ, atribut pronominal genitival.
Vina nici unui parlamentar n-a putut fi dovedită.
nici unui — adjectiv negativ, atribut adjectival.

III. moșie — patrie
credincioasă — fidelă
soție — consoartă

IV. măgulită < (a) măguli + sufixul -it + desinența de nominativ-acuzativ feminin -a
domnească < domn + sufixul adjectival -ească

TEST Nr. 53

I. „Chestia mai supărătoare e [1]/că, [2]/dacă aceștia distrug bateria, [3]/ se duc pe urmă cu avioanele [2]/și cine știe ce fac cu ele ... " [4]/

a) **e** — predicat nominal (format din verb copulativ și propozițiile 2 și 4)
distrug — predicat verbal
se duc — predicat verbal
fac — predicat verbal

b) 1. *„Chestia mai supărătoare e[...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] că [...] se duc pe urmă cu avioanele [...]"* — propoziție predicativă, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „că".
3. *„[...] dacă aceștia distrug bateria, [...]"* — propoziție condițională, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „dacă".
4. *„[...] și cine știe ce fac cu ele"* — propoziție predicativă, subordonată propoziției 1, coordonată cu propoziția 2 prin conjuncția copulativă „și".
(schema frazei, alăturat)

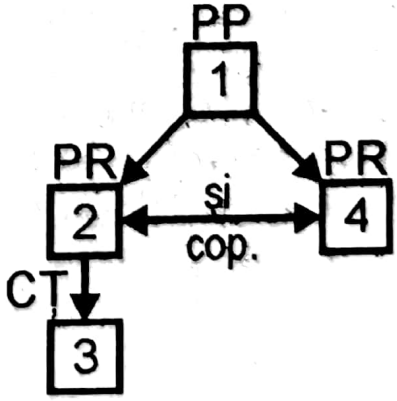

Observație: „Cine știe ce" este locuțiune pronominală nehotărâtă.

Scanned with OKEN Scanner

c) **chestia** — substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât „-a", subiect.

mai supărătoare — adjectiv propriu-zis, variabil, cu două terminații, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, gradul comparativ de superioritate, atribut adjectival.

aceștia — pronume demonstrativ de apropiere, genul masculin, numărul plural, cazul nominativ, subiect.

cu ele — pronume personal, persoana a III-a plural, genul feminin, numărul plural, cazul acuzativ, forma accentuată, complement indirect.

d) — pozitiv: Insistența ei e supărătoare.

— comparativ de superioritate: Problema mai supărătoare era cealaltă.

— comparativ de egalitate: Problema ei e la fel de supărătoare.

— comparativ de inferioritate: Contrar așteptărilor, problema lui e mai puțin supărătoare.

— superlativ relativ de superioritate: Întrebarea cea mai supărătoare nu mi-am pus-o.

— superlativ relativ de inferioritate: Întrebarea ei era cea mai puțin supărătoare.

— superlativ absolut: Întrebarea ei era foarte supărătoare.

e) ghilimelele — indică faptul că textul este un citat.

virgulele 1 și 2 — izolează propoziția circumstanțială condițională, intercalată în regentă.

punctele de suspensie — indică o omisiune din text.

punctul — marchează sfârșitul frazei.

II. a) sensul de bază: Din rană i-a curs mult sânge.

b) sensul figurat: Patriotismul e sângele unei națiuni.

III. Știa [1]/ că poate conta pe el [2]/ și că îi va împrumuta până la urmă cartea [3]/ pe care i-a promis-o, [4]/ dar [5]/, deși Mihai îl tot amâna, [6]/ el nu îi aducea aminte. [5]/

IV. **din urmă** — locuțiune adverbială

L-a ajuns din urmă.

cea de pe urmă — locuțiune adjectivală

I-a rămas dar întipărită în minte cea de pe urmă secvență a filmului.

Scanned with OKEN Scanner

în urma — locuțiune prepozițională
Articolul publicat în urma anchetei era destul de slab.

TEST Nr. 54

I. „Până să nu ajungă secerătorii morții și răzbunării, [1]/ crainici împărătești călări sunară din trâmbiți în toate unghiurile cetății adânci [2]/ care încunjura de aproape pe sultan, [3]/ poruncind tuturora subt pedeapsă de moarte [2]/ să nu se clintească din corturi, rămâind [4]/ orice s-ar întâmpla, [5]/ pe loc [4]/ ca să apere pe «părintele» lor, padișahul". [6]/

a) **să nu ajungă** — predicat verbal
sunară — predicat verbal
încunjura — predicat verbal
să nu se clintească — predicat verbal
s-ar întâmpla — predicat verbal
să apere — predicat verbal

b) 1. *„Până să nu ajungă secerătorii morții și răzbunării [...]"* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 2, introdusă prin locuțiunea conjuncțională „până să".
2. *„[...] crainici împărătești călări sunară din trâmbiți în toate unghiurile cetății adânci [...], poruncind tuturora subt pedeapsă de moarte [...]"* — propoziție principală.
3. *„[...] care încunjura de aproape pe sultan [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 2, introdusă prin pronumele relativ „care".
4. *„[...] să nu se clintească din corturi, rămâind, [...] pe loc [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „să".
5. *„[...] orice s-ar întâmpla, [...]"* — propoziție circumstanțială concesivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin pronumele nehotărât „orice".
6. *„[...] ca să apere pe «părintele» lor, padișahul"* — propoziție circumstanțială de scop, subordonată propoziției 4, introdusă prin conjuncția „ca să".

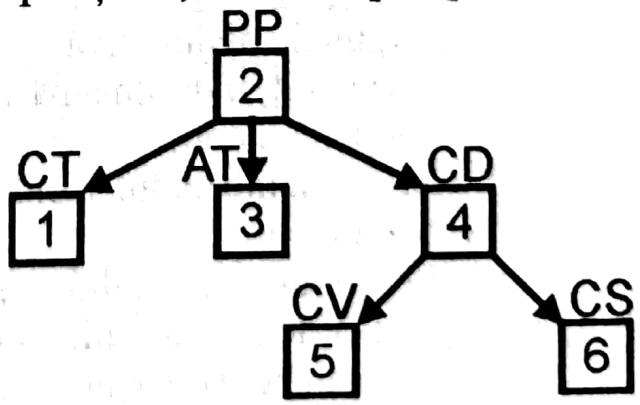

Scanned with OKEN Scanner

c) **răzbunării** — atribut substantival genitival, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul genitiv, articulat cu articolul hotărât „-i"

care — subiect, exprimat prin pronume relativ, cazul nominativ

tuturora — complement indirect, exprimat prin pronume nehotărât, genul masculin, numărul plural, cazul dativ

lor — atribut pronominal genitival, exprimat prin pronume personal, persoana a III-a plural, genul masculin, cazul genitiv

padișahul — apoziție simplă, exprimată prin substantiv comun, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât „-l"

d) Lor le-a dat dreptate.

lor — complement indirect

Mulțumită lor a ajuns el deputat.

mulțumită lor — complement circumstanțial de cauză

Asemena lor a procedat și ea.

asemena lor — complement circumstanțial de mod

Ea este aidoma lor.

aidoma lor — nume predicativ

e) **a avea loc** — locuțiune verbală

loc de muncă — locuțiune substantivală

din loc — locuțiune adverbială

în loc de — locuțiune pozițională

în loc să — locuțiune conjuncțională

f) Am încuiat ușa 1/ și am ascuns cheia sub preș. 2/

și — conjuncțiune copulativă

Te-am căutat la școală, 1/ dar lipseai. 2/

dar — conjuncție adversativă

Întârzie 1/ sau e bolnav? 2/

sau — conjuncție disjunctivă

Mihai era pedepsit, 1/ deci mama aflase de nota de la geografie. 2/

deci — conjuncție concluzivă

g) ghilimelele de la începutul și sfârșitul textului — indică faptul că textul este un citat;

virgula 1 — indică limita dintre propoziția circumstanțială de timp și regenta ei, temporala fiind antepusă;

virgula 2 — marchează sfârșitul atributivei intercalate în regenta ei;

Scanned with OKEN Scanner

virgula 3 — izolează complementul de mod exprimat prin gerunziu de verbul determinat;

virgulele 4 și 5 — izolează propoziția circumstanțială concesivă intercalată în regenta ei;

virgula 6 — desparte apoziție simplă de substantivul determinat;

ghilimelele — indică faptul că termenul de „părinte" e folosit de „crainicii împărătești", autorul doar îl citează;

punctul — marchează sfârșitul frazei.

II. crainic — mesager, spicher
moarte — deces, extincție
împărătesc — imperial, august
a porunci — a comanda, a ordona
a apăra — a proteja, a disculpa

III. încunjura, subt, sultan, padișah

IV. secerătorii < (a) secera + sufixul (ă)tor + desinența de nominativ - acuzativ plural „i" + articolul hotărât „-i"

V. a) Apărătorii condamnatului făcuseră o greșeală.
apărătorii — substantiv
b) El este un bun înotător.
înotător — substantiv
c) Tonul lui devenise supărător.
supărător — adjectiv
d) A dat un răspuns de o revoltătoare impertinență.
revoltătoare — adjectiv

TEST Nr. 55

I. „Dacă ai văzut fapte istorice, [1]/ ai obligația [2]/ să le păstrezi în forma [3]/ în care ți s-au înfățișat ție. [4]/ A scrie este o datorie pentru omenire, [5]/ a o adăugi [6]/ cu ce ai aflat [7]/ este o obligație pentru fiecare, rămânând [6]/ ca acei [8]/ cari pot scrie [9]/ să adune [8]/ ce au aflat [10]/ de la cine poate numai vorbi". [11]/

a) **ai văzut** — predicat verbal
ai — predicat verbal
să păstrezi — predicat verbal

Scanned with OKEN Scanner

s-au înfățișat — predicat verbal
este o datorie — predicat nominal
ai aflat — predicat verbal
este o obligație — predicat nominal
pot — predicat verbal
să adune — predicat verbal
au aflat — predicat verbal
poate — predicat verbal

1. *„Dacă ai văzut fapte istorice [...]“* — propoziție circumstanțială condițională, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „dacă“.
2. *„[...] ai obligația [...]“* — propoziție principală.
3. *„[...] să le păstrezi în forma [...]“* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „să“.
4. *„[...] în care ți s-au înfățișat ție [...]“* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 3, introdusă prin pronumele relativ „care“ precedat de prepoziția simplă „în“.
5. *„A scrie istorie este o datorie pentru omenire , [...]“* — propoziție principală.
6. *„[...] a o adăugi [...] este o obligație pentru fiecare, rămânând [...]“* — propoziție principală, coordonată prin juxtapunere cu propoziția 5.
7. *„[...] cu ce ai aflat [...]“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 6, introdusă prin pronumele relativ „ce“ precedat de prepoziția simplă „cu“.
8. *„[...] ca acei [...] să adune [...]“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „ca ... să“.
9. *„[...] cari pot scrie [...]“* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 8, introdusă prin pronumele relativ „cari“.
10. *„[...] ce au aflat [...]“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 8, introdusă prin pronumele relativ „ce“.
11. *„[...] de la cine poate numai vorbi.“* — propoziție completivă indirectă, subordonată propoziției 10, introdusă prin pronumele relativ „cine“ precedat de prepoziția compusă “de la“.

Scanned with OKEN Scanner

c) **a scrie** — subiect

„A scrie istorie este o datorie [...]" — Să scrii istorie 1/ este o datorie [...]

Să scrii istorie [...] — propoziție subiectivă

a adăugi — subiect

„[...] a o adăugi ... e o obligație ..." — să o adăugești 1/ [...] e o obligație.

[...] să o adăugești [...] — propoziție subiectivă

scrie — complement direct

„[...] cari pot scrie [...]" — cari pot 1/ să scrie [...]. 2/

[...] să scrie [...] — propoziție completivă directă

vorbi — complement direct

„[...] de la cine poate numai vorbi," — de la cine poate numai 1/ să vorbească.

[...] să vorbească — propoziție completivă directă

d) „[...] ai obligația 2/ să le păstrezi în forma 3/ în care ți s-au înfățișat ție". 4/

— ai obligația de a le păstra în formă înfățișată ție.

de a [...] păstra — atribut verbal

înfățișată — atribut adjectival

e) **în care** — complement circumstanțial de mod, exprimat prin pronume relativ, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „în".

ție — complement indirect, exprimat prin pronume personal, persoana a II-a singular, cazul dativ, forma accentuată.

istorie — complement direct, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, nearticulat.

pentru fiecare — complement indirect, exprimat prin pronume nehotărât, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „pentru".

cari — subiect, exprimat prin pronume relativ, formă învechită de plural, cazul nominativ.

ce — complement direct, exprimat prin pronume relativ, cazul acuzativ.

II. Am studiat numeralele ordinale.

ordinal — care indică, într-o serie, ordinea

răspunsul vagabondului a fost ordinar.

ordinar — vulgar, grosolan, obișnuit

Deciziile arbitrale nu sunt întotdeauna juste.

Scanned with OKEN Scanner

arbitral — hotărât de arbitru
Răspunsul lui a fost arbitrar.
arbitrar — la întâmplare, întâmplător
Mediul familial influențează mult formarea personalității copilului.
familial — care aparține familiei, privitor la familie
I-a vorbit pe un ton familiar.
familiar — simplu, fără pretenții, apropiat de vorbirea obișnuită

III. A marcat un gol.
gol — introducerea mingii în poartă
Dulapul era gol.
gol — deșertat
El este general în armata americană.
general — ofițer superior
Au discutat probleme de ordin general.
general — comun, obștesc
Mi-e milă de bieții concurenți.
milă — compasiune, îndurare
Drumul vapoarelor se măsoară în mile.
milă — unitate de măsură

IV. gol — plin
general — particular
milă — îndurare

V. înfățișat < (a) înfățișa + sufixul at
a înfățișa < prefixul în + fățiș + sufixul -a
fățiș < față + sufixul -iș

TEST Nr. 56

I. „Patria ne-o fi pământul [1]/
Unde ne-or trăi nepoții [2]/
Si -ntr-o mândră Românie [3]/
De -o vrea cerul, [4]/ în vecie,
S-or lupta [3]/ să ne păzească
Limba, legea românească, [5]/
Si vor face tot mai mare
Tot [6]/ ce românismul are"... [7]/

Scanned with OKEN Scanner

a) **o fi pământul** — predicat nominal, format din:

a) verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul viitor popular, persoana a III-a singular, forma afirmativă;

b) nume predicativ, exprimat prin substantiv comun, genul neutru, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât „-l".

or trăi — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul viitor popular, persoana a III-a plural, forma afirmativă.

o vrea — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a II-a, diateza activă, modul indicativ, timpul viitor popular, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

s-or lupta — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza reflexivă, modul indicativ, timpul viitor popular, persoana a III-a plural, forma afirmativă.

să păzească — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a plural, forma afirmativă.

vor face — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza activă, modul indicativ, timpul viitor, persoana a III-a plural, forma afirmativă.

are — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a II-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

b) 1. *„Patria ne-o fi pământul [...]"* — propoziție principală.

2. *„[...] Unde ne-or trăi nepoții [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 1, introdusă prin adverbul relativ „unde".

3. *„Și-ntr-o mândră Românie [...] în vecie, s-or lupta [...]"* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 1 prin conjuncția copulativă „și".

4. *„[...] De-o vrea cerul, [...]"* — propoziție circumstanțială condițională, subordonată propoziției 3, introdusă prin conjuncția „de".

5. *„[...] să ne păzească limba, legea românească, [...]"* — propoziție circumstanțială de scop, subordonată propoziției 3,

Scanned with OKEN Scanner

introdusă prin conjuncția „să".
6. *„[...] și vor face tot mai mare tot [...]"* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 3 prin conjuncția copulativă „și".
7. *„[...] ce românismul are"*. — propoziție atributivă, subordonată propoziției 6, introdusă prin pronumele relativ „ce".

c) — pozitiv: Ea este mândră din fire.
— comparativ de superioritate: Ea este mai mândră decât el.
— comparativ de egalitate: Ea e tot atât de mândră ca el.
— comparativ de inferioritate: Ea e mai puțin mândră decât el.
— superlativ relativ de superioritate: Ea e cea mai mândră dintre ele.
— superlativ relativ de inferioritate: Ea e cea mai puțin mândră dintre ele.
— superlativ absolut: Ea e foarte mândră de copiii ei.

d) Mi-a spus ceva 1/ ce nu știam. 2/
ceva — pronume nehotărât, element regent al propoziției 2
Cel 1/ care învață zi de zi 2/ ia note mari. 1/
cel — pronume demonstrativ, element regent al propoziției 2

II. Sau vrei, 1/ sau nu vrei, 2/ eu tot te duc la doctor. 3/
sau ... sau — conjuncție disjunctivă; coordonează propozițiile 1 și 2, propoziții concesive
A întârziat 1/ ori n-a fost anunțat 2/ la ce oră să vină? 3/
ori — conjuncție disjunctivă; coordonează propozițiile 1 și 2, propoziții principale

III. a lupta — a se bate
Viteazul și zmeul s-au bătut până la amiază.
a păzi — a supraveghea
Speriat de accidentul acela, i-a supravegheat cu mai multă atenție pe copii.

IV. substantive: strănepot, străbun
adjective: strămoșesc, strălucitor
verbe: a străbate, a străluci

Scanned with OKEN Scanner

V. străm**o**șesc < prefixul stră- + moș + sufixul -esc
străbate < prefixul stră- + bate

TEST Nr. 57

I. „Și [1]/ tocmai când eram hotărât a spune mamei aceste, [2]/ iaca [1]/ și soarele răsare, vestind o zi frumoasă, [3]/ și Luca Moșneagu, însurățel de-al doilea, [4]/ a cărui tânără nevastă avusese grijă [5]/ să -l trezească la timp [6]/ și să -l pregătească de pornire [7]/ se și aude strigând afară". [4]/

a) **eram hotărât** — predicat nominal, format din:

a) verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul imperfect, persoana I, singular, formă afirmativă;

b) nume predicativ, exprimat prin adjectiv calificativ provenit din participiu, variabil, cu două terminații, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ, gradul pozitiv.

iaca — predicat verbal, exprimat prin interjecție predicativă.

răsare — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, cojugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, formă afirmativă.

avusese grijă — predicat verbal exprimat prin locuțiune verbală formată din verb predicativ, conjugarea a II-a, diateza activă, modul indicativ, timpul mai mult ca perfect, persoana a III-a singular, forma afirmativă și substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, nearticulat.

să pregătească — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

se aude — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza reflexivă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, formă afirmativă.

b) 1. *„Și [...] iaca [...]"* — propoziție principală.

2. *„[...] tocmai când era hotărât a spune mamei aceste, [...]"* — propoziție circumstanțială temporală, subordonată propoziției 1, introdusă prin adverbul relativ „când", precedat de adverbul „tocmai".

3. *„[...] și soarele răsare, vestind o zi frumoasă [...]"* —

Scanned with OKEN Scanner

propoziție completivă directă, neconjuncțională, subordonată propoziției 1.

4. *„[...] și Luca Moșneagu, însurățel de-al doilea, [...] se și aude strigând afară“*. — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 1, coordonată cu propoziția 3 prin conjuncțiile copulative corelative „... și ... și“.

5. *„[...] a cărui tânără nevastă avusese grijă [...]“* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin pronumele relativ „care“ precedat de articolul posesiv-genitival „a“.

6. *„[...] să-l trezească la timp [...]“* — propoziție completivă indirectă, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția „să“.

7. *„[...] și să-l pregătească de pornire [...]“* — propoziție completivă indirectă, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția „să“, coordonată cu propoziția 6 prin conjuncția copulativă „și“.

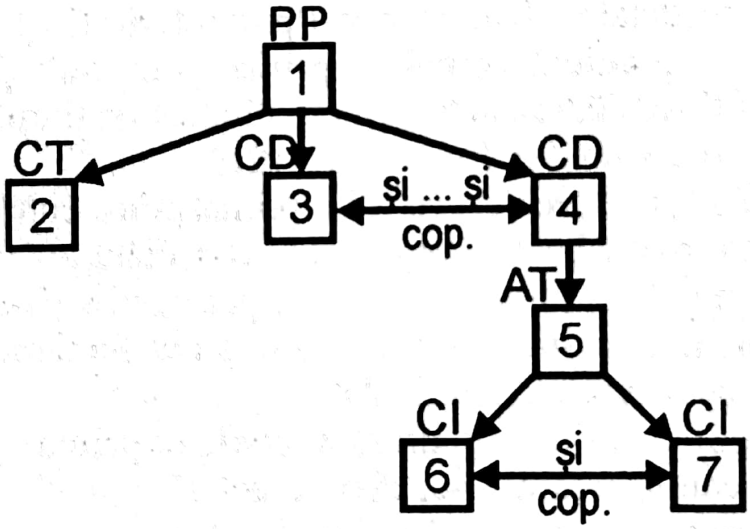

c) Luca Moșneagu — substantiv propriu, genul masculin, cazul nominativ, subiect.

a cărui — pronume relativ, genul masculin, numărul singular, cazul genitiv, precedat de articolul posesiv-genitival „a“, atribut pronominal genitival.

de pornire — substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „de“, nearticulat, complement circumstanțial de scop.

d) Vai [1]/de cine nu învață. [2]/

Scanned with OKEN Scanner

Vai — PN exprimat prin verb copulativ subînțeles și nume predicativ exprimat prin interjecție — P_1 — PP
nu învață — PV — P_2 — CI
element regent al completivei indirecte: interjecția vai

Dornic [1]/să -l întâlnească [2]/ l-a căutat la școală. [1]/
să întâlnească — PV — P_1 — PP
a căutat — PV — P_2 — CI
element regent al completivei indirecte: adjectivul dornic

Îi pare rău [1]/de ceea ce s-a întâmplat. [2]/
pare rău — PV exprimat prin locuțiune verbală — P_1 — PP
s-a întâmplat — PV — P_2 — CI
element regent al completivei indirecte: locuțiunea verbală pare rău

e) Era așa de supărat de cele întâmplate [1]/încât nici nu mai putea vorbi. [2]/
era supărat — PV — P_1 — PP
încât — conjuncție
nu putea — PV — P_2 — CNS

Era obosit, [1]/așa încât nici nu mai era atent la cele spuse de ei. [2]/
era obosit — PN — P_1 — PP
așa încât — locuțiune conjuncțională
nu era atent — PN — P_2 — CNS

II. (să) pregătească < prefixul pre + (a) găti + desinența de persoana a II-a singular a conjunctivului prezent -ească; însurățel.
însurățel < însurat + sufixul diminutival -el
însurat < (a) însur(a) + sufixul participial

III. a hotărî — a decide, a comanda, a institui, a determina
a vesti — a anunța, a comunica, a informa, a transmite
grijă — precauție, prudență, circumspecție, vigilență, preocupare
a pregăti — a prepara, a aranja, a crea, a instrui, a studia

IV. (a) hotârî — sunetul „î" la început sau la sfârșit de cuvânt se scrie î
hotărât — sunetul „î" la mijloc de cuvânt se scrie â, cu excepția situației în care se află în fața unui prefix

V. dă-mi-o dându-ți-l bate-l-aș

Scanned with OKEN Scanner

TEST Nr. 58

I. „Și de m-ar fi bătut mama cu toate gardurile, [1]/ și de m-ar fi izgonit de la casă ca pe-un străin, [2]/ tot n-aș fi rămas așa de umilit în fața ei ca atunci [3]/ când m-a luat cu binișorul". [4]/

a) ar fi bătut — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza activă, modul condițional-optativ, timpul perfect, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

ar fi izgonit — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul condițional-optativ, timpul perfect, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

n-aș fi rămas așa de umilit — predicat nominal, format din:

a) verb copulativ, conjugarea a III-a, diateza activă, modul condițional-optativ, timpul perfect, persoana I singular, forma negativă;

b) nume predicativ, exprimat prin adjectiv calificativ (provenit din participiu) variabil, cu două terminații, genul masculin, numărul singular, gradul comparativ de superioritate (din cauza lui „ca atunci"), cazul nominativ.

a luat — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, modul indicativ, timpul perfect compus, persoana a III-a singular, forma afirmativă.

b) 1. *„Și de m-ar fi bătut mama cu toate gardurile, [...]"* — propoziție circumstanțială concesivă, subordonată propo-ziției 3, introdusă prin locuțiunea conjuncțională populară „și de", coordonată cu propoziția 1 prin juxtapunere.

2. *„[...] și de m-ar fi izgonit de la casă ca pe-un străin, [...]"* — propoziție circumstanțială concesivă, subordonată propoziției 3, introdusă prin locuțiunea conjuncțională populară „și de", coordonată cu propoziția 1 prin juxtapunere.

3. *„[...] tot n-aș fi rămas așa de umilit în fața ei ca atunci [...]"* — propoziție principală.

4. *„[...] când m-a luat cu binișorul"*. — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 3 introdusă prin adverbul relativ „când".

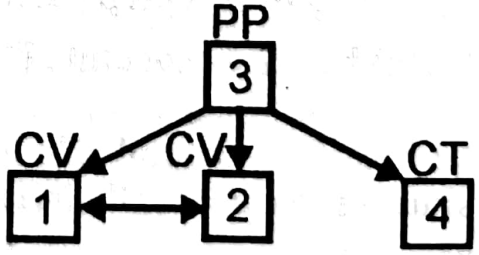

Scanned with OKEN Scanner

c) **cu [...] gardurile** — substantiv comun, genul neutru, numărul plural, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „cu", articulat cu articolul hotărât „-le", complement indirect.

toate — adjectiv nehotărât, genul neutru, numărul plural, cazul acuzativ, atribut adjectival.

de la casă — substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția compusă „de la", nearticulat, complement circumstanțial de loc.

ca pe un străin — substantiv comun, genul masculin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „pe" și de adverbul de comparație „ca" (cu rol de prepoziție), articulat cu articolul nehotărât „un", complement de mod.

d) Vrea [1]/ să afle adevărul, [2]/ dar se teme [3]/ că nu-l va putea suporta [4]/ și va izbucni în plâns, [5]/ se teme [6]/ deși n-are nici un motiv. [7]/

II. I-a dat cartea.

i — pronume personal, formă neaccentuată, caz dativ, complement indirect.

Îi fac exercițiul.

îi — pronume personal, formă neaccentuată, caz dativ (cu valoare posesivă), atribut pronominal.

Privea nedumerit în juru-i.

în juru-i — pronume personal, formă neaccentuată, caz dativ, complement circumstanțial de loc.

Nu-l cred.

l — pronume personal, formă neaccentuată, caz acuzativ, complement direct.

III. — nominativ, subiect: Ea îl ajută.

— genitiv, atribut pronominal genitival: Casa ei nu-mi place.

— genitiv, atribut pronominal prepozițional: Reclamația contra ei e la director.

— genitiv, nume predicativ: Ideea fusese a ei.

— genitiv, complement indirect: Luptase împotriva ei.

— genitiv, complement circumstanțial de loc: Accidentul avusese loc în fața ei.

— genitiv, complement circumstanțial de timp: Pe vremea ei, copiii se purtau altfel.

Scanned with OKEN Scanner

— genitiv, complement circumstanțial de cauză: Din pricina ei se certaseră.

— dativ, complement indirect: Ei nu-i fac nici un reproș.

— dativ, complement circumstanțial de cauză: Mulțumită ei a reușit în viață.

— dativ, complement circumstanțial de mod: A procedat asemenea ei.

— dativ, nume predicativ: El este aidoma ei.

— dativ, atribut pronominal prepozițional: E prietenă cu o colegă aidoma ei.

— acuzativ, complement direct: Numai pe ea n-o ajută.

— acuzativ, complement indirect: A vorbit mult cu ea.

— acuzativ, complement de agent: El a fost chemat de ea.

— acuzativ, complement circumstanțial de loc: S-a îndreptat către ea.

— acuzativ, complement circumstanțial de mod: A procedat ca ea.

— acuzativ, atribut pronominal prepozițional: Discuția cu ea m-a enervat.

— acuzativ, nume predicativ: Cartea este pentru ea.

TEST Nr. 59

I. „Așa e lumea asta [1]/ și, [2]/ de -i face [3]/ ce -i face, [4]/ rămâne [2]/ cum este ea; [5]/ nu poți [6]/ s-o întorci cu umărul, [7]/ măcar să te pui în ruptul capului.“ [8]/

a) așa e — predicat nominal, format din:

a) verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă;

b) nume predicativ, exprimat prin adverb de mod.

-i face — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza activă, modul indicativ, timpul viitor popular, persoana a II-a singular, forma afirmativă.

-i face — idem.

rămâne — predicat nominal, format din:

a) verb copulativ, conjugarea a III-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă;

b) propoziția predicativă 5.

Scanned with OKEN Scanner

cum este — predicat nominal, format din:

a) verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a singular, forma afirmativă;

b) nume predicativ, exprimat prin adverb relativ de mod.

nu poți — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a II-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a II-a singular, forma negativă.

s... întorci — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, diateza reflexivă, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a II-a singular, formă afirmativă.

să te pui — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, diateza reflexivă, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a II-a singular, forma afirmativă.

b) 1. *„Așa e lumea asta [...]“* — propoziție principală.

2. *„[...] și [...] rămâne [...]“* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 1 prin conjuncția copulativă „și“.

3. *„[...] de-i face [...]“* — propoziție circumstanțială concesivă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „de“.

4. *„[...] ce-i face [...]“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 3, introdusă prin pronumele nehotărât „ce“.

5. *„[...] cum este ea [...]“* — propoziție predicativă, subordonată propoziției 2, introdusă prin adverbul relativ „cum“.

6. *„[...] nu poți [...]“* — propoziție principală.

7. „[...] s-o întorci cu umărul [...]“ — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „să“.

8. *„[...] măcar să te pui în ruptul capului“*. — propoziție concesivă, subordonată propoziției 6, introdusă prin locuțiunea conjuncțională „măcar să“.

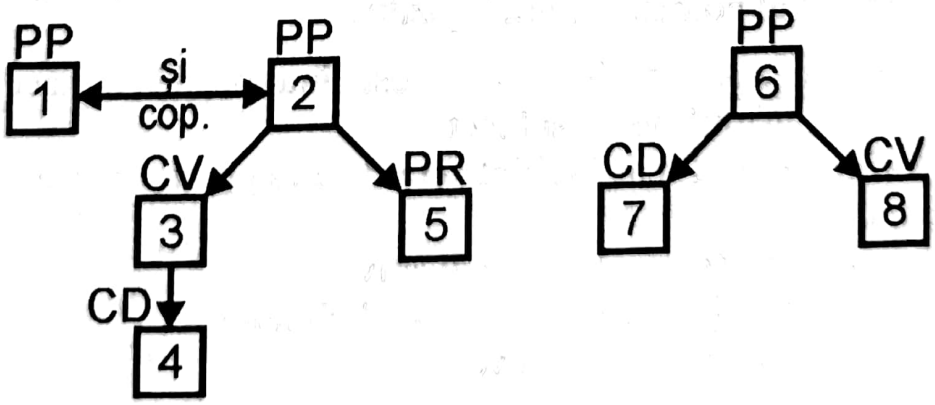

Scanned with OKEN Scanner

c) Măcar că l-a certat pe nedrept, [1] nu s-a supărat. [2]
măcar că — locuțiune conjuncțională
P_1 — CV
P_2 — PP

Măcar de -i spunea adevărul, [1] tot i-ar fi fost mai ușor. [2]
măcar de — locuțiune conjuncțională
P_1 — CV
P_2 — PP

d) I-a cumpărat cartea [1] pe care și-o dorise, [2] și despre care aflase de la prietena ei. [3]

și — conjuncție copulativă; stabilește coordonarea între propozițiile atributive 2 și 3
P_1 — PP
P_2 — AT
P_3 — AT

Mama i-a cumpărat cartea [1] pe care și-o dorise, [2] dar pentru care nu avusese destui bani. [3]
P_1 — PP
P_2 — AT
P_3 — AT

dar — conjuncție adversativă; stabilește coordonarea între propozițiile atributive 2 și 3

II. Din vreme în vreme se aude glas de bucium.

din vreme în vreme — locuțiune adverbială de timp, complement circumstanțial de timp.

E de prisos să stai de vorbă cu ei.

de prisos — locuțiune adverbială de mod, nume predicativ.

Sfatul unui om cu judecată te ajută întotdeauna.

cu judecată — locuțiune adjectivală, genul masculin, numărul singular, cazul genitiv, grad pozitiv, atribut adjectival.

Munca ei este de prisos.

de prisos — locuțiune adjectivală, gen feminin, numărul singular, cazul nominativ, grad pozitiv.

III. A-ți aduce aminte de copilărie este întotdeauna o plăcere.

a-ți aduce aminte — subiect

Dorința lui cea mai fierbinte era de a lua parte și el o dată la concurs.

de a lua parte — nume predicativ

Dorința de a lua parte la concurs îl chinuia.

de a lua parte — atribut verbal

Scanned with OKEN Scanner

Nu-și putea da seama unde greșise.
și ... da seama — complement direct

IV. a) A colindat toată lumea în lung și-n lat.
lume — glob pământesc
b) Din pricina poluării lumea întreagă are de suferit.
lume — omenire
c) Lumea nu l-a înțeles pe marele actor.
lume — mulțime, public

V. lumea — ea
pui — capului

TEST Nr. 60

I.
Unde l-a lăsat, 1/ acolo l-a găsit. 2/

a lăsat — PV — P_1 — CL (element corelativ „acolo")
a găsit — PV — P_2 — PP
Cum a intrat, 1/ îndată a și văzut surpriza. 2/
a intrat — PV — P_1 — CT (element corelativ „îndată ... și")
a văzut — PV — P_2 — PP
Cum înveți, 1/ așa vei reuși la examen. 2/
înveți — PV — P_1 — CM (element corelativ „așa")
vei reuși — PV — P_2 — PP

II. subiectivă: Rămâne 1/ să mai vorbim. 2/
rămâne — PV — P_1 — PP
să vorbim — PV — P_2 — SB
predicativă: El a rămas 1/ cum îl știi. 2/
a rămas — PN (verb copulativ și propoziția 2) — P_1 — PP
știi — PV — P_2 — PR
completivă indirectă: Cartea a rămas 1/ la cine a plecat ultimul. 2/
a rămas — PV — P_1 — PP
a plecat — PV — P_2 — CI
circumstanțială de loc: A rămas 1/ unde l-a pus. 2/
a rămas — PV — P_1 — PP
a pus — PV — P_2 — CL
circumstanțială de timp: Când te-a auzit 1/ a rămas uimit. 2/

Scanned with OKEN Scanner

a auzit — PV — P_1 — CT
a rămas uimit — PN — P_2 — PP
circumstanțială de cauză: A rămas la școală, 1/ din cauză că a fost obligat. 2/
a rămas — PV — P_1 — PP
a fost obligat — PV — P_2 — CZ
circumstanțială de scop: Ea a rămas 1/ să-l astepte. 2/
a rămas — PV — P_1 — PP
să aștepte — PV — P_2 — CS
circumstanțială condiționată: Dacă ar putea, 1/ ar rămâne acasă. 2/
ar putea — PV — P_1 — CT
ar rămâne — PV — P_2 — PP
circumstanțială concesivă: Dacă ar putea, 1/ tot nu ar rămâne acasă. 2/
ar putea — PV — P_1 — CV
nu ar rămâne — PV — P_2 — PP
circumstanțială consecutivă: A rămas așa de uimit 1/, că n-a mai putut scoate o vorbă. 2/
a rămas uimit — PN — P_1 — PP
n-a putut — PV — P_2 — CNS

III. a ține în strună — locuțiune verbală
Toată viața l-a ținut în strună pe fiul ei.
a cânta în strună — locuțiune verbală
I-a cântat în strună șefului.

IV. El a ajuns mâna dreaptă a domnitorului.
mâna dreaptă — locuțiune substantivală, gen feminin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât „a"; nume predicativ.
Dându-și seama de greșeală, și-a cerut scuze.
dându-și seama — locuțiune verbală cu verb predicativ, conjugarea I, diateza reflexivă, modul gerunziu, formă afirmativă, complement circumstanțial de timp (cu nuanță de cauză).

V. S-a așezat în spate.
în spate — locuțiune adverbială
S-a așezat în spatele ei.

Scanned with OKEN Scanner

în spatele — locuțiune prepozițională
A pus cartea la loc.
la loc — locuțiune adverbială
A pus cartea la locul ei.
la locul — locuțiune prepozițională

TEST Nr. 61

I. „Și [1]/ fiindcă buna cuviință cere, [2]/ când te afli în largul naturii, [3]/ să cugeți cât o ploșniță cel puțin, [4]/ mă mulțămii [...] [1]/ să găsesc cusur frunzelor de plop, [5]/ că fac prea mare gălăgie degeaba și fără cuvânt, [6]/ că la înălțimea [7]/ la care se află, [8]/ fără ca o adiere cât de ușoară să le bage în samă, [9]/ ele totuși se clatină cu zgomot, lovindu-și unele de altele discul lor lat și greoi, aninat, fără o cumpăneală, de o coadă lungă și subțire...“ [7]/

a) **cere** — predicat verbal
te afli — predicat verbal
să cugeți — predicat verbal
mă mulțămii — predicat verbal
să găsesc — predicat verbal
fac — predicat verbal
se află — predicat verbal
să bage în samă — predicat verbal
se clatină — predicat verbal

b) 1. *„Și [...] mă mulțămii [...]“* — propoziție principală.
2. *„[...] fiindcă buna cuviință cere [...]“* — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „fiindcă“.
3. *„[...] când te afli în largul naturii, [...]“* — propoziție circumstanțială temporală, subordonată propoziției 2, introdusă prin adverbul relativ „când“.
4. *„[...] să cugeți cât o ploșniță cel puțin [...]“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „să“.
5. *„[...] să găsesc cusur frunzelor de plop [...]“* — propoziție completivă indirectă, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „să“.
6. *„[...] că fac prea mare gălăgie degeaba și fără cuvânt, [...]“*

Scanned with OKEN Scanner

— propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția „că".

7. *„[...] că la înălțimea..., ele totuși se clatină cu zgomot, lovindu-și unele de altele discul lor lat și greoi, aninat, fără o cumpănească, de o coadă lungă și subțire..."* — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția „că", coordonată prin juxtapunere cu propoziția 6.

8. *„[...] la care se află [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 7, introdusă prin pronumele relativ „care" precedat de prepoziția simplă „la".

9. *„[...] fără ca o adiere cât de ușoară să le bage în samă [...]"* — propoziție circumstanțială concesivă, subordonată propoziției 7, introdusă prin locuțiunea conjuncțională „fără ca ... să".

c) buna cuviință — subiect, exprimat prin substantiv comun compus, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât „a".

cusur — complement direct, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, nearticulat.

prea mare — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv propriu-zis, variabil, cu o terminație, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, gradul superlativ absolut.

ușoară — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv propriu-zis, variabil, cu două terminații, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, gradul pozitiv.

cât — complement circumstanțial de mod, exprimat prin adverb nehotărât de mod.

d) Cât curaj are?

cât — adjectiv interogativ, atribut adjectival

Cât de bine a răspuns!

cât — adverb de mod, complement circumstanțial de mod

II. naturii — primul i este terminația de genitiv-dativ singular a substantivelor feminine, iar cel de-al doilea este articol hotărât de genitiv-dativ.

mulțămii — rădăcina verbelor de conjugarea a IV-a, pentru perfect simplu, coincide cu infinitivul; cel de-al doilea i este

Scanned with OKEN Scanner

terminația pentru persoana I singular a perfectului simplu.

III. fiindcă — fi-ind-că
naturii — na-tu-rii
mulțămii — mul-ță-mii
gălăgie — gă-lă-gi-e
ușoară — u-șoa-ră
greoi — gre-oi

IV. triftongi: leoaică, creioane, veneau
hiat: idee (i-de-e), herghelie (her-ghe-li-e), poezie (po-e-zi-e)

V. ușor / greoi

TEST Nr. 62

I. „Înainte de pornire, trebuie [1]/ să meargă calul tău și cu turturica mea [2]/ să -mi aducă smicele de măr dulce și apă vie, și apă moartă, [3]/ de unde se bat munții în capete. [4]/ Și, [5]/ de -a veni turturica mea înainte cu smicele și apa, [6]/ ie-ți nădejdea de la mine, [5]/ că nu merg [7]/... Iară [8]/, de -i avea noroc [9]/ și -a veni calul tău mai întâi [...] [10]/, să știi [8]/ că merg cu tine [11]/ oriunde mi-i duce". [12]/

a) **trebuie** — predicat verbal
să meargă — predicat verbal
să aducă — predicat verbal
se bat — predicat verbal
a veni — predicat verbal
ie — predicat verbal
nu merg — predicat verbal
i avea — predicat verbal
a veni — predicat verbal
să știi — predicat verbal
merg — predicat verbal
i duce — predicat verbal

b) 1. *„Înainte de pornire, trebuie [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] să meargă calul tău și cu turturica mea [...]"* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „să".
3. *„[...] să-mi aducă smicele de măr dulce, și apă vie, și apă moartă, [...]"* — propoziție circumstanțială de scop, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „să".
4. *„[...] de unde se bat munții în capete"* — propoziție circumstanțială de loc, subordonată propoziției 3, introdusă prin adverbul relativ „unde" precedat de prepoziția simplă „de".
5. *„Și [...] ie-ți nădejdea de la mine, [...]"* — propoziție principală.
6. *„[...] de-a veni turturica mea înainte cu smicelele și apa, [...]"* — propoziție circumstanțială condițională, subordonată

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

propoziției 5, introdusă prin conjuncția „de".

7. *„[...] că nu merg"* — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția „că".

8. *„Iară [...] să știi [...]"* — propoziție principală.

9. *„[...] de-i avea noroc [...]"* — propoziție circumstanțială condițională, subordonată propoziției 8, introdusă prin conjuncția „de".

10. *„[...] și-a veni calul tău mai întâi, [...]"* — propoziție circumstanțială condițională, subordonată propoziției 8, coordonată cu propoziția 9 prin conjuncția copulativă „și".

11. *„[...] că merg cu tine [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 8, introdusă prin conjuncția „că".

12. *„[...] oriunde mi-i duce"* — propoziție circumstanțială de loc, subordonată propoziției 11, introdusă prin adverbul nehotărât „oriunde".

c) **de** — conjuncție subordonatoare

a veni — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul viitor popular, persoana a III-a singular, formă afirmativă.

turturica — subiect, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât „-a".

mea — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv posesiv, persoana I, un obiect posedat, un posesor, genul feminin, cazul nominativ.

înainte — complement circumstanțial de timp, exprimat prin adverb de timp, gradul pozitiv.

cu smicelele — complement indirect, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul plural, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „cu", articulat cu articolul hotărât „-le".

apa — complement indirect, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, articulat cu articolul hotărât „-a", coordonat prin conjuncția copulativă „și" cu complementul indirect „smicelele".

d) pronume posesiv: Ai mei l-au certat.

ai mei — nominativ, subiect

Scrisoarea despre ai noștri e la bunica.

Scanned with OKEN Scanner

despre ai noștri — acuzativ, precedat de prepoziția simplă „despre", atribut pronominal prepozițional

adjective posesive: Casa mea e departe de școală.

mea — nominativ, atribut adjectival

Stiloul prietenei mele e defect.

mele — genitiv, atribut adjectival

e) substantive compuse: inginer-șef, Calea Victoriei

adjective compuse: franco-român, binecrescut

f) — ghilimelele — indică faptul că textul e un citat;

— virgula 1 — desparte complementul circumstanțial de timp, așezat la începutul propoziției, de restul enunțului

— virgula 2 — desparte două complemente directe coordonate prin conjuncțiile copulative corelative „și... și..."

— virgula 3 — desparte propoziția circumstanțială de loc de regenta ei, marcând finalul acesteia

— virgulele 4 și 5 — indică intercalarea propoziției circumstanțiale condiționale în regenta ei

— virgula 6 — separă propoziția circumstanțială cauzală de regenta ei, marcând finalul acesteia

— punctele de suspensie (1) — au caracter afectiv, indică o pauză în vorbire (lasă să se înțeleagă faptul că restul e ușor de subînțeles)

— virgulele 7 și 8 — izolează propozițiile condiționale, intercalate în regentă

— punctele de suspensie — între paranteze drepte — indică o omisiune din text

punctul — marchează sfârșitul frazei

II. înainte de — locuțiune prepozițională

Înainte de a pleca, închide fereastra.

înainte să — locuțiune conjuncțională

Înainte să semnezi, / numără banii.

înainte ca ... să — locuțiune conjuncțională

Înainte ca unchiul să-mi fi cerut ajutorul / de care avea nevoie.

III. Capii răscoalei au fost uciși.

capii — șefii

Prin fereastra luminată se zăreau capetele celor adunați în jurul bradului.

Scanned with OKEN Scanner

capete — părți superioare ale corpurilor omenești
La geografie învățăm și despre capuri.
capuri — părți de uscat care înaintează în mare

IV. noroc
norocel < noroc + sufixul -el
noroci < noroc + sufixul -i
norocire < noroc + sufixul -(i)re
norocit < noroc + sufixul -it
norocos < noroc + sufixul -os
(a) nenoroci < prefixul ne + (a) noroci
nenorocit < prefixul ne + norocit
nenorocire < prefixul ne + norocire
nenoroc < prefixul ne + noroc

V. trebuie, tău, meu, vie, moartă

TEST Nr. 63

I. „ Chiar dacă tu, Dunăre, te-ai face neagră cerneală [...], 1/ și eu, ca un vrăjitor dintr-o necrezută poveste, aș avea puterea 2/ să strâng nesfârșita pânză a cerului 3/ și s-o schimb în fâșii de hârtie 4/ și să mă așez aici, pe malul tău, 5/ și aș ști 6/ să scriu, 7/ și aș scrie întruna o mie și mai bine de ani, 8/ tot n-aș izbuti 9/ să povestesc oamenilor 10/ ce am de povestit.“ 11/

a) **te-ai face ... cerneală** — predicat nominal
aș avea — predicat verbal
să strâng — predicat verbal
s(ă) schimb — predicat verbal
să mă așez — predicat verbal
am — predicat verbal
aș ști — predicat verbal
să scriu — predicat verbal
aș scrie — predicat verbal
n-aș izbuti — predicat verbal
n-aș izbuti — predicat verbal
să povestesc — predicat verbal

b) 1. *„Chiar dacă tu, Dunăre, te-ai face neagră cerneală, [...]“* — propoziție circumstanțială concesivă, subordonată propoziției 9, introdusă prin locuțiunea conjuncțională „chiar dacă“.
2. *„și eu, ca un vrăjitor dintr-o necrezută poveste, aș avea puterea [...]“* — propoziție circumstanțială concesivă, subordonată propoziției 9, coordonată cu propoziția 1 prin conjuncția cu sens adversativ „și“.

Scanned with OKEN Scanner

3. *„[...] să strâng nesfârșita pânză a cerului [...]“* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „să“.

4. *„[...] și s-o schimb în fâșii de hârtie [...]“* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „să“, coordonată cu propoziția 3 prin conjuncția copulativă „și“.

5. *„[...] și să mă așez aici, pe malul tău, [...]“* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „să“, coordonată cu propoziția 4 prin conjuncția copulativă „și“.

6. *„[...] și aș ști [...]“* — propoziție circumstanțială concesivă, subordonată față de propoziția 9, coordonată cu propoziția 2, prin conjuncția copulativă „și“.

7. *„[...] să scriu [...]“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „să“.

8. *„[...] și aș scrie întruna o mie și mai bine de ani, [...]“* — propoziție circumstanțială concesivă, subordonată propoziției 9, coordonată prin conjuncția copulativă „și“ cu propoziția 6.

9. *„[...] tot n-aș izbuti [...]“* — propoziție principală.

10. *„[...] să povestesc oamenilor [...]“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 9, introdusă prin conjuncția „să“.

11. *„[...] ce am de povestit.“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 10, introdusă prin pronumele relativ „ce“.

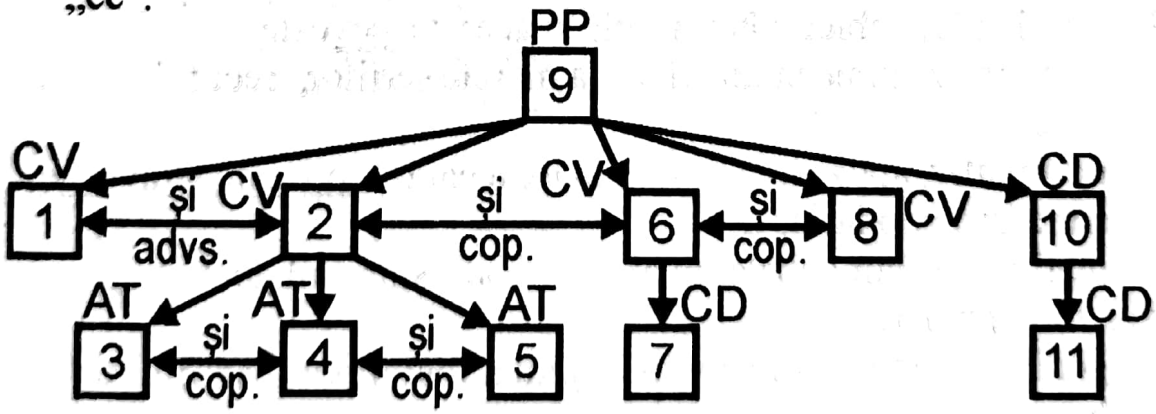

c) „[...] puterea [2]/ să strâng nesfârșita pânză a cerului [3]/ și s-o schimb în fâșii de hârtie [4]/ și să mă așez aici, pe malul tău [5]/ [...]“

Scanned with OKEN Scanner

— „[...], puterea de a strânge nesfârșita pânză a cerului și de-a o schimba în fâșii de hârtie și de a mă așeza aici, pe malul tău ...“

d) Plânge întruna.

întruna — complement circumstanțial de mod, exprimat prin adverb de mod.

Într-una din zile trec pe la tine.

într-una — complement circumstanțial de timp, exprimat prin pronume nehotărât, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „într-“.

e) nume predicativ: Este de invidiat pentru calmul lui.

complement direct: Are de învățat.

atribut verbal: Calul de căpătat nu se caută la dinți.

f) — ghilimelele — indică faptul că textul e un citat;

— virgulele 1, 2 — izolează substantivul în vocativ;

— virgula 3 — marchează caracterul adversativ al conjuncției „și“;

— virgulele 4, 5 — izolează complementul de mod (cu determinările sale), așezat între subiect și predicat;

— virgula 6 — marchează coordonarea prin juxtapunere a două complemente circumstanțiale de loc;

— virgula 7 — este cerută de conjuncțiile copulative corelate și..., și... care marchează coordonarea între propozițiile concesive 2 și 6;

— virgula 8 — desparte propoziția concesivă 8 de regenta ei.

— punctul — marchează sfârșitul frazei.

II. nominativ, subiect: Nu-mi place această poveste.

nominativ, nume predicativ: La marele scriitor, trecutul devine poveste.

nominativ, apoziție: Basmul „Greuceanu“, poveste străveche, îi fermecase copilăria.

genitiv, atribut substantival genitival: Sfârșitul acelei povești m-a impresionat.

genitiv, nume predicativ: Sfârșitul a fost modificat, nu este al acelei povești pe care o știu de mică.

genitiv, complement circumstanțial de cauză: Se certaseră din pricina acelei povești.

Scanned with OKEN Scanner

dativ, complement indirect: I-a dat acelei povești o altă interpretare.

dativ, complement circumstanțial de cauză: Datorită acelei povești a obținut un premiu.

dativ, complement circumstanțial de mod: Asemenea acelei povești mai există și altele.

dativ, nume predicativ: Filmul este aidoma acelei povești.

dativ, atribut substantival prepozițional: Filmul aidoma poveștii m-a impresionat.

acuzativ, complement direct: Mi-a spus și mie acea poveste.

acuzativ, complement indirect: Am vorbit despre acea poveste.

acuzativ, complement de agent: A fost fermecat de acea poveste.

acuzativ, complement circumstanțial de loc: În poveste, sfârșitul e altul.

acuzativ, complement circumstanțial de mod: Ca poveste, lucrarea lui e bună.

acuzativ, atribut substantival prepozițional: Discuția despre acea poveste m-a plictisit.

acuzativ, nume predicativ: Discuția este despre poveste.

III.negru

negrușcă < negru + sufixul -ușcă
negruț < negru + sufixul -uț
negreală < negru + sufixul -eală
negricios < negru + sufixul -icios
negrișor < negru + sufixul -(i)șor
negritură < negru + sufixul -itură
negriu < negru + sufixul -iu
înnegri < prefixul în + negru + sufixul -i
înnegrire < înnegri + sufixul -re
înnegrit < înnegri + sufixul -it
înnegreală < înnegri + sufixul -eală

IV.(a) înnegura
(a) înnoda
(a) înnoi

Scanned with OKEN Scanner

TEST Nr. 64

I. „Știu, [1]/ a urmat unchesul meu Ștefan, [2]/ că [3]/ ceea ce ai tu în tine [4]/ nu se poate scoate cu cleștele [3]/ și că -i o ticăloasă boală; [5]/ însă [6]/ dacă ai fi un bărbat [7]/ și n-ai fi [8]/ ce ești, [9]/ ai ajunge [6]/ să înveți [10]/ că dragostele sunt bune [11]/ când sunt împărtășite". [12]/

a) **știu** — predicat verbal
a urmat — predicat verbal
ai — predicat verbal
nu se poate — predicat verbal
-i ... boală — predicat nominal
ai fi un bărbat — predicat nominal
n-ai fi — predicat nominal (format din verb copulativ și propoziția 9)
ce ești — predicat nominal
ai ajunge — predicat nominal (format din verb copulativ și propoziția 10)
să înveți — predicat verbal
sunt bune — predicat nominal
sunt împărtășite — predicat verbal

b) 1. *„Știu, [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] a urmat unchesul meu Ștefan, [...]"* — propoziție principală incidentă.
3. *„[...] că [...] nu se poate scoate cu cleștele [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „că".
4. *„[...] ceea ce ai tu în tine [...]"* — propoziție subiectivă.
5. *„[...] și că-i o ticăloasă boală; [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „că", coordonată cu propoziția 3 prin conjuncția copulativă „și".
6. *„[...] însă [...] ai ajunge [...]"* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 1 prin conjuncția adversativă „însă".
7. *„[...] dacă ai fi un bărbat [...]"* — propoziție circumstanțială condițională, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „dacă".
8. *„[...] și n-ai fi [...]"* — propoziție circumstanțială

Scanned with OKEN Scanner

condițională, subordonată propoziției 6, coordonată cu propoziția 7 prin conjuncția copulativă „și".
9. *„[...] ce ești [...]"* — propoziție predicativă, subordonată propoziției 8, introdusă prin pronumele relativ „ce".
10. *„[...] să înveți [...]"* — propoziție predicativă, subordonată propoziție 6, introdusă prin conjuncția „să".
11. *„[...] că dragostele sunt bune [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 10, introdusă prin conjuncția „că".
12. *„[...] când sunt împărtășite."* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 11, introdusă prin adverbul relativ „când".

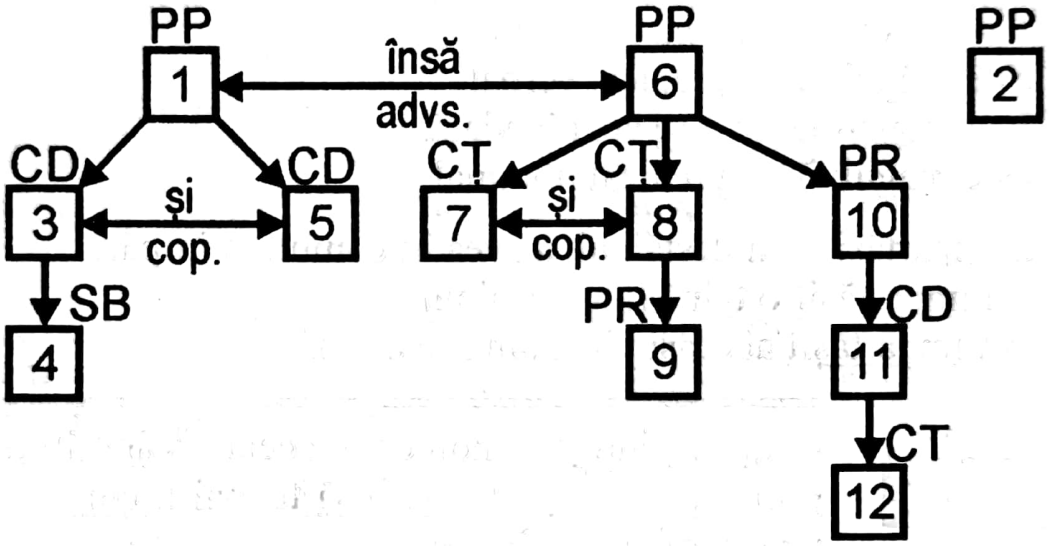

c) diateza activă: Îi <u>spun</u> adevărul.
diateza pasivă: Povestea i-<u>a fost spusă</u> de mama.
diateza reflexivă: <u>Se spun</u> multe despre el.
diateza activă: I-<u>a cerut</u> cartea.
diateza pasivă: Raportul <u>e cerut</u> de urgență la minister.
diateza reflexivă: În astfel de situații, <u>se cere</u> să ai răbdare.

II. <u>Ai mei</u> mi-au povestit că atunci când bunica a primit vestea despre accidentul unchiului meu, s-a închis în odaie și câteva zile n-a mai vrut să vadă <u>pe nimeni</u>.

<u>Ce</u> puteau ei face ca s-o ajute? A mângâiat-o <u>fiecare</u> cum a putut.

ai mei — pronume posesiv, persoana I, un posesor, mai multe obiecte posedate, genul masculin, cazul nominativ, subiect.

Scanned with OKEN Scanner

pe nimeni — pronume negativ, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „pe", complement direct.
ce — pronume interogativ, cazul acuzativ, complement direct.
fiecare — pronume nehotărât, cazul nominativ, subiect.

III. Adunarea a fost hotărâtă pentru joi.
a fost hotărâtă — predicat verbal
Ea este hotărâtă să-i ajute.
este hotărâtă — predicat nominal
Ea este zilnic supărată de vecini.
este supărată — predicat verbal
Ea este supărată pe noi.
este supărată — predicat nominal
Ea este măgulită de laudele lui.
este măgulită — predicat verbal
Este măgulită de-a se auzi lăudată.
este măgulită — predicat nominal

IV. a împărtăși — a destăinui, a avea în comun, a împărți
I-a împărtășit o taină (i-a destăinuit).
Au împărtășit aceeași viață (au împărțit).

TEST Nr. 65

I. „Dacă învingi momentul acela [1]/ când îți trece prin cap [2]/ că e zadarnic [3]/ să te mai ascunzi, [4]/ îți merge mintea scânteie." [5]/

a) **învingi** — predicat verbal
trece prin cap — predicat verbal
e zadarnic — predicat nominal
să ascunzi — predicat verbal
merge — predicat verbal

b) 1. *„Dacă învingi momentul acela [...]"* — propoziție circumstanțială condițională, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția „dacă".
2. *„[...] când îți trece prin cap [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 1, introdusă prin adverbul relativ „când".
3. *„[...] că e zadarnic [...]"* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „că".

Scanned with OKEN Scanner

4. *„[...] să te mai ascunzi [...]“* — propoziție subiectivă, subordonată propoziției 3, introdusă prin conjuncția „să“.
5. *„[...] îți merge mintea scânteie“* — propoziție principală.

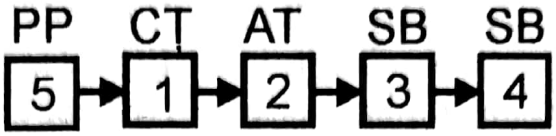

c) momentul — complement direct, exprimat prin substantiv comun, genul neutru, numărul singular, cazul acuzativ, articulat cu articolul hotărât „-l“.

e zadarnic — predicat nominal (expresie verbală impersonală), format din verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timp prezent, persoana a III-a singular (cu sens impersonal) și nume predicativ, exprimat prin adverb de mod, fără grade de comparație.

mintea — subiect, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât „-a“.

II. Dacă ar vrea cu adevărat canarul 1/ despre care i-a vorbit prietena sa, 2/ până la urmă și l-ar cumpăra din economiile ei, 3/ deci e inutil 4/ să te plângi 5/ că nu are voință 6/ și că nu poate persevera în nimic“. 7/

III. Mihai și Matei au plecat în excursie la Sinaia.

Mihai și Matei — subiect multiplu exprimat prin substantive proprii, genul masculin, cazul nominativ.

Mirela e cuminte și ascultătoare.

cuminte și ascultătoare — nume predicativ multiplu format din:

a) adjectiv calificativ, variabil, cu o terminație, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, grad pozitiv;

b) adjectiv calificativ variabil, cu două terminații, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, grad pozitiv.

IV. adjectiv cu funcția de nume predicativ: Efortul lui e inutil.

adverb cu funcția de nume predicativ: E inutil să-l certi.

V. a învinge — a birui, a înfrânge

Scanned with OKEN Scanner

Ștefan cel Mare i-a biruit pe poloni la Dumbrava Roșie.
El a înfrânt oștile cotropitoare.

TEST Nr. 66

I. „A stat în spatele nostru la postul lui, [1]/ noi la al nostru, [2]/ limba n-o știm [3]/ ca să zicem [4]/ că ne-am fi luat la ceartă [5]/ și nici unul din noi n-are vreo zgârietură pe el [6]/ să zici [7]/ că ne-am fi bătut...". [8]/

a) **a stat** — predicat verbal
n-o știm — predicat verbal
să zicem — predicat verbal
ne-am fi bătut — predicat verbal
ne-am fi luat la ceartă — predicat verbal
n-are — predicat verbal
să zici — predicat verbal

b) 1. *„A stat în spatele nostru la postul lui, [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] noi (am stat) la al nostru, [...]"* — propoziție principală, coordonată prin juxtapunere cu propoziția 1.
3. *„[...] limba n-o știm [...]"* — propoziție principală, coordonată prin juxtapunere cu propoziția 2.
4. *„[...] ca să zicem [...]"* — propoziție circumstanțială consecutivă, subordonată propoziției 3, introdusă prin conjuncția „ca să".
5. *„[...] că ne-am fi luat la ceartă [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 4, introdusă prin conjuncția „că".
6. *„[...] și nici unul din noi n-are vreo zgârietură pe el[...]"* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 3 prin conjuncția copulativă „și".
7. *„[...] să zici [...]"* — propoziție circumstanțială consecutivă, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „să".
8. *„[...] că ne-am fi bătut"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 7, introdusă prin conjuncția „că".

Scanned with OKEN Scanner

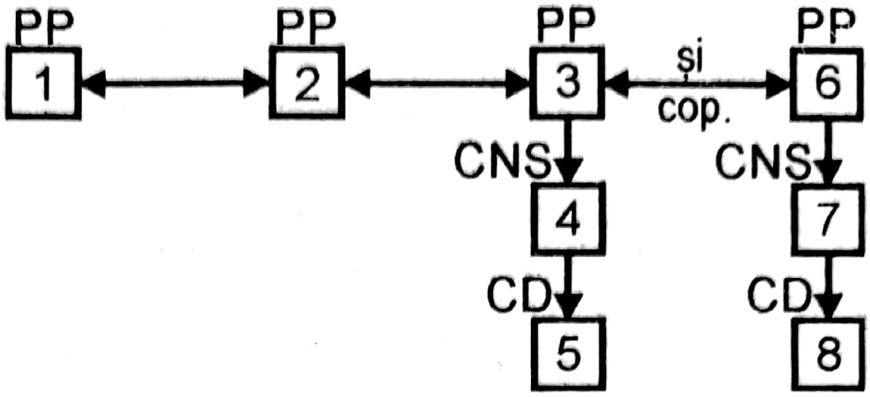

c) **lui** — pronume personal, persoana a III-a singular, genul masculin, cazul genitiv, atribut pronominal genitival.

noi — pronume personal, persoana I plural, cazul nominativ, subiect.

la al nostru — pronume posesiv, persoana I, mai mulți posesori, un singur obiect posedat, genul neutru, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „la", complement circumstanțial de loc.

o — pronume personal, persoana a III-a singular, genul feminin, cazul acuzativ, forma neaccentuată, complement direct (reia complementul direct „limba").

nici unul — pronume negativ, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ, subiect.

din noi — pronume personal, persoana I plural, formă accentuată, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „din", atribut pronominal prepozițional.

pe el — pronume personal, persoana a III-a singular, genul masculin, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „pe", formă accentuată, complement circumstanțial de loc.

d) numeral colectiv: Amândoi plecaseră.
amândoi — subiect
numeral multiplicativ: I-a înapoiat întreit banii împrumutați.
întreit — complement circumstanțial de mod
numeral distributiv: Câte un elev a fost chemat la cancelarie.
câte un — atribut adjectival
numeral adverbial: L-a căutat de două ori.
de două ori — complement circumstanțial de timp

e) — ghilimelele — indică faptul că textul e un citat.

Scanned with OKEN Scanner

— virgulele 1 și 2 — marchează juxtapunerea propozițiilor 1, 2 și 3, principale, coordonate.

— punctele de suspensie — au caracter afectiv; marchează o pauză în vorbire (disocierea personajului de vorbele sale).

f) lexical, preocupare, chirurgie — neologisme
Am alcătuit familia lexicală a cuvântului dat.
Preocupările lui îmi displac.
Bunicul e internat la secția de chirurgie.

II. „În spatele" este, în text, locuțiune prepozițională.
spatele — substantiv
Îl doare spatele.
„O" este, în text, pronume personal.
o — interjecție
O! ce frumos e bradul!
„Ne" este, în text, pronume reflexiv.
ne — pronume personal
Tata nu ne ajută.

III. neștiutor < prefixul ne + știutor; știutor < ști + sufixul (u)tor
neștiut < prefixul ne + știut; știut < ști + sufixul ut
răsștiut < prefixul răs + știut; știut < ști + sufixul (u)t

IV. nos-tru
zi-cem
cear-tă
zgâ-ri-e-tu-ră
sculp-tu-ră

TEST Nr. 67

I. „Părea [1]/să fi înțeles [2]/cum se petrec lucrurile, [3]/fiindcă odată, în orele lungi de după-amiază, [4]/când stăteau în curtea cazărmii [5]/și își curățau armele [6]/și unii dintre ei, ferindu-se de privirile gradaților, oftau [7]/și înjurau cu obidă armata și instrucția [...] [8]/, Vintilă Gheorghe a ridicat fruntea [4]/și [le]-a zis-[o] cu accentul lui de bănățean". [9]/

a) **părea** — predicat nominal (format din verb copulativ și propoziția 2)
să fi înțeles — predicat verbal

Scanned with OKEN Scanner

se petrec — predicat verbal
stăteau — predicat verbal
curățau — predicat verbal
oftau — predicat verbal
înjurau — predicat verbal
a ridicat — predicat verbal
a zis — predicat verbal

b) 1. *„Părea [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] să fi înțeles [...]"* — propoziție predicativă, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „să".
3. *„[...] cum se petrec lucrurile [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 2, introdusă prin adverbul relativ „cum".
4. *„[...] fiindcă odată, în orele lungi de după-amiază, [...] Vintilă Gheorghe a ridicat fruntea [...]"* — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „fiindcă".
5. *„[...] când stăteau în curtea cazărmii [...]"* — propoziție circumstanțială temporală, subordonată propoziției 4, introdusă prin adverbul relativ „când".
6. *„[...] și își curățau armele [...]"* — propoziție circumstanțială temporală, subordonată propoziției 4, coordonată propoziției 5 prin conjuncția copulativă „și".
7. *„[...] și unii dintre ei, ferindu-se de privirile gradaților, oftau [...]"* — propoziție circumstanțială temporală, subordonată propoziției 4, coordonată cu propoziția 6 prin conjuncția copulativă „și".
8. *„[...] și înjurau cu obidă armata și instrucția [...]"* — propoziție circumstanțială temporală, subordonată propoziției 4, coordonată cu propoziția 7 prin conjuncția copulativă „și".
9. *„[...] și [le]-a zis-[o] cu accentul lui de bănățean"*. — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 1, coordonată cu propoziția 4 prin conjuncția copulativă „și".

Scanned with OKEN Scanner

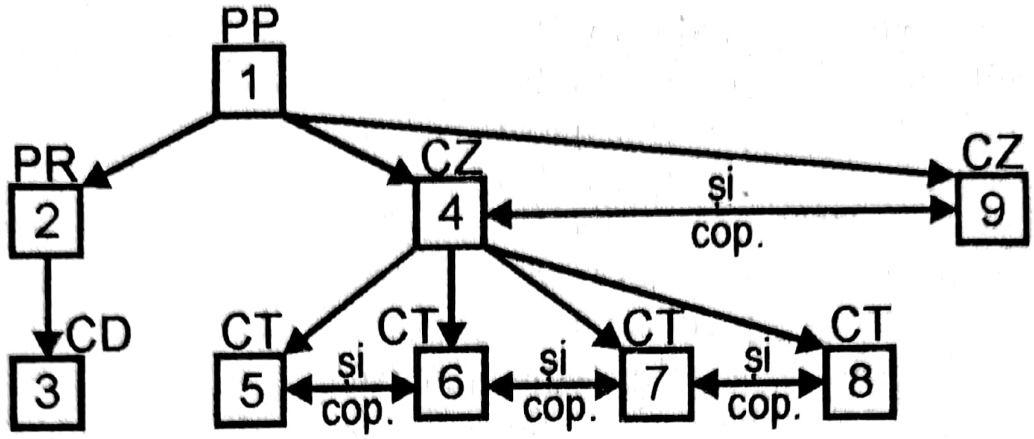

c) atribut substantival prepozițional: Accentul lui de bănățean se păstrase nealterat.

nume predicativ: Accentul lui era de bănățean.

complement de agent: Fusese întrecut de acel bănățean.

complement indirect: Se ferise de acel bănățean.

d) adjectiv: Ziarul acela bănățean mă dezamăgise.

II. A fost odată ca niciodată.

odată — adverb de timp, complement circumstanțial de timp

1 Decembrie rămâne o dată memorabilă în istoria noastră.

o dată — substantiv, nume predicativ

L-a strigat o dată, de două ori, dar până la urmă s-a plictisit.

o dată — numeral adverbial, complement circumstanțial de timp (cu nuanță de mod)

Frigul a sosit o dată cu toamna.

o dată cu — locuțiune prepozițională

O dată ce ai mințit, nu mai ai crezare.

o dată ce — locuțiune conjuncțională

III. Să fi putut, l-aș fi ajutat.

fi — auxiliar ce intră în componența conjunctivului perfect.

fi — auxiliar ce intră în componența condițional-optativului perfect.

Vei fi știut rezolvarea?

fi — auxiliar ce intră în componența viitorului anterior.

Plecase fără a fi salutat pe cineva.

fi — auxiliar ce intră în componența infinitivului perfect.

Scanned with OKEN Scanner

A fost chemat la telefon.
a fost — auxiliar ce intră în componența diatezei pasive

IV. cazarmă, armă, gradați, armată, instrucție

V. ca-zăr-mii of-tau
ac-cen-tul bă-nă-țean

TEST Nr. 68

I. „Surâseră, vrând parcă [1]/ să spună [2]/ că e bună gluma, [3]/ acuma, [4]/ după ce ai trecut pe lângă moarte, [5]/ să te mai apuci [4]/ să faci instrucție". [6]/

a) **surâseră** — predicat verbal
să spună — predicat verbal
e bună — predicat nominal
ai trecut — predicat verbal
să te apuci — predicat verbal
să faci — predicat verbal

b) 1. *„Surâseră, vrând parcă [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] să spună [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „să".
3. *„[...] că e bună gluma, [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 2, introdusă prin conjuncția „că".
4. *„[...] acuma [...] să te mai apuci [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 3, introdusă prin conjuncția „să".
5. *„[...] după ce ai trecut pe lângă moarte, [...]"* — propoziție circumstanțială de timp, subordonată propoziției 4, introdusă prin locuțiunea conjuncțională „după ce".
6. *„[...] să faci instrucție [...]"* — propoziție completivă indirectă, subordonată propoziției 4, introdusă prin conjuncția „să".

(schema frazei, alăturat)

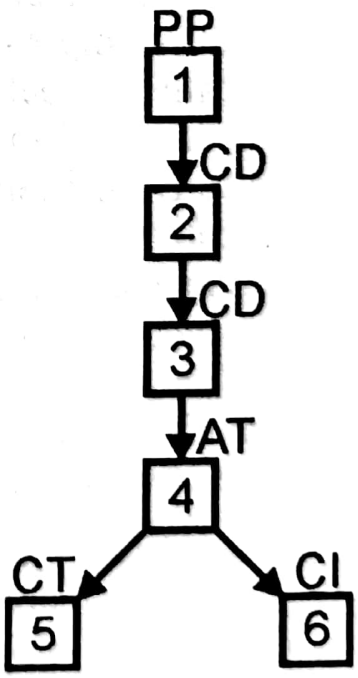

Scanned with OKEN Scanner

c) vrând — complement circumstanțial de mod, exprimat prin verb predicativ, conjugarea a II-a, diateza activă, modul gerunziu, forma afirmativă.

gluma — subiect, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât „a".

pe lângă moarte — complement indirect, exprimat prin substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția compusă „pe lângă", nearticulat.

să te apuci — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza reflexivă, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a II-a singular, forma afirmativă.

d) cauzală: Dacă ai întârziat [1], ai pierdut începutul filmului? [2]
ai întârziat — PV — P_1 — CZ
ai pierdut — PV — P_2 — PP
condițională: Dacă ar afla adevărul [1], s-ar supăra. [2]
ar afla — PV — P_1 — CT
s-ar supăra — PV — P_2 — PP
propoziție circumstanțială concesivă: Dacă l-a pedepsit [1], tot nu s-a cuminți. [2]
a pedepsit — PV — P_1 — CV
nu s-a cuminți — PV — P_2 — PP

II. indicativ, prezent: surâzi
indicativ, imperfect: surâdeai
indicativ, perfect simplu: surâseși
indicativ, perfect compus: ai surâs
indicativ, mai mult ca perfect: surâseseși
indicativ, viitor: vei surâde
conjunctiv, prezent: să surâzi
conjunctiv, perfect: să fi surâs
condițional-optativ, perfect: ai surâde
condițional-optativ, prezent: ai fi surâs
imperativ: surâzi!

III. a se apuca — a sfârși
Și-a sfârșit treaba.
a trece — a se opri

Scanned with OKEN Scanner

Mașina s-a oprit la stop.

IV. bun — binevoitor
E bun cu toată lumea.
bun — cuminte, ascultător
Un copil bun nu-și supără părinții.
bun — delicios, de calitate
A făcut o prăjitură bună.

V. su-râ-se-se-ră
in-struc-ți-e

TEST Nr. 69

I. „Vru [1]/ să dea ordin de contraatac cu grenade, [2]/ dar îl izbi în ochi un val de pământ și pietriș [3]/ care îl orbi atât de rău, [4]/ încât zadarnic începu [5]/ să dea din pleoape, [6]/ că vederea nu i se mai limpezi". [7]/

a) **vru** — predicat verbal
să dea — predicat verbal
izbi — predicat verbal
orbi — predicat verbal
începu — predicat verbal
să dea — predicat verbal
nu se limpezi — predicat verbal

b) 1. *„Vru [...]"* — propoziție principală.
2. *„[...] să dea ordin de contraatac cu grenade, [...]"* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 1, introdusă prin conjuncția „să".
3. *„[...] dar îl izbi în ochi un val de pământ și pietriș [...]"* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 1 prin conjuncția adversativă „dar".
4. *„[...] care îl orbi atât de rău, [...]"* — propoziție atributivă, subordonată propoziției 3, introdusă prin pronumele relativ „care".
5. *„[...] încât zadarnic începu [...]"* — propoziție circumstanțială consecutivă, subordonată propoziției 4, introdusă prin conjuncția „încât".
6. *„[...] să dea din pleoape [...]"* — propoziție completivă

Scanned with OKEN Scanner

directă, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția „să".

7. *„[...] că vederea nu i se mai limpezi"*. — propoziție circumstanțială cauzală, subordonată propoziției 5, introdusă prin conjuncția „că".

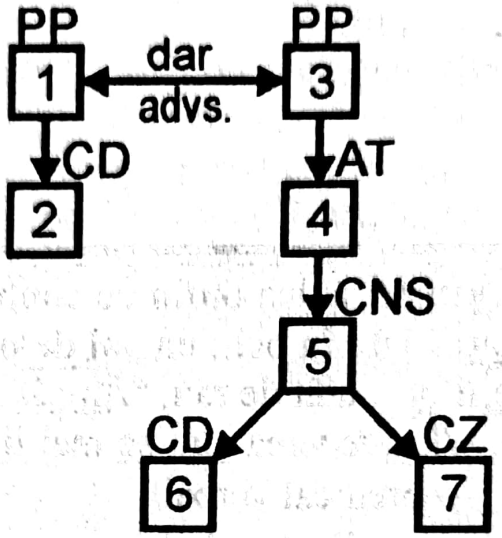

c) Vrei [1]/să mănânci întâi [2]/sau să plecăm imediat? [3]/
sau — conjuncție disjunctivă
Știuse [1]/să rezolve exercițiul [2]/ori să copieze? [3]/
ori — conjuncție disjunctivă
El spunea mereu [1]/ba că e neatent, [2]/ba că e prost. [3]/
ba... ba — conjuncții corelative disjunctive
Voise [1]/fie să-l avertizeze, [2]/fie să-l înșele. [3]/
fie... fie — conjuncții corelative disjunctive

d) subiectivă: E bine [1]/că a plecat. [2]/
e bine — PN
a plecat — PV
P_1 — PP
P_2 — SB

E interzis [1]/să calci iarba. [2]/
e interzis — PV
să calci — PV
P_1 — PP
P_2 — SB

completivă indirectă: El e capabil [1]/să facă numai prostii. [2]/
e capabil — PN
să facă — PV
P_1 — PP
P_2 — CI

Fusese îndemnată de ai săi [1]/să studieze medicina. [2]/
fusese îndemnată — PV
să studieze — PV
P_1 — PP
P_2 — CI

Scanned with OKEN Scanner

II. Fusese bătut de un vagabond.

de un vagabond — complement de agent, exprimat prin substantiv

A fost lăudat de amândoi.

de amândoi — complement de agent, exprimat prin numeral colectiv

Fapta lui a fost blamată de jumătate dintre elevi.

de jumătate — complement de agent, exprimat prin numeral fracționar

Arbitrul a fost huiduit de cei care se credeau nedreptățiți.

de cei — complement de agent, exprimat prin pronume demonstrativ

Hoțul / de care fusese el prădat / a fost prins. /

de care — complement de agent, exprimat prin pronume relativ

III. contraofensivă < contra + ofensivă

contraindicat < contra + indicat

IV. Ei manifestă indiferență față de mișcarea tineretului.

manifestă — exprimă

Ei manifestează pentru democrație.

manifestează — participă la o manifestație

Lucrarea lui reflectă lipsă de pregătire.

reflectă — oglindește

El reflectează asupra celor întâmplate.

reflectează — meditează, cugetă

TEST Nr. 70

I. „Băieții ceilalți stăteau [1]/ ce stăteau [2]/ lângă dânsul, [1]/ apoi porneau la alte jocuri, [3]/ iar el rămânea singur [4]/ să supravegheze [5]/ cum se luptau furnicile [6]/ să ducă poveri de cinci ori mai mari decât ele, [7]/ ori se târa binișor pe brânci, [8]/ să vază [9]/ ce face lăcusta [10]/ de târâie așa de tare“. [11]/

a) **stăteau** — predicat verbal
stăteau — predicat verbal
porneau — predicat verbal
rămânea singur — predicat nominal
să supravegheze — predicat verbal

Scanned with OKEN Scanner

se luptau — predicat verbal
să ducă — predicat verbal
se târa — predicat verbal
să vază — predicat verbal
face — predicat verbal
țârâie — predicat verbal

b) 1. *„Băieții ceilalți stăteau [...] lângă dânsul, [...]“* — propoziție principală.

2. *„[...] ce stăteau [...]“* — propoziție circumstanțială temporală, subordonată propoziției 1, introdusă prin adverbul relativ „ce“ (cu înțelesul de „cât“).

3. *„[...] apoi porneau la alte jocuri [...]“* — propoziția principală, coordonată prin juxtapunere cu propoziția 1.

4. *„[...] iar el rămânea singur [...]“* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 3, prin conjuncția adversativă „iar“.

5. *„[...] să supravegheze [...]“* — propoziție circumstanțială de scop, subordonată propoziției 4, introdusă prin conjuncția „să“.

6. *„[...] cum se luptau furnicile [...]“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 5, introdusă prin adverbul relativ „cum“.

7. *„[...] să ducă poveri de cinci ori mai mari decât ele, [...]“* — propoziție completivă indirectă, subordonată propoziției 6, introdusă prin conjuncția „să“.

8. *„[...] ori se târa binișor pe brânci, [...]“* — propoziție principală, coordonată cu propoziția 4 prin conjuncția disjunctivă „ori“.

9. *„[...] să vază [...]“* — propoziție circumstanțială de scop, subordonată propoziției 8, introdusă prin conjuncția „să“.

10. *„[...] ce face lăcusta [...]“* — propoziție completivă directă, subordonată propoziției 9, introdusă prin pronumele relativ „ce“.

11. *„[...] de țârâia așa de tare“*. — propoziție circumstanțială consecutivă, subordonată propoziției 10, introdusă prin conjuncția „de“.

Scanned with OKEN Scanner

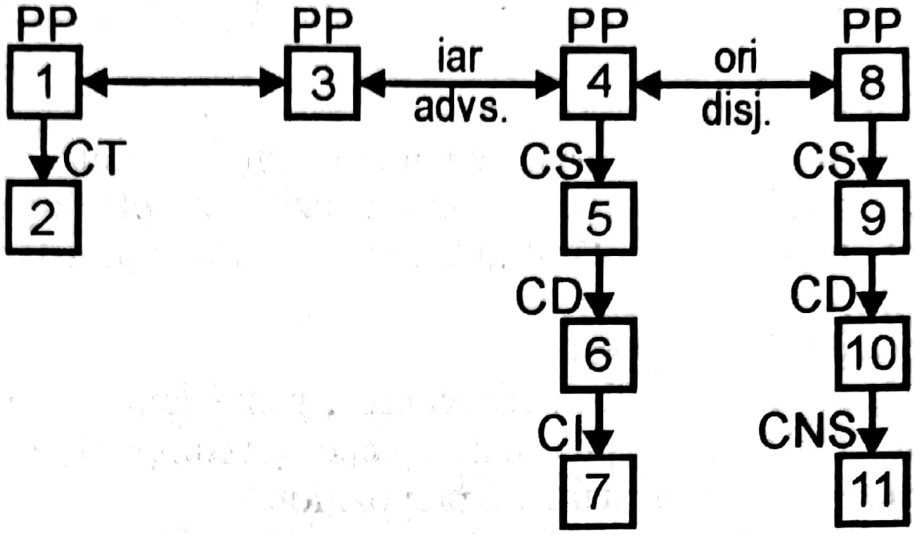

c) **ceilalți** — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv demonstrativ de depărtare, genul masculin, numărul plural, cazul nominativ.

ce — complement circumstanțial de timp, exprimat prin adverb relativ de timp.

alte — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv nehotărât, genul neutru, numărul plural, cazul acuzativ.

de cinci ori — complement circumstanțial de mod, exprimat prin numeral adverbial.

ce — complement direct, exprimat prin pronume relativ, cazul acuzativ.

d) pronume interogativ: Ce face băiatul acela?

ce — complement direct

adjectiv interogativ: Ce carte ai mai citit?

ce — atribut adjectival

pronume relativ: Ce ți-e scris [1]/ în frunte ți-e pus. [2]/

ce — subiect

adjectiv relativ: Mă întreb [1]/ ce carte să mai citesc. [2]/

ce — atribut adjectival

adverb de mod: Ce bine a răspuns!

ce — complement circumstanțial de mod

substantiv: „Ce" este de obicei pronume.

ce — subiect

e) La Dumbrava Roșie, Ștefan cel Mare luptase împotriva polonilor.

împotriva polonilor — substantiv comun, genul masculin, numărul plural, cazul genitiv, precedat de prepoziția simplă

Scanned with OKEN Scanner

„împotriva", articulat cu articolul hotărât „lor", complement indirect.

A fost pedepsit conform legii.

conform legii — substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul dativ, precedat de prepoziția simplă „conform", articulat cu articolul hotărât „i", complement circumstanțial de mod.

Banca de lângă ușă este ruptă.

de lângă ușă — substantiv comun, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția compusă „de lângă", nearticulat, atribut substantival prepozițional.

f) Aflase [1]/[cui] i-a dat cartea.

aflase — PV — P_1 — PP

a dat — PV — P_2 — CD

(**cui** — pronume relativ, complement indirect)

II. Nu-l putuse nicicând suferi. Îl bătea zi de zi la cap cu poveștile despre ce a fost odată, ca și cum vremurile acelea s-ar putea întoarce vreodată. Acum, când el a murit, când acolo s-a mutat altcineva, își dă seama ce rău și nedrept a fost. Cum să-i ceară iertare? E deci de prisos să plângă. Așa a și făcut!

nu — fără funcție sintactică; adverb de negație

nicicând — complement circumstanțial de timp, exprimat prin adverb negativ de timp (compus prin sudură)

zi de zi — complement circumstanțial de timp, exprimat prin locuțiune adverbială de timp

odată — complement circumstanțial de timp, exprimat prin adverb de timp (compus prin sudură)

vreodată — complement circumstanțial de timp, exprimat prin adverb nehotărât de timp (compus prin sudură)

acum — complement circumstanțial de timp, exprimat prin adverb de timp

când — complement circumstanțial de timp, exprimat prin adverb relativ de timp

când — idem

acolo — complement circumstanțial de loc, exprimat prin adverb de loc

Scanned with OKEN Scanner

ce — complement circumstanțial de mod, exprimat prin adverb de mod

cum — complement circumstanțial de mod, exprimat prin adverb interogativ de mod

de prisos — nume predicativ, exprimat prin locuțiune adverbială de mod

așa — complement circumstanțial de mod, exprimat prin adverb de mod

III. Deși mă gândisem adesea [1]/ ce se întâmplase cu ei [2]/ și cum se rătăciseră [3]/ n-am găsit vreun răspuns [4]/ dar [5]/ dacă mă mai gândesc mult la spaima [6]/ pe care au simțit-o ei în acele ore groaznice [7]/ și dacă îmi imaginez totul cât mai exact, [8]/ îmi piere orice poftă de-a mai pleca vreodată în excursie pe munte. [5]/

a) **mă gândisem** — predicat verbal
se întâmplase — predicat verbal
se rătăciseră — predicat verbal
n-am găsit — predicat verbal
mă gândesc — predicat verbal
au simțit — predicat verbal
îmi imaginez — predicat verbal
piere — predicat verbal

IV. Corpurile se pot afla într-una din cele trei stări fizice numite stări de agregare: starea solidă, starea lichidă și starea gazoasă.

corp — porțiune determinată de materie

stare de agregare — fiecare din stările de consistență diferită sub care se poate prezenta materia

fizic — care se referă la materie, material, concret

solid — care are capacitatea de a-și menține neschimbate forma și dimensiunea și de a opune rezistență încercărilor de deformare

lichid — care are un volum definit la o temperatură dată, dar nu are formă proprie, curgând sub greutate proprie

gazos — care are structura gazelor

Scanned with OKEN Scanner

TEST Nr. 71

I. „— Mai rămâne vorbă despre asta? [1]/ zise tata posomorât. [2]/ Are să urmeze [3]/ cum știm noi [4]/ nu cum vrea el [5]/ că doar nu-i de capul său. [6]/ Când m-ar bate numai atâta grijă, [7]/ măi femeie, ce mi-ar fi? [8]/

a) **rămâne vorbă** — predicat verbal (locuțiune verbală: „a discuta")
zise — predicat verbal
are să urmeze — predicat verbal
știm — predicat verbal
vrea — predicat verbal
nu-i de capul său — predicat nominal format din a) „nu-i", verb copulativ, intranzitiv, diateza activă, conjugarea a IV-a, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular + adverb de mod negativ „nu", și b) „de capul său", nume predicativ, exprimat prin locuțiune adjectivală (formată din prepoziție + substantiv + adjectiv posesiv)
ar bate — predicat verbal
ar fi — predicat verbal („s-ar întâmpla", verb impersonal)

b) 1. „— *Mai rămâne vorbă despre asta?*" — propoziție principală independentă, interogativă, propriu-zsă, afirmativă (cu sens negativ), dezvoltată.
2. *„zise tata posomorât"* — propoziție principală incidentă, enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată.
3. *„Are să urmeze"* — propoziție principală, enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă, regenta propozițiilor nr. 2, 3 și 4.
4. *„cum știm noi"* — propoziție subordonată circumstanțială de mod, introdusă prin adverbul relativ „cum", enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției nr.3.
5. *„nu cum vrea el"* — propoziție subordonată circumstanțială de mod, introdusă prin adverbul relativ „cum", enunțiativă propriu-zisă, negativă, dezvoltată, subordonată propoziției nr.3, în raport de coordonare prin juxtapunere cu propoziția nr.2.

Scanned with OKEN Scanner

6. *„că doar nu-i de capul său"* — propoziție secundară circumstanțială de cauză, introdusă prin conjuncția simplă „că", enunțiativă propriu-zisă, negativă, simplă, subordonată propoziției nr.3.

7. *„Când m-ar bate numai atâta grijă"* — propoziție secundară circumstanțială condițională (cu nuanță temporală), introdusă prin adverbul relativ „când", enunțiativă optativă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției nr.8.

8. *„măi femeie, ce mi-ar fi?"* — propoziție principală, interogativă optativă, exclamativă, afirmativă, dezvoltată, regenta propoziției nr.7.

c) când — adverb relativ cu rol de conjuncție („dacă"), fără funcție sintactică

m- — complement direct, exprimat prin pronume personal, persoana I, numărul singular, cazul acuzativ, forma neaccentuată

ar bate — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, tranzitiv, diateza activă, conjugarea a III-a, modul condițional-optativ, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular

numai — adverb de mod de exclusivitate, fără funcție sintactică

atâta — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv pronominal nehotărât, simplu, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ

grijă — subiect simplu, exprimat prin substantiv comun, simplu, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, nearticulat

măi — interjecție de adresare, fără funcție sintactică

femeie — substantiv comun, simplu, genul feminin, numărul singular, cazul vocativ, nearticulat, fără funcție sintactică

ce — subiect simplu, exprimat prin pronume interogativ simplu, invariabil, cazul nominativ

mi — complement indirect, exprimat prin pronume personal neaccentuat, persoana I singular, cazul dativ

ar fi — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ impersonal („s-ar întâmpla"), intranzitiv, diateza activă, conjugarea a IV-a, modul condițional-optativ, persoana a III-a, numărul singular

Scanned with OKEN Scanner

d) N-a venit nimeni. Nici unul nu știa lecția. Nici una nu a rămas la clasă. Nu s-a întâmplat nimic.

e) grijuliu, neîngrijit, îngrijorat, a îngriji, îngrijitor, îngrijire, îngrijit, a (se) îngrijora

S-a arătat întotdeauna grijuliu față de tine. Venea între colegi mereu neîngrijit și nu se arăta îngrijorat față de aceștia. A îngriji un bătrân e o binefacere. Un îngrijitor de nădejde e mai mult decât un doctor. El se îngrijorează pentru toți bolnavii.

II. voios; vesel; bucuros.

A primit vesel veștile de la tine.

III. Ce a rezolvat acolo [1]/ nu se știe niciodată. [2]/ P_1 - SB
P_2 - PP

— așezată înaintea regentei, propoziția subordonată subiectivă are o expresivitate deosebită

IV. sol-dát
ré-pe-de
vé-ve-ri-ță
șáp-te-spre-ze-ce
pă-să-ré-le
sculp-tú-ră

TEST Nr. 72

I. „Cum nu se dă scos ursul din bârlog, [1]/ țăranul de la munte, strămutat la câmp, [2]/ și pruncul dezlipit de la sânul mamei, [3]/ așa nu mă dam eu dus din Humulești în toamna anului 1855, [4]/ când veni vremea [5]/ să plec la Socola, după stăruința mamei. [6]/

a)
nu se dă	— predicat verbal
(nu se dă)	— predicat verbal
(nu se dă)	— predicat verbal
nu mă dam	— predicat verbal
veni	— predicat verbal
să plec	— predicat verbal

b) 1. *„Cum nu se dă scos ursul din bârlog“* — propoziție secundară circumstanțială de mod, introdusă prin adverbul „cum“, enunțiativă, negativă, dezvoltată, subordonată propoziției nr.4.

Scanned with OKEN Scanner

2. *„țăranul de la munte, strămutat la câmp"* — propoziție secundară circumstanțială de mod, enunțiativă, negativă [„cum nu se dă"], dezvoltată, subordonată propoziției nr. 4, în raport de coordonare prin juxtapunere cu propoziția nr. 1.

3. *„și pruncul dezlipit de la sânul mamei"* — propoziție secundară circumstanțială de mod, enunțiativă, negativă ș„cum nu se dă"ț, dezvoltată, subordonată propoziției nr.4, în raport de coordonare copulativă cu propoziția nr.2.

4. *„așa nu mă dam eu dus din Humulești în toamna anului 1855"* — propoziție principală, enunțiativă, propriu-zisă, negativă, dezvoltată, regenta propozițiilor nr.1, 2, 3, și 5.

5. *„când veni vremea"* — propoziție secundară atributivă, introdusă prin adverbul relativ „când", enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției nr.4 (element regent „în toamna anului 1855"), regenta propoziției nr.6.

6. *„să plec la Socola, după stăruința mamei"* — propoziție subordonată atributivă, introdusă prin conjuncția „să", enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției nr.5 (element regent: substantivul „vremea")

c) nu se dă — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, intranzitiv, diateza reflexivă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular

din bârlog — complement circumstanțial de loc, exprimat prin substantiv comun, simplu, genul neutru, numărul singular, cazul acuzativ (prepoziția simplă „din"), nearticulat

de la munte — atribut substantival prepozițional, exprimat prin substantiv comun, simplu, gen masculin, numărul singular, cazul acuzativ (prepoziția compusă „de la"), nearticulat, determină substantivul „țăranul"

scos, strămutat, dezlipit, dus — complemente circumstanțiale de mod, exprimate prin verbe la participiu cu formă adjectivală

nu mă dam — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, intranzitiv, diateza reflexivă, modul indicativ, timpul imperfect, persoana I, numărul singular

așa — complement circumstanțial de mod, exprimat prin adverb de mod, simplu (fără grad de comparație)

Scanned with OKEN Scanner

din Humulești — complement circumstanțial de loc, exprimat prin substantiv propriu, simplu, caz acuzativ (prepoziția simplă „din")

anului — atribut substantival genitival, exprimat prin substantiv comun simplu, gen masculin, numărul singular, cazul genitiv, articol hotărât enclitic „-lui"

1855 — atribut adjectival, exprimat prin numeral cardinal, propriu-zis, compus, valoare adjectivală, cazul genitiv

când — complement circumstanțial de timp, adverb relativ simplu

veni — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, intranzitiv, diateza activă, conjugarea a IV-a, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, numărul singular

mamei — atribut substantival genitival, exprimat prin substantiv comun, simplu, genul feminin, numărul singular, cazul genitiv, articol hotărât „-i"

d) Mi-a amintit [1]/ când va veni. [2]/
a amintit — PV — P_1 — PP
va veni — PV — P_2 — CD

Am discutat [1]/ când se va prezenta la comisie. [2]/
am discutat — PV — P_1 — PP
se va prezenta — PV — P_2 — CD

Și-a amintit [1]/ când a publicat primele versuri. [2]/
și-a amintit — PV — P_1 — PP
a publicat — PV — P_2 — CI

Se tot gândește [1]/ când să-și înceapă lucrarea. [2]/
se gândește — PV — P_1 — PP
să înceapă — PV — P_2 — CI

e) „Când veni vremea plecării la Socola, după stăruința mamei." (plecării — atribut substantival genitival)

II. „Forțat de ultimele întâmplări, ofițerul de escadrilă se înfățișă înaintea inferiorilor, cărora le explică sensul succeselor obținute de plutonul său, repetând că toți vor dispune de condiții mai bune în următoarele zile."

III. bătător la ochi (evident), pestriț la mațe (rău)
la locul lui (cuminte), de ispravă (vrednic)

Scanned with OKEN Scanner

din topor (necizelat)

IV. punc-taj
de-scriu
an-te-vor-bi-tor
sub-or-di-ne
in-e-gal

V. cumplita (atribut adjectival, determină substantivul iarna);
de zăpadă (atribut substantival prepozițional, determină substantivul norii);
-i (atribut pronominal, determină substantivul cap);
de a hoinări (atribut verbal, determină substantivul obișnuința);
de sus (atribut adverbial, determină substantivul crestele);
ale munților (atribut substantival genitival, determină substantivul crestele)

TEST Nr. 73

I. „Luca Mosneanu însă mâna [1]/ cum știa el, [2]/ căci smârțoagele lui de cai erau vlăguiți din cale-afară, și slabi, și ogârjiți, ca niște mâțe de cei leșinați,[4]/ nu zmei, [3]/ cum zicea mama, [5]/ care nu știa [6]/ cum să mă urnească mai degrabă din casă. [7]/"

a) **mâna** — predicat verbal
știa — predicat verbal
erau vlăguiți
din cale-afară
și slabi și ogârjiți — predicat nominal, format din a) „erau" — verb copulativ, intranzitiv, diateza activă, conjugarea a IV-a, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a, numărul plural, și b) „vlăguiți din cale-afară, și slabi, și ogârjiți" — nume predicativ multiplu, alcătuit din 3 nume predicative simple: „vlăguiți din cale-afară" — nume predicativ simplu, exprimat prin adjectiv variabil, cu două terminații, provenit din participiu, genul masculin, numărul plural, cazul nominativ, gradul superlativ absolut cu locuțiunea adverbială „din cale-afară"; „și slabi" — nume predicativ, simplu, exprimat prin adjectiv variabil, cu două terminații, gen masculin, numărul plural, cazul nominativ, grad de comparație pozitiv, coordonat copulativ „și"; „și ogârjiți" —

Scanned with OKEN Scanner

nume predicativ simplu, exprimat prin adjectiv variabil cu două terminații, provenit din participiu, gen masculin, numărul plural, cazul nominativ, coordonat copulativ „și";

nu (erau) zmei — predicat nominal, cu verb copulativ neexprimat
zicea — predicat verbal
nu știa — predicat verbal
să urnească — predicat verbal

b) 1. *„Luca Moșneanul însă mâna"* — propoziție principală, enunțiativă, propriu-zisă, afirmativă, simplă, regenta propozițiilor nr.2 și 3.

2. *„cum știa el"* — propoziție secundară circumstanțială de mod, introdusă prin adverbul relativ „cum", enunțiativă, propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 1.

3. *„căci smârțoagele lui de cai era vlăguiți din cale-afară, și slabi și ogârjiți, ca niște mâțe de cei leșinați."* — propoziție secundară circumstanțială de cauză, introdusă prin conjuncția „căci", enunțiativă, propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției nr.1, regenta propoziției 4.

4. *„(căci) nu (erau) zmei"* — propoziție circumstanțială de cauză, elementul de relație subînțeles (conjuncția „căci"), subordonată propoziției 1, enunțiativă, negativă, simplă, regenta propoziției 5.

5. *„cum zicea mama"* — propoziție secundară circumstanțială de mod, introdusă prin pronumele relativ „cum", enunțiativă, propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 4, regenta propoziției 6.

6. *„care nu știa"* — propoziție secundară atributivă, introdusă prin pronumele relativ „care", enunțiativă, propriu-zisă, negativă, simplă, subordonată propoziției 4, regenta propoziției 7.

7. *„cum să mă urnească mai degrabă din casă"* — propoziție secundară completivă directă, introdusă prin adverbul relativ „cum", enunțiativă, propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 6.

c) cum — complement circumstanțial de mod, exprimat prin adeverb relativ de mod

Scanned with OKEN Scanner

zicea — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, tranzitiv, diateza activă, conjugarea a III-a, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a, numărul singular

mama — subiect simplu, exprimat prin substantiv comun, simplu, genul feminin, singular, cazul nominativ, articol hotărât enclitic „-a"

care — subiect simplu, exprimat prin pronume relativ, cazul nominativ

nu știa — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, tranzitiv, diateza activă, conjugarea a IV-a, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a, numărul singular (adverb de mod negativ („nu")

să urnească — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, tranzitiv, diateza activă, conjugarea a IV-a, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular

mă — complement direct, exprimat prin pronume personal, persoana I, numărul singular, cazul acuzativ, forma neaccentuată

mai degrabă — complement circumstanțial de mod, exprimat prin adverb de mod, simplu gradul comparativ de superioritate

din casă — complement circumstanțial de loc, exprimat prin substantiv comun, simplu, genul feminin, numărul singular, caz acuzativ (prepoziția simplă „din"), nearticulat

d) „E ușor a scrie versuri" (infinitiv)
„De afară se auzea fluierând." (gerunziu)
E greu de muncit în mină." (supin)

e) ostenit, istovit

II. superlativ absolut; locuțiunea adverbială „din cale-afară" („erau foarte vlăguiți")

III. cinci (5 litere — 4 sunete); examen (6 litere — 7 sunete); ghem (4 litere — 3 sunete); chenar (6 litere — 5 sunete); muncitori (8 litere — 8 sunete); vechi (5 litere — 3 sunete); ghimpe (6 litere — 5 sunete); bărbat (6 litere — 6 sunete)

IV. a) „Veniră toți în centrul terenului spre a vedea minunea."
b) „Fără a repeta zilnic, ajunsese totuși premiant."

Scanned with OKEN Scanner

V. căsoi, căsoaie;
băietan, băieți;
grășan, grăsană;
lădoi, lădoaie;
pietroi.

TEST Nr. 74

I. „Și Iașii, [1]/pe care nu-i văzusem niciodată, [2]/ nu erau aproape de Neamț, ca Folticenii, [1]/de unde, toamna târziu [...], mă puteam răpezi din când în când [...] la clăci în Humulești, [3]/pe unde știam noi ...“[4]/

a) **nu (...) văzusem** — predicat verbal
nu erau — predicat verbal
puteam — predicat verbal
știam — predicat verbal

b) 1. *„Și Iașii [...] nu erau aproape de Neamț, ca Folticenii“* — propoziție principală, enunțiativă propriu-zisă, negativă, dezvoltată, regenta propoziției 2.

2. *„pe care nu-i văzusem niciodată“* — propoziție secundară atributivă, enunțiativă, propriu-zisă, introdusă prin pronumele relativ „care“, precedat de prepoziția simplă „pe“, propriu-zisă, negativă, dezvoltată, subordonată propoziției 1, determină substantivul „Iașii“.

3. *„de unde, toamna târziu [...] mă puteam răpezi din când în când [...] la clăci în Humulești“* — propoziție secundară atributivă, introdusă prin adverbul relativ „unde“, precedat de prepoziția simplă „de“, enunțiativă, propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 1, determină substantivul „Folticenii“, regenta propoziției 4.

4. *„pe unde știam noi...“* — propoziție secundară circumstanțială de loc, introdusă prin adverbul relativ „unde“, precedat de prepoziția simplă „pe“, enunțiativă, propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 3.

c) **pe care** — complement direct, exprimat prin pronume relativ, cazul acuzativ (prepoziția simplă „pe“)

i — complement direct (reia complementul direct „pe care“), exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, numărul singular, cazul acuzativ, forma neaccentuată

Scanned with OKEN Scanner

nu erau — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a, numărul singular, forma negativă, cu adverb de mod de negație „nu"

aproape de Neamț — complement circumstanțial de loc, exprimat prin substantiv propriu simplu, cazul acuzativ (locuțiunea prepozițională „aproape de")

de unde — complement circumstanțial de loc, exprimat prin adverb relativ de loc (prepoziția simplă „de")

târziu — complement circumstanțial de timp, exprimat prin adverb de timp

(a) mă răpezi —complement direct, exprimat prin verb, modul infinitiv, prezent, diateza reflexivă (pronume reflexiv în acuzativ)

din când în când — complement circumstanțial de timp, exprimat prin locuțiune adverbială de timp

la clăci — complement circumstanțial de loc, exprimat printr-un substantiv comun, simplu, plural, cazul acuzativ (prepoziția „la"), nearticulat

pe unde — complement circumstanțial de loc, exprimat printr-un adverb relativ de loc, prepoziția simplă „pe"

d) subiectivă, predicativă, atributivă, completivă directă, completivă indirectă, temporală, circumstanțială de mod;

e) literă a alfabetului; sunetul notat cu această literă; interjecție; conjugarea a IV-a, activă, indicativ, prezent; desinență pentru masculin, plural nearticulat; articol hotărât, masculin plural; desinență pentru feminin, plural nearticulat; pronume personal, III singular dativ

II. Cu noaptea în cap, cu chiu cu vai, fără doar și poate, la paștele cailor, cu lacrimi de sânge, c-o falcă-n cer și cu una-n pământ, cum scrii la carte, cu vârf și îndesat; acces de furie; cum scrie la carte

III. serbare anuală; text cu lacune; virtuoz al naiului; livret militar; muncitor miner; descriere literară; acces de furie

IV. Acela este satul natal al prietenului meu. (subiect)
Locul pe care l-am descris este acela. (nume predicativ)
Despre acela am aflat lucruri interesante. (complement indirect)

Scanned with OKEN Scanner

Pe acela l-am revăzut la munte. (complement direct)
Vin de la acela. (complement circumstanțial de loc)
Din cauza aceluia am pierdut întreaga competiție. (complement circumstanțial de cauză)
Era urmărit mereu de acela. (complement de agent)

V. auriu, argintiu, purpuriu, tainic
În amurgul auriu se aud sunete de vrajă.
Covorul argintiu încălzește câmpia.
Spre orizontul purpuriu se îndreaptă cocorii.
În codru, spre seară, se aude tainic un nurmur de izvoare.

TEST Nr. 75

I. „Dragu-mi era satul nostru cu Ozana cea frumos curgătoare și limpede ca cristalul. 1/ în care se oglindește cu mâhnire Cetatea Neamțului de-atâtea veacuri! 2/

a) drag(u) [...] era — predicat nominal, format din: a) „dragu" — nume predicativ, exprimat prin adjectiv variabil, cu două terminații, genul neutru, numărul singular, cazul nominativ, grad de comparație pozitiv, și b) „era" — verb copulativ, diateza activă, conjugarea a IV-a, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a, numărul singular

se oglindește — predicat verbal

b) 1. *„Dragu-mi era satul nostru cu Ozana cea frumos curgătoare și limpede ca cristalul"* — propoziție principală, enunțiativă, propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, regenta propoziției 2.
2. *„în care se oglindește cu mâhnire Cetatea Neamțului de-atâtea veacuri!"* — propoziție secundară atributivă, enunțiativă, afirmativă, dezvoltată, introdusă prin pronumele relativ „care" precedat de prepoziția simplă „în".

c) mi — complement indirect, exprimat prin pronume personal, persoana I, numărul singular, cazul dativ, forma neaccentuată

satul — subiect simplu, exprimat prin substantiv comun simplu, genul neutru, numărul singular, cazul nominativ, articol hotărât enclitic „-l"

nostru — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv pronominal posesiv, persoana I, numărul plural, mai mulți posesori, formă

Scanned with OKEN Scanner

acordată cu „satul", genul neutru, numărul singular, cazul nominativ

cu Ozana — atribut substantival prepozițional, exprimat prin substantiv propriu simplu, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „cu"

cea ... curgătoare — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv variabil, cu două terminații, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, gradul pozitiv, articol adjectival „cea"

frumos — complement circumstanțial de mod, exprimat prin adverb de mod (provenit din adjectiv variabil)

d) Se știe 1/că vine la timp. 2/
se știe — PV — P_1 — PP
vine — PV — P_2 — SB
Era mai bine 1/să asculte sfatul părinților. 2/
era [...] bine — PN — P_1 — PP
să asculte — PV — P_2 — SB
Nu se știe 1/dacă va ajunge printre câștigători. 2/
nu se știe — PV — P_1 — PP
va ajunge — PV — P_2 — SB

e) La vale curge un râu repede. (adjectiv)
Râul curge repede. (adverb)
Colegul meu are pregătit mereu un răspuns profund. (adjectiv)
Colegul gândește profund. (adverb)
I-a transmis un gând frumos. (adjectiv)
Despre el gândește frumos. (adverb)

II. întristat, îndurerat, trist, deprimat, vesel

III. Este bine 1/că ai venit. 2/ (SB)
Problema este 1/că ai venit. 2/ (PR)
Știe 1/că ai venit. 2/ (CD)
Și-a amintit 1/că ai venit. 2/ (CI)
Ideea 1/că ai venit 2/ l-a bucurat. 1/ (AT)
Pentru aceea se bucurau, 1/că ai venit. 2/ (CZ)

IV. câte cinci,
câte șase,
câte opt,
câte cincisprezece,
câte douăzeci și opt

Scanned with OKEN Scanner

V. pozitiv: aproape;
comparativ de superioritate: mai aproape;
comparativ de egalitate: tot așa (la fel) de aproape;
comparativ de inferioritate: mai puțin aproape;
superlativ relativ: cel mai (puțin) aproape;
superlativ absolut: foarte (tare, prea) aproape

TEST Nr. 76

I. „Și nici una nici două hai! pe ied de gât..."
a) **și** — conjuncție simplă, coordonatoare, fără funcție sintactică

nici una nici două — complement circumstanțial de mod, exprimat prin locuțiune adverbială de mod („numaidecât", „repede", „imediat")

hai! — predicat verbal, exprimat prin interjecție

pe ied — complement direct, exprimat prin substantiv comun, simplu, genul masculin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „pe", nearticulat

de gât — complement indirect (complement circumstanțial de mod), exprimat prin substantiv comun simplu, genul neutru, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „de", nearticulat

b) „a se arunca de gâtul cuiva" (a îmbrățișa pe cineva cu căldură)
„a-și frânge gâtul" (a se accidenta, a-și pierde o anumită situație)
„a înhăța de gât" (a înșfăca, a brutaliza pe cineva)
„a face gât" (a face gălăgie, a avea pretenții neîntemeiate)
„a da pe gât" (a bea repede)
„a fi sătul până în gât" (a fi desgustat de ceva, a nu mai suporta o situație)
„a-i sta (sau a i se opri) în gât" (a nu putea înghiți, a nu se putea împăca cu cineva, a nu putea suferi)

c) Nici una nu e prezentă la clasă. (subiect)
Dreptatea nu e a nici uneia. (nume predicativ)
Nu cunosc pe nici una din echipă (complement direct)
N-am discutat cu nici una. (complement indirect)
Nu l-am văzut însoțit de nici una. (complement de agent)

II. „Mai mult chiar, [1]/ dacă se ține seama de întinsul teritoriu romanizat de pe ambele maluri ale Dunării, [2]/ pare mai simplu [1]/

Scanned with OKEN Scanner

să se admită [3]/că procesul de diversificare a limbii latine începuse mult mai de timpuriu. [4]/"

a) se ține seama — predicat verbal, exprimat prin locuțiune verbală (formată din verbul „se ține", verb predicativ reflexiv, intranzitiv, conjugarea a III-a, mod indicativ, prezent, persoana a III-a, singular, și substantivul „seama", substantiv comun simplu, gen feminin, numărul singular, cazul nominativ)

pare mai simplu — predicat nominal, exprimat prin expresia verbală impersonală, formată din a) „pare", verb copulativ, impersonal, intranzitiv, conjugarea a II-a, indicativ, prezent, persoana a III-a, singular, și b) „mai simplu", nume predicativ, exprimat prin adverb de mod provenit dintr-un adjectiv, gradul comparativ de superioritate

să se admită — predicat verbal

începuse — predicat verbal

b) 1. *„Mai mult chiar [...] pare mai simplu"* — propoziție principală, enunțiativă, afirmativă, dezvoltată, regenta propozițiilor nr. 1 și 3.

2. *„dacă se ținea seama [...] ale Dunării"* — propoziție secundară circumstanțială condițională, introdusă prin conjuncția „dacă", enunțiativă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 1.

3. *„să se admită"* — propoziție subordonată subiectivă, introdusă prin conjuncția simplă „să", enunțiativă, afirmativă, simplă, subordonată propoziției nr.1, regenta propoziției nr.4.

4. *„că procesul de diversificare a limbii latine începuse mult mai de timpuriu"* — propoziție secundară subiectivă, introdusă prin conjuncția simplă „că", enunțiativă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 3.

c) mai mult (chiar) — complement circumstanțial de mod, exprimat prin adverb de mod, gradul comparativ de superioritate, (însoțit de adverbul de mod „chiar", cu rol stilistic de întărire)

de pe [...] maluri — atribut substantival prepozițional, exprimat prin substantiv, genul neutru, numărul plural, cazul acuzativ, precedat de prepoziția compusă „de pe"

ambele — atribut adjectival, exprimat prin numeral cardinal colectiv, cu valoare adjectivală, genul neutru, numărul plural, cazul acuzativ

Scanned with OKEN Scanner

mult — complement circumstanțial de mod, exprimat prin adverb de mod, provenit din adjectiv

mai de timpuriu — complement circumstanțial de timp, exprimat prin locuțiune adverbială, gradul comparativ de superioritate

III. a (se) admite — a (se) îngădui, a (se) permite

IV. întins — limitat, restrâns;
simplu — complex, complicat;
a admite — a refuza;
a începe — a sfârși;
timpuriu — târziu, tardiv.

TEST Nr. 77

I. „Mare de inimă, iar de gură și mai mare, părintele Duhu nu se învrednicise de o viață mai bună, 1/ dar se vede 2/ că nici poftea el una ca asta, 3/ de vreme ce nu-și astâmpăra gura cătră mai-marii săi, 4/ măcar să -l fi picat cu lumânarea." 5/

a) **nu se învrednicise** — predicat verbal
se vede — predicat verbal
poftea — predicat verbal
nu-și astâmpăra gura — predicat verbal
să fi picat cu lumânarea — predicat verbal

b) 1. *„Mare de inimă, iar de gură și mai mare, părintele Duhu nu se învrednicise de o viață mai bună"* — propoziție principală, enunțiativă, negativă, dezvoltată.
2. *„dar se vede"* — propoziție principală, enunțiativă, propriu-zisă, afirmativă, simplă, în raport de coordonare adversativă cu propoziția 1 prin conjuncția „dar", regenta propoziției 3.
3. *„că nici poftea el una ca asta"* — propoziție secundară subiectivă, introdusă prin conjuncția simplă „să", enunțiativă propriu-zisă, negativă, dezvoltată, subordonată propoziției 2 (verb impersonal „se vede"), regenta propoziției 4.
4. *„de vreme ce nu-și astâmpăra gura către mai-marii săi"* — propoziție secundară circumstanțială de cauză, introdusă prin locuțiunea conjuncțională „de vreme ce", enunțiativă,

Scanned with OKEN Scanner

propriu-zisă, negativă, dezvoltată, subordonată propoziției 3, regenta propoziției 5.

5. *„măcar să-l fi picat cu lumânarea"* — propoziție subordonată, introdusă prin locuțiunea conjuncțională circumstanțială „măcar să", concesivă, enunțiativă, propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 5.

c) **mare de inimă** — atribut adjectival, cu nuanță de complement circumstanțial concesiv, exprimat prin locuțiune adjectivală („inimos")

de gură (și) mai mare — atribut adjectival, nuanță de complement circumstanțial concesiv, exprimat prin locuțiunea adjectivală („vorbăreț"), întărit de adverbul de mod „și" (considerată ca o locuțiune adjectivală încă nesudată pe deplin, exemplu: „scriitor de geniu" — genial. După *Gramatica Academiei*, elementele componente din aceste grupuri de cuvinte cu valoarea unor locuțiuni adjectivale își păstrează sensul și trebuie analizate separat: „mare" — atribut cu nuanță de complement concesiv, exprimat prin adjectiv variabil, cu o terminație, caz nominativ, gradul de comparație pozitiv; „de inimă" — complement indirect, exprimat prin substantiv comun, simplu, gen feminin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă „de", nearticulat.

Duhu — atribut substantival apozițional, exprimat prin substantiv nominativ, propriu, simplu, numărul singular, cazul nominativ.

una — complement direct, exprimat prin pronume nehotărât, simplu, gen feminin, numărul singular, cazul acuzativ.

ca asta — atribut pronominal, exprimat prin pronume demonstrativ de apropiere, formă populară, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ, precedat de adverbul de mod „ca" cu valoare de prepoziție.

d) vrednic — capabil, destoinic (sinonime)
vrednic — leneș (perechi antonimice)

II. Ideea părea interesantă.
(părea interesantă — predicat nominal)
Colegul meu s-a făcut profesor.
(s-a făcut profesor — predicat nominal)

Scanned with OKEN Scanner

III. văratic, trudnic, românesc, pașnic, duios, castaniu

IV. 1. La voi; -mi; se;
2. Al vostru; mele; ce;
3. nimănuia; nimic; oricine; el; -l;
4. însuși;
5. la unii; la alții; pe care; -i;
6. aceasta

V. „a-i crește inima"; „cu inimă de piatră";
„a i se rupe inima"; „a-și lua inima în dinți";
„a pune la inimă"; „a avea inimă largă".

TEST Nr. 78

I. „Și [1] câte nu ne veneau în cap, [2] și câte nu făceam cu vârf și îndesate, [3] mi-aduc aminte, [1] de parcă acum mi se întâmplă." [4]

a) **nu veneau în cap** — predicat verbal (locuțiune verbală)
nu făceam — predicat verbal
mi-aduc aminte — predicat verbal (locuțiune verbală)
se întâmplă — predicat verbal

b) 1. *„Și [...] mi-aduc aminte"* — propoziție principală, enunțiativă, afirmativă, simplă, regenta propozițiilor 2, 3 și 4.
2. *„câte nu veneau în cap"* — propoziție secundară indirectă, enunțiativă, negativă, dezvoltată, subordonată propoziției 1.
3. *„și câte nu făceam cu vârf și îndesate"* — propoziție secundară, completivă indirectă, introdusă prin pronumele relativ „câte", enunțiativă, negativă, dezvoltată, în raport de coordonare copulativă cu propoziția 2, prin conjuncția copulativă „și".
4. *„de parcă acum mi se întâmplă"* — propoziție secundară circumstanțială de mod, introdusă prin locuțiunea conjuncțională „de parcă", enunțiativă, propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 1.

c) **câte** — subiect simplu, exprimat prin pronume relativ simplu, genul feminin, numărul plural, caz nominativ

nu veneau în cap — predicat verbal, exprimat prin locuțiune verbală, intranzitivă, formată din: a) „nu veneau" — verb predicativ conjugarea a IV-a, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a

Scanned with OKEN Scanner

III-a, numărul plural, forma negativă, cu adverb de mod „nu" și b) „în cap" — substantiv comun simplu, gen neutru, numărul singular, cazul acuzativ, precedată de prepoziția „în"

câte — complement direct, exprimat prin pronume relativ simplu, genul feminin, numărul plural, cazul acuzativ

cu vârf și îndesate — complement circumstanțial de mod, exprimat prin locuțiune adverbială de mod

de parcă — locuțiune conjuncțională subordonatoare, fără funcție sintactică

d) 1. În așa fel venea la vale apa,[1]/ încât spulbera totul în calea ei.[2]/

venea — PV — P_1 — PP
spulbera — PV — P_2 — CNS
(element corelativ în adverbială „în așa fel")

2. Deși avea toate drepturile, [1]/ totuși întârzia la comisie. [2]/

avea — PV — P_1 — CV
(element corelativ în regentă adverbul „totuși")
întârzia — PV — P_2 — PP

3. De aceea nu intrase în clasă, [1]/ că a întârziat. [2]/

nu intrase — PV — P_1 — PP
a întârziat — PV — P_2 — CZ
(element corelativ „de aceea")

II. 1. extremitate superioară a corpului omenesc;
2. parte a unei monede;
3. parte de uscat înaintând în mare;
4. căpetenie;
5. vârf al unui obiect;
6. extremitate proeminentă a unui dispozitiv.

III.a) „din cap până-n picioare" „cu noaptea-n cap"
„cu capul plecat" „cu cap"
„fără cap" „cu scaun la cap"
b) „a căzut în cap" „a se da peste cap"
„a da peste cap" „a scoate capul în lume"
„a-și pierde capul" „a da din cap"
„a umbla cu capul în traistă" „a(-și) lua lumea în cap"
„a(-și) pleca capul" „pe capete"

Scanned with OKEN Scanner

„a-și bate capul" „a suci capul"

IV. Învățăm 1/ unde ne-ați sugerat. 2/
Învățăm 1/ după ce începe școala. 2/
Învățăm 1/ cum ne-am obișnuit. 2/
Învățăm, 1/ fiindcă a început examenul. 2/
Învățăm 1/ ca să reușim fără emoții. 2/
Învățăm, 1/ deși nu prea avem chef. 2/
Învățăm, 1/ dacă ne asigurați condiții. 2/
Învățăm, 1/ încât am uitat tot. 2/

V. arc-tic
sand-vici
ast-mă
de-zin-to-xi-ca
bur-lan
ex-tre-mă.

TEST Nr. 79

I. „Mă trezește mama într-o dimineață din somn, cu vai-nevoie, zicându-mi: 1/

— Scoală, duglișule, înainte de răsăritul soarelui; 2/ iar vrei 3/ să te pupe cucul armenesc 4/ și să te spurce, 5/ ca să nu-ți meargă bine toată ziua?... 6/ Căci așa ne amăgea mama cu o pupăză 7/ care -și făcea cuib, de mulți ani, într-un tei foarte bătrân și scorburos, pe coasta dealului, la moș Andrei, fratele tatei cel mai mic. 8/ Și numai ce-o auzeai vara: Pu-pu-pup! Pu-pu-pup! — des-dimineață, în toate zilele 9/ de vuia satul." 10/

a) **trezește** — predicat verbal
scoală — predicat verbal
vrei — predicat verbal
să [...] pupe — predicat verbal
să [...] spurce — predicat verbal
să nu [...] meargă — predicat verbal
amăgea — predicat verbal
(î)-și făcea — predicat verbal
auzeai — predicat verbal
vuia — predicat verbal

Scanned with OKEN Scanner

b) 1. *„Mă trezește mama într-o dimineață din somn, cu vai-nevoie, zicându-mi"* — propoziție principală.
2. *„— Scoală, duglișule, înainte de răsăritul soarelui;"* — propoziție principală.
3. *„iar vrei"* — propoziție principală, în raport de coordonare prin juxtapunere cu propoziția 2, prin conjuncția simplă „iar", regenta propozițiilor 4 și 5.
4. *„să te pupe cucul armenesc"* — propoziție secundară completivă directă, introdusă prin conjuncția „să", subordonată propoziției 3.
5. *„și să te spurce"* — propoziție secundară completivă directă, introdusă prin conjuncția „să", subordonată propoziției 3, în raport de coordonare copulativă cu propoziția 4, prin conjuncția „și", regenta propoziției 6.
6. *„ca să nu-ți meargă bine toată ziua?"* — propoziție secundară circumstanțială consecutivă (cu nuanță finală), introdusă prin conjuncția „ca să", subordonată propoziției 5.
7. *„Căci așa ne amăgea mama cu o pupăză"* — propoziție circumstanțială de cauză, izolată, introdusă prin conjuncția „căci".
8. *„care-și făcea cuib, de mulți ani, într-un tei foarte bătrân și scorburos, pe coasta dealului, la moș Andrei, fratele tatei cel mai mic"* — propoziție secundară atributivă, introdusă prin pronumele relativ „care", subordonată propoziției 7.
9. *„Și numai ce-o auzeai vara: Pu-pu-pup! Pu-pu-pup! — dis-dimineață, în toate zilele"* — propoziție principală, regenta propoziției 10.
10. *„de vuia satul"* — propoziție secundară consecutivă, subordonată propoziției 9, introdusă prin conjuncția „de", echivalentă conjuncției „încât" (specializată).

c) **într-o dimineață** — complement circumstanțial de timp, exprimat prin substantiv comun, simplu, gen feminin, număr singular, cazul acuzativ (prepoziția „întru"), articol nehotărât proclitic „o".

cu vai-nevoie — complement circumstanțial de mod, exprimat prin locuțiune adverbială (formată din interjecția „vai" și un substantiv cu prepoziție).

Scanned with OKEN Scanner

înainte de răsăritul — complement circumstanțial de timp, exprimat prin substantiv comun simplu, genul neutru, număr singular, cazul acuzativ, precedat de locuțiunea prepozițională „înainte de", articolul hotărât enclitic „-l".

-mi — complement indirect, exprimat prin pronume personal, persoana I, singular, cazul dativ, forma neaccentuată.

de (...) ani — substantiv comun, exprimat prin substantiv, genul masculin, numărul plural, cazul acuzativ (prepoziția „de"), nearticulat;

mulți — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv variabil, genul masculin, număr plural, cazul acuzativ, gradul de comparație pozitiv.

într-un tei — complement circumstanțial de loc, exprimat prin substantiv, gen masculin, număr singular, cazul acuzativ (prepoziția „întru"), articol nehotărât proclitic „un".

fratele tatei cel mai mic — apoziție dezvoltată formată din:

a) „fratele" — atribut substantival apozițional, exprimat prin substantiv comun, simplu, gen masculin, număr singular, cazul nominativ, articol hotărât „-le";

b) „tatei" — atribut substantival genitival, exprimat prin substantiv comun, simplu, genul masculin, număr singular, cazul genitiv, articol hotărât „-i";

c) „cel mai mic" — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv variabil cu două terminații, genul masculin, număr singular, cazul nominativ, gradul de comparație superlativ relativ de superioritate.

numai ce — complement circumstanțial de mod, exprimat prin locuțiune adverbială, formată din: adverbul de mod „numai" și adverbul de mod provenit din pronume interogativ-relativ „ce"

vara — complement circumstanțial de timp, exprimat prin adverb de timp, provenit din substantiv.

des-dimineață — complement circumstanțial de timp, exprimat prin locuțiune adverbială de timp.

în ... zilele — complement circumstanțial de timp, exprimat printr-un substantiv comun, genul feminin, numărul plural, cazul acuzativ (prepoziția „în"), articol hotărât „-le";

Scanned with OKEN Scanner

toate — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv pronominal nehotărât simplu, număr plural, genul feminin, cazul acuzativ.

satul — subiect simplu, exprimat prin substantiv comun, genul neutru, număr singular, cazul nominativ, articol hotărât enclitic „-l".

d) Trebuie 1/ să transcrie de mai multe ori lecția. 2/
Îmi place 1/ să recit în fața unei săli pline. 2/
Este necesar 1/ să ne respectăm promisiunea. 2/
Se cuvine 1/ să fim amabili cu toate colegele. 2/

II. Se laudă cu un somn prins în ultima vacanță.
Dintre colegii lui, acesta era mai răsărit.
Într-un accident recent, și-a fracturat coasta.

III. Datoria lui era 1/ să ne anunțe de sosire. 2/ (PR)
A devenit 1/ ce și-a dorit. 2/ (PR)
Convingerea mea rămâne 1/ că a greșit în deciziile sale. 2/ (PR)
Tăcerea lui înseamnă 1/ că își recunoaște greșeala. 2/ (PR)

IV. a-si-du-ă
func-ți-a
(al) cinci-spre-ze-ce-lea
in-a-bi-li-ta-te

V. Din pricina celor doi, s-a amânat examenul.
De furios și de obosit, nu mai ajunsese la clasă.
Repetând în mod exagerat, a încurcat tot.
Din orgoliu refuzase să mai colaboreze cu colega de bancă.

TEST Nr. 80

I. „Și, după mintea 1/ ce -o aveam, 2/ ne-am fi întors înapoi chiar atunci, 1/ de nu eram dați în seama lui moș Luca, 3/ de care ne rușinam ca și de părinții noștri." 4/

a) **aveam** — predicat verbal
ne-am fi întors — predicat verbal
ne rușinam — predicat verbal

Scanned with OKEN Scanner

b) 1. *„Și, după mintea [...] ne-am fi întors înapoi chiar atunci"* — propoziție principală, enunțiativă optativă, afirmativă, dezvoltată, regenta propozițiilor 2 și 3.

2. *„ce-o aveam"* — propoziție secundară atributivă, introdusă prin pronumele relativ „ce", enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 1.

3. *„de nu eram dați în seama lui moș Luca"* — propoziție secundară circumstanțială condițională, introdusă prin conjuncția „de" („dacă"), enunțiativă, optativă, negativă, dezvoltată, subordonată propoziției 1, regenta propoziției 4.

4. *„de care ne rușinam ca și de părinții noștri."* — propoziție secundară atributivă, introdusă prin pronumele relativ „care" precedat de prepoziția „de", enunțiativă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 3.

c) **ne-am fi întors** — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, intrazitiv, diateza reflexivă, modul condițional-optativ, timpul perfect, persoana I, numărul plural

atunci — complement circumstanțial de timp, exprimat prin adverb de timp

chiar — adverb de mod, fără funcție sintactică

de care — complement indirect, exprimat prin pronume relativ, cazul acuzativ, precedat de prepoziția „de"

ca și de părinții — complement de mod comparativ exprimat prin substantiv comun, simplu, genul masculin, numărul plural, cazul acuzativ (prepoziția „de"), precedat de adverbul comparativ „ca", urmat de adverbul de întărire „și"

noștri — atribut adjectival, exprimat prin adjectiv pronominal posesiv persoana I, numărul plural, mai mulți posesori, genul masculin, cazul acuzativ

d) [Dacă] nu zice nimic [1]/ înseamnă [2]/ [că] este de părerea lor. [3]/

P_1 — SB; P_2 — PP; P_3 — PR

e) tors — a) faptul de a toarce, toarcere;
b) operă plastică reprezentând partea superioară a trupului omenesc, fără cap și fără membre

moșie — a) proprietate mare de pământ;
b) patrie;
c) moștenire (vechi)

Scanned with OKEN Scanner

vie — a) plantație de vie;
b) aflat în viață

II. a cuprinde, a îngloba
fin, ascuțit, ager, dificil
îndrăzneț, cutezător
evident, izbitor

III.

căptușeală	statuetă
așază	escadrilă
ostatic	escortă
drăgălașă	delincvent
statuie	sangvin

IV.

floricică	frunzuliță
copilaș	mugurel
voinicel	(muguraș)

(Derivarea cu sufixe diminutivale: -ică, -aș, -el, -iță)

V. „Codrul clocoti de zgomot..."
Din pricina ei, nu s-a mai filmat.
Din cauza acestuia, m-am supărat.
Pentru unul din banca a doua, a întrerupt lectura.

TEST Nr. 81

I. „Las', mamă, [1]/că lumea asta nu-i [2]/ numai cât se vede cu ochii, [3]/ zicea bădița Vasile mângâind-o.„ [4]/

a) **las'** — predicat verbal
nu-i — predicat nominal incomplet (numele predicativ este îndeplinit de propoziția 3), exprimat prin verbul copulativ „a fi", mod indicativ, timpul prezent, forma scurtă, persoana a III-a, numărul singular, precedat de adverbul de negație „nu"
se vede — predicat verbal
zicea — predicat verbal

b) 1. *„Las', mamă"* — propoziție principală, enunțiativă, imperativă, afirmativă, simplă (subiect inclus), regenta propoziției 2.
2. *„că lumea asta nu-i"* — propoziție secundară circumstanțială de cauză, introdusă prin conjuncția „că", enunțiativă propriu-

Scanned with OKEN Scanner

zisă, negativă, dezvoltată, subordonată propoziției 1, regenta propoziției 3.

3. *„numai cât se vede cu ochii"* — propoziției secundară predicativă, introdusă prin adverbul de mod „cât" relativ, enunțiativă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 2.

4. *„zicea bădița Vasile mângâind-o"* — propoziție principală incidentă, enunțiativă, afirmativă, dezvoltată.

c) Las' — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, tranzitiv, diateza activă, conjugarea I, modul imperativ, afirmativ, persoana a II-a, numărul singular

mamă — substantiv comun, simplu, genul feminin, numărul singular, cazul vocativ, nearticulat, fără funcție sintactică

Vasile — atribut substantival apozițional, exprimat prin substantiv propiu-zis, simplu, genul masculin, numărul singular, nominativ, nearticulat

-o — complement direct, exprimat prin pronume personal, genul feminin, persoana a III-a, numărul singular, cazul acuzativ, formă neaccentuată

d) Speranța lui era ^{1}/ să câștige întrecerea. ^{2}/
P_1 — PP P_2 — PR

Dacă rămâne ^{1}/ înseamnă ^{2}/ că i-au plăcut peisajele. ^{3}/
P_1 — SB P_2 — PP P_3 — PR

Toți elevii clasei vor deveni ^{1}/ ce vor profesorii lor." ^{2}/
P_1 — PP P_2 — PR

Fratele meu va rămâne ^{1}/ cum îl știi." ^{2}/
P_1 — PP P_2 — PR

e) teluric
reverie
paradox
tandrețe
orgoliu

II. Și iată că se porni vijelia. (subiect)
Se auzea din pădure: cioc! cioc! (subiect)
E vai de ei dacă nu învață. (nume predicativ)
În liniștea dimineții auzeam: poc! poc! (complement direct)
Ceasul bătea tic-tic. (complement circumstanțial de mod)

Scanned with OKEN Scanner

Halal om ne iese în cale. (atribut)

III. Elevul este chemat la clasă de director.
Meciul a fost urmărit de către întregul colectiv.
Trenul a fost depășit de grupul cicliștilor.
Băiatul cel mic este ajutat de mama.
Locomotiva a fost oprită în gară de către mecanic.

IV. 1. a) „Pietrele Doamnei își leapădă de pe umeri cămașa vegetației alpine." (*G.Bogza*) — sens figurat
b) Vecinul meu poartă o cămașă cu motive florale. (sens propriu)
2. a) Pe oglinda apei săgetau rândunelele. (sens figurat)
b) Își admira în oglindă frumusețea chipului. (sens propriu)
3. a) Pânza pădurii dese împiedica înaintarea. (sens figurat)
b) Pânza de in era spălată în apa rece a râului. (sens propriu)
4. a) În ochii lui străluceau stelele bucuriei. — sens figurat
b) Pe bolta cerească strălucea o stea. — sens propriu

V. a înrădăcina, rădăcină, rădăcinos, a dezrădăcina, înrădăcinat, dezrădăcinare

TEST Nr. 82

I. „Când vuia în sobă tăciunele aprins, [1]/ care se zice [2]/ că face a vânt și vreme rea, [3]/ sau când țiuia tăciunele [4]/ despre care se zice [5]/ că te vorbește cineva de rău, [6]/ mama îl mustra acolo, în vatra focului [7]/ și-l buchisea cu cleștele, [8]/ să se mai potolească dușmanul". [9]/

a) **vuia** — predicat verbal
se zice — predicat verbal
face a vânt și vreme rea — predicat verbal (locuțiune verbală)
țiuia — predicat verbal
se zice — predicat verbal
vorbește de rău — predicat verbal (locuțiune verbală)
mustra — predicat verbal
buchisea — predicat verbal
să se potolească — predicat verbal

Scanned with OKEN Scanner

b) 1. *„Când vuia în sobă tăciunele aprins"* — propoziție secundară circumstanțială de timp, enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propozițiilor 7 și 8, regenta propoziției 2.

2. *„care se zice"* — propoziție secundară atributivă, enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 1, regenta propoziției 3.

3. *„că face a vânt și vreme rea"* — propoziție secundară subiectivă, enunțiativă, afirmativă, simplă, subordonată propoziției 2.

4. *„sau când țiuia tăciunele"* — propoziție secundară circumstanțială de timp, enunțiativă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 7 și 8, în raport de coordonare disjunctivă cu propoziția 1, regenta propoziției 5.

5. *„despre care se zice"* — propoziție secundară atributivă, enunțiativă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 4, regenta propoziției 6.

6. *„că te vorbește cineva de rău"* — propoziție secundară subiectivă, enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 5.

7. *„mama îl mustra acolo, în vatra focului"* — propoziție principală, enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, regenta propozițiilor 1 și 7.

8. *„și-l buchisea cu cleștele"* — propoziție principală, enunțiativă, propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, regenta propozițiilor 7, 4 și 9.

9. *„să se mai potolească dușmanul"* — propoziție subordonată circumstanțială de scop (finală), introdusă prin conjuncția simplă „să", enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 8.

c) când — complement circumstanțial de timp, exprimat prin adverb relativ de timp, simplu, fără grad de comparație

în vatra — complement circumstanțial de loc, exprimat prin substantiv comun simplu, genul feminin, numărul singular, cazul acuzativ precedat de prepoziția simplă „în", articulat cu articolul hotărât enclitic -a.

Scanned with OKEN Scanner

-l — complement direct, exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, numărul singular, genul masculin, cazul acuzativ.

dușmanul — subiect simplu, exprimat prin substantiv comun simplu, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ, articulat cu articolul hotărât enclitic -l.

d) Sufletul aprins al actorului lumina întreaga scenă. (entuziasmat, înflăcărat)

Avea obrazul aprins de emoția reîntâlnirii. (îmbujorat)

Un roșu aprins oferea tabloului note distincte. (puternic, violent)

Grâul aprins din magazia de cereale crease neliniște în familia vecinului meu. (încins, alterat)

e) Al căror eleve este ghiozdanul acesta?

Ai căror oameni sunt copiii din parc?

A căror familii este recolta cea mai bogată?

Al cărei fete este stiloul de pe masă?

Ai cărei colege sunt părinții din clasă?

II. dihor, vultur, zimbru;

gaiță, lăcustă, vidră.

III. care — subiect, pronume interogativ-relativ, cazul nominativ (cu valoarea unui pronume nehotărât: unii (unii supau, unii căscau)

Atenție! Textul este alcătuit din patru propoziții.

IV. subiect: Piatra s-a rostogolit peste crestele muntelui.

nume predicativ: Sufletul lui e de piatră.

atribut substantival genitival: Colțurile pietrei sunt ascuțite.

atribut substantival prepozițional: „Podul de piatră s-a dărâmat".

complement direct în acuzativ: Oamenii adună piatră pentru construcția podului.

complement indirect în genitiv: Prin munți, turiștii luptă împotriva pietrei colțuroase.

complement indirect în dativ: Nu e bine a acționa contrar pietrei în cădere.

complement indirect în acuzativ: Vorbește despre piatra periculoasă în somn.

Scanned with OKEN Scanner

complement circumstanțial de loc: Lângă piatra de granit nu crește iarba.

complement circumstanțial de cauză: Din pricina pietrei căzute s-a compromis recolta de porumb.

complement circumstanțial concesiv: Cu toată piatra din vară, tot au strâns câteva provizii.

V. olandă
astrahan
savarină (după Brillat-Savarin)
amper.

TEST Nr. 83

I. „Ș-apoi nu știi [1]/că este o vorbă: [2]/dacă-i copil, [3]/să se joace, [4]/dacă-i cal, [5]/să tragă, [6]/și, [7]/dacă-i popă, [8]/să citească". [7]/

a) **nu știi** — predicat verbal
este — predicat verbal (verbul a fi are valoare predicativă)
i copil — predicat nominal
să se joace — predicat verbal
i cal — predicat nominal
să tragă — predicat verbal
i popă — predicat nominal
să citească — predicat verbal

b) 1. *„Ș-apoi nu știi"* — propoziție principală, enunțiativă propriu-zisă, negativă, dezvoltată, regenta propoziției 2.

2. *„că este o vorbă"* — propoziție secundară completivă directă, enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă, subordonată propoziției 1, determină verbul tranzitiv „nu știi", răspunde la întreabarea ce?, introdusă prin conjuncția subordonatoare că, regenta propozițiilor 4, 6 și 7.

3. *„dacă-i copil"* — propoziție secundară circumstanțială condițională, răspunde la întrebarea cu ce condiție?, determină verbul să se joace, introdusă prin conjuncția subordonatoare dacă; enunțiativă, afirmativă, simplă, subordonată propoziției 4.

4. *„să se joace"* — propoziție secundară atributivă apozițională; determină substantivul vorbă, introdusă prin conjuncția

Scanned with OKEN Scanner

subordonatoare să, enunțiativă imperativă, afirmativă, simplă, subordonată propoziției 2, regenta propoziției 3.

5. *„dacă-i cal"* — propoziție secundară circumstanțială condițională, răspunde la întrebarea cu ce condiție?, determină verbul să tragă, introdusă prin conjuncția simplă dacă; enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă, subordonată propoziției 6.

6. *„să tragă"* — propoziție secundară atributivă apozițională; determină substantivul vorbă, introdusă prin conjuncția simplă să, enunțiativă imperativă, afirmativă, simplă, subordonată propoziției 2, regenta propoziției 5; în raport de coordonare prin juxtapunere cu propoziția 4.

7. *„și [...] să citească"* — propoziție secundară atributivă apozițională, determină substantivul vorbă, introdusă prin conjuncția subordonatoare să, în raport de coordonare copulativă cu propoziția 6 (realizată prin conjuncția coordonatoare copulativă și), regenta propoziției 8; enunțiativă imperativă, afirmativă, simplă.

8. *„dacă-i popă"* — propoziție subordonată circumstanțială condițională, răspunde la întrebarea cu ce condiție?, determină verbul să citească, introdusă prin conjuncția subordonatoare dacă; enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă, subordonată propoziției 7.

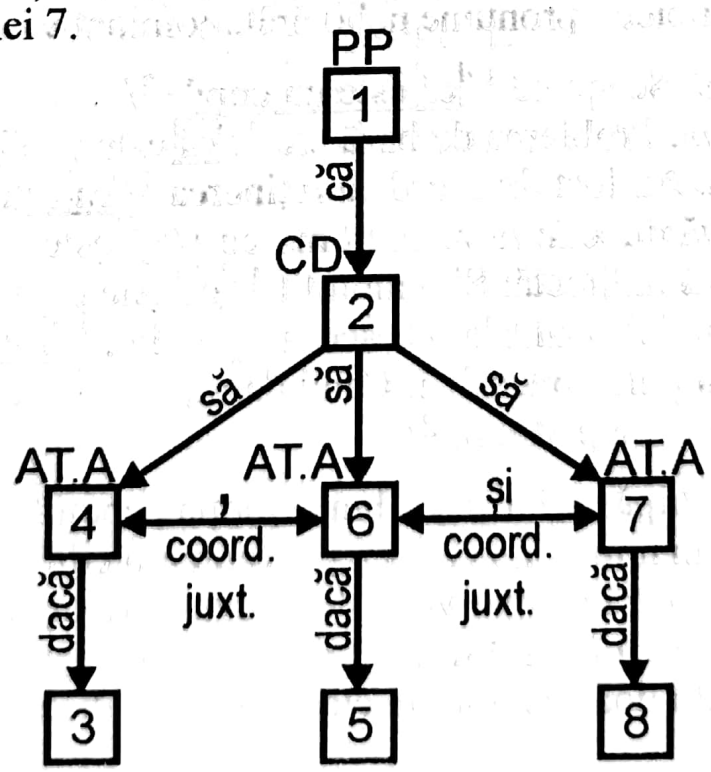

Scanned with OKEN Scanner

c) **și** — conjuncție coordonatoare copulativă simplă; fără funcție sintactică.

apoi — adverb, cu valoare de conjuncție; fără funcție sintactică.

nu știi — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ personal, tranzitiv, diateza activă, conjugarea a IV-a, modul indicativ, timpul prezent, persoana a II-a, numărul singular, formă negativă.

d) **-i** — complement indirect, exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, numărul singular, cazul dativ, formă neaccentuată.

-i — nume predicativ (predicatul nominal -i grea), exprimat prin verbul „a fi" copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent.

-i — predicat verbal exprimat prin verbul „a fi" predicativ, conjugarea a IV-a, diateza activă modul indicativ, timpul prezent (formă a limbii vorbite).

-i — complement direct, exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, numărul plural, cazul acuzativ, forma neaccentuată.

II. a) cinste, aur, oină
b) icre, zori, Carpați

III. unul — subiect; pronume nehotărât, nominativ
altul — subiect; pronume nehotărât, nominativ

IV. subiectivă: Se spune 1/ că este un copil. 2/
predicativă: Problema de bază era 1/ că este copil. 2/
atributivă: Au fost de acord cu reținerea 1/ că este copil. 2/
completivă directă: A susținut mereu 1/ că este copil. 2/
completivă indirectă: Și-a amintit 1/ că este copil. 2/
circumstanțială cauzală: De aceea a pierdut, 1/ că este copil. 2/
circumstanțială concesivă: Candidatul, 1/ că este copil, și tot aspira la un loc pe podium. 2/

V. Doi din echipă au biruit cu bine emoția debutului. (subiect)
Noi suntem numai nouăsprezece. (nume predicativ)
În clasa noastră au mai venit doi elevi. (atribut adjectival)
Pe trei i-a zărit în vârful muntelui. (complement direct)
Și-a amintit doar de doi din clasă. (complement indirect)

Scanned with OKEN Scanner

TEST Nr. 84

I. „— Harap-Alb, [1]/pentru că ești așa de bun [2]/și [1]/ te-ai ostenit [3]/de ne-ai făcut adăpost, [4]/ vreau [1]/ să-ți fac și eu un bine în viața mea; [5]/ na-ți aripa asta, [6]/și [7]/când îi avea nevoie de mine, [8]/ aprinde-o, [7]/și eu îndată am să-ți viu întru ajutor.“ [9]/

a) **ești [...] bun** — predicat nominal
te-ai osteni — predicat verbal
ai făcut — predicat verbal
vreau — predicat verbal
să fac — predicat verbal
na — predicat verbal (interjecție cu valoare verbală: ține, ia, poftim)
avea nevoie — predicat verbal
aprinde — predicat verbal
am să [...] vin — predicat verbal

b) 1. „— *Harap-Alb [...] vreau*“ — propoziție principală, enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă, regenta propozițiilor 2, 3 și 5.
2. *„pentru că ești așa de bun“* — propoziție secundară circumstanțială de cauză, răspunde la întrebarea din ce cauză?, determinnă verbul vreau, introdusă prin locuțiunea conjuncțională pentru că, enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 1.
3. *„și te-ai ostenit“* — propoziție secundară circumstanțială de cauză, răspunde la întrebarea din ce cauză?, determină verbul vreau, se subînțelege locuțiunea conjuncțională pentru că; enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 1, în raport de coordonare copulativă cu propoziția 2 prin conjuncția și, regenta propoziției 4.
4. *„de ne-ai făcut adăpost“* — propoziție secundară circumstanțială de scop, răspunde la întrebarea cu ce scop?, determină verbul te-ai ostenit, introdusă prin conjuncția de (încât), enunțiativă, propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 3.
5. *„să-ți fac și eu un bine în viața mea“* — propoziție secundară copulativă directă, răspunde la întrebarea ce?, determină verbul

Scanned with OKEN Scanner

personal și tranzitiv vreau, introdusă prin conjuncția subordonatoare simplă să, enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată.

6. *„na-ți aripa asta"* — propoziție principală, enunțiativă propriu-zisă (cu nuanță imperativă), afirmativă, dezvoltată, în raport de coordonare prin juxtapunere cu propoziția 1.

7. *„și [...] aprinde-o"* — propoziție principală, enunțiativă, propriu-zisă (cu nuanță imperativă), afirmativă, dezvoltată, în raport de coordonare copulativă cu propoziția 6 realizat prin conjuncția coordonatoare „și", regenta propoziției 8.

8. *„când îi avea nevoie de mine"* — propoziție secundară circumstanțială de timp, răspunde la întrebarea când?, determină verbul aprinde, introdusă prin adverbul relativ când, enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 7.

9. *„și eu îndată am să-ți viu întru ajutor"* — propoziție principală, circumstanțială propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, în raport de coordonare copulativă cu propoziția 7, realizat de conjuncția coordonatoare simplă și.

c) Harap-Alb a căzut în cursa spânului. (subiect)

În costumul de la teatru, el părea Harap-Alb. (nume predicativ)

Dorința lui Harap-Alb era de a trece toate probele. (atribut)

L-a ajutat pe Harap-Alb într-un moment greu. (complement direct)

Năvăliră asupra lui Harap-Alb din toate părțile. (complement indirect, în genitiv, cu prepoziția asupra)

În fața lui Harap-Alb apăreau noi obstacole. (complement circumstanțial de loc, în cazul genitiv precedat de locuțiunea prepozițională în fața)

II. însăși, însuți, însuși, înseți, însele, înșivă, însene, însuși, însemi

III. subiectivă: Se întâmplă [1]/ de vine doar pentru câteva minute. [2]/

completivă indirectă: Nu suntem siguri [1]/ de vom pleca chiar azi.[2]/

Scanned with OKEN Scanner

circumstanțială de scop: S-a grăbit [1]/ de a prins trenul. [2]/

circumstanțială concesivă: De o așteptați ore întregi, [1]/ ea tot nu vine. [2]/

circumstanțială consecutivă: Era atât de emoționat, [1]/ de îl ocoleau toți. [2]/

IV. glonț
oaspete
șoarece

V. De vorbit și de cântat e mai ușor.
de vorbit, de cântat — subiect multiplu, verbe la supin

VI. Elevul harnic este apreciat de întreaga clasă. (adjectiv propriu-zis)

Omul de seamă se bucură de cinstea orașului. (locuțiune adjectivală)

Comoara descoperită în munți a stârnit entuziasmul tuturor. (adjectiv provenit din verb la participiu)

Inima vibrândă a fetei de împărat a atras mulți pețitori. (adjectiv provenit din verb la gerunziu)

A întâlnit în drum spre școală doi colegi. (numeral cardinal cu valoare de adjectiv)

Cartea aceasta a fost citită de toată clasa. (adjectiv pronominal demonstrativ)

TEST Nr. 85

I. „La Crăciun, [1]/ când tăia tata procul, [2]/ și [1]/ -l pârlea, [3]/ și-l opărea, [4]/ și -l învăluia iute cu paie, [5]/ de înăbușea, [6]/ ca să se poată rade frumos, [7]/ eu încălecam pe porc deasupra paielor, [1]/ și făceam un chef de mii de lei, știind [8]/ că mie are să-mi dea coada procului, [9]/ s-o frig, [10]/ și beșica, [9]/ s-o umplu cu grăunțe, [11]/ s-o umflu, [12]/ și s-o zuruiesc, [13]/ după ce s-a usca, [14]/ s-apoi, vai de urechile mamei, [15]/ până nu mi-o spărgea de cap.“ [16]/

a) **tăia** — predicat verbal
pârlea — predicat verbal
opărea — predicat verbal
învăluia — predicat verbal
înăbușea — predicat verbal

Scanned with OKEN Scanner

să se poată rade — predicat verbal
încălecam — predicat verbal
făceam un chef — predicat verbal (locuțiune verbală)
are să dea — predicat verbal
s(ă) frig — predicat verbal
s(ă) umplu — predicat verbal
s(ă) umflu — predicat verbal
s(ă) zuruiesc — predicat verbal
s-a usca — predicat verbal
(va fi) vai — predicat nominal (verbul copulativ „a fi" subînțeles)
nu spărgea — predicat verbal

b) 1. *„La Crăciun [...] eu încălecam pe porc deasupra paielor"* — propoziție principală, enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propozițiilor 2, 3, 4 și 5.

2. *„când tăia tata porcul"* — propoziție secundară circumstanțială de timp, răspunde la întrebarea când?, determină verbul încălecam, introdusă prin adverbul relativ când, enunțiativă, propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 1.

3. *„și-l pârlea"* — propoziție secundară circumstanțială de timp, răspunde la întrebatrea când?, determină verbul încălecam, se subânțelege adverbul relativ când, enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, în raport de coordonare copulativă cu propoziția 2, realizată prin conjuncția copulativă și, subordonată propoziției 1.

4. *„și-l opărea"* —propoziție secundară circumstanțială de timp, răspunde la întrebarea când?, determinând verbul încălecam, se subânțelege adverbul relativ când, enunțiativă, afirmativă, dezvoltată, în raport de coordonare copulativă cu propoziția 3, realizat prin conjuncția copulativă „și", subordonată propoziției 1.

5. *„și-l învălea iute cu paie"* — propoziție secundară circumstanțială de timp, răspunde la întrebarea când?, determină verbul încălecam, se subânțelege adverbul relativ când, enunțiativă, afirmativă, dezvoltată, se subânțelege adverbul relativ când,

Scanned with OKEN Scanner

coordonată copulativ cu propoziția 4 (conjuncția coordonatoare și), subordonată propoziției 1, regenta propoziției 6.
6. *„de înăbușea"* — propoziție secundară circumstanțială consecutivă, răspunde la întrebarea care e urmarea faptului că? determină verbul învălea, introdusă prin conjuncția de (încât), enunțiativă, afirmativă, simplă, subordonată propoziției 5, regenta propoziției 7.
7. *„ca să se poată rade frumos"* — propoziție secundară circumstanțială de scop (finală), răspunde la întrebarea cu ce scop?, determină verbul înăbușea, introdusă prin conjuncția ca să, propoziție enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției principale.
8. *„și făceam un chef de mii de lei, știind"* — propoziție principală, enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, în raport de coordonare copulativă cu propoziția 1, prin conjuncția și, regenta propoziției 9.
9. *„că mie are să-mi dea coada porcului [...] și bășica"* — propoziție secundară completivă directă, răspunde la întrebarea ce?, determină verbul personal și tranzitiv știind, introdusă prin conjuncția subordonatoare că, enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 8, regenta propozițiilor 10, 11, 12 și 13.
10. *„s-o frig"* — propoziție secundară circumstanțială de scop (finală), răspunde la întrebarea cu ce scop?, determină verbul are să dea, introdusă prin conjuncția să, enunțiativă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 9.
11. *„s-o umplu cu grăunțe"* — propoziție secundară circumstanțială de scop (finală) răspunde la întrebarea cu ce scop?, determină verbul are să dea, introdusă prin conjuncția simplă să, enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 9.
12. *„s-o umflu"* — propoziție secundară circumstanțială de scop (finală), răspunde la întrebarea cu ce scop? , determină verbul are să dea, introdusă prin conjuncția simplă să, enunțiativă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 9.
13. *„și s-o zuruiesc"* — propoziție secundară circumstanțială

Scanned with OKEN Scanner

de scop (finală), răspunde la întrebarea în ce scop?, determină verbul are să dea, introdusă prin conjuncția simplă să. enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, subordonată propoziției 3, în raport de coordonare copulativă, realizat prin conjuncție copulativă și, cu propoziția 12, regenta propoziției 14.

14. *„după ce s-a usca"* — propoziție circumstanțială de timp, răspunde la întrebarea când?, determină verbul s(ă) zuruiesc, întrodusă prin locuțiunea conjuncțională după ce, enunțiativă, afirmativă, simplă, subordonată propoziției 13.

15. *„ș-apoi, vai de urechile mamei"* — propoziție principală, coordonată copulativ cu propoziția 8 prin conjuncția copulativă și, enunțiativă propriu-zisă, exclamativă, afirmativă, dezvoltată, regenta propoziției 16.

16. *„până nu mi-o spărgea de cap"* — propoziție subordonată circumstanțială de timp, răspunde la întrebarea până când?, introdusă prin adverbul relativ până (când), cu adverbul subânțeles când, cu adverbul subânțeles când, enunțiativă propriu-zisă, negativă, dezvoltată.

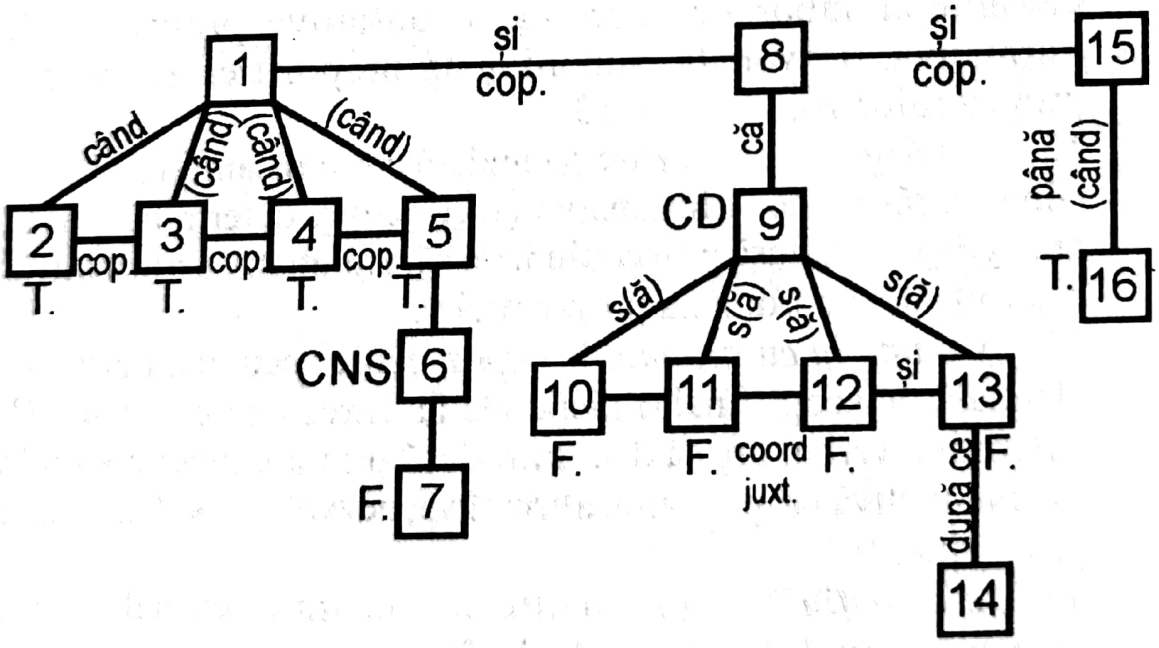

c) **și** — conjuncție coordonatoare simplă (fără funcție sintactică)

-l — complement direct, exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, numărul singular, genul masculin, cazul acuzativ

Scanned with OKEN Scanner

învălea — predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, personal, tranzitiv, timpul prezent, persoana a IV-a, diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular

iute — complement circumstanțial de mod, exprimat prin adverb de mod simplu, gradul de comparație pozitiv

cu paie — complement indirect, exprimat prin substantiv comun, simplu, genul neutru, numărul plural, cazul acuzativ, precedat de prepoziția simplă cu, nearticulat

d) Câștigă 1/ cine joacă. 2/ (subiectivă)

Câștigă 1/ ce și-a propus. 2/ (completivă directă)

Câștigă 1/ cu ce are la îndemână. 2/ (completivă indirectă)

Câștigă 1/ unde e chemat. 2/ (circumstanțială de loc)

Câștigă 1/ când își propune. 2/ (circumstanțială de timp)

Câștigă 1/ cum l-au învățat. 2/ (circumstanțială de mod)

Câștigă 1/ fiindcă a fost cel mai bun. 2/ (cicumstanțială de cauză)

Câștigă 1/ ca să fie tot mai în formă. 2/ (cricumstanțială de scop)

Câștigă 1/ dacă îl încurajezi. 2/ (circumstanțială condițională)

Câștigă 1/ deși nu e în formă. 2/ (circumstanțială concesivă)

Câștigă 1/ de i-a impresionat pe toți. 2/ (consecutivă)

e) „... ș-apoi vai de urechile mamei până a mi-o sparge de cap."

până a sparge — complement circumstanțial de timp, exprimat prin verb la infinitiv

f) Ceața a învăluit toate crestele munților. (a cuprinde din toate părțile)

Îl învăluiam cu emoția revederii de peste ani. (cuprinde cu privirea)

Au câștigat lupta, învăluind obiectivele inamice. (a încercui)

II. subiect: Care luptă, reușește.

atribut: Elevul, a cărui lucrare este completă, înțelege toate tainele limbii române.

complement direct: Pe cine lauzi, nu merită.

complement indirect: Cui nu-i convine, să nu participe la antrenamente.

II. iarna a) substantiv: Iarna aduce în suflete copiilor multă bucurie.

Scanned with OKEN Scanner

b) adverb: Iarna elevii așteaptă vacanța de Crăciun.

bine a) adverb: Fratele meu învață bine la școală.

b) substantiv: I-a făcut un mare bine.

c) adjectiv invariabil: El este un om bine. Ea este o doamnă bine.

IV. Amândoi — subiect, numeral colectiv, cu valoare substantivală, nominativ

cei doi — atribut adjectival, numeral cardinal propriu-zis, însoțit de articolul demonstrativ „cei", cazul acuzativ

al treilea — subiect, numeral ordinal cu valoare substantivală, nominativ

câte o — atribut adjectival, numeral distributiv, cu valoare adjectivală, compus prin alăturarea adverbului câte la numeralul cardinal propriu-zis, acuzativ

cei patru — complement indirect, numeral cardinal, cu valoare substantivală, cazul dativ, însoțit de articolul demonstrativ „cei"

îndoită — nume predicativ, numeral multiplicativ, format dintr-un numeral cardinal propriu-zis, precedat de prefixul în-

tuspatru — complement indirect, numeral colectiv, format prin compunere, dativ

o — atribut adjectival, numeral cardinal propriu-zis

de două ori — complement circumstanțial, numeral adverbial, realizat prin compunere, cu prepoziția de, numeralul propriu-zis și substantivul ori .

Scanned with OKEN Scanner

III. SUBIECTELE CONCURSULUI DE ADMITERE IN LICEE DIN ANII 1990-1997

Sesiunea iulie 1990

I. Despărțirea lui Nică de satul natal, evocată în *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă (fragmentul din manualul de lecturi literare pentru clasa a VIII-a).

Barem: Cunoașterea fragmentului și valorificarea acestuia în raport cu cerințele subiectului - 2p. Selectarea și ordonarea întâmplărilor, a stărilor sufletești ale lui Nică într-o lucrare argumentată și logică - 1 p.

II. Legătura dintre om și natură, așa cum reiese din strofa a doua a poeziei *Vara* de George Coșbuc „Privirile de farmec bete/ Mi le-am întors către pământ -/Iar spicele jucau în vânt,/Ca-n horă dup-un vesel cînt/Copilele cu blonde plete/Cînd saltă largul lor vestmânt,/ În lan erau feciori și fete,/Si ei cîntau o doină-n cor./ Jucau viața-n ochii lor/Si vîntul le juca prin plete./Miei albi fugeau către izvor/Si grauri suri zburau în cete".

Barem: Relevarea semnificației textului; evidențierea expresivității limbajului poetic - 1,5 p.

III. Se dă textul:

„Cînd mă deșteptai a doua zi, după numai o clipă, parcă de somn, <u>băgai de seamă</u> că soarele fusese cu mult mai harnic decît mine, caci părea că se înalțase <u>pe ceruri</u>, în vârful degetelor și, de peste întărituri, se uita furiș la mine tocmai <u>în fundul peșterii</u>". (Calistrat Hogaș, *Singur*).

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor (6x0,05 - 0,3);

Scanned with OKEN Scanner

b) delimitați propozițiile și indicați felul lor (6x0,25 - 1,5 p.);

c) analizați sintatic și morfologic cuvintele subliniate (3x0,1 - 0,3 p.);

d) contrageți prima subordonată în partea de propoziție corespunzătoare (0,3 p.);

e) alcătuiți două fraze în care adverbul relativ cînd să introducă o propoziție subordonată predicativă și, respectiv, o propoziție subordonată atributivă (2x0,3 - 0,6p.).

Scanned with OKEN Scanner

Sesiunea iulie 1991

Se dau textele:

I.1. „Cu îndrăzneală apucă mîna lui Tudor, îl trase spre el și-l privi în ochi.

— Nu ești tu, zise el scurt, dintre ai lui Ionașcu, care au pribegit peste Nistru?

— Sunt Tudor, feciorul lui Ionașcu, răspunse mișcat Șoimaru, dintre toți pribegii, eu singur mă întorc înapoi...

— Atuncea eu îți sunt moș drept, frate cu tatăl tău ... strigă bătrînul. Uită-te la mine și mă cunoaște!

—Te cunosc, moșule Mihu! îngână Șoimaru". (M. Sadoveanu, *Neamul Șoimăreștilor*)

Cerințe:

a) Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă (1 p.)

b) Indicați felul contrucțiilor subliniate și motivați punctuația. (0,15x2 - 0,3 p.)

2. „De la holdele din Bărăgan,
Cu spicul atârnând sus
În vârful înaltelor lănci
Pierdute cândva de oastea lui Darius,
Am știut că tot ce ne calcă pământul
Devine pașnică recoltă". (M.Sorescu, *Astfel*)

Cerințe:

a) Subliniați predicatele și indicați felul acestora. (0,2x3- 0,6 p)

b) Delimitați propozițiile și precizați felul acestora. (0,3x3 - 0,9 p.)

c) Analizați sintactic și morfologic cuvîntul *atârnând* și transformați această parte de propoziție într-o subordonată corespunzătoare. (0,1 0,05 - 0,15 p.)

d) Alcătuiți cinci fraze în care să fie următoarele propoziții subordonate introduse prin conjuncția că: sùbiectivă, atributivă,

Scanned with OKEN Scanner

indirectă, cauzală și consecutivă. (0,5 p.)

e) Ilustrați prin exemple alte trei sensuri diferite ale verbului *a călca*; precizați aceste sensuri. (0,1 x 3 - 0,3 p.)

II.1. Capitolul *Crucea răzeșilor* (fragmentul inclus în manual) din romanul *Neamul Șoimărești*lor de M.Sadoveanu prezintă întâlnirea lui T.Șoimaru cu satul natal. Povestiți întîmplările din acest capitol. (1,5 p.)

2. Nuvela *La Vulturi* de Gala Galaction se încheie cu următoarele cuvinte rostite de Moș Dănilă: „Pune un hotar, Stăpâne, nenorocirii noastre! Ajungă atâta risipă, atâta jaf la vulturi ...“ Motivați această rugă și arătați semnificația ei. (2,25 p.)

Scanned with OKEN Scanner

Sesiunea iulie 1992

1. Se dau textele:

1. „Și, după mintea ce-o aveam, ne-am fi întors înapoi chiar atunci, de nu eram dați în sama lui moș Luca, de care ne rușinam ca și de părinții noștri". (Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) Subliniați predicatele și indicați felul lor. (0,4 p.)

b) Delimitați propozițiile și precizați felul acestora (0,8 p.)

c) Construiți două fraze în care pronumele relativ ce să introducă alte două propoziții subordonate diferite; arătați felul lor. (0,5 p.)

d) Alcătuiți două fraze cu cîte o propoziție subordonată care să aibă ca element regent același verb - *a se întoarce* (diferite față de cea din text). (0,5 p.)

2. „-Ați auzit, oameni buni, grăi deodată cu glas gros boierul, că domnia Tomșei s-a petrecut din lumea asta ș-a venit în scaunul țării Alexandru-Vodă, pe care și noi l-am ajutat și l-am apărat..." (Mihail Sadoveanu, *Neamul Șoimăreștilor*)

Cerințe:

a) Justificați, pe baza cunoștințelor de gramatică, folosirea virgulei în textul dat. (0,3 p.)

b) Analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate.(0,6 p)

c) Alcătuiți o propoziție în care cuvântul *asta* să-și schimbe valoarea gramaticală față de cea din text. (0,2 p.)

d) Construiți două propoziții în care verbul *a se petrece* poate avea și alte înțelesuri decît cel din text. (0,2 p.)

II. 1. Lui Dan, din poemul eroic *Dan, căpitan de plai* de Vasile Alecsandri, Ghirai, hanul tătarilor, îi cere să se lepede de legea strămoșească, în schimbul unor daruri și al libertății. Care este atitudinea lui Dan în aceste împrejurări ? (1,5 p.)

2. Povestiți întâmplările din capitolul *Morții poruncesc celor vii* al romanului *Neamul Șoimăreștilor* de Mihai Sadoveanu (fragmentul din manual). (2,5 p.)

Scanned with OKEN Scanner

Sesiunea iulie 1993

1. Caracterizați personajul Mircea cel Bătrân din *Scrisoarea III* de M.Eminescu (2 p.)

2. Povestiți întâmplările cuprinse în capitolul *Crucea răzășilor* din romanul *Neamul Soimăreștilor* de Mihail Sadoveanu; precizați momentele subiectului. (1.75 p.)

3. Se dă textul:

„— Mă rog, domnule, dacă ești bun și nu te superi ... cu cine am onoarea?

— Eu? ... Eu sunt inspectorul cutare ...

— Hm! Și domnu Trandafir se uită cu coada ochiului, neîncrezător, la domnul inspector. Nu, fără șagă!... Dar celălalt domn?...

— Celălalt e domnul ministru!

Asta e prea-prea; și Domnu începu a râde cu hohot.

— Ei, știi că ai haz! Nu, că asta-i chiar frumos!

— Cum, dumneata crezi că glumesc?"

(Mihail Sadoveanu, *Domnu' Trandafir*)

Cerințe:

a) transformați vorbirea directă în vorbire indirectă (0,5p.)

b) analizați sintactic și morfologic cuvintele subliniate. (0,45p.)

4. Se dă fraza:

„Nu știu cum se cheamă satul acesta, dar știu că pretutindeni pe unde m-ai dus, unde s-a vorbit românește, este pământul Patriei mele..."

(Barbu Delavrancea, *Patrie și patriotism*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și precizați felul lor (0,9);

b) delimitați propozițiile și indicați felul acestora (1,2 p.)

c) alcătuiți o frază în care adverbul relativ *cum* să introducă o propoziție subordonată circumstanțială de cauză (0,3p.)

Scanned with OKEN Scanner

Sesiunea iulie 1994

1. Povestiți întâmplările din opera literară *Sobieski și românii* de Costache Negruzzi și precizați momentele subiectului acestei povestiri.

Barem: Povestirea întîmplărilor - 1p. Momentele subiectului - 0,75p.

2. Comentați versurile:

„Priveam fără de țintă-n sus-
Într-o sălbatică splendoare
Vedeam Ceahlăul la apus.
Departe-n zări albastre dus,
Un uriaș cu fruntea-n soare,
De pază țării noastre pus.
Și ca o taină călătoare,
Un nor cu muntele vecin
Plutea-ntr-acest imens senin
Și n-avea aripi să mai zboare!
Și tot văzduhul era plin
De cîntece ciripitoare". (G.Coșbuc, *Vara*)

Barem: Încadrarea versurilor în poezie - 0,25p. Conținutul de idei; tabloul în versuri; semnificații- 0,75 p. Procedee de expresivitate artistică - 0,75p.

3. Se dă textul:

„Această știre era destul de veche și Dănilă o spunea Agripinei, încă o dată, la începutul lui mai, supărat și mâhnit în inimă-i că veștile cele mari pe care le aștepta nu mai veneau deloc".

(G.Galaction, *La Vulturi!*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și indicați felul lor (0,6p.)

b) delimitați propozițiile și precizați felul acestora, indicînd raporturile sintactice care se stabilesc între ele (0,8p.)

Scanned with OKEN Scanner

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele: *această*, *spunea*, *le* (0,45p.);

d) formați familia lexicală a cuvântului *veste* cu ajutorul prefixelor și sufixelor (0,25p.);

e) construiți două enunțuri în care cuvîntul *inimă* să fie folosit cu sens propriu și cu sens figurativ (0,3 p.);

f) dați sinonimele cuvintelor: *uriaș*, *splendoare*, *imens* (0,3p.)

g) contrageți ultima propoziție a frazei în partea de propoziție corespunzătoare; precizați felul părții de propoziție (0,3p.)

h) alcătuiți o frază în care conjuncția *că* să introducă o propoziție subordonată atributivă (0,3p.);

i) arătați valorile morfologice ale verbului *a fi* și construiți enunțuri pentru fiecare (0,45p.)

î) alcătuiți o propoziție cu un atribut pronominal exprimat prin pronume demonstrativ în acuzativ și cu un complement exprimat prin pronume posesiv în dativ (0,5p.)

j) explicați titlul nuvelei *La Vulturi!* de Gala Galaction.

Barem: Calitatea exprimării scrise 1p.; aspectul general al lucrării (așezarea în pagină, aspectul estetic, scrisul îngrijit)-0,5p.; corectitudinea și fluența exprimării! precizia termenilor folosiți - 0,50p.

Scanned with OKEN Scanner

Sesiunea iulie 1995

1. Caracterizați personajul Tudor Șoimaru din romanul *Neamul Soimăreștilor* de Mihail Sadoveanu (capitolele studiate).

Barem: referire la opera literară (capitolele studiate) -0,25 p. Caracterizarea personajului (prezentarea generală; trăsăturile caracteristice, trăirile sufletești; particularitățile lingvistice și stilistice ale textului care subliniază trăsăturile personajului) - 1p. Mijloacele de caracterizare - 0,75 p.

2. Comentați versurile:

„Frați buni ai frunzelor din codru,
Copii ai mândrei bolți albastre,
Sfinți cu roua suferinții
Țărâna plaiurilor noastre!
Din casa voastră, unde-n umbră
Plâng doinele și râde hora,
Va străluci odată vremii
Norocul nostru,-al tuturora".

(Octavian Goga, *Plugarii*)

Barem: Încadrarea versurilor în poezie - 0,25 p. Conținutul de idei, semnificații - 0,25 p. relevarea procedeelor de expresivitate artistică - 0,5 p.

3. Dați un exemplu de personificare din basmul *Greuceanu* (0,25 p.)

4. Se dă textul:

„Împărați pe care lumea nu putea să-i mai încapă
Au venit și-n țara noastră de-au cerut pământ și apă".

(Mihail Eminescu, *Scrisoarea III*).

Cerințe:

a) subliniați predicatele și indicați felul lor (0,6 p.);

b) delimitați propozițiile și precizați felul acestora, indicând raporturile sintactice care se stabilesc între ele (1 p.);

Scanned with OKEN Scanner

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele: *nu putea*, *noastră* (0,3 p.);

d) formați familia lexiacală a cuvântului *pământ* (cel puțin cinci derivate) (0,25 p.);

e) scrieți două sinonime pentru substantivul *pământ* și un sinonim neologic pentru verbul *a cere* (0,3 p.);

f) despărțiți în silabe cuvintele: *exemplu, fiindcă, jertfă, inegal, punctuație* (0,5 p.);

g) precizați, prin rescriere, care este paronimul utilizat corect în exemplele următoare: zăcământ *petrolier/petrolifer*; greutăți *familiale/ familiare*; pericol *iminent/eminent*; păcat *original/ originar* (0,4 p.);

h) alcătuiți o frază în care să fie o propoziție subordonată predicativă introdusă prin conjuncția *să* (0,2 p.);

i) formulați două enunțuri în care cuvântul *de* să aibă alte valori morfologice decât cea din text; precizați aceste valori (0,2 p.);

j) alcătuiți o propoziție în care complementul direct să fie exprimat prin numeral cardinal și prin adjectiv cu valoare substantivală (0,3 p.).

Scanned with OKEN Scanner

Ministerul Învățământului
Concurs de admitere în clasa a IX-a de liceu
Sesiunea iulie 1996
Limba și literatura română

Subiectele:

1. Caracaterizați-l pe Dan, personajul principal din poemul „Dan, căpitan de plai" de Vasile Alecsandri (2 p.)

2. Explicați titlul somanului „Neamul Șoimăreștilor" de Mihail Sadoveanu, referindu-vă la capitolele studiate (1 p.)

3. Dați un exemplu de metaforă din poezia „Plugarii" de Octavian Goga (0,25 p.)

4. Se dă textul:
„Și, fiindcă Pisicuța din iarba înaltă în care stătea înmormântată până la gât, sforăia deznădăjduit, mă dusei să o dezleg din pripon și s-o aduc între întărituri".

(Calistrat Hogaș, *„Singur"*)

Cerințe:

a) Subliniați predicatele și indicați felul lor;

b) Delimitați propozițiile și precizați felul acestora, indicând raporturile sintactice care se stabilesc între ele;

c) Analizați sintactic și morfologic cuvintele: în care, înaltă, o;

d) Indicați câte un sinonim pentru următoarele cuvinte: înmormânta, deznădăjduit, a dezlega;

e) Formați familia lexicală a cuvântului înalt (cel puțin cinci derivate);

f) Despărțiți în silabe cuvintele: înainte, deznădăjduit, conjuncție, răsplată, inacceptabil;

g) Precizați, prin rescriere, care este paronimul utilizat corect în exemplele următoare: Transcriere literară / literală; Zonă petrolieră / petroliferă; Locuință temporală / temporară; Original

Scanned with OKEN Scanner

/ originar din Craiova; Băi termice / termale;

h) Alcătuiți două fraze în care conjuncția să, pe rând, să introducă o propoziție subordonată, atributivă și o propoziție subordonată circumstanțială concesivă;

i) Alcătuiți două enunțuri în care cuvântul deasupra să aibă valori morfologice diferite; precizați aceste valori

(total puncte pentru nr. crt. 4 = 4,25)

NOTĂ: Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul de lucru este de 3 ore după verificarea subiectelor pe tablă. Se acordă: **0,50 puncte pentru aspectul general al lucrării; 1 punct din oficiu.**
La lectura literară, din cele 4,25 puncte, se acordă **1 punct pentru calitatea exprimării scrise.**

Scanned with OKEN Scanner

Ministerul Învățământului
Concurs de admitere în clasa a IX-a de liceu
Sesiunea iulie 1997
Limba și literatura română

Subiectele:

1. Povestiți întâmplările din opera literară *„La Vulturi!"* de Gala Galaction; precizați momentele subiectului acestei nuvele.

(2 puncte)

2. Comentați versurile:

„Iar prin mândrul întuneric al pădurii de argint
Vezi isvoare zdrumicate peste pietre licurind;
Ele trec cu harnici unde și suspină-n flori molatic,
Când coboară-n ropot dulce din tăpșanul prăvălatic,
Ele sar în bulgări fluizi peste prundul din răstoace,
În cuibar rotind de ape, peste care luna zace.

(Mihai Eminescu, *Călin (File din poveste)*)

(1 punct)

3. Dați un exemplu de inversiune din poezia *„Vara"* de George Coșbuc.

(0,25 puncte)

4. Se dă textul:

„— Vezi ce bine-i șade lui — zice mam-mare — cu costumul de marinel?

— Mamițo, nu ți-am spus că nu se zice marinel?

— Da cum?

— Marinal...

— Ei! ziceți voi cum știți; eu zic cum am apucat."

(Ion Luca Caragiale, *D-l Goe...*)

Cerințe:

a) transformați vorbirea directă în vorbire indirectă;

b) indicați felul construcției subliniate și motivați punctuația acesteia.

(0,40 puncte)

Scanned with OKEN Scanner

5. Se dă textul:

„— Spune-i și d-ta băietului, omule, ce se cuvine, ca să-și ieie nădejdea și să-și caute de drum."

(Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Cerințe:

a) subliniați predicatele și indicați felul lor;

b) delimitați propozițiile și precizați felul acestora, indicând raporturile sintactice care se stabilesc între ele;

c) analizați sintactic și morfologic cuvintele: omule, ce se cuvine;

d) formați familia lexicală a cuvântului om (cel puțin cinci derivate);

e) scrieți câte un sinonim nelogic pentru: a spune, nădejde, drum;

f) indicați valorile morfologice ale cuvântului și în textul de mai sus;

g) construiți trei enunțuri în care pronumele personal de politețe dumneata să fie, pe rând, nume predicativ, atribut pronominal genitival, complement direct;

h) alcătuiți o frază în care pronumele relativ ce să introducă o propoziție completivă indirectă.

♦ Despărțiți în silabe cuvintele: greșeală, impetuos, dezaprobare, atlas.

(3,85 puncte)

NOTĂ: Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul de lucru este de 3 ore după verificarea subiectelor pe tablă. Se acordă: **0,50 puncte pentru aspectul general al lucrării; 1 punct din oficiu.**
La lectura literară, din cele 4,25 puncte, se acordă **1 punct pentru calitatea exprimării scrise.**

Scanned with OKEN Scanner

Ministerul Învățământului
Concurs de admitere în clasa a IX-a de liceu
Sesiunea iulie 1997
Limba și literatura română

Barem de corectare și de notare:

Subiectul nr. 1 ..... 2 puncte
Încadrarea în cerința subiectului: povestirea întâmplărilor; momentele subiectului operei literare (1,50 puncte - 0,50 puncte)
Subiectul nr. 2 ..... 1 punct
Încadrarea versurilor în poezie ..... 0,20 puncte
Descrierea în versuri; desprinderea semnificației versurilor, a sentimentelor exprimate ..... 0,40 puncte
Procedee de expresivitate artistică ..... 0,40 puncte
Subiectul nr. 3 (un exemplu de inversiune din poezia *„Vara"*) ..... 0,25 puncte
Calitatea exprimării scrise ..... 1 punct
a) Corectitudinea, fluența exprimării ..... 0,25 puncte
b) Precizia termenilor folosiți ..... 0,25 puncte
c) Respectarea normelor ortografice în vigoare .... 0,30 puncte
d) Originalitatea exprimării ..... 0,20 puncte
Subiectul nr. 4 ..... 0,40 puncte
Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă . 0,20 puncte
Felul construcției subliniate și motivarea punctuației (0,10-0,10) ..... 0,20 puncte
Subiectul nr. 5 ..... 3,85 puncte
a) Sublinierea predicatelor (0,10x4) și indicarea felului lor (0,05x4) ..... 0,60 puncte
b) Delimitarea propozițiilor; precizarea felului acestora; indicarea raporturilor sintactice (0,15x4) ..... 0,60 puncte
c) Analiza sintactică și morfologică a cuvintelor (0,20x3) ..... 0,60 puncte
d) Familia lexicală a cuvântului om (0,10x5) ..... 0,50 puncte

Scanned with OKEN Scanner

e) Sinonimele neologice (0,10x3) ..... 0,30 puncte
f) Valorile morfologice ale cuvântului și (0,10x3) . 0,30 puncte
g) Construirea corectă a celor trei enunțuri (0,10x3) 0,30 puncte
h) Construcția frazei cu propoziția subordonată completivă indirectă introdusă prin pronumele relativ ce ..... 0,25 puncte
♦ Despărțirea corectă în silabe (0,10x4) ..... 0,40 puncte
Aspectul general al lucrării ..... 0,50 puncte
a) Așezarea în pagină; aspectul estetic ..... 0,25 puncte
b) Scrisul îngrijit ..... 0,25 puncte
Din oficiu ..... 1 punct

Total ..... 10 puncte

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

CUPRINS

pag.

Cuvânt înainte 3

I. Teste propriu-zise 5

II. Rezolvarea subiectelor propuse 56

III. Subiectele concursului de admitere în licee din anii 1990-1997 272

Sesiunea iulie 1990 271

Sesiunea iulie 1991 273

Sesiunea iulie 1992 275

Sesiunea iulie 1993 276

Sesiunea iulie 1994 277

Sesiunea iulie 1995 279

Sesiunea iulie 1996 281

Sesiunea iulie 1997 283

Director artistic: Horvath Dezideriu
Redactor: Rădulescu George
Tehnoredactare computerizată: Galeriu Neculai

Tipărit la UNIVERSUL S.A. București

Scanned with OKEN Scanner

TESTE DE LIMBA ROMÂNĂ

INSTRUMENT DE LUCRU SIGUR,
PRACTIC ȘI DENS

MODEL DE URMAT PENTRU ELEVII
CLASELOR V-VIII:
EXERCIȚII COMPLEXE,
BINE ORGANIZATE, STIL ȘTIINȚIFIC,
PRECIZIE ȘI CLARITATE ÎN EXPUNERE

EXPLICAȚII ȘI RĂSPUNSURI CLARE,
SUGESTII ȘI PROPUNERI CUPRINZĂTOARE:
TEXTE DIVERSE, INFORMAȚII BOGATE ȘI
UTILE CANDIDAȚILOR LA EXAMENELE
DE CAPACITATE, ADMITERE ÎN LICEU
ȘI ȘCOALA PROFESIONALĂ

EDITURA ULPIA TRAIANA
ISBN 973-98136-3-1
100026020204541

Scanned with OKEN Scanner